

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

Katowice, 28 sierpnia 2026
WOOS.420.28.2023.JB.138
za potwierdzeniem odbioru

**DECYZJA
o środowiskowych uwarunkowaniach**

Na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1691), dalej Kpa, oraz art. 71 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1, art. 75 ust. 1 pkt. 1 lit. „a” tiret pierwsze w związku z art. 75 ust. 1a, ust. 5 oraz art. 82 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 670), dalej ustawa ooś, po rozpatrzeniu wniosku Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z 30 czerwca 2023 r. w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko

ustalam

środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi ekspresowej S11 w województwie śląskim - odcinek 1 od granicy woj. opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór” wg wariantu D i jednocześnie określám:

I. Rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia

Planowane przedsięwzięcie polegać będzie na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku od granicy województwa opolskiego (połączenie z obecnie realizowaną obwodnicą m. Olesna) do rzeki Mała Panew (granica powiatów lublinieckiego i tarnogórskiego), według wariantu D (fioletowy) o długości 29,674 km na terenie gmin: Ciasna, Pawonków, Kochanowice, Lubliniec w województwie śląskim oraz przez niewielki fragment gminy Dobrodzień w województwie opolskim. Projektowany odcinek położony jest na granicy województwa śląskiego i opolskiego i stanowi dowiązanie do realizowanej w systemie „projektuj - buduj” obwodnicy Olesna, stanowiącej ciągłość trasy S11 w województwie opolskim. Natomiast koniec przewidziany jest na granicy powiatu lublinieckiego i tarnogórskiego, gdzie planowana droga łączyć się będzie z projektowanym odcinkiem 2 drogi ekspresowej S11 w województwie śląskim.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m. in.: budowę węzłów drogowych, budowę obiektów inżynierskich - wiaduktów, mostów, przepustów pełniących jednocześnie funkcję przejść dla zwierząt oraz niepełniących takiej funkcji; budowę systemu odwodnienia jezdni; budowę

urządzeń ochrony środowiska; usunięcie kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną; budowę Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP); wycinkę drzew i krzewów, wykonanie wyburzeń.

II. Warunki wykorzystania terenu ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich:

II.1. Na etapie realizacji:

1. Zaplecza budowy (bazy materiałowo-sprzętowe oraz parkingi pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych, w tym miejsca gromadzenia odpadów oraz tymczasowe stacje obsługi samochodów i maszyn roboczych) należy lokalizować:

1) poza terenami wskazanymi w tabeli nr 1,

Tabela nr 1

Lp.	Lokalizacja w km drogi	Strona inwestycji P/L	Położenie względem pasa drogi [m]/ przyczyna wykluczenia
1.	0+800 - 1+450	P/L	w bezpośrednim sąsiedztwie terenów leśnych, w odległości ok. 390 m od siedliska rozrodu płazów
2.	2+950 - 3+700	P/L	w odległości ok. 40 m od siedliska płazów, w bezpośrednim sąsiedztwie cieku wodnego i siedliska leśnego
3.	5+680 - 7+200	P/L	bezpośrednie sąsiedztwo terenów leśnych, sieci rowów melioracyjnych, szlak migracji płazów
4.	8+250 - 8+800	L	bezpośrednie sąsiedztwo kompleksu leśnego z siecią rowów, szlak migracyjny płazów w siedlisku leśnym,
5.	9+100 - 9+900	P/L	bezpośrednie sąsiedztwo terenów leśnych z siecią rowów melioracyjnych, szlak migracji płazów
6.	10+500 - 11+350	P/L	bezpośrednie sąsiedztwo terenów leśnych z siecią rowów melioracyjnych, szlak migracji płazów
7.	12+400 - 13+200	P/L	w odległości ok. 90 m od terenu rozrodu płazów w terenie leśnym, szlak migracji płazów
8.	19+380 - 20+450	P/L	bezpośrednie sąsiedztwo terenów podmokłych z siecią rowów melioracyjnych w terenie leśnym, siedlisko 91D0, szlak migracji płazów
9.	21+900 - 24+150	P/L	bezpośrednie sąsiedztwo siedliska 91D0 i 7140, szlak migracji płazów
10.	25+150 - 25+750	P/L	szlak migracji płazów
11.	26+000 - 26+600	P/L	dolina cieku Sadowiec, szlak migracji płazów
12.	27+250 - 28+550	P/L	bezpośrednie sąsiedztwo terenów leśnych, cieków wodnych i sieci rowów melioracyjnych, szlak migracji zwierząt
13.	28+827	P/L	bezpośrednie sąsiedztwo rzeki Mała Panew

2) w odległości co najmniej 50 m od koryt cieków naturalnych oraz 20 m od koryt rowów; Dopuszcza się możliwość lokalizowania zapleczy budowy w bliższej odległości pod następującymi warunkami:

a) teren pod zaplecza budowy nie może obejmować koryt cieków, od strony cieku, wzdłuż placu budowy należy wykonać wyгородzenie poprzez budowę wału ziemnego lub

grodzy z worków z piaskiem. Wszelkie przyzmy ziemi muszą zostać wygradzone, np. płótkami z geowłókniną,

b) organizacja zaplecza budowy musi odbywać się pod nadzorem ichtiologa i herpetologa, którzy wskażą dodatkowe zalecenia, adekwatnie do zidentyfikowanego zagrożenia,

c) w przypadkach stwierdzenia przez specjalistę z nadzoru przyrodniczego ryzyka zanieczyszczenia cieków zawiesiną, należy ukierunkować spływ powierzchniowy z zaplecza budowy do rowu opaskowego, a przed odprowadzeniem wód z odwodnienia bezpośrednio do cieków należy zastosować osadniki lub odстойniki,

3) w odległości co najmniej 100 m od granic wyznaczonych stref ochrony bezpośredniej występujących studni ujęć wód podziemnych,

4) w odległości co najmniej 50 m od siedlisk płazów, w tym zbiorników wodnych, terenów podmokłych i rozlewisk cieków;

Dopuszcza się możliwość lokalizowania zapleczy w bliższej odległości pod następującymi warunkami:

a) należy zastosować środki zapobiegające zanieczyszczeniu gruntu lub wód substancjami szkodliwymi lub zawiesiną zgodnie z pkt. II.1. 2) a - c,

b) w rejonie, gdzie stwierdzono miejsca bytowania płazów plac budowy nie może wychodzić poza linie rozgraniczające teren inwestycji,

c) organizacja zaplecza budowy musi odbywać się pod nadzorem herpetologa, który wskaże dodatkowe zalecenia, adekwatnie do zidentyfikowanego zagrożenia dla siedliska,

5) w odległości co najmniej 50 m od przebiegu szlaków migracji płazów;

Dopuszcza się możliwość lokalizowania zapleczy w bliższej odległości pod warunkiem, że w okresie od połowy lutego do połowy maja oraz od połowy września do połowy listopada zostaną oddzielone od szlaków migracji płazów poprzez montaż tymczasowych wygradzeń herpetologicznych, tak, aby podczas wędrówek do miejsc rozrodu, płazy nie przedostawały się na teren budowy. Wygradzenia muszą mieć parametry zgodne z pkt. II.1.24.1a decyzji. Miejsca koniecznych wygradzeń należy wytypować w konsultacji z nadzorem herpetologicznym, który będzie miał za zadanie określenie aktualnych zasięgów migracji herpetofauny,

6) w odległości co najmniej 50 m od szlaków migracji ssaków;

Dopuszcza się możliwość lokalizowania zapleczy w bliższej odległości pod warunkiem, że zostaną oddzielone od szlaku migracji ssaków ogrodzeniem o wysokości min. 200 cm i zmniejszającej się ku dołowi średnicy oczek siatki. Dopuszczalne parametry są następujące: od podłoża do wysokości minimum 50 cm wielkość oczek siatki nie może przekraczać wartości 2 cm x 15 cm (siatka o parametrach 2 cm x 15 cm lub 5 cm x 15 cm z zastosowaniem siatki dogęszczającej o wymiarach oczek 2 cm x 15 cm), do wysokości minimum 100 cm wielkość oczek siatki nie może przekraczać wartości 5 cm x 15 cm, do wysokości 140 cm wielkość oczek siatki nie może być większa niż 15 cm x 15 cm. Miejsca koniecznych wygradzeń należy wytypować w terenie po uprzedniej konsultacji z teriologiem z nadzoru przyrodniczego,

7) bezwzględnie zabrania się lokalizowania zapleczy budowy w odległości mniejszej niż 50 m od pomników przyrody;

8) nadzór przyrodniczy każdorazowo ma ocenić i zdecydować o wyłączeniu lub ograniczeniu możliwości lokalizacji zapleczy budowy na dodatkowych terenach, które w jego ocenie zostaną uznane za cenne przyrodniczo.

2. Teren przeznaczony na zaplecze budowy i bazy materiałowe należy utwardzić, a miejsca, w których może dojść do zanieczyszczenia substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego np. miejsca tankowania pojazdów, miejsca wykonywania bieżącej konserwacji sprzętu technicznego dodatkowo uszczelnić lub stosować miejscowo małowabarytowe maty izolacyjne.
3. Na terenie zaplecza budowy i baz materiałowych oraz w miejscach bezpośrednich prac budowlanych należy zapewnić dostępność sorbentów, właściwych w zakresie ilości i rodzaju do potencjalnego zagrożenia, mogącego wystąpić w następstwie sytuacji awaryjnych.
4. W obrębie zaplecza budowy należy zlokalizować place parkingowo-serwisowe maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych, miejsca magazynowania materiałów budowlanych oraz miejsca magazynowania odpadów.
5. Tankowanie, serwisowanie oraz parkowanie maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych należy prowadzić na terenie placów parkingowo-serwisowych.
6. Dopuszcza się tankowanie i serwisowanie stacjonarnych maszyn i urządzeń budowlanych poza placami parkingowo-serwisowymi, pod warunkiem zabezpieczenia gleby w miejscu ich posadowienia za pomocą materiałów technicznych umożliwiających ujęcie ewentualnych wycieków substancji ropopochodnych.
7. Materiały pędne oraz oleje i smary należy magazynować na terenie placów parkingowo-serwisowych. Powyższe substancje należy magazynować w zamykanych i szczelnych pojemnikach, odpornych na działanie przechowywanych w nich substancji, w miejscach osłoniętych przed działaniem czynników atmosferycznych oraz zabezpieczonych przed dostępem osób nieuprawnionych.
8. Mycie maszyn i urządzeń oraz pojazdów budowlanych należy prowadzić na terenie specjalnie przygotowanych placów w obrębie zaplecza budowy, tj. myjni.
9. Siedliska przyrodnicze należy wygrodzić w lokalizacjach określonych poniżej w tabeli nr 2:

Tabela nr 2

Lp.	Typ siedliska	Kilometraż oznakowania i strona inwestycji
1.	91D0 bory i lasy bagienne	19+800 - 20+000/strona prawa
2.	91D0 oraz 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska	23+600 - 24+000/strona prawa i lewa

- 1) wygrodzenie/oznakowanie należy wykonać przy użyciu dobrze widocznej, jaskrawej, dwukolorowej taśmy ostrzegawczej o szerokości 7 - 10 cm wraz z informacją o lokalizacji siedliska/stanowiska gatunku chronionego, którą należy wykonać wokół pni/pnia drzew lub rozpiąć pomiędzy wbitymi w ziemię palikami na wysokości 1 - 1,5 m i zastosować na wskazanej długości. Mocowanie taśmy nie może powodować uszkodzenia drzew,
 - 2) prace związane z oznakowaniem przeprowadzić należy najpóźniej 1 - 2 tygodnie przed rozpoczęciem prac na danym odcinku budowy inwestycji,
 - 3) taśmę wygrodzeniową należy usunąć po zakończeniu realizacji inwestycji,
 - 4) szczegółową lokalizację wygradzanych siedlisk i stanowisk chronionych roślin oraz długość wygrodzenia określi botanik pełniący nadzór przyrodniczy.
10. W celu ochrony siedlisk przyrodniczych i stanowisk gatunków zależnych od wód (bory bagienne, torfowiska), należy wykonać ścianki szczelne w następujących kilometrażach:

10+800, 19+600 - 20+200, 21+000, 22+200, 23+400 - 24+000, 26+400.

W przypadku zaistnienia nieprzewidzianych zmian wodno-gruntowych terenu, szczegółową lokalizację ścianek szczelnych ustali ekspert botanik z nadzoru przyrodniczego.

11. W przypadku stwierdzenia obecności w miejscu realizacji przedsięwzięcia inwazyjnych gatunków roślin innych niż: inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Polski, inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Unii oraz inwazyjne gatunki obce, które prawdopodobnie spełniają kryteria uznania ich za stwarzające zagrożenie dla Unii:

- 1) rośliny należy usunąć metodą mechaniczną – wyrwać albo wykosić ręcznie lub ściąć części nadziemne (kosa tradycyjna, kosa spalinowa, maczeta, sekator), a części podziemne wykopać. Usunięcie roślin przeprowadzić w połowie maja, połowie lipca oraz połowie września,
- 2) odzież roboczą oraz wykorzystane narzędzia należy oczyścić bezpośrednio po usunięciu roślin,
- 3) usunięte rośliny, glebę zanieczyszczoną nasionami lub innymi częściami roślin, z których rośliny te mogą się rozmnożyć oraz pozostałości z oczyszczania odzieży roboczej i narzędzi należy niezwłocznie umieścić w szczelnych workach lub pojemnikach i traktować jako odpad przeznaczony do unieszkodliwienia. Usunięte drzewa oraz krzewy pozbawione nasion oraz innych części, z których rośliny te mogą się rozmnożyć, można magazynować w miejscu ich usunięcia do czasu przekazania do dalszego postępowania,
- 4) czynności te należy wykonać pod nadzorem i zgodnie z wytycznymi botanika z nadzoru przyrodniczego.

12. W przypadku prac prowadzonych w sąsiedztwie drzew i krzewów nieprzeznaczonych do usunięcia należy je zabezpieczyć przed ewentualnymi uszkodzeniami mechanicznymi i chemicznymi:

- 1) pnie drzew, gdzie w rejonie rzutów ich koron konieczne będzie wykonywanie prac ziemnych, budowlanych oraz ruch pojazdów, zabezpieczyć przez szczelne oszalowanie deskami, wypełniając przestrzeń pomiędzy pniem a deską materiałem amortyzującym (np. matami słomianymi, jutą), deski mocować bez użycia gwoździ, wysokość szalowania ok. 2 m, do wysokości dolnych gałęzi korony, dolną krawędź opierać na podłożu, nie zaś na nabiegach korzeniowych,
- 2) grupy drzew i krzewów oraz tereny leśne sąsiadujące z obszarem realizacji inwestycji należy wygrodzić. W tym celu należy zastosować ogrodzenie tymczasowe z siatki wygrodzeniowej, np. leśnej, ocynkowanej o oczkach o rozmiarze 15 cm x 15 cm. Ogrodzenie musi mieć wymiary dostosowane do strefy korzeniowej / rzutu korony, lecz nie być niższe niż 150 cm. Dokładne miejsce i sposób wykonania zabezpieczeń określi specjalista botanik z nadzoru przyrodniczego. Ewentualne prace prowadzone w strefie korzeniowej (od pnia drzewa do 2 m od obrysu korony) należy wykonywać ręcznie,
- 3) korzenie odsłonięte w czasie wykopów należy ręcznie wpuścić głębiej i zabezpieczyć przed wysychaniem i przymrozkami, np. poprzez zastosowanie osłon jutowych, a wykopy w pobliżu drzew niezwłocznie zasypać po zakończeniu prac. W przypadku przerw w pracy wykopy należy tymczasowo zasypać lub przykryć korzenie matami słomianymi, aby przeciwdziałać ich wysychaniu. W przypadkach grożących przesuszeniem korzeni drzewa należy podlewać i utrzymywać korzenie w odpowiedniej wilgotności. Niedopuszczalne jest obcinanie korzeni szkieletowych drzew,
- 4) w obrębie rzutu korony i co najmniej 2 m na zewnątrz od tego zasięgu, nie można dokonywać zmian poziomu podłoża poprzez nasypywanie warstw gleby oraz stosować otwartego ognia,
- 5) po zakończeniu prac zabezpieczenia drzew należy zdemontować.

13. Przed przystąpieniem do wykonywania prac terenowych wszystkich pracowników należy przeszkolić i poinformować o sposobie postępowania w przypadku stwierdzenia na terenie budowy zwierząt. Przeszkolenia powinni dokonać eksperci z poszczególnych dziedzin, z nadzoru przyrodniczego.

14. Wycinkę roślinności, w szczególności drzew, krzewów i szuwarów prowadzić:

1) poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza okresem od 1 marca do 15 października.

Na terenach innych niż wskazane w ppkt 2) i 3), dopuszcza się możliwość usunięcia roślinności w innym terminie, wyłącznie po wykluczeniu przez nadzór ornitologiczny gniazdowania ptaków. Kontrolę należy przeprowadzić nie wcześniej niż 3 dni przed rozpoczęciem prac. W przypadku stwierdzenia gniazd ptasich nadzór przyrodniczy zadecyduje o dalszym sposobie postępowania, m.in. o konieczności uzyskania odpowiedniego zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do chronionych gatunków zwierząt. Dopiero po uzyskaniu tej zgody będzie można przystąpić do prac wycinkowych,

2) bezwzględnie poza ww. okresem lęgowym, na odcinkach przebiegu trasy, gdzie droga prowadzi przez tereny roślinności zwartej, leśnej w następujących kilometrażach: 0+000 - 0+950; 1+400 - 4+060; 4+570 - 5+600; 8+000 - 9+650; 12+580 - 12+950; 19+500 - 23+400; 24+400 - 28+827.

3) na odcinku w km 5+600 - 8+000 oraz 23+400 - 24+400 prace wycinkowe należy przeprowadzić poza terminem od 1 stycznia do 15 października,

4) powstałe w wyniku wycinki drzew i krzewów sterty gałęzi i drewna należy bezzwłocznie usuwać z terenu budowy.

15. Przed wykonaniem wycinki drzew należy zamontować na drzewach nieprzeznaczonych do wycinki budki dla ptaków:

1) za każdy utracony 1 ha lasu należy wywiesić następujące typy budek:

a) po 2 szt. budki zamknięte typ A1 i A – (o otworach 2,8 cm - 3,0 cm i 3,3 cm - 3,5 cm),

b) 2 szt. budki zamknięte typ B - (otwór 4,7 cm - 5,0 cm),

c) 1 szt. budka półotwarta typ P.

2) za każde utracone 10 ha lasu należy wywiesić następujące typy budek/siedlisk:

a) 1 szt. kosz dla uszatki,

3) za każde kolizyjne stanowisko włośchatki (tj. stanowisko znajdujące w odległości do 500 m w każdą stronę od granic pasa drogowego) należy wywiesić 10 skrzynek typu D dedykowanych temu gatunkowi.

Budki należy powiesić w miejscach wskazanych przez specjalistę ornitologa w konsultacji z właściwym miejscowo nadleśniczym lub zarządcą terenu. Budki dla włośchatki należy montować na wysokości ok. 8 m, w odległości od 1 km do 2 km od pasa drogowego.

Dodatkowo należy zamontować pierścienie z blachy na pniu nad i pod budką lub przeznaczone do tego kolce w celu zabezpieczenia przed drapieżnikami.

Montaż budek należy wykonywać pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z wytycznymi specjalisty ornitologa z nadzoru przyrodniczego.

16. Przed wykonaniem wycinki drzew należy zamontować na drzewach nieprzeznaczonych do wycinki za każde 50 ha wycinanego lasu, zaokrąglając w górę, 15 skrzynek dla nietoperzy, o następujących typach:

1) typ szczelinowy, „mopkowy” - 10 szt.

2) typ Stratmann - 5 szt.

Skrzynki montować na wysokości 4 do 8 metrów, w skupiskach po kilka (do max. 5) sztuk, w odstępach ok. 100 - 150 metrów. W grupie wywieszać max. 2 skrzynki na jednym drzewie, tak, aby część była na stronie o wystawie południowo-wschodniej, a część na stronie

o wystawie (południowo-) zachodniej. Miejsce umieszczenia musi zapewnić swobodny i niezasłonięty, np. gałęziami, dołot do otworu skrzynki. Montaż skrzynek należy wykonywać pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z wytycznymi specjalisty chiropterologa z nadzoru przyrodniczego, który zadecyduje o ich ostatecznym rozmieszczeniu, w porozumieniu z właściwym miejscowo nadleśniczym.

17. Niezależnie od terminu wycinki, drzewa stare, dziuplaste, z wypróchnieniami i odstającą korą, w tym drzewa, których pierśnica wynosi minimum 50 cm, należy skontrolować pod kątem wykorzystywania ich jako schronienia letnie oraz zimowe przez nietoperze. Kontrola powinna zostać przeprowadzona przez specjalistę chiropterologa z nadzoru przyrodniczego, na maksymalnie 3 dni przed rozpoczęciem prac. W przypadku ich stwierdzenia nadzór przyrodniczy zadecyduje o dalszym sposobie postępowania, m.in. o konieczności wstrzymania prac i uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia na realizację czynności zakazanych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt. Dopiero po uzyskaniu tej zgody będzie można przystąpić do wycinki drzew.

18. Należy wykonać obustronne nasadzenia kompensacyjne drzew i krzewów, w granicach linii zajętości projektowanej drogi, na węzłach, na najściach do przejść dla zwierząt, na terenie obsługi podróży i rondach oraz w innych miejscach zarządzanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział Katowice, w następujących lokalizacjach wskazanych w tabeli nr 3:

Tabela nr 3

Lp.	Km początku	Km końca	Rodzaj zieleni
1.	1+000	1+600	zieleni osłonowa
2.	3+225	3+295	zieleni naprowadzająca
3.	3+340	3+400	zieleni naprowadzająca
4.	4+000	4+600	zieleni osłonowa
5.	6+100	6+180	zieleni naprowadzająca
6.	6+225	6+250	zieleni naprowadzająca
7.	8+000	8+700	zieleni osłonowa
8.	9+250	9+385	zieleni naprowadzająca
9.	9+405	9+520	zieleni naprowadzająca
10.	10+000	10+650	zieleni osłonowa
11.	10+650	10+770	zieleni naprowadzająca
12.	10+800	10+900	zieleni naprowadzająca
13.	10+900	12+600	zieleni osłonowa
14.	12+500	12+600	zieleni naprowadzająca
15.	12+700	12+850	zieleni naprowadzająca
16.	13+000	19+250	zieleni osłonowa
17.	19+400	19+530	zieleni naprowadzająca
18.	19+600	19+650	zieleni naprowadzająca
19.	20+900	21+015	zieleni naprowadzająca
20.	21+075	21+200	zieleni naprowadzająca
21.	23+000	23+115	zieleni naprowadzająca
22.	23+170	23+300	zieleni naprowadzająca
23.	23+400	23+515	zieleni naprowadzająca
24.	24+030	24+100	zieleni naprowadzająca
25.	25+200	25+330	zieleni naprowadzająca

26.	26+300	26+380	zielen naprowadzająca
27.	26+430	26+550	zielen naprowadzająca
28.	27+250	27+300	zielen naprowadzająca
29.	27+350	27+400	zielen naprowadzająca
30.	27+630	27+710	zielen naprowadzająca
31.	27+750	27+850	zielen naprowadzająca

- 1) przy doborze gatunków drzew i krzewów do nasadzeń wziąć pod uwagę rodzaj roślinności występującej wokół projektowanej inwestycji, warunki glebowe i siedliskowe oraz odporność na niekorzystne warunki panujące wzdłuż drogi, wykorzystać wyłącznie gatunki rodzime,
- 2) zastosowanie krzewów ozdobnych w odmianach szkółkarskich dopuszcza się wyłącznie na rondach,
- 3) dobór materiału nasadzeniowego oraz sadzenie drzew należy wykonać z uwzględnieniem poniższych wytycznych:
 - a) materiał roślinny musi posiadać następujące cechy:
 - wyprodukowany zgodnie z zasadami agrotechniki szkółkarskiej, szkółkowany co najmniej 2-krotnie;
 - prawidłowo uformowany, z zachowaniem charakterystycznych dla gatunku i odmiany pokroju, wysokości, szerokości i długości pędów, a także równomiernego rozgałęzienia;
 - bez uszkodzeń mechanicznych;
 - pąk szczytowy wyraźnie uformowany;
 - bryła korzeniowa prawidłowo uformowana, zwarta, nieuszkodzona, na korzeniach szkieletowych powinny występować liczne drobne korzenie;
 - pędy szkieletowe korony powinny być dobrze wykształcone i równomiernie rozmieszczone oraz występować w liczbie zależnej od gatunku i odmiany, jednak nie mniejszej niż 4;
 - obwody pni sadzonek na wysokości 100 cm powinny wynosić minimum 12 cm (Pa - tj. pienna wynosić ma Pa 180 lub Pa 200);
 - b) wymagania dotyczące sadzenia:
 - doły pod sadzonki powinny być zaprawione ziemią urodzajną i mieć dwukrotnie większą wielkość od bryły korzeniowej;
 - należy wbić w dno dołu trzy drewniane paliki o średnicy nie mniejszej niż 5 cm i o wysokości minimum 180 cm lub 200 cm nad poziomem gruntu w sposób zapewniający ich stabilność (wkopać na ok. 1 m w grunt);
 - dla drzew formy naturalnej stosować 2 paliki i taśmę mocującą;
 - paliki przy drzewach formy piennej należy połączyć 6 reglami (3 regle łączące poniżej korony, 3 regle łączące ok. 20 cm ponad powierzchnią gruntu);
 - dół pod sadzonki należy uformować w kształcie miski o średnicy minimum 80 cm, podsypać sypką ziemią, sadzonki po posadzeniu przysypać ziemią a grunt zagęścić poprzez ubicie, zwracając uwagę, aby nie ubijać bryły korzeniowej tylko grunt wokół niej;
 - rośliny podlać od razu po posadzeniu, wykorzystując minimum 30 litrów wody na jedną sadzonkę;
 - misę przysypać warstwą ściółki (kora lub zrębki) o grubości 5 - 7 cm, tak aby misa po ściółkowaniu pozostawała na poziomie przyległego terenu;
 - pnie drzew przywiązać do palików tuż pod koroną przy użyciu elastycznej taśmy nośnej o szerokości minimum 3 cm;
 - drzewa sadzić na głębokość na jakiej rosły w szkółce;
 - c) niedopuszczalne jest wykorzystywanie sadzonek:
 - z uszkodzeniami mechanicznymi, pęknięciami kory i oznakami martwicy;

- z koronami V-kształtnymi;
- z koronami jednostronnymi;
- z odrostami podkładki poniżej miejsca szczepienia;
- ze śladami żerowania szkodników;
- z uszkodzonym pąkiem szczytowym przewodnika;
- z uszkodzoną bądź przesuszoną bryłą korzeniową;

d) w czasie transportu sadzonki muszą być zabezpieczone przed uszkodzeniem bryły korzeniowej tkaniną, która ulegnie rozkładowi po posadzeniu drzew. Terminy sadzenia drzew oraz odległości pomiędzy poszczególnymi sadzonkami określi specjalista botanik z nadzoru przyrodniczego w zależności od typu sadzonych drzew i krzewów;

4) nie należy wprowadzać gęstych, rzędowych nasadzeń krzewów o nieregularnej linii wzdłuż ekranów przeciwośnieniowych i ogrodzeń.

19. Podczas prowadzenia prac w sezonie wegetacyjnym, nie wcześniej niż 2 tygodnie przed rozpoczęciem robót ziemnych, należy usunąć z terenu planowanej inwestycji niską roślinność zielną pod nadzorem przyrodniczym. W skład nadzoru muszą wchodzić w szczególności: ornitolog, herpetolog i teriolog. Wymienieni specjaliści bezpośrednio przed usuwaniem roślinności muszą skontrolować teren pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt. W przypadku ich stwierdzenia nadzór przyrodniczy zadecyduje o dalszym sposobie postępowania, m.in. o konieczności uzyskania odpowiedniego zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do chronionych gatunków zwierząt. Dopiero po uzyskaniu tej zgody będzie można przystąpić do prac ziemnych.

20. Teren inwestycji na odcinkach w km: 10+200 - 10+400; 11+600 - 12+000; 13+000 - 14+200; 16+200 - 16+800; 17+600 - 17+700, powinien być systematycznie, tj. raz na 2 tygodnie koszony, rozpoczynając przed początkiem okresu lęgowego ptaków, tj. przed 1 marca.

21. Przed rozpoczęciem prac ziemnych należy:

1) ściągnąć warstwę humusu do późniejszego wykorzystania. Humus należy składować w pryzmach, tak aby uniknąć jego zmieszania z warstwą macierzystą ziemi (martwicą). Powierzchnie pryzm wykonać jako lekko wklęsłe. W pierwszej kolejności należy wykorzystać wierzchnią warstwę gleby (humus) do uporządkowania i rekultywacji terenu realizacji inwestycji,

2) pryzmy gleby/skarpy tworzone podczas gromadzenia mas ziemnych powinny być kształtowane w taki sposób, aby uniemożliwić ich zasiedlenie przez ptaki, tzn. nie należy tworzyć stromych, pionowych ścian, lecz utrzymać nachylenie nie bardziej strome niż 70°. Przed naruszeniem stromych (powyżej 70°) skarp, występujących na terenie inwestycji niezależnie od działań wykonawcy robót (np. z osunięć, obrywów gruntu), w okresie od ok. 10 kwietnia do 31 sierpnia każdego roku - nadzór ornitologiczny musi dokonywać ich oględzin pod kątem zasiedlenia przez ptaki. Kontroli należy dokonać nie wcześniej niż 3 dni przed niwelacją skarp. W przypadku stwierdzenia obecności nor czy kolonii lęgowych, należy tak dostosować harmonogram robót, aby umożliwić przeprowadzenie ptakom lęgów. W przypadku stwierdzenia siedlisk ptaków ich zniszczenie będzie możliwe po uzyskaniu zezwolenia na realizację czynności zakazanych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt.

22. Należy skontrolować wszelkie obiekty kubaturowe (budynki mieszkalne i gospodarcze) oraz inne obiekty przeznaczone do rozbiórki lub przebudowy (np. mosty itp.), pod kątem ich wykorzystywania jako siedliska lęgowe ptaków oraz występowania schronień letnich oraz zimowych nietoperzy. Kontroli dokonać ma nadzór przyrodniczy – ornitolog

i chiropterolog, nie wcześniej niż 3 dni przed rozpoczęciem tych prac. W przypadku ich stwierdzenia nadzór przyrodniczy zdecyduje o dalszym sposobie postępowania, m.in. o konieczności wstrzymania prac i uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia na realizację czynności zakazanych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt. Dopiero po uzyskaniu tej zgody będzie można przystąpić do rozbiórki/wyburzenia obiektów.

23. Do oświetlenia terenu placu budowy należy stosować lampy LED, czyli oświetlenie o możliwie najniższej emisji barw niebieskich i promieniowania UV, temperaturze barwowej < 3000 K i kierunkowej wiązce światła. Oświetlenie powinno być skierowane w stronę zaplecza budowy. Należy stosować oprawy oświetleniowe o konstrukcji zamkniętej.

24. W celu ochrony zwierząt podczas prowadzenia prac ziemnych:

1) plac budowy, w tym wykopy należy skutecznie zabezpieczyć przed możliwością przedostania się na jego teren małych zwierząt - w tym płazów, poprzez:

a) montaż od 15 lutego do 15 listopada, w każdym roku trwania budowy, ogrodzeń tymczasowych, w przebiegu granicy (linii) inwestycji, w rejonie aktualnego frontu robót z możliwością przemieszczania ich w miarę postępu prac, pod nadzorem herpetologicznym. Ogrodzenie musi mieć charakter stabilny, z trwałym naciągami i być wykonane z geotkaniny, folii polimerowej lub płotki z siatki stalowej o oczkach wielkości maksymalnie 0,5 cm x 0,5 cm, o wysokości min. 50 cm nad poziomem gruntu oraz osadzone w gruncie na głębokość nie mniejszą niż 30 cm, z przewieszka o długości co najmniej 10 cm, skierowaną „na zewnątrz” od placu budowy. Wolne końce ogrodzeń należy zakończyć U-kształtnymi zawrotkami,

b) tymczasowe wygradzenia należy zastosować, na granicy terenu inwestycji (po zewnętrznej stronie realizowanej infrastruktury), w następujących lokalizacjach wskazanych w tabeli nr 4:

Tabela nr 4

Lp.	Kilometraże lokalizacji tymczasowych ogrodzeń herpetologicznych	Strona inwestycji
1.	0+800 - 1+450	obustronnie
2.	2+950 - 3+700	obustronnie
3.	5+680 - 7+200	obustronnie
4.	8+250 - 8+800	obustronnie
5.	9+100 - 9+900	obustronnie
6.	10+500 - 11+350	obustronnie
7.	12+400 - 13+200	obustronnie
8.	19+380 - 20+450	obustronnie
9.	21+900 - 24+150	obustronnie
10.	25+150 - 25+750	obustronnie
11.	26+000 - 26+600	obustronnie
12.	27+250 - 28+550	Obustronnie
13.	bezpośrednie sąsiedztwo rzeki Mała Panew w rejonie 28+827	Obustronnie

c) przy zakładaniu wygradzeń tymczasowych należy uwzględnić występowanie w ich przebiegu różnic w wysokościach terenu, zagłębień, rowów, itp. aby uniemożliwić wejście małych zwierząt, w tym płazów na plac budowy,

d) co najmniej raz w tygodniu należy kontrolować ogrodzenia tymczasowe pod kątem ich szczelności, a ewentualne wady niezwłocznie usuwać,

e) wygradzenia muszą pozostawać funkcjonalne do 15 listopada każdego roku, po tym okresie można je zdemontować lub pozostawić na okres zimowy. W przypadku

pozostawienia ogrodzeń, przed rozpoczęciem migracji wiosennych (do 15 lutego, a w przypadku zalegania pokrywy śnieżnej bezpośrednio po stopnieniu) należy dokonać kontroli ogrodzeń z usunięciem wszelkich uszkodzeń i nieszczelności,

f) analogiczne wygradzenia należy zastosować dla nowych, dotychczas niezidentyfikowanych miejsc występowania płazów, w tym miejsc rozrodu, szlaków migracji terenów podmokłych, itp.

g) ostateczne ustalenie miejsca, sposobu montażu i czasu funkcjonowania ogrodzenia w danej lokalizacji dokona ekspert z nadzoru herpetologicznego, z uwzględnieniem aktualnych warunków pogodowych i terenowych, a także aktywności migracji poszczególnych gatunków płazów,

h) dopuszcza się zastosowanie ścianek szczelnych do tymczasowego wygradzenia, przy czym wówczas należy pozostawić ich elementy ok. 0,5 m nad powierzchnią gruntu, tworząc w ten sposób palisadę ochronną,

i) teren budowy należy regularnie kontrolować (z udziałem nadzoru przyrodniczego: herpetologa, teriologa), z uwzględnieniem miejsc stanowiących potencjalne pułapki dla zwierząt (np. rowów, wykopów, kolein, kanałów technicznych), w okresie wiosennych i jesiennych migracji płazów, tj. od 15 lutego do 15 maja oraz od 15 września do 15 listopada, dwa razy dziennie (rano i wieczorem), a w pozostałym okresie raz dziennie. Kontroli należy również dokonać przed niwelacją wszelkich zagłębień terenu lub likwidacją terenów podmokłych, zalewisk itp. Odnalezione płazy, w tym osobniki dorosłe, formy rozwojowe lub młodociane, należy przenieść pod nadzorem herpetologa poza teren prowadzenia prac, do zbiornika zastępczego o którym mowa w pkt. III.12 lub w inne dogodne siedliska, zapewniające warunki dla ich przetrwania, które zostaną określone i wskazane przez nadzór przyrodniczy (w dostosowaniu do potrzeb danego gatunku w określonym okresie fenologicznym), zlokalizowane poza terenem realizacji inwestycji. Odłowienie i przeniesienie gatunków chronionych wymaga uzyskania zezwolenia na czynności podlegające zakazom. Osoby chwytające i przesiedlające osobniki herpetofauny ze zlikwidowanych siedlisk zobowiązane są do zachowania higieny w trakcie prowadzenia czynności terenowych, przede wszystkim do dokładnego suszenia, czyszczenia sprzętu terenowego oraz obuwia (najlepiej na słońcu lub przy użyciu dostępnych rekomendowanych środków, np. roztwór Betadine),

j) kontrolę placu budowy pod kątem zasiedlenia przez płazy i gady należy przeprowadzić również po zainstalowaniu tymczasowych wygradzeń herpetologicznych, zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt. II.1.24.1b decyzji,

2) w przypadku konieczności zastosowania odwodnienia, które mogłoby spowodować obniżenie poziomu wody, np. w miejscach okresowej stagnacji wody, rowach, zastoiskach wodnych, itp., będących siedliskiem płazów, prace prowadzić należy pod nadzorem herpetologicznym, który podejmie decyzję dotyczącą ewentualnego zastosowania stosownych zabiegów techniczno-organizacyjnych, np. ścianek szczelnych oraz przeniesienia zagrożonych osobników w inne miejsce poza zasięgiem możliwego oddziaływania,

3) w celu ograniczenia efektu płoszenia zwierząt, nie należy prowadzić prac w porze nocnej (z wyjątkiem prac wymagających nieprzerwanego ciągu technologicznego),

4) prace należy prowadzić w sposób umożliwiający przemieszczanie się zwierząt ze stref zagrożenia np. poprzez zastosowanie łagodnych (ścinanych) brzegów wykopów (skarpowanie wykopów) lub wstawienie do wykopów pochylni z desek tworzących pomost umożliwiający wydostanie się zwierząt z wykopów,

5) należy wygradzić głębokie wykopy (np. otwarte wykopy pod fundamenty obiektów inżynierskich), do czasu ich wypełnienia, za pomocą desek mocowanych na palikach

drewnianych lub z wykorzystaniem modułowych tymczasowych ogrodzeń budowlanych. Wysokość ogrodzenia powinna wynosić minimum 1,5 m. Maksymalna wielkość oczek siatki lub odległość między deskami powinna wynosić 5 cm.

25. Należy wybudować następujące przejścia dla dużych zwierząt wskazane w tabeli nr 5:

Tabela nr 5

Lp.	Oznaczenie obiektu	Wymiary obiektu: 1) światło poziome w metrach 2) światło pionowe w metrach 3) długość przejścia w metrach 4) współczynnik względnej ciasnoty 5) inne dane	Uzasadnienie budowy obiektu we wskazanej lokalizacji	Zwierzęta korzystające z obiektu na etapie eksploatacji (w oparciu o stwierdzone w terenie gatunki)	Gatunki zwierząt, dla których obiekty są dedykowane
1.	MS-PZDd/D-3,32/S11/1 w km 3+315; przejście dolne zintegrowane z ciekim (rów D-IX Dopływ spod Jeżowej)	1) 2x7,5 2) 5,0 3) 28,9 4) 1,5 5) koryto ciek: 6,3, półki ziemne 2x7,5.	Korytarz krajowy GKPdC-12, Korytarze regionalne: Korytarz ekologiczny K/LGL-BSt, D/LGL-BSt, Korytarz spójności Ciasna – Łomnica Stwierdzone obszary przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km ok. 2+950 - 3+700	jeleń, sarna	łoś, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.
2.	MS-PZDd/D-6,20/S11/1 w km 6+200; przejście dolne zintegrowane z ciekim (Potok Jeżowski)	1) 2x6,8 2) 5,0 3) 28,9 4) 1,5 5) koryto ciek: 6,8; półki ziemne: 2x6,8	Korytarz krajowy GKPdC-12, Korytarze regionalne: Korytarz ekologiczny K/LGL-BSt, D/LGL-BSt, Korytarz spójności Ciasna – Łomnica obszary przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km ok. 5+680-7+200	sarna, bóbr	łoś, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.
3.	MS-PZDd/D-21,05/S11/1 –	1) 2x7,5 2) 5,0 3) 28,9	Obszar węzłowy Lasy Lublinieckie – ssaki kopytne,	lis, jeź	łoś, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra,

	W km 21+050 przejście dolne zintegrowane z ciekim (rzeka Droniowicka)	4) 1,5 5) koryto ciek: 7,5; półki ziemne: 2x7,5	ssaki drapieżne. Miejsca stwierdzonych lokalnych przemieszczeń fauny - km ok. 21+900 - 22+350		bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.
4.	WS-PZDd/D- 23,14/S11/1 w km 23+140 przejście dolne zintegrowane z drogą leśną	1) 2x5,0 2) 5,0 3) 30,5 4) 1,5 5) 24,8 szer. drogi: 14,8; szer. przejścia: 2x5,0	Korytarz krajowy GKPdC-12, Korytarze regionalne: Obszar węzłowy Lasy Lublinieckie – ssaki kopytne, ssaki drapieżne, stwierdzenie lokalnego szlaku przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km ok. 22+900 - 24+150	jeleń, sarna, lis, nornica	łoś, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.
5.	ES/D- 23,63/S11/1 w km 23+630 przejście dolne (ciek bez nazwy, torfowisko)	1) 40,0 2) 5,0 3) 30,5 4) 1,5	Korytarz krajowy GKPdC-12, Korytarze regionalne: Obszar węzłowy Lasy Lublinieckie – ssaki kopytne, ssaki drapieżne, stwierdzenie lokalnego szlaku przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km ok. 22+900 - 24+150	jeleń, sarna, lis, nornica	łoś, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.
6.	MS-PZDd/D- 26,41/S11/1 w km 26+410 przejście dolne zintegrowane z ciekiem (rzeka Wilczarnia)	1) 2x9,1 2) 5,0 3) 28,9 4) 1,5 5) koryto ciek: 9,1; półki ziemne: 2x9,1	Korytarz krajowy GKPdC-12, Korytarze regionalne: Obszar węzłowy Lasy Lublinieckie – ssaki kopytne, ssaki drapieżne, stwierdzenie lokalnego szlaku	Jeleń	łoś, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe),

			przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km około 26+000-26+580		nietoperze, płazy, gady.
7.	PZDd/D-27,73/S11/1 w km 27+730 przejście dolne zintegrowane z drogą leśną	1) 2x5,0 2) 5,0 3) 28,9 4) 1,5 5) szer. drogi: 4,5; szer. przejścia: 2x5,0	Korytarz krajowy GKPdC-12, Korytarze regionalne: Obszar węzłowy Lasy Lublinieckie – ssaki kopytne, ssaki drapieżne, Korytarz spójności Mała Panew, stwierdzenie lokalnego szlaku przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km około 27+250 - 28+550	Jeleń	łoś, jeleń, sarna, dzik, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.

26. Należy wybudować następujące przejścia dla średnich zwierząt wskazane w tabeli nr 6:

Tabela nr 6

Lp.	Oznaczenie obiektu	Wymiary obiektu: 1) światło poziome w metrach 2) światło pionowe w metrach 3) długość w metrach 4) współczynnik względnej ciasnoty	Uzasadnienie budowy obiektu we wskazanej lokalizacji	Zwierzęta korzystające z obiektu na etapie eksploatacji (w oparciu o stwierdzone w terenie gatunki)	Gatunki zwierząt, którym dedykowane są obiekty
1.	PZDs/D-9,40/S11/1 w km 9+395 przejście dolne dla średnich zwierząt	1) 6,00 2) 3,5 3) 28,9 4) 0,7	Obiekt w zasięgu następujących korytarzy ekologicznych: Korytarz ekologiczny K/LGL-BSt, D/LGL-BSt, spójności Ciasna – Łomnica - obszary	sarna	sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.

			przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km ok. 9+100 - 9+900		
2.	MS-PZDs/D-10,79/S11/1 w km 10+785 przejście dolne dla średnich zwierząt, zintegrowane z ciekim (rów D VIII/6)	1) 2x5,7 2) 3,5 3) 28,9 4) 0,7	Poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzenia lokalnego szlaku przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km ok. 10+500 - 11+350	sarna	jeleń (możliwe korzystanie z obiektów zintegrowanych z ciekim wodnym), sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.
3.	PZGs/D-12,65/S11/1 w km 12+650 przejście górne dla średnich zwierząt	szer. strefy dostępnej dla zwierząt – 30 m	Poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzenia lokalnego szlaku przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km ok. 12+400 - 13+200	sarna	jeleń (możliwe korzystanie), sarna, dzik, wilk (możliwe korzystanie), borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.
4.	MS-PZDs/D-19,56/S11/1; w km 19+560; przejście dolne dla średnich zwierząt zintegrowane z ciekim (rzeka Lublinica)	1) 2x10,6 2) 3,5 3) 34,1 4) 0,7 5) koryto ciek: 10,6; półki ziemne: 2x10,6	Obszar węzłowy Lasy Lublinieckie – ssaki kopytne, ssaki drapieżne. Miejsca stwierdzonych lokalnych przemieszczeń fauny - km ok. 19+380 - 20+000	sarna	jeleń (możliwe korzystanie z obiektów zintegrowanych z ciekim wodnym), sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.
5.	WS-PZDs/D-	1) 2x3,0	Korytarz krajowy	sarna	sarna, dzik, lis,

25,37/S11/1 w km 25+365 przejście dolne dla średnich zwierząt zintegrowane z przejazdem kolejowym	2) 8,0 3) 28,9 4) 0,7 5) półki ziemne dla zwierząt szer. 2x3,0	GKPdC-12, Korytarze regionalne: Obszar węzłowy Lasy Lublinieckie – ssaki kopytne, ssaki drapieżne, stwierdzenie lokalnego szlaku przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń ssaków wykazano w obrębie km ok. 25+150 - 25+750		zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.
---	---	---	--	---

27. Należy wybudować następujące przejścia dla małych zwierząt wskazane w tabeli nr 7:

Tabela nr 7

Lp.	Oznaczenie obiektu	Lokalizacja [km]	Typ obiektu inżynierskiego	Wymiary obiektu: 1) szerokość strefy dostępnej dla zwierząt w metrach 2) wysokość przejścia w metrach 3) długość przejścia w metrach 4) współczynnik względnej ciasnoty 5) szerokość koryta cieków, szerokość pól z uwzględnieniem wymogów hydrologicznych cieków/ szerokość drogi w metrach	Uwarunkowania wpływające na szerokość pól
1.	P-PZM/D-0,99/S11/1	0+990	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,5 3) 56,8 4) 0,08	zwierzęta małe, w tym płazy
2.	P-PZM/D-1,16/S11/1	1+155	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,5 3) 55,7 4) 0,08	zwierzęta małe, w tym płazy
3.	P-PZM/D-5,84/S11/1	5+835	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,5 3) 47,5 4) 0,10	zwierzęta małe, w tym płazy
4.	P-PZM/D-6,62/S11/1	6+620	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 2,0 3) 41,5 4) 0,12	zwierzęta małe, w tym płazy

5.	P-PZM/D-7,06/S11/1	7+060	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,5 3) 34,6 4) 0,09	zwierzęta małe, w tym płazy
6.	P-PZM/D-7,92/S11/1	7+920	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,5 3) 45,3 4) 0,08	zwierzęta małe, w tym płazy
7.	P-PZM/D-8,58/S11/1	8+575	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,5 3) 45,4 4) 0,08	zwierzęta małe, w tym płazy
8.	P-PZM/D-9,14/S11/1	9+135	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,5 3) 38,2 4) 0,08	zwierzęta małe, w tym płazy
9.	P-PZM/D-11,11/S11/1	11+105	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,0 3) 36,1 4) 0,07	zwierzęta małe, w tym płazy
10.	P-PZM/D-11,78/S11/1	11+775	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 2,0 3) 65,3 4) 0,09	zwierzęta małe, w tym płazy, lis
11.	P-PZM/D-13,98/S11/1	13+975	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,5 3) 35,5 4) 0,08	zwierzęta małe, w tym płazy, lis
12.	P-PZM/D-15,94/S11/1	15+935	przepust zintegrowany	1) 2x0,5, 2) 1,0 3) 49,9 4) 0,07	zwierzęta małe, w tym płazy, lis
13.	P-PZM/D-19,95/S11/1	19+950	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 2,0 3) 59,5 4) 0,08	migracja zwierząt małych, siedlisko wodoróżne 91D0
14.	PZM/D-20,15/S11/1	20+150	przepust, przejście dolne suche	1) 2,5 2) 2,0 3) 60,3 4) 0,08	migracja zwierząt małych
15.	MS-PZM/D-22,27/S11/1	22+270	przejście dolne zintegrowane z ciekim	1) 2x1,0 2) 1,5 3) 34 4) 0,7 5) koryto ciekim: 5,0; półki ziemne: 2x5,0	migracja zwierząt małych, warunki hydrologiczne ciekim
16.	P-PZM/D-26,77/S11/1	26+765	przepust zintegrowany	1) 2x0,5 2) 1,0 3) 43,4 4) 0,07 5) szer. drogi: 14,8; szer. przejścia: 2x5,0	migracja zwierząt małych

28. Ingerencję przedsięwzięcia w cieki wodne, wymienione w poniższej tabeli nr 8, należy prowadzić przy zachowaniu następujących warunków:

Tabela nr 8

Lp.	Nazwa cieku	Km drogi	Km cieku od	Km cieku do	Zakres prac	Kaskady/bystrotok i	Km drogi w miejscu przecięcia ze starym korytem
1.	Dopływ spod Sierakowa	0+990	0+968	1+080	Przebudowa, regulacja koryta wraz z ewentualnymi dopływami i umocnieniem koryta na długości 80 m powyżej i poniżej S11. Wykonanie przepustów: w km 0+990 P– PZM /D-099/S11/1 w 0+990 P/D – 0+99/DJL/1	Brak	-
2.	Dopływ spod Jeżowej	3+315	3+208	3+527	Przebudowa, regulacja koryta wraz z ewentualnymi dopływami i umocnieniem koryta na długości 80 m powyżej i poniżej S11. Wykonanie przepustu: MS- PZDd/D-3,32/S11/1	Brak	3+295
3.	Potok Jeżowski	6+200	6+085	6+553	Przebudowa, regulacja koryta wraz z ewentualnymi dopływami i umocnieniem koryta na długości 50 m powyżej i poniżej S11. Wykonanie przejścia dla dużych zwierząt: MS – PZDd/D – 6,20/S11/1	Brak	-
4.	Dopływ z Cegielni	8+575	8+481	8+713	Przebudowa, regulacja koryta wraz z ewentualnymi dopływami i umocnieniem koryta	Brak	8+505

					na długości 100 m powyżej i poniżej S11. Wykonanie przepustu: w km 8+560 dodatkowa jezdnia P/D – 8,56/DJP/1 w km 8+575 P – PZM/D-8,58/S11/1		
5.	Dopływ spod Łysej Góry	11+775	11+222	12+245	Przebudowa, regulacja koryta wraz z ewentualnymi dopływami i umocnieniem koryta na długości 100 m powyżej i poniżej S11. Wykonanie przepustu: P – PZM/D – 11,78/S11/1; P/D – 11,78/DJL/1 Dodatkowa jezdnia Przepust pod DP 2308S ul. Główna P/D – 12,21/DG/1 12+210 droga gminna DG 668022S ul. Dąbrowska	Brak	11+800
6.	Rzeka Lublinica	19+560	19+505	19+653	Przebudowa koryta wraz z jego regulacją wraz z ewentualnymi dopływami, remontem/przebudową istniejącego umocnienia 100 m powyżej i poniżej S11. Wykonanie przejścia dla średnich zwierząt MS -PZDs/D– 19,56/S11/1	Brak	
7.	Dopływ z Droniowiczek (potok Droniowicki)	21+050	20+741	21+393	Przebudowa koryta wraz z jego regulacją wraz z ewentualnymi dopływami, remontem/przebudową istniejącego umocnienia 100 m powyżej i poniżej S11.	Brak	21+030

					Wykonanie przejścia dla dużych zwierząt MS – PZDd/D – 21,05/S11/1		
8.	Rzeka Rokitnica	22+270	22+168	22+301	Przebudowa koryta wraz z jego regulacją wraz z ewentualnymi dopływami, remontem/przebudową istniejącego umocnienia 80 m powyżej i poniżej S11. Wykonanie przepustu: MS – PZM/D-22,27/S11/1	Brak	22+280
9.	Rzeka Wilczarnia	26+410	26+389	26+419	Przebudowa koryta wraz z jego regulacją wraz z ewentualnymi dopływami, remontem/przebudową istniejącego umocnienia 80 m powyżej i poniżej S11. Wykonanie przejścia dolnego dla dużych zwierząt MS – PZDd/D – 26,41/S11/1	Brak	

1) prowadzenie prac w obrębie cieków nie może wiązać się ze zwężeniem koryta, ograniczeniem swobodnego przepływu wód, przez cały okres ich prowadzenia, zasypywaniem cieku, przedostaniem się substancji chemicznych, odpadów i makrozawiesin, powyższe zagrożenia należy wyeliminować np. poprzez: wygrodzenie przegrodami przeciwmulowymi lub płótkami z geowłókniny, zastosowanie mat i folii zabezpieczających lub prowadzenie prac z brzegu cieku. W trakcie prowadzenia prac zabrania się poruszania sprzętem mechanicznym bezpośrednio po dnie cieku. W przypadku konieczności wjazdu do cieku należy stosować rozwiązania takie jak: maty, platformy itp.

2) w przypadku konieczności odcinkowego przełożenia cieków, proces ten prowadzić pod nadzorem specjalisty ichtiologa i herpetologa w następujący sposób:

- a) usunięcie zieleni jak w pkt II. I. 14,
- b) przed likwidacją starych odcinków cieków należy wykonać nowoprojektowane odcinki koryt,
- c) włączyć nowopowstały odcinek do naturalnego koryta cieku,
- d) odciąć stary odcinek koryta (w pierwszej kolejności od strony górnego odcinka cieku) poprzez zastosowanie przegrody, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości przepływu wody w nowopowstałym odcinku koryta cieku,
- e) dokonać kontroli starego, odciętego odcinka koryta, pod kątem występowania w nim zwierząt, a w przypadku ich znalezienia dokonać odłowów (w przypadku ryb przy użyciu elektropołów) i przenieść je pod nadzorem przyrodniczym ichtiologicznym

i herpetologicznym do siedliska odpowiedniego dla danego gatunku (najlepiej na odcinek ciekę położony poniżej fragmentu objętego pracami). Następnie należy stopniowo obniżać poziom lustra wody w starym, odciętym korycie (przy ciągłym odławianiu zwierząt), a w dalszej kolejności dokonać sprawdzenia dna, celem odłowienia zwierząt, które mogą być zagrzebane w mule. Przed ostateczną likwidacją odciętego koryta ponownie dokładnie go skontrolować i odłowić znalezione w nim osobniki, np. płazów,

f) zasypanie odciętego koryta prowadzić jednostronnym frontem roboczym. Do zasypania wykorzystać ziemię pochodzącą z wykopu nowego koryta,

3) do budowy wylotów kanalizacji deszczowej skierowanych do cieków, umocnień skarp i dna cieków objętych regulacją oraz fragmentów nowych koryt, stosować materiały naturalne (narzut kamienny luzem, palisada, darnina). Niedopuszczalne jest stosowanie gabionów oraz innych materiałów o ostrych krawędziach mogących stanowić utrudnienie w przemieszczaniu się zwierząt. Zastosowanie narzutu kamiennego możliwe jest wyłącznie bez użycia siatki. Umocnione brzegi powyżej poziomu wody należy zagospodarować poprzez obsypanie ich ziemią i obsianie roślinnością,

4) dopuszcza się stosowanie elementów gabionowych wyłącznie pod obiektami mostowymi oraz maksymalnie 30 m powyżej i poniżej obiektów, a w przypadku przepustów na odcinkach o długości maksymalnie 10 m poniżej i powyżej tych obiektów inżynierskich,

5) bez względu na zastosowane umocnienie należy zapewnić możliwość przemieszczania się wszystkich gatunków zwierząt wzdłuż i poprzek koryta ciekę. Ewentualne uszkodzenia struktury koryt i brzegów należy niezwłocznie usunąć i przywrócić do stanu pierwotnego,

6) w dnie koryt cieków nie wolno wykonywać nowych budowli poprzecznych, powodujących różnicę poziomu pomiędzy wodą dolną a górną większą niż 10 cm,

7) redukcję spadków podłużnych cieków należy wykonać stosując wyłącznie naturalne bystrza,

8) skarpy nowych fragmentów cieków należy ukształtować o nachyleniu w zakresie od 1:2 do 1:3,

9) na fragmentach cieków poddanych naturalnej renaturyzacji pozostawić: części drzew w korycie wzdłuż nurtu, nienaruszone odsypiska żwirowe oraz pojedyncze, niewielkie kępy roślinności zanurzonej,

10) roboty na ciekach wykonywać poza okresem rozrodczym płazów, za który należy przyjąć okres od 1 marca do 31 maja. Dopuszcza się prowadzenie ww. prac w tym okresie wyłącznie po przeprowadzeniu kontroli herpetologicznej i wykluczeniu rozrodu płazów w obrębie ciekę. Kontrolę należy przeprowadzić nie wcześniej niż 2-3 dni przed rozpoczęciem prac. W przypadku stwierdzenia płazów, nadzór przyrodniczy herpetologiczny zadecyduje o konieczności przeniesienia zwierząt,

11) z uwagi na obecność śliza w ciekach Dopływ z Cegielni (Kmiecie Łąka KL) w km 8+575 oraz Lublinica 1 LB1 w km 19+560, prace związane z ingerencją w ich koryta należy prowadzić poza okresem od 1 maja do 30 czerwca. Dopuszcza się prowadzenie ww. prac w tym okresie wyłącznie po przeprowadzeniu kontroli ichtiologicznej i wykluczeniu rozrodu ryb na fragmencie ciekę objętym pracami. Kontrolę należy przeprowadzić nie wcześniej niż 2-3 dni przed rozpoczęciem prac.

W przypadku stwierdzenia śliza, nadzór przyrodniczy ichtiologiczny zadecyduje o odłowieniu ryb i przeniesieniu ich na odcinek ciekę położony poniżej odcinka prowadzonych działań, po uzyskaniu zezwolenia na czynności zakazane w stosunku do gatunków chronionych,

12) przed przystąpieniem do prac w korytach cieków należy powiadomić właściwych miejscowo użytkowników rybackich, m.in. w celu dokonania elektropołowu ryb,

13) w przypadku odłowienia i zidentyfikowania obcego gatunku inwazyjnego (gatunku IGO), osobnik taki nie może zostać ponownie wprowadzany do środowiska przyrodniczego.

29. Ingerencję w rowy melioracyjne w następującej lokalizacji (tabela nr 9) należy prowadzić pod nadzorem herpetologicznym, przy zachowaniu następujących warunków:

Tabela nr 9

Lp.	Nazwa rowu	Km drogi	Km rowu od	Km rowu do	Zakres prac	Kaskady/bystrotoki	Km drogi w miejscu przecięcia ze starym korytem
1.	Rów bn	0+028	0+037	0+142	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: P/D– 0,02/S11/1 0+020 S11 P/D – 0,11/DG/1 0+105 łącznica P1 w Sieraków	-	-
2.	Rów bn	1+155	1+041	1+183	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: 1+115 – P/D – 1,12/DJL/1 pod dodatkową jezdnią 1+155 S11 P - PZM/ D – 1,16/S11/1	kaskada	1+500
3.	D26/2	3+880	3+881	6+000	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustów: 3+880 S11 P/D – 3,88/S11/1 3+880 dodatkowa jezdnia P/D- 3,88/DJP/1 3+880 DP 2304S ul. Dobrodzieńska P/D – 3,88/DP/1 4+145 DP2306S ul. Asfaltowa P/D – 4,15/DP/1 5+155 dodatkowa jezdnia P/D –		3+890

					5,16/DJL/1 5+225 droga leśna P/D – 5,23/DL/1		
4.	Rów bn	5+835	5+686	6+311	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu zintegrowanego: P – PZM/D- 5,84/S11/1 5+835 dodatkowa jezdnia P/D – 5,84/DJL/ 1 5+860 dodatkowa jezdnia P/D – 5,86/DJL/1		5+845
5.	D27	6+620	6+486	6+645	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu zintegrowanego: P–PZM/D- 6,62/S11/1		6+600
6.	Rów bn	7+060	6+974	7+250	Przebudowa rowu wraz z dopływem oraz umocnienie rowu wg. typu 1,2,3. Wykonanie przepustu zintegrowanego: P–PZM/D-7 – 7,06/S11/1 Jezdnia dodatkowa 7+060 P– D–7,06/ DJP/1		6+930
7.	Rów bn	7+920	7+890	7+964	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu zintegrowanego: P – PZM/D– 7,92/S11/1 dodatkowa jezdnia 7+955 P/D – 7,96 /DJP/1		7+890
8.	Rów bn	9+135	9+026	9+190	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem.		9+110

					Wykonanie przepustu zintegrowanego: 9+135 S11 P – PZM/D – 9,14/S11/1		
9.	Rów bn	9+582	9+544	9+725	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: MS/D – 9,60/S11/1 9+595 P/D – 9,6 /DJP/1 dodatkowa jezdnia 9+595 P/D – 9,6/DJL/1 dodatkowa jezdnia		
10.	DVIII/2/1	9+883	9+797	9+892	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: 9+885 P/D – 9,89/S11/1		9+883
11..	DVIII/5	10+472	10+387	10+766	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: 10+475 S11 P/D – 10,48/S11/1 10+475 dodatkowa jezdnia P/D – 10,48/DJP/1		10+445
12.	DVIII/6	10+785	10+757	10+810	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przejścia dolnego dla średnich zwierząt MS –PZDs/D – 10,79/S11/1 10+785 dodatkowa jezdnia P/D – 10,79/DJP/1		10+780
13.	DVIII/7	11+105	11+000	11+678	Przebudowa, umocnienie rowu		11+095

					wraz z dopływem. Wykonanie przepustu zintegrowanego: P–PZM/D–11,11/S11/1 11+105 P/D – 11,11/DJP/1 Dodatkowa jezdnia		
14.	Rów bn	12+863	12+725	12+969	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem.		12+920
15.	DIV/11	13+975	13+690	14+081	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu zintegrowanego: 13+975 S11 P–PZM/D – 13,98/S11/1 Dodatkowa jezdnia 13+925 P–D-13,93/DJP/1	kaskada	-
16.	KII/11/1	15+935	15+897	15+942	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu zintegrowanego: P – PZM/D–15,94/S11/1	kaskada	-
17.	KII/6/2	16+447	16+226	16+502	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: P/D – 16,51/DJL/1 dodatkowa jezdnia 16 +510 P/D – 16,45/S11/1 16+445 S11 P/D – 16,46 /DG/1 w. Lub. Pół. 16+460 P/D – 16,44/DG/1 w Lub. Pół. 16+440	kaskada	16+480

18.	KII/2	18+088	17+545	18+108	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: 18+100 dodatkowa jezdnia P/D – 18,10 /DJL/1 18+090 S11 P/D – 18,09/S11/1 18+090 DK46 P/D – 18,09/DK46/1	kaskada	18+120
19.	Rów bn	19+950	19+834	20+066	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu zintegrowanego: P-PZM/D – 19,95/S11/1 19+950 dodatkowa jezdnia P/D – 19,95/DJL/1		
20.	Rów bn	20+197	20+121	20+263	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem.		
21.	Rów bn	21+642	21+422	21+746	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: 21+645 S11 P/D – 21,65/S11/1 21+645 dodatkowa jezdnia P/D – 21,65/DJL/1		21+620
22.	Rów bn	22+514	22+320	23+057	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: P/D – 22,52/S11/1 22+515 S11 P/D – 22,51/DG/1 22+510 w. Lubliniec Północ P/D – 22,53/DG/1 22+525 w.	kaskada	22+540

					Lubliniec Północ P/D – 22,58 /DK11/1 22+575 DK11		
23.	Rów bn	22+841	22+751	22+941	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem.	kaskada	
24.	Rów bn	23+279	23+142	23+431	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem.		
25.	Rów bn	23+573	23+384	23+665	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: ES/D – 23,63/S11/1		
26.	Rów bn	24+130	24+018	24+245	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: S11 24+130 P/D – 24,13/S11/1 Dodatkowa jezdnia 24+130 P/D – 24,13/DJP/1		
27.	Rów bn	25+307	25+307	25+356	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: P/D – 25,31/S11/1 25+310		25+330
28.	Rów bn	26+765	26+650	26+767	Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu zintegrowanego: P–PZM/D– 26,77/S11/1		
29.	11- 1/2	27+260	27+139		Przebudowa, umocnienie rowu wraz z dopływem. Wykonanie przepustu: 27+260 S11 P/D – 27,26/S11/1		27+245

					27+265 dodatkowa jezdnia P/D – 27,27/DJP/1		
--	--	--	--	--	---	--	--

- 1) dno oraz skarpy rowów należy kształtować przy użyciu materiału naturalnego pochodzenia, tj. narzut kamienny, faszyna, darnina, obsiew nasionami traw. Dopuszcza się zastosowanie innych umocnień, jeżeli ich elementy pokryte zostaną humusem i będą zadarnione,
- 2) nachylenie skarp rowów należy kształtować od 1:1,5 do 1:3,0. Dla rowów zintegrowanych z przejściami dla zwierząt nachylenie skarp ma wynieść co najmniej 1:2,5,
- 3) likwidację i budowę nowych odcinków koryt rowów melioracyjnych należy wykonać analogicznie jak dla cieków z zachowaniem warunków określonych w pkt. II.1.28.2).

30. Wszelkie prace związane z realizacją inwestycji prowadzić pod stałym nadzorem przyrodniczym. Nadzór ten powinien składać się ze specjalistów posiadających wiedzę praktyczną z następujących dziedzin: entomologii, herpetologii, teriologii, ornitologii, botaniki, ichtiologii, chiropterologii, posiadających doświadczenie w prowadzeniu prac terenowych i identyfikacji szaty roślinnej oraz gatunków fauny. Skład nadzoru należy każdorazowo dostosowywać do aktualnie prowadzonych prac. Do zadań nadzoru będzie należało:

- 1) nadzór botaniczny/ geobotaniczny:
 - identyfikacja i w razie potrzeby wykluczenie terenów z możliwości lokalizowania zapleczy budowy, poza wymienionymi w pkt. II.1.1 decyzji,
 - kontrola terenu budowy przed prowadzeniem prac związanych z usunięciem wierzchniej warstwy ziemi, na wypadek obecności niezidentyfikowanych dotąd stanowisk chronionych gatunków roślin, grzybów i cennych siedlisk przyrodniczych, a także nadzór nad zniszczeniem/przeniesieniem ich do stanowisk zastępczych, zgodnie z uzyskanymi wcześniej zezwoleniami,
 - doprecyzowanie zakresu działań zabezpieczających siedliska przyrodnicze oraz nadzór przy wygradzeniu fragmentów chronionych siedlisk przyrodniczych wymienionych w pkt. II.1.9 decyzji, w tym określenie szczegółowej lokalizacji i długości wygradzenia,
 - uczestniczenie przy zagospodarowaniu przejść dla zwierząt, dobór gatunków roślin do nasadzeń, ułożenie habitatów w obrębie przejścia, itp.,
 - kontrola stanu zabezpieczenia zieleni nieprzeznaczonej do wycinki przed wpływem prac budowlanych,
 - kontrola terenu budowy w zakresie występowania gatunków roślin obcych i inwazyjnych, podejmowanie działań mających na celu uniemożliwienie ich rozprzestrzeniania się,
 - nadzór nad usuwaniem inwazyjnych gatunków roślin innych niż: inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Polski, inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Unii oraz inwazyjne gatunki obce, które prawdopodobnie spełniają kryteria uznania ich za stwarzające zagrożenie dla Unii,
 - nadzór oraz wskazania co do sposobu wykonania, terminów oraz ostatecznej lokalizacji nasadzeń zastępczych zieleni,
 - uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych roślin na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,
- 2) nadzór entomologiczny:

- identyfikacja i w razie potrzeby wykluczenie terenów z możliwości lokalizowania zapleczy budowy, poza wymienionymi w pkt. II.1.1 decyzji (np. w przypadku wystąpienia mrowisk),
- nadzór nad wycinką drzew pod kątem występowania chronionych gatunków owadów,
- decydowanie o pracach związanych z naruszeniem siedlisk występowania owadów,
- identyfikacja i wskazanie miejsc, do których należy przenieść owady i ich formy rozwojowe,
- uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych owadów na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,

3) nadzór herpetologiczny:

- weryfikacja rzeczywistego zasiedlenia stanowisk płazów i gadów na terenie przeznaczonym pod pas drogowy i w jego sąsiedztwie, bieżący udział przy wszystkich pracach związanych z ingerencją w siedliska herpetofauny, również podczas odwadniania miejsc okresowej stagnacji wody, przekładania odcinków cieków naturalnych i rowów,
- identyfikacja i w razie potrzeby wykluczenie terenów z możliwości lokalizowania zapleczy budowy poza wymienionymi w pkt. II.1.1 decyzji,
- szkolenie pracowników budowy w zakresie postępowania w przypadkach stwierdzenia na terenie budowy zwierząt,
- nadzór w trakcie usuwania roślinności i zdejmowania humusu, w tym uprzednia kontrola danej powierzchni pod kątem występowania płazów,
- ocena czy niezależnie od zabezpieczenia placu budowy we wskazanych lokalizacjach, należy dodatkowo indywidualnie zabezpieczyć miejsca na innych odcinkach robót,
- kontrola placu budowy (w tym wykopy, zagłębienia wypełnione wodą, zastoiska i zalewiska, rowy, studnie) w celu poszukiwania uwięzionych zwierząt, a w razie potrzeby ich uwolnienie oraz przemieszczenie poza plac budowy do zbiorników zastępczych oraz w inne miejsca o cechach siedliska, w którym występują w sposób naturalny, również wskazywanie tych miejsc,
- określenie terminu oraz kontrola: zakresu, jakości wykonania, ciągłości i bieżącego stanu zabezpieczeń placu budowy przed płazami – tymczasowych wygradzeń herpetologicznych,
- nadzór przy przebudowie/regulacji cieków i rowów (w tym kontrola terminu prowadzenia tych prac, odłów i przenoszenie płazów do siedlisk zastępczych),
- kontrola wykonania zbiorników retencyjnych, pod kątem ich bezpieczeństwa dla płazów,
- kontrola wykonania zbiornika kompensacyjnego dla płazów,
- identyfikacja i wskazanie miejsc, do których należy przenieść zwierzęta, ich formy larwalne i młodociane,
- nadzór nad sposobem zabezpieczenia urządzeń odwodnienia w sposób chroniący przed możliwością wpadnięcia do nich zwierząt oraz kontrola właściwej konstrukcji elementów odwodnienia drogi, pod kątem możliwości samodzielnego opuszczania ich przez zwierzęta,
- nadzór nad montażem systemów ochronno-naprowadzających i ich łączenia z przepustami przystosowanymi do pełnienia funkcji przejść dla płazów, ostateczna ocena prawidłowości lokalizacji i mocowania płotków naprowadzająco-ochronnych do przejść dla płazów i gadów,

- kontrola zagospodarowania przepustów dla płazów (warunki siedliskowe, naprowadzenie, itp.), ostateczna ocena prawidłowości lokalizacji i montażu stałych wygradzeń herpetologicznych, w tym naprowadzająco-ochronnych do przejść dla małych zwierząt i płazów,
- kontrola zagospodarowania przepustów dla małych zwierząt, w tym płazów (warunki siedliskowe, naprowadzenie, itp.) oraz przejścia dla dużych zwierząt, w tym określenie rozmieszczenia i liczby elementów zagospodarowania wzbogacających strefę najścia przejść dla zwierząt (głazy, kłody, karpie korzeniowe),
- ocena i decyzja o konieczności wprowadzenia dodatkowych zabezpieczeń innych niż wymienione w pkt. III.10.1-7,
- uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych płazów na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,

4) nadzór chiropterologiczny:

- szkolenie pracowników budowy w zakresie postępowania w przypadkach stwierdzenia na terenie budowy zwierząt,
- kontrola drzew przeznaczonych do usunięcia o pierśnicy minimum 50 cm pod kątem wykorzystywania ich jako schronienia letnie oraz zimowe nietoperzy,
- kontrola obiektów kubaturowych oraz innych obiektów przeznaczonych do rozbiórki lub przebudowy przed ich likwidacją, mogących stanowić miejsca schronień nietoperzy,
- wstrzymanie prac w przypadku obecności nietoperzy w potencjalnych kryjówkach i wskazanie terminu ich kontynuowania lub konieczności uzyskania zgody na odstąpienie od zakazów obowiązujących dla gatunków chronionych,
- nadzór nad montażem skrzynek dla nietoperzy, w tym kontrola zastosowania prawidłowych rodzajów skrzynek, poprawności ich montażu, odpowiedniej liczby, a także wskazanie ich dokładnego rozmieszczenia w zależności od uwarunkowań terenowych,
- uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych nietoperzy, na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,

5) nadzór ornitologiczny:

- identyfikacja i wykluczenie terenów z możliwości lokalizacji zapleczy budowy poza wymienionymi w pkt. II.1.1 decyzji,
- szkolenie pracowników budowy w zakresie postępowania w przypadkach stwierdzenia na terenie budowy zwierząt,
- kontrola podczas prac związanych z usuwaniem roślinności w sezonie lęgowym, w tym drzew, krzewów, szuwarów, ale również niskiej roślinności zielnej, pod kątem stwierdzenia ewentualnej obecności gniazd ptasich,
- w trakcie prac, przekazywanie Wykonawcy budowy uwag i zaleceń do harmonogramu prac budowlanych, w tym wstrzymywanie prac w przypadku wykrycia zagrożonych zniszczeniem gniazd ptasich na terenie realizacji budowy,
- przekazywanie Wykonawcy budowy uwag i zaleceń odnośnie do stosowania dobrych praktyk polegających m.in. na niepozostawianiu urwistych skarp oraz stert gałęzi i drewna na terenie budowy w okresie lęgowym. Kontrola skarp występujących na terenie budowy niezależnie od działań Wykonawcy, pod kątem występowania gniazd ptaków wykorzystujących skarpy jako siedliska lęgowe (jaskółki brzegówki, zimorodek),

- kontrola obiektów kubaturowych oraz innych obiektów przeznaczonych do rozbiórki lub przebudowy przed ich likwidacją, które mogą stanowić miejsca gniazdowania ptaków np. jaskółek dymówek i oknówek,
- nadzór nad montażem budek dla ptaków, w tym kontrola zastosowania prawidłowych rodzajów budek, poprawności ich montażu, odpowiedniej liczby, a także wskazanie ich dokładnego rozmieszczenia w zależności od uwarunkowań terenowych,
- uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych ptaków, na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,

6) nadzór teriologiczny:

- identyfikacja i wykluczenie terenów z możliwości lokalizacji zapleczy budowy poza wymienionymi w pkt. II.1.1 decyzji,
- szkolenie pracowników budowy w zakresie postępowania w przypadkach stwierdzenia na terenie budowy zwierząt,
- nadzór nad usunięciem z terenu inwestycji niskiej roślinności zielnej oraz podczas odhumusowania, w tym uprzednia kontrola danej powierzchni pod kątem występowania chronionych gatunków ssaków,
- kontrola sposobu wykonania wykopów, wskazywanie konieczności oraz lokalizacji dodatkowych zabezpieczeń umożliwiających samodzielne wyjście z pułapek uwięzionych zwierząt (skarpowanie/pochylnie),
- stała kontrola placu budowy (w tym zagłębień, zastoisk, rowów, wykopów itp.), w celu poszukiwania uwięzionych zwierząt, a w razie potrzeby ich odłow i uwolnienie poza placem budowy, określenie miejsc możliwego uwolnienia zwierząt, posiadających cechy siedliska, w którym występują w sposób naturalny,
- nadzór nad montażem oraz kontrola stanu i szczelności zabezpieczenia w postaci wyгородzenia drogowego,
- uzgodnienie i kontrola prawidłowego wykonania przejść dla zwierząt oraz zagospodarowania stref najścia przy tych przejściach, w tym określenie lokalizacji i rozmieszczenia, liczby, wielkości kłód i karp korzeniowych oraz głazów, a także lokalizacji i sposobu montażu ekranów przeciwośluszeniowych,
- uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych ssaków, na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,

7) nadzór ichtiologiczny:

- nadzór przy przebudowie/regulacji cieków naturalnych, w tym kontrola cieków przed rozpoczęciem prac w ich obrębie, pod kątem występowania siedlisk chronionych gatunków ichtiofauny,
- nadzór podczas prac na ciekach Dopływ z Cegielni (Kmiecie Łąka KL) w km 8+575 oraz Lublinica 1 LB1 w km 19+560 prowadzonych w okresie tarła śliza (od 1 maja do 30 czerwca),
- wykonanie kontroli, odłowów i bezpiecznego przeniesienia ryb podczas przekładania odcinków koryt cieków,
- nadzór nad pracami związanymi z przekraczaniem rzek obiektami inżynierskimi oraz podczas umacniania ich skarp (przestrzeganie terminów, zachowanie przepływu naruszalnego, sposób wykonania, wykorzystane materiały), w tym kontrola przestrzegania warunków określonych w decyzji, związanych z realizacją prac na rzece, tak aby nie nastąpiło pogorszenie warunków bytowania ichtiofauny,

- eliminowanie ewentualnych zagrożeń dla ichtiofauny,
- uzyskiwanie ewentualnych zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych ryb, na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody,

31. Nadzór przyrodniczy ma przekazywać sprawozdanie z prowadzonych prac do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach z uwzględnieniem opisu stwierdzonych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego oraz rzeczywistych działań podjętych przez nadzór przyrodniczy, w tym opisu metodyki/technik stosowanych przy monitoringu (okresy roku, terminy, warunki pogodowe itd.) oraz konkretnych czynności i działań w terenie podjętych w celu eliminacji stwierdzonych zagrożeń. Sprawozdanie należy przekazać w następnym miesiącu, po zakończeniu każdego roku nadzoru (rok od momentu rozpoczęcia prac wymagających obecności czynnego nadzoru przyrodniczego). Do 30 dni od dnia wydania decyzji pozwolenia na użytkowanie do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach należy przekazać raport końcowy, który będzie zawierał i opisywał:

- termin kontroli (od-do) i syntetyczny opis wykonanych prac, z uzasadnieniem,
- zagrożenia dla siedlisk i gatunków, które występowały w trakcie budowy,
- działania, które zostały podjęte w celu dalszej minimalizacji negatywnych oddziaływań inwestycji,
- działania, które zdaniem autorów są najlepszymi, wypracowanymi praktykami.

32. Zabrania się w lokalizacjach wskazanych w tabeli nr 10 prowadzenia robót budowlanych z wykorzystaniem pojazdów i maszyn budowlanych takich jak: samochody ciężarowe, ciągniki, koparki, ładowarki, spycharki, dźwigi i żurawie, maszyny i urządzenia do zagęszczania gruntu, wiertnice, agregaty prądotwórcze, sprężarki, pompy, maszyny i urządzenia do cięcia drewna, betonu i innych materiałów twardych oraz pojazdów i maszyn podobnego rodzaju (pojazdy i maszyny budowlane emitujące hałas do otoczenia) w dniach ustawowo wolnych od pracy, a w pozostałych dniach w godzinach od 22:00 do 6:00. Zakaz ten nie dotyczy prac, które wymagają zachowania ciągłości technologicznej np. betonowania.

Tabela nr 10

Lp	Km początek	Km koniec	Strona drogi S11(L-lewa/ P-prawa)
1	0+055	0+270	L
2	0+270	0+280	L
3	0+280	0+335	L
4	0+752	1+000	L
5	0+835	1+165	P
6	2+710	3+000	P
7	8+800	9+000	P
8	9+850	10+630	P
9	11+860	12+190	L
10	14+610	14+880	P
11	15+165	15+820	L
12	17+550	18+000	P
13	18+000	18+960	P
14	19+165	19+350	P
15	19+350	19+382	P
16	19+382	19+539	P
17	19+539	19+605	P
18	19+160	19+617	L
19	20+790	21+160	P
20	20+968	21+370	L

33. W celu ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza na etapie budowy należy:

- a) ograniczyć do minimum operacje mieszania kruszywa ze spoiwem na miejscu budowy, przez stosowanie do podbudowy gotowych mieszanek bitumicznych wytwarzanych w wytwórniach,
- b) masy mineralno-bitumiczne transportować wywrotkami wyposażonymi w rozwiązania ograniczające emisję oparów asfaltów,
- c) drogi dojazdowe utrzymywać w stanie ograniczającym pylenie,
- d) wykonanie nawierzchni bitumicznych prowadzić w okresie letnim, jeżeli będzie to możliwe technicznie, technologicznie i organizacyjnie;
- e) zapewnić mycie kół pojazdów opuszczających teren budowy;
- f) w warunkach suchej i wietrznej pogody zraszać powierzchnie utwardzone i zmagazynowane przyzmy gruntu.

34. Zaopatrzenie w wodę należy prowadzić wyłącznie z istniejących wodociągów za zgodą i na warunkach jej administratora lub dowozić na plac budowy np. beczkowozami.

35. Substancje stwarzające zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego np. paliwa, farby, lakiery, oleje, odpady w postaci ciekłej, należy magazynować w szczelnych pojemnikach lub kontenerach na utwardzonym szczelnym podłożu. Wszelkie awaryjne rozlania należy bezzwłocznie usuwać za pomocą środków sorpcyjnych, a następnie zużyte przekazywać do unieszkodliwienia.

36. Przed przystąpieniem do prac ziemnych należy zebrać wierzchnią warstwę gruntu i zmagazynować ją przy zachowaniu następujących warunków:

- oddzielnie od pozostałej ziemi z wykopów,
- w wydzielonej części pasa robót,
- w sposób umożliwiający wykorzystanie do prac rekultywacyjnych,
- w sposób zapobiegający jego przesuszeniu, wymieszaniu z innymi gruntami oraz jego wymyciu. Mas ziemnych, materiałów z rozbiórki oraz odpadów nie należy magazynować w miejscach spływu wód opadowych i roztopowych.

37. Wszelkie sypkie materiały należy gromadzić w wyznaczonych miejscach, w sposób uniemożliwiający ich wymywanie (na skutek odpływu wód opadowych) do cieków, rowów melioracyjnych lub systemów odwodnienia.

38. Gruz oraz niezanieczyszczoną glebę i ziemię, w tym kamienie, w pierwszej kolejności wykorzystywać we własnym zakresie, a w przypadku braku takiej możliwości przekazywać uprawnionym odbiorcom.

39. Odwadnianie wykopów należy prowadzić bezpośrednio przed rozpoczęciem robót budowlanych.

40. Wody pochodzące z odwodnienia wykopów, przed ewentualnym odprowadzeniem ich do wód powierzchniowych, należy podczyścić z zawiesiny (zastosować odstożniki tymczasowe lub osadniki).

II.2. Na etapie eksploatacji

1. Corocznie należy wykonywać czyszczenie budek dla ptaków oraz ich konserwację, w tym ich wymianę w przypadku zużycia lub zniszczenia. Działania te należy wykonywać pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z wytycznymi specjalisty ornitologa, przez okres 10 lat, w terminie pomiędzy 16 października a 28 lutego.

2. Corocznie należy wykonywać przegląd skrzynek dla nietoperzy oraz ich konserwację, w tym ich wymianę w przypadku zużycia lub zniszczenia. Co najmniej raz na 2 lata należy wykonywać czyszczenie skrzynek dla nietoperzy typu Stratmann (budki 'mopkowe' są samoczyszczące). Działania te należy realizować pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z wytycznymi specjalisty chiropterologa, przez okres 10 lat, w terminie pomiędzy 1 grudnia a 15 lutego. Przed ingerencją w skrzynki chiropterolog musi wykluczyć obecność w nich nietoperzy.
3. Wykonane nasadzenia, o których mowa w pkt. II.1.18 należy regularnie pielęgnować przez okres minimum 3 lat.
4. Czyszczenie i odmulanie zbiorników, o których mowa w pkt. III.11 wykonywać należy we wrześniu. W przypadku konieczności wykonania powyższych działań w innym terminie muszą one zostać poprzedzone kontrolą herpetologa. W przypadku obecności płazów w zbiorniku muszą one zostać odłowione i przeniesione w miejsce wskazane przez herpetologa.
5. Pasy o szerokości ok. 2,5 m wzdłuż ekranów przeciwoślńieniowych, na powierzchni przejść górnych dla zwierząt należy regularnie wykaszać, przynajmniej raz w roku, poza okresem lęgowym ptaków (przypadającym od 1 marca do 15 października), z pozostawieniem biomasy w miejscu wycięcia.
6. W pasach o szerokości ok. 0,5 m przylegających bezpośrednio do ogrodzeń ochronno-naprowadzających należy prowadzić regularne wykaszanie roślinności zielnej oraz usuwanie samosiewów drzew i krzewów poza okresem lęgowym ptaków (przypadającym od 1 marca do 15 października).
7. Wody opadowe i roztopowe z terenu inwestycji należy odprowadzać do rowów otwartych lub w przypadku stwierdzenia dużej wrażliwości środowiska wód podziemnych, za pomocą szczelnego systemu odwodnienia zgodnie z warunkami określonymi w pkt. III.7.
8. Przed zrzutem wód do odbiorników należy zastosować zbiorniki retencyjne lub retencyjno-infiltracyjne oraz urządzenia oczyszczające zgodnie z warunkami określonymi w pkt. III.9.

III. W dokumentacji wymaganej do uzyskania decyzji wymienionych w art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670), należy uwzględnić:

1. Należy zastosować:
 - 1) lampy oświetleniowe, emitujące światło o temperaturze barwowej nie wyższej niż 4000 K oraz emitujące kierunkową wiązkę światła tylko na drogę, posiadające klosze zmniejszające rozprzestrzenianie się światła na boki,
 - 2) oświetlenie o minimalnej jasności koniecznej dla zachowania bezpieczeństwa ruchu,
 - 3) oświetlenie zlokalizowane w odległości nie mniejszej niż 200 m od granicy terenów leśnych i 500 m od terenów otwartych,
 - 4) w pobliżu przejść dla zwierząt należy:
 - a) zrezygnować z budowy skrajnych latarni (w przypadku, kiedy oświetlony odcinek drogi położony jest bliżej niż 200 m od ich granicy w obszarach leśnych i 500 m w terenie otwartym),
 - b) zmniejszyć moc skrajnych latarni,
 - c) zmniejszyć wysokość latarni,

d) lokalizować latarnie w pasie rozdziału jezdni zamiast wzdłuż ich zewnętrznych krawędzi.

2. Wszystkie przejścia dla zwierząt należy zaprojektować w lokalizacjach i o parametrach wskazanych w tabelach nr 5, nr 6 i nr 7 oraz tak, aby były wkomponowane i zharmonizowane z otoczeniem. Przy czym obiekty wymienione w:

- tabeli nr 6 oznaczone Lp. 1, 2 należy dostosować do parametrów przejść dla zwierząt dużych; dla oznaczonego Lp. 5 należy zwiększyć strefę dostępną dla zwierząt do minimum 2 x 10 m po obu stronach linii kolejowej;

- tabeli nr 7 oznaczone Lp. 1, 2, 3, 7, 8, 14, 15 i 16 należy dostosować do parametrów przejść dla zwierząt średnich oraz oznaczonych Lp. 4, 5, 6 należy dostosować do parametrów przejść dla zwierząt dużych.

Dodatkowo w miejscu, gdzie zaplanowano obiekt WD/D-2/S11/1 w km 2+200, należy zaprojektować przejście górne zintegrowane z drogą leśną.

Powierzchnia przejść powinna być dostosowana do warunków siedliskowych terenów przyległych, przy czym:

1) dla przejść dolnych dla dużych i średnich zwierząt, w tym zespolonych:

a) ogrodzenia ochronne powinny być połączone szczelnie ze ścianami przyczółków przejść,

b) powierzchnię przejść pokryć wyrównaną warstwą urodzajnego gruntu o miąższości min. 15 cm,

c) pod powierzchnią przejść dolnych (w zasięgu strefy usłonecznionej) dokonać wysiewu gatunków traw o średnim i wysokim pokroju,

d) w obrębie przejść należy utworzyć strukturę zieleni naprowadzającej zawierającą dwurzędowy pas nasadzeń tj. szpaler drzew i rząd krzewów po każdej stronie przejścia oraz strukturę zieleni przywabiania zawierającą min. 4 skupiska drzew (po 2 na każdą stronę przejścia), pojedyncze drzewa, min. 4 skupiska krzewów (po 2 na każdą stronę przejścia). Roślinność strefy przywabiania musi składać się z gatunków drzew i krzewów o atrakcyjnych dla zwierząt owocach, stwarzających dodatkowe kryjówki oraz stanowiących uzupełniającą bazę żerową,

e) nasadzenia roślinności nie mogą przysłonić światła wylotu przejścia dolnego,

f) w strefie migracji nie należy sadzić roślin za wyjątkiem traw gatunków rodzimych,

g) doboru ilości, gatunków oraz sposobu rozmieszczenia roślinności do nasadzeń dokona specjalista z nadzoru botanicznego,

h) tworzenie mikrosiedlisk w obrębie przejść przy zastosowaniu głazów, gałęzi i konarów należy ustalić w porozumieniu z nadzorem teriologicznym, który ustali ostateczną ilość, rozmiar oraz sposób rozmieszczenia tych elementów. Wielkość karp i głazów oraz ich rozmieszczenie powinny być tak dobrane, aby uniemożliwić poruszanie się pojazdami mechanicznymi, a jednocześnie nie tworzyć bariery migracyjnej dla zwierząt,

i) wzdłuż ogrodzenia drogi, na odcinkach o długości minimum 50 m w każdą stronę od krawędzi przejść dolnych, wykonać nasadzenia krzewów łączących się z czołem przejść dolnych;

j) suche półki ziemne wykonać poza zasięgiem wody średniej,

k) półki ziemne połączyć z nurtem cieku poprzez łagodnie nachylone skarpy $\leq 1:2$;

l) szerokość półek ziemnych w przejściach zespolonych z ciekami musi wynieść nie mniej niż 2 x szerokość cieku. Półki należy płynnie połączyć z terenem przyległym,

m) powierzchnię suchych półek należy wyrównać i pokryć gruntem rodzimym lub innym o podobnych parametrach fizyko-chemicznych. Nie należy stosować kruszyw łamanych oraz

naturalnych gruboziarnistych. Umocnienia powierzchni półek należy stosować wyłącznie w sytuacjach koniecznych, z wykorzystaniem takich materiałów, które zapewnią trwałe pokrycie gruntem,

n) zakończenia półek w pełni połączyć z terenem otaczającym przejście, umożliwiając swobodne przechodzenie wszystkich gatunków zwierząt,

o) w obszarze przeznaczonym dla przemieszczania się zwierząt w projektowanej linii zajętości (po zewnętrznej stronie ogrodzeń) mogą znajdować się jedynie drogi użytkowane sporadycznie o minimalnym natężeniu ruchu (drogi serwisowe, gospodarcze, dojazdowe do pojedynczych zabudowań). W obszarze naprowadzania zwierząt do przejścia drogi muszą mieć nawierzchnię gruntową, ewentualnie umocnioną kruszywem naturalnym (żwir) lub łamanym (kliniec) o nachyleniu skarp powyżej 1:2,5. Projektowane drogi o nawierzchni asfaltowej lub betonowej na odcinku min. 100 m od krawędzi przejścia z każdej strony powinny mieć zmienioną nawierzchnię na gruntową,

p) na powierzchni i w strefach naprowadzania zwierząt zrezygnować z lokalizowania otwartych obiektów odwodnieniowych zwłaszcza studni wpadowych i osadników,

q) w bezpośrednim sąsiedztwie przejść odtworzyć warunki glebowe umożliwiające rozwój roślinności, o składzie gatunkowym i strukturze zbliżonych do zbiorowisk roślinnych występujących w otoczeniu przejścia,

2) przejścia górne:

a) szerokość przejścia musi zwiększać się płynnie (lejkowato) w kierunku podstawy najść, w obu kierunkach,

b) maksymalne nachylenie powierzchni przejścia i nasypów najść ma wynieść 15 %, stosunek szerokości do długości przejścia musi osiągnąć wartość $> 0,8$,

c) nachylenia skarp dróg równoległych i rowów na najściach na przejścia dla zwierząt (na odcinku ok. 100 m od krawędzi przejścia) nie mogą być większe niż 1:2,5,

d) powierzchnię przejść pokryć wyrównaną warstwą urodzajnego gruntu o miąższości min. 30 cm,

e) na powierzchni przejść górnych dokonać wysiewu gatunków traw o średnim i wysokim pokroju,

f) na powierzchni przejścia górnego, pasy o szerokości ok. 2,5 m wzdłuż ekranów przeciwoślńieniowych, utrzymywać w stanie niezakrzewionym i niezadrzewionym,

g) należy utworzyć struktury naprowadzające, które powinny tworzyć nasadzenia roślinne wprowadzane w obszarze najść i dojść stanowiące połączenie powierzchni przejścia z otaczającym siedliskiem. Dobór ilości, gatunków oraz sposobu rozmieszczenia roślinności do nasadzeń dokona specjalista z nadzoru botanicznego,

h) tworzenie mikrosiedlisk w obrębie przejść przy zastosowaniu głązów, gałęzi i konarów należy ustalić w porozumieniu z nadzorem teriologicznym, który wskaże ostateczną liczbę, rozmiar oraz sposób rozmieszczenia tych elementów. Wielkość karp i głązów oraz ich rozmieszczenie powinny być tak dobrane, aby uniemożliwić poruszanie się pojazdami mechanicznymi, a jednocześnie nie tworzyć bariery migracyjnej dla zwierząt,

i) wzdłuż ogrodzenia drogi, na odcinkach o długości minimum 50 m w każdą stronę od krawędzi przejścia górnego, wykonać nasadzenia krzewów łączących się z nasadzeniami wzdłuż osłon antyślńieniowych na najściach i na powierzchni przejścia górnego. Doboru gatunków, liczby oraz sposobu rozmieszczenia roślinności do nasadzeń dokona specjalista z nadzoru botanicznego,

j) na powierzchni i w strefach naprowadzania zwierząt zrezygnować z lokalizowania otwartych obiektów odwodnieniowych zwłaszcza studni wpadowych i osadników,

- k) w bezpośrednim sąsiedztwie przejść odtworzyć warunki glebowe umożliwiające rozwój roślinności, o składzie gatunkowym i strukturze zbliżonych do zbiorowisk roślinnych występujących w otoczeniu przejścia,
- l) w obszarze przeznaczonym dla przemieszczania się zwierząt w projektowanej linii zajętości (po zewnętrznej stronie ogrodzeń) mogą znajdować się jedynie drogi użytkowane sporadycznie o minimalnym natężeniu ruchu (drogi serwisowe, gospodarcze, dojazdowe do pojedynczych zabudowań).
- m) w obszarze naprowadzania zwierząt do przejścia drogi muszą posiadać nawierzchnię gruntową, ewentualnie umocnioną kruszywem naturalnym (żwir) lub łamanym (kliniec) o nachyleniu skarp powyżej 1:2,5. Projektowane drogi o nawierzchni asfaltowej lub betonowej na odcinku min. 100 m od krawędzi przejścia z każdej strony powinny mieć zmienioną nawierzchnię na gruntową,
- 3) przejścia/przepusty dla małych zwierząt:
- a) przepusty należy zaprojektować tak, aby były wkomponowane i zharmonizowane z otoczeniem, powierzchnia przejść powinna być dostosowana do warunków siedliskowych terenów przyległych,
- b) półki w przepustach zespolonych z ciekim należy połączyć ściśle z terenem przyległym, w sposób umożliwiający szczelne połączenie przepustu z otoczeniem wokół niego i zapewniający bezpieczny dostęp zwierząt do powierzchni zaprojektowanych do celów migracji,
- c) ogrodzenie główne jezdni w rejonie wylotów przepustów należy przeprowadzić tuż nad jego czołem. Wygradzenia ochronno-naprowadzające należy łączyć szczelnie z czołem przepustów, co uniemożliwi wtargnięcie zwierząt na jezdnię,
- d) powierzchnie przejść należy wyrównać i pokryć gruntem (glebą) o dużych zdolnościach retencjonowania wody oraz miąższości zapewniającej szczelne i trwałe pokrycie dna. Na powierzchni przejścia nie dopuszczać do tworzenia się otwartego lustra wody,
- e) do obsiania rejonu przejść użyć należy rodzimych gatunków traw,
- f) konstrukcja przepustów musi mieć prostokątny przekrój poprzeczny.
- 4) poza przejściami dla zwierząt, a także w bezpośrednim sąsiedztwie MOP należy odstąpić od sadzenia dużych skupisk drzew owocodajnych.
3. Należy zaprojektować ekrany przeciwoślśnieniowe na przejściach dla zwierząt średnich i dużych wzdłuż krawędzi jezdni, w lokalizacjach wskazanych w tabeli nr 11. Przy przejściach dolnych ekrany zlokalizować obustronnie wzdłuż jezdni drogi, na długości przejścia oraz minimum 50 m poza jego granicami, w obu kierunkach. Ekrany połączyć szczelnie z ogrodzeniem ochronnym.

Tabela nr 11

Lp.	Kilometraż od	Kilometraż do	Strona drogi	Wysokość ekranu (m)	Typ ekranu
1.	3+252	3+375	L	2	przeciwoślśnieniowy
2.	3+254	3+377	P	2	przeciwoślśnieniowy
3.	6+136	6+259	P	2	przeciwoślśnieniowy
4.	6+144	6+268	L	2	przeciwoślśnieniowy
5.	9+341	9+449	P	2	przeciwoślśnieniowy
6.	9+342	9+450	L	2	przeciwoślśnieniowy
7.	10+726	10+845	L	2	przeciwoślśnieniowy
8.	10+727	10+845	P	2	przeciwoślśnieniowy
9.	12+598	12+700	-	2	przeciwoślśnieniowy

10.	19+609	19+649	P	2	przeciwoślusieniowy
11.	19+618	19+642	L	2	przeciwoślusieniowy
12.	22+205	22+323	P	2	przeciwoślusieniowy
13.	22+220	22+338	L	2	przeciwoślusieniowy
14.	23+075	23+201	P	2	przeciwoślusieniowy
15.	23+078	23+204	L	2	przeciwoślusieniowy
16.	23+300	23+750	L	2	przeciwoślusieniowy
17.	23+300	23+750	P	2	przeciwoślusieniowy
18.	25+286	25+428	L	2	przeciwoślusieniowy
19.	25+303	25+444	P	2	przeciwoślusieniowy
20.	26+338	26+470	P	2	przeciwoślusieniowy
21.	26+347	26+479	L	2	przeciwoślusieniowy
22.	27+672	27+789	L	2	przeciwoślusieniowy
23.	27+672	27+789	P	2	przeciwoślusieniowy

4. Ogrózenie całego odcinka drogi ekspresowej należy wykonać z siatki z drutu stalowego ocynkowanego, o minimalnej nominalnej średnicy drutu wynoszącej min. 2,50 mm oraz o wysokości części nadziemnej min. 250 cm. Ogrózenie ma zostać szczelnie wkopane w grunt, na głębokość minimum 30 cm.

1) Oczka siatki muszą mieć następującą wielkość:

a) od podłoża do wysokości minimum 50 cm wielkość oczek siatki nie może przekraczać wartości 2 cm x 15 cm (dopuszcza się użycie siatki dogęszczającej o wymiarach oczek 2 cm x 15 cm, szczelnie połączonej z ogrózeniem głównym),

b) powyżej do wysokości min. 100 cm wielkość oczek siatki nie może przekraczać wartości 5 cm x 15 cm,

c) powyżej do wysokości min. 140 cm wielkość oczek siatki nie może być większa niż 15 cm x 15 cm.

2) Przebieg ogrózenia drogi należy zaprojektować z zachowaniem następujących uwarunkowań:

a) ogrózenia projektować jako długie odcinki proste bez gwałtownych załamań, jednorazowe załamania nie mogą być większe niż 15°,

b) ogrózenia lokalizować, w zależności od poziomu niwelety drogi:

- dla dróg przebiegających na nasypie – przy podstawie nasypu, wzdłuż zewnętrznej krawędzi rowu odwodnieniowego (rów położony za ogrózeniem, od strony drogi),
- dla dróg przebiegających w wykopie – wzdłuż zewnętrznej (górnej) krawędzi wykopu, w odległości nie mniejszej niż 1 m,
- dla dróg przebiegających w poziomie otaczającego terenu – wzdłuż zewnętrznej krawędzi rowu odwodnieniowego (rów położony za ogrózeniem, od strony drogi).

3) Rowy odwodnieniowe oraz projektowane elementy związane z obsługą obiektów lokalizować za ogrózeniem (od strony drogi).

5. Należy zaprojektować stałe ogrózenia ochronno-naprowadzające dla małych zwierząt, zwłaszcza płazów (stałe ogrózenia herpetologiczne), z paneli pełnych lub siatki stalowej o oczkach nie większych niż 0,5 cm x 0,5 cm. Ogrózenia te muszą mieć wysokość części nadziemnej min. 50 cm i być wkopane w grunt na głębokość minimum 30 cm oraz posiadać skierowaną „na zewnątrz” od drogi przewieszkę o szerokości co najmniej 10 cm. Ogrózenia te mogą być zintegrowane z ogrózeniem głównym, w formie siatki dogęszczającej. Jeśli ogrózenie główne posiada siatkę dogęszczającą o wymiarach oczek 2 cm x 15 cm, to w miejscach, gdzie nakazano zastosowanie wygrodzień herpetologicznych, należy zastąpić ją siatką o oczkach 0,5 cm x 0,5 cm, z zachowaniem pozostałych

parametrów. Należy ściśle połączyć obydwie elementy, uniemożliwiając uwięzienie zwierząt pomiędzy dwiema warstwami projektowanego ogrodzenia.

W szczególności stałe wygradzenia herpetologiczne należy zlokalizować na następujących odcinkach w kilometrażu inwestycji (strona P – prawa; L – lewa) wskazanych w tabeli nr 12:

Tabela nr 12

Lp.	Kilometraż od-do	Strona drogi
1.	0+700 - 1+400	obustronnie
2.	3+000 - 3+700	obustronnie
3.	4+500 - 5+200 wygradzenia w obrębie obiektu MOP	obustronnie
4.	5+500 - 6+620	obustronnie
5.	10+450 - 13+200	obustronnie
6.	13+800 - 14+200	obustronnie
7.	15+800 - 16+400	obustronnie
8.	19+300 - 28+300	obustronnie

6. Na drogach poprzecznych oraz zjazdach należy zastosować tzw. stop-rynny w następujących lokalizacjach wskazanych w tabeli nr 13:

Tabela nr 13

Lp.	Lokalizacja stop-rynny w km drogi	Miejsce lokalizacji
1.	0+620	droga poprzeczna
2.	9+905	droga poprzeczna
3.	10+475	droga poprzeczna
4.	12+015	droga poprzeczna
5.	14+550	droga poprzeczna
6.	15+220	droga poprzeczna
7.	19+935	droga poprzeczna
8.	24+855	zjazd
9.	25+120	droga poprzeczna
10.	28+880	droga poprzeczna

7. Należy zaprojektować system odprowadzania wód opadowych z terenu inwestycji do rowów otwartych. W przypadku stwierdzenia dużej wrażliwości środowiska wód podziemnych w tym dla: W – obszarów wysokiego zagrożenia czwartorzędowego poziomu wód podziemnych służących do zaopatrzenia ludności w wodę, OZ - obszary zasobowe ujęcia wód podziemnych m. Sieraków-Przywary za pomocą szczelnego systemu odwodnienia, zgodnie z lokalizacją wskazaną w poniższej tabeli nr 14.

Tabela nr 14

Nazwa	Odcinki drogi położone w obszarach wrażliwych pod względem wód podziemnych wskazane do wprowadzenia szczelnego systemu odwodnienia [km]	Uzasadnienie	Projektowane odcinki szczelnego systemu odwodnienia – uwzględniające warunki terenowe, rozwiązania projektowe oraz ochronę wrażliwego środowiska wód podziemnych [km]
-------	---	--------------	---

Nazwa	Odcinki drogi położone w obszarach wrażliwych pod względem wód podziemnych wskazane do wprowadzenia szczelnego systemu odwodnienia [km]		Uzasadnienie	Projektowane odcinki szczelnego systemu odwodnienia – uwzględniające warunki terenowe, rozwiązania projektowe oraz ochronę wrażliwego środowiska wód podziemnych [km]
	od	do		Projektowane odcinki kanalizacji deszczowej
Gm. Ciasna	0+950	1+630	W	0 - 12+241
Gm. Ciasna Gm. Dobrodzień Gm. Pawonków	3+600	11+960	W	
Gm. Lubliniec	24+730	28+290	W	13+640 - 14+190, 14+720 - 14+780, 15+700 - 23+520 24+000 - 24+827
Gm. Ciasna	2+090	3+800	OZ	0 - 12+241

8. W przypadku utworzenia ewentualnych stref ochrony pośredniej dla zidentyfikowanych ujęć wód podziemnych, należy uwzględnić ustanowione ograniczenia lub zakazy w zakresie prowadzonych działań na tych terenach.

9. Przed zrzutem wód do odbiorników należy zaprojektować zbiorniki retencyjne lub retencyjno-infiltracyjne oraz urządzenia oczyszczające zgodnie z lokalizacją wskazaną w tabeli nr 15. Ze względu na przebieg inwestycji przez tereny szczególnie chronione, w tym jednolite części wód, strefy ochrony pośredniej ujęć wód, obszary zasilania ujęć wód podziemnych należy zaprojektować szczelny system odwodnienia oraz urządzenia podczyszczające w postaci osadnika i separatora. Na pozostałych obszarach należy zaprojektować osadniki i studnie zasyfonowane oraz pozostawić miejsca na separatory substancji ropopochodnych.

Tabela nr 15

Lp.	Numer zbiornika	Lokalizacja km	Strona drogi L-lewa P-prawa	Rodzaj zbiornika retencyjnego R-I - infiltrujący R	Odbiornik	Orientacyjny km drogi S11	Urządzenia podczyszczające i zabezpieczające OS - osadnik SEP - separator ZO - zasyfonowany odpływ Z - zastawka
1	-	-	L	-	-	0+020	OS+ZO+Z
2	Zb-2CD	0+870	P	R-I	rów b.n.	0+989	OS+SEP+Z
3	Zb-5CD	1+244	P	R-S	rów b.n.	1+124	OS+SEP+Z
4	Zb-6CD	1+228	L	R-S	rów b.n.	1+124	OS+SEP+Z
5	Zb-9CD	2+126	P	R-S	rów D I/1	1+792	OS+SEP+Z
6	Zb-10CD	3+184	P	R-S	rów D I/1	1+792	OS+SEP+Z
7	Zb-12CD	3+754	P	R-S	rów b.n.	2+731	OS+SEP+Z
8	Zb-16CD	5+642	P	R-S	Potok Jeżowski	6+202	OS+SEP+Z
9	Zb-17CD	5+797	L	R-S	Potok	6+202	OS+SEP+Z

Lp.	Numer zbiornika	Lokalizacja km	Strona drogi L-lewa P-prawa	Rodzaj zbiornika retencyjnego R-l - infiltrujący R	Odbiornik	Orientacyjny km drogi S11	Urządzenia podczyszczające i zabezpieczające OS - osadnik SEP - separator ZO - zasyfonowany odpływ Z - zastawka
					Jeżowski		
10	Zb-18CD	6+133	L	R-S	Potok Jeżowski	6+202	OS+SEP+Z
11	-	-	L	-	rów D IX (Dopływ spod Jeżowej)	6+620	OS+SEP+Z
12	Zb-19CD	6+677	P	R-S	rów D IX (Dopływ spod Jeżowej)	6+344	OS+SEP+Z
13	Zb-24CD	7+163	P	R-S	rów D IX (Dopływ spod Jeżowej)	6+344	OS+SEP+Z
14	-	-	L	-	rów b.n.	7+920	OS+SEP+Z
15	Zb-30CD	8+669	L	R-S	rów D X (Dopływ z Cegielni)	8+577	OS+SEP+Z
16	Zb-32CD	9+220	L	R-S	rów b.n.	9+137	OS+SEP+Z
17	Zb-34CD	9+933	P	R-S	rów D VIII/2/1	9+883	OS+SEP+Z
18	Zb-38BCD	10+729	L	R-S	rów D VIII/6	10+784	OS+SEP+Z
19	Zb-39BCD	10+857	P	R-S	rów D VIII/6	10+784	OS+SEP+Z
20	Zb-40BCD	11+187	P	R-S	rów D VIII/7	11+104	OS+SEP+Z
21	Zb-43D	11+856	L	R-S	rów D VII (Dopływ spod Łysej Góry)	11+775	OS+SEP+Z
22	Zb-44D	11+977	P	R-S	rów D VII (Dopływ spod Łysej Góry)	11+775	OS+SEP+Z
23	Zb-49D	13+881	P	R-S	rów D IV/11	13+975	OS+ZO+Z
24	Zb-50D	14+057	P	R-S	rów D IV/11	13+975	OS+ZO+Z
25	Zb-54D	14+753	P	R-S	rów drogowy	14+750	OS+ZO+Z
26	Zb-58D	15+857	L	R-S	rów K	15+935	OS+ZO+Z

Lp.	Numer zbiornika	Lokalizacja km	Strona drogi L-lewa P-prawa	Rodzaj zbiornika retencyjnego R-I - infiltrujący R	Odbiornik	Orientacyjny km drogi S11	Urządzenia podczyszczające i zabezpieczające OS - osadnik SEP - separator ZO - zasyfonowany odpływ Z - zastawka
					II/11/1		
27	Zb-60D	16+331	P	R-S	rów K II/3	16+200	OS+ZO+Z
28	Zb-61D	16+549	L	R-S	rów K II/3	16+506	OS+ZO+Z
29	Zb-66D	17+565	L	R-S	rów K II/2	18+088	OS+ZO+Z
30	Zb-67D	18+034	L	R-S	rów K II/2	18+088	OS+ZO+Z
31	Zb-70D	18+276	L	R-S	rów K II/2	18+088	OS+ZO+Z
32	Zb-72D	19+451	L	R-S	Lublinica	19+562	OS+SEP+Z
33	Zb-77D	19+860	L	R-S	rów b.n.	19+947	OS+ZO+Z
34	Zb-79D	20+018	P	R-S	rów b.n.	19+947	OS+ZO+Z
35	Zb-80D	20+064	L	R-S	rów b.n.	19+947	OS+ZO+Z
36	-	-	P	-	Dopływ z Droniowiczek	21+048	OS+SEP+Z
37	Zb-85D	21+147	L	R-S	Dopływ z Droniowiczek	21+048	OS+SEP+Z
38	Zb-90D	22+195	L	R-S	Rokitnica	22+272	OS+SEP+Z
39	Zb-91D	22+384	P	R-S	rów b.n.	22+514	OS+ZO+Z
40	Zb-92D	22+669	L	R-S	rów b.n. str. L	22+514	OS+ZO+Z
41	Zb-94D	22+983	P	R-S	rów b.n. str. P	22+833	OS+ZO+Z
42	Zb-96D	23+317	L	R-S	rów b.n.	23+529	OS+ZO+Z
43	Zb-98AD	24+082	P	R-S	rów b.n.	24+131	OS+ZO+Z
44	Zb-100AD	24+239	L	R-S	rów b.n.	24+131	OS+ZO+Z
45	Zb-103AD	25+255	P	R-S	Dopływ spod Stawu Posmyk	25+306	OS+SEP+Z
46	Zb-105AD	26+328	P	R-S	Wilczarnia	26+408	OS+SEP+Z OS+SEP
47	Zb-107AD	26+715	L	R-S	rów b.n.	26+764	OS+SEP+Z
48	Zb-109AD	27+204	P	R-S	rów b.n.	27+220	OS+SEP+Z

10. Studzienki, kolektory i inne elementy infrastruktury drogi związane z odwodnieniem, odprowadzeniem i podczyszczeniem ścieków lokalizować należy pomiędzy drogą a ogrodzeniem głównym. W przypadku braku możliwości takiej lokalizacji, należy zabezpieczyć je w uzgodnieniu ze specjalistą herpetologiem przed możliwością uwięzienia drobnych ssaków, płazów i gadów oraz skonstruować w taki sposób, by możliwe było samodzielne wydostanie się z nich zwierząt.

W celu ograniczenia oddziaływania urządzeń odwodnienia drogi na zwierzęta, należy uwzględnić poniższe wytyczne:

- 1) wszelkie obiekty odwodnieniowe należy lokalizować poza powierzchniami przejść dla

zwierząt. Rowy odwodnieniowe, w przypadku, kiedy przecinają powierzchnie przejść należy skanalizować (rurociąg), a w przypadku braku takiej możliwości powinny one mieć wypłaszczone skarpy z pokryciem gruntowym i o nachyleniu nie bardziej stromym niż 1:2,5 osadniki/separatory należy zaprojektować pod powierzchnią gruntu z dopływami podziemnymi, w przypadku gdy jest to niemożliwe ze względów technicznych otwory osadników/separatorów należy zaopatrzyć w szczelną pokrywę górną z włazem rewizyjnym,

- 2) wszystkie studzienki rewizyjne należy zaopatrzyć w pełne pokrywy o jak najmniejszej liczbie i średnicy otworów obsługowych,
- 3) wszystkie studnie i niecki wpadowe należy zaopatrzyć w szczelną pokrywę górną z włazem rewizyjnym,
- 4) w przypadku, gdy studnie lub niecki posiadają otwory wlotowe (połączenie z rowami), należy je zabezpieczyć w sposób utrudniający wpadnięcie płazów do wnętrza obiektów poprzez wyposażenie otworów w kraty stalowe lub rząd pionowych prętów (płaskowników) o rozstawie prętów max. co 20 mm,
- 5) w przypadku zastosowania studni zamkniętych z kratą wpadową, powinny być one wyposażone w elementy uciezkowe dla płazów w postaci, np. spiralnych rur drenażowych umożliwiających zwierzętom wejście rurą przy różnych poziomach stanu wody w studni lub pochylni perforowanych (z blachy o grubości min. 1 mm, wielkości oczek poniżej 5 mm, o odgiętych pionowo krawędziach bocznych na wysokość min. 13 mm). Pochylnie powinny być zamontowane pod kątem maksymalnie 70° do dna studni, a wyjście skierowane w stronę wlotu do studni.

11. Zbiorniki retencyjne należy zaprojektować jako dostępne dla płazów z zachowaniem następujących zasad:

- 1) ogrodzenie zbiorników retencyjnych do wysokości min. 40 cm ponad grunt musi mieć oczka o wymiarach nie mniejszych niż 10 cm x 10 cm,
- 2) głębokość zbiornika nie może być większa niż 1,5 m,
- 3) każdy zbiornik musi mieć co najmniej jedną ze skarp o nachyleniu na poziomie 1:2 lub 1:2,5, z pokryciem gruntowym i obsiewem trawiastym.

12. Należy wykonać zbiornik kompensacyjny dla płazów w km 12+670, strona prawa inwestycji, w odległości 70 m od osi drogi, z uwzględnieniem następujących wytycznych:

- 1) linia brzegowa musi być zaprojektowana jako nieregularna,
- 2) płycizny do 0,5 m – ok. 50% powierzchni,
- 3) strefa 0,5 m - 1,2 m – ok. 40% powierzchni,
- 4) głębocezy 1,8 m - 2 m – ok. 10% powierzchni,
- 5) brzeg i dno od strony drogi należy zaprojektować o nachyleniu 1:2. Pozostałe brzegi o nachyleniu nie większym niż 1:5,
- 6) dno musi być nierówne, z podwodnymi grzbietami. Należy na nim umieścić pnie drzew częściowo leżących na brzegu,
- 7) zbiornik należy pozostawić do zasiedlenia przez roślinność w sposób naturalny.

13. Należy zaprojektować ekrany akustyczne o parametrach i lokalizacjach wskazanych w tabeli nr 16:

Tabela nr 16

Lp.	Ekran	Długość [m]	Wysokość [m]	Km początek	Km koniec	Strona S11	Rodzaj ekranu
1	Ekran 1.1D	228	6	0+055	0+270	L	Pochłaniający
2	Ekran 1.2D	20	5	0+270	0+280	L	Pochłaniający
3	Ekran 1.3D	110	4	0+280	0+335	L	Pochłaniający
4	Ekran 2D	245,5	4	0+752	1+000	L	Pochłaniający
5	Ekran 3D	325,5	4	0+835	1+165	P	Pochłaniający
6	Ekran 4D	774	3	9+850	10+630	P	Pochłaniający
7	Ekran 5D	329	5	11+860	12+190	L	Pochłaniający
8	Ekran 6D	269	5	14+610	14+880	P	Pochłaniający
9	Ekran 7D	631	4	15+165	15+820	L	Pochłaniający
10	Ekran 8.1D	446	4	17+550	18+000	P	Pochłaniający
11	Ekran 8.2D	969	5	18+000	18+960	P	Pochłaniający
12	Ekran 9.1D	386	3	18+960	19+350	P	Pochłaniający
13	Ekran 9.2D	32	4	19+350	19+382	P	Pochłaniający
14	Ekran 9.3D	159	5	19+382	19+539	P	Pochłaniający
15	Ekran 9.4D	69	4	19+539	19+605	P	Pochłaniający
16	Ekran 10D	455	5	19+160	19+617	L	Pochłaniający
17	Ekran 11D	371	4	20+790	21+160	P	Pochłaniający
18	Ekran 12D	401	4	20+968	21+370	L	Pochłaniający

14. Zaprojektować rezerwy terenu pod ewentualne zastosowanie ekranów akustycznych w lokalizacjach wskazanych w tabeli nr 17.

Tabela nr 17

Lp.	Rezerwa terenu	Długość [m]	Km początek	Km koniec	Strona S11
1	Rezerwa 1.R	220	9+220	9+460	P
2	Rezerwa 2.R	85	9+765	9+850	P
3	Rezerwa 3.R	309	9+920	10+229	L
4	Rezerwa 4.R	317	11+420	11+737	L
5	Rezerwa 5.R	75	14+535	14+610	P
6	Rezerwa 6.R	921	18+220	19+141	L

IV. Nakładam następujące obowiązki dotyczące zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

1. W 2, 3 i 5 roku od oddania drogi do użytkowania należy prowadzić monitoring efektywności zaprojektowanych rozwiązań minimalizujących efekt bariery ekologicznej

tworzonej przez drogę, tj. wybudowanych przejść dla zwierząt oraz skuteczności urządzeń zapobiegających wtargnięciu zwierząt na drogę, z zachowaniem następujących zasad:

- 1) monitoring musi być prowadzony przez specjalistów: teriologów oraz herpetologów,
- 2) monitoringiem należy objąć przejścia dla zwierząt wskazane w tabeli nr 18.

Tabela nr 18

Lp.	Oznaczenie obiektu	Lokalizacja [km]	Funkcja środowiskowa obiektu	Typ obiektu inżynierskiego
1.	P-PZM/D-1,16/S11/1	1+155	przejście małych zwierząt	przepust zintegrowany
2.	MS-PZDd/D-3,32/S11/1	3+315	przejście dużych zwierząt	przejście dolne zintegrowane z ciekim
3.	MS-PZDd/D-6,20/S11/1	6+200	przejście dużych zwierząt	przejście dolne zintegrowane z ciekim
4.	MS-PZDs/D-10,79/S11/1	10+785	przejście średnich zwierząt	przejście dolne zintegrowane z ciekim (rów D VIII/6)
5.	PZGs/D-12,65/S11/1	12+650	przejście średnich zwierząt	przejście górne
6.	MS-PZDs/D-19,56/S11/1	19+560	przejście średnich zwierząt	przejście dolne zintegrowane z rzeką Lublinicą
7.	P-PZM/D-19,95/S11/1	19+950	przejście małych zwierząt	przepust zintegrowany
8.	MS-PZM/D-22,27/S11/1	22+270	Przejście małych zwierząt	przepust zespolony z ciekim Rokitnica w siedlisku leśnym
9.	WS-PZDd/D-23,14/S11/1	23+140	Przejście dużych zwierząt	przejście dolne w terenie leśnym
10.	ES/D-23,63/S11/1	23+630	przejście dużych zwierząt	przejście dolne
11.	WS-PZDs/D-25,37/S11/1	25+365	przejście średnich zwierząt	Przejście dolne zintegrowane z przejazdem kolejowym
12.	MS-PZDd/D-26,41/S11/1	26+410	przejście dużych zwierząt	Przejście zintegrowane z ciekim Wilczarnia, w rejonie stawów Posmyk
13.	PZDd/D-27,73/S11/1	27+730	przejście dużych zwierząt	przejście dolne zintegrowane z drogą leśną

- 3) kontrole przejść w ramach działań monitoringowych należy prowadzić całorocznie, z następującą częstotliwością określoną w tabeli nr 19:

Tabela nr 19

Miesiąc	Przejścia dla dużych zwierząt	Przejścia dla średnich zwierząt	Przepusty dla małych zwierząt, w tym płazów
	liczba wizyt	liczba wizyt	liczba wizyt
styczeń	2 (z uwzględnieniem pokrywy śnieżnej)	2 (z uwzględnieniem pokrywy śnieżnej)	3 (z uwzględnieniem pokrywy śnieżnej)
luty	1	1	1
marzec	2	2	2 (po 15 marca)

Miesiąc	Przejścia dla dużych zwierząt	Przejścia dla średnich zwierząt	Przepusty dla małych zwierząt, w tym płazów
	liczba wizyt	liczba wizyt	liczba wizyt
kwiecień	2	2	4
maj	2	2	3
czerwiec	2	2	2
lipiec	2	2	2
sierpień	2	2	2
wrzesień	2	2	3
październik	2	2	2
listopad	1	1	1
grudzień	2 (z uwzględnieniem pokrywy śnieżnej)	2 (z uwzględnieniem pokrywy śnieżnej)	2 (z uwzględnieniem pokrywy śnieżnej)

4) w trakcie prowadzenia monitoringu przejść należy wykorzystać techniki prowadzenia badań o sprawdzonej skuteczności:

- rejestrację tropów zwierząt na powierzchniach pokrytych piaskiem - rynny, kuwety, pasy (o szerokości co najmniej 2 m), położonych na obu końcach przejścia w celu identyfikacji gatunków i określenia liczby osobników przechodzących przez obiekt,
- rejestrację tropów zwierząt dużych, średnich i małych na śniegu lub piasku na transektach w otoczeniu przejścia w celu identyfikacji gatunku i liczby osobników omijających obiekt,
- rejestrację tropów zwierząt dużych, średnich i małych na śniegu na transektach, na całej powierzchni przejścia w celu identyfikacji gatunku, liczby osobników i określenia liczby osobników przechodzących przez obiekt,
- identyfikację uszkodzeń roślinności przez zwierzęta na przejściach, identyfikację odchodów, wydeptanych ścieżek,
- rejestrację przechodzących zwierząt przy użyciu aparatów fotograficznych lub kamer wideo w celu identyfikacji gatunku, liczby osobników, określenia liczby osobników przechodzących przez obiekt, określenia zachowania się zwierząt przechodzących przez obiekt, określenia reakcji na czynniki stresowe,
- rejestrację przechodzących zwierząt przy użyciu elektronicznych liczników zdarzeń w celu określenia liczby osobników przechodzących przez obiekt,
- zastosowanie pułapek dla płazów i małych zwierząt - wiaderka, pojemniki wkopane w ziemię. Analiza z wykorzystaniem pułapek łownych powinna być prowadzona w okresie migracji, w czterech tygodniowych seriach przedzielonych tygodniowymi przerwami. Zastosowanie tej metody wymaga dokonywania kontroli pułapek 2 razy dziennie, rano i wieczorem, w celu jak najszybszego oznaczenia i uwolnienia przebywających w nich zwierząt,
- o wyborze poszczególnych, adekwatnych do warunków metod gromadzenia danych oraz ewentualnym zastosowaniu metod dodatkowych zadecydują specjaliści teriolog i herpetolog,

5) podczas kontroli przejść należy zebrać informacje nt.:

- a) składu gatunkowego fauny korzystającej z obiektów oraz intensywności użytkowania przejścia przez zwierzęta,
 - b) stanu technicznego przejścia (uszkodzenia konstrukcji, nieszczelności lub braki w ogrodzeniu na przejściu, braki w pokryciu roślinnością, braki w elementach habitatowych, obecność niepożądanych elementów pochodzenia antropogenicznego, obecność obiektów blokujących przejście lub zmniejszających jego drożność dla zwierząt, itp.),
 - c) zagospodarowania powierzchni przejścia (pokrycie roślinnością, skład gatunkowy, zagrożenie związane z obecnością urządzeń technicznych, obecność drogi itp.),
 - d) zagospodarowania otoczenia przejścia (obecność i stan ogrodzeń naprowadzających, obecność, stan i skład gatunkowy roślinności naprowadzającej, rodzaj środowiska po obu stronach przejścia, typ roślinności, obecność roślin gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia, obecność urządzeń i konstrukcji, elementów mogących powodować stres u zwierząt lub utrudnienie korzystania z przejścia, odległość do najbliższych zabudowań),
 - e) wpływu dróg serwisowych na funkcjonowanie przejść dla zwierząt, informacje nt. aktywności ludzi na przejściu i w bezpośrednim sąsiedztwie (ślady butów, opon, pozostawione przedmioty),
 - f) liczby kolizji zwierząt z pojazdami na drodze. W przypadku stwierdzenia takich zdarzeń należy ustalić przyczynę wtargnięcia zwierząt na jezdnię i wskazać działania zaradcze,
- 6) efektem kontroli powinny być zalecenia w zakresie konieczności przeprowadzenia zabiegów technicznych w obrębie przejścia oraz ewentualnych koniecznych i możliwych do przeprowadzenia zmian technicznych przejścia i jego zagospodarowania, które powinny przyczynić się do lepszego wykorzystania przejścia przez zwierzęta.

2. Należy prowadzić monitoring stanu populacji i rozmieszczenia stanowisk włośchatki oraz sóweczki. Badania muszą być prowadzone przez specjalistę ornitologa o potwierdzonym doświadczeniu odpowiadającym przedmiotowi badań i objąć powierzchnię w buforze od 500 m do 2000 m od granic przebiegu pasa drogowego (w obu kierunkach), na odcinku drogi przecinającym kompleksy leśne, tj. 0+000 - 0+950; 1+400 - 4+060; 4+570 - 8+000; 8+700 - 9+650; 12+580 - 12+950; 19+500 - 28+827.

Monitoring należy prowadzić z zachowaniem następujących warunków:

- 1) monitoring musi objąć następujący okres:
 - a) monitoring przedrealizacyjny - musi trwać minimum jeden sezon przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia,
 - b) monitoring w trakcie budowy - musi trwać przez cały okres budowy, we współpracy lub w połączeniu z nadzorem przyrodniczym,
 - c) monitoring porealizacyjny - musi trwać minimum 5 lat po wybudowaniu drogi i oddaniu jej do użytku;
- 2) zakres prac monitoringowych musi obejmować weryfikację rozmieszczenia stanowisk obydwu gatunków, wyznaczenie centrum stanowiska z optymalnym siedliskiem, dążenie do wyszukania miejsc gniazdowych (w przypadku ich identyfikacji należy na bieżąco informować o tym fakcie zarządcę terenu oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach),
- 3) wykonanie badań monitoringowych dla włośchatki powinno odbywać się przy zastosowaniu poniższej metodyki:
 - a) liczenie powinno odbywać się nocą metodą nasłuchu z wyznaczonych punktów tak, aby kontrolą objąć wszystkie potencjalne siedliska włośchatki w granicach monitorowanej powierzchni,

- b) wytypowaną powierzchnię należy skontrolować jeszcze przed zasadniczymi liczeniami i wtedy wytyczyć optymalne trasy przejść/przejazdu oraz punkty nasłuchu. Trasy przejścia powinny być oddalone od siebie o około 1 - 1,5 km, zaś punkty nasłuchu o 0,5 - 1 km,
 - c) stosowanie stymulacji głosowej należy traktować jako ostateczność, w przypadku stwierdzenia słabej aktywności głosowej ptaków,
 - d) należy wykonać dwie efektywne kontrole badanej powierzchni w ciągu sezonu, w następujących terminach: pierwsza kontrola 25 marca - 10 kwietnia, druga kontrola: 15 kwietnia - 30 kwietnia. Odstęp czasu pomiędzy kontrolami powinien wynosić 15 - 30 dni. Kontroli należy dokonać w warunkach największej aktywności głosowej włośchatki, tj. około pełni księżyca, przy dodatniej temperaturze w nocy, bezwietrznej pogodzie i braku pokrywy śnieżnej. Kontrolę należy prowadzić około jednej godziny po zachodzie słońca do świtu: pod koniec marca od godziny około 19.30 do 5.30, a około 20 kwietnia od godziny 20.30 do 4.30. Szczegółowego wyboru terminu przeprowadzenia badań dokona specjalista ornitolog, kierując się warunkami pogodowymi i aktywnością głosową ptaków,
 - e) wszystkie spotkania gatunku należy mapować za pośrednictwem odbiornika GPS, notując szczegóły stwierdzeń,
 - f) wyszukiwanie zajętych dziupli należy prowadzić od połowy maja do początku czerwca, zwracając szczególną uwagę na wytypowane z map leśnych płaty ponad 100 - letnich borów sosnowych oraz wcześniejsze lokalizacje samców, ustalone podczas nasłuchów,
 - g) w celu określenia efektów lęgów należy powtórzyć kontrolę w okresie przewidywanego pojawienia się wyrosniętych młodych w oknie dziupli, krótko przed uzyskaniem zdolności lotu w wieku 26 - 30 dni,
 - h) należy prowadzić również monitoring wykorzystania przez ptaki zamontowanych w ramach kompensacji budek lęgowych.
- 4) wykonanie badań monitoringowych dla sóweczki powinno odbywać się jak w przypadku włośchatki z zastrzeżeniem następujących warunków:
- a) należy wykonać dwie efektywne kontrole w oknie czasowym najwyższej wykrywalności gatunku, w terminach od ok. 20 marca do 15 kwietnia,
 - b) efektywna kontrola powinna zaczynać się o zachodzie słońca i trwać do całkowitego zapadnięcia zmroku (ok. 40 minut). Poranne wabienie należy zacząć w chwili pojawienia się pierwszych oznak świtu (świt astronomiczny) i kontynuować do wschodu,
 - c) kontrolę muszą prowadzić co najmniej dwie osoby,
 - d) wyszukiwanie zajętych dziupli należy prowadzić w maju, zwracając szczególną uwagę na nagromadzenia pod drzewami, w odpowiednim środowisku, wypluwek (średni wymiar – 25 mm×10 mm) i kału, ofiar ze spiżarni sóweczki (zwykle pozbawionych głów) oraz piór i resztek ofiar pod drzewami,
- 5) pozostałe szczegóły monitoringu, w zakresie czasu trwania kontroli, dostosowania dat obserwacji do czasu zalegania pokrywy śnieżnej i pozostałych warunków pogodowych, użycia głosów do stymulacji samców lub zaniechania wabienia w zależności od aktywności głosowej ptaków, wytypowania punktów nasłuchowych itp. określi specjalista ornitolog. Muszą być one zgodne z metodyką używaną w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zawartą w poradniku metodycznym Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (Chylarecki 2015) oraz używaną w programie Monitoringu Lęgowych Sów Leśnych prowadzonego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska,
- 6) monitoring musi dostarczyć informacji o dynamice populacji włośchatki i sóweczki, kierunku zachodzących zmian oraz skuteczności podjętych działań kompensacyjnych, w tym wpływie wywieszania sztucznych miejsc gniazdowych (budek lęgowych typu D) na

podniesienie sukcesu lęgowego. Informacje te muszą zostać zawarte w sprawozdaniach z prowadzonego monitoringu przyrodniczego, które będą przekazywane Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach zgodnie z pkt. IV.6.

3. Przez 5 lat po oddaniu drogi do eksploatacji należy prowadzić coroczny monitoring śmiertelności ptaków na skutek kolizji z pojazdami, na odcinku drogi przecinającym kompleksy leśne, tj. 0+000 - 0+950; 1+400 - 4+060; 4+570 - 8+000; 8+700 - 9+650; 12+580 - 12+950; 19+500 - 28+827. Kontrole te muszą być prowadzone przez cały rok (nie tylko w okresie lęgowym) przez specjalistę ornitologa. Metodyka prowadzenia badań musi być zgodna z literaturą branżową. Specjalista zadecyduje o wyborze metodyki i terminach prowadzenia obserwacji.

4. Przez 3 kolejne lata od oddania drogi do użytkowania należy prowadzić monitoring udatności i trwałości wszystkich wykonanych nasadzeń zieleni. Kontrola powinna zostać wykonana przez specjalistę z dziedziny botaniki, dendrologii lub ogrodnictwa. W przypadku stwierdzenia braku zachowania żywotności drzew lub krzewów, nasadzenia uzupełnić w stosunku 1:1, pielęgnować oraz regularnie podlewać przez kolejne 3 lata. Efektem kontroli powinny być również zalecenia w zakresie konieczności/braku konieczności przeprowadzenia zabiegów ogrodniczych, zmierzających do poprawy stanu nasadzeń.

5. Należy prowadzić monitoring zbiornika kompensacyjnego dla płazów. Kontrole muszą być prowadzone co najmniej raz w roku, w drugim, trzecim i piątym roku po wybudowaniu zbiornika kompensacyjnego, przez specjalistę herpetologa. Kontrole muszą dostarczyć informacji w zakresie trwałości zbiornika i warunków do rozrodu batrachofauny. Jeżeli będzie to konieczne do zapewnienia warunków do rozrodu płazów, to należy przeprowadzić odmulenie zbiornika, likwidację części roślinności lub odłów ryb.

6. Sprawozdania z prowadzonego monitoringu przyrodniczego należy przekazywać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach w terminie dwóch miesięcy od zakończenia rocznego cyklu kontroli w danym okresie monitoringowym. Końcowe sprawozdanie zawierające zbiorcze zestawienie zebranych wyników wraz z ich interpretacją należy przekazać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach w terminie trzech miesięcy od zakończenia ostatniego cyklu kontroli w ostatnim okresie monitoringowym, z uwzględnieniem:

- 1) opisu metodyki prowadzonych badań wraz z: podaniem terminów wykonanych kontroli (od-do), charakterystyką warunków atmosferycznych (temperatura, opad, wiatr), informacją o stosowanym sprzęcie,
- 2) charakterystyki i lokalizacji poszczególnych monitorowanych obiektów lub powierzchni,
- 3) opisu informacji szczegółowych wymaganych zakresem poszczególnych monitoringów,
- 4) opisu stwierdzonych usterek i uszkodzeń urządzeń ochrony środowiska wraz z podaniem ich lokalizacji, a także możliwego wpływu na uzyskane wyniki (na podstawie sprawozdań częściowych) wraz z podaniem terminu ich usunięcia,
- 5) w przypadku stwierdzenia niedostatecznej funkcjonalności istniejących środków minimalizujących, stwierdzenia negatywnego oddziaływania inwestycji na gatunki podlegające ochronie - opisu zastosowanych lub planowanych działań naprawczych wraz z uzasadnieniem,
- 6) opracowania zaleceń co do dalszego monitoringu (zakres metodyki, częstotliwość badań itp.) wraz z uzasadnieniem.

V. Stwierdzam konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 ustawy ooś.

VI. Nie stwierdzam konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 ustawy ooś.

VII. Nakładam obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej w zakresie oddziaływania akustycznego w terminie jednego roku od oddania inwestycji do użytkowania.

1. Analiza porealizacyjna powinna zawierać wyniki pomiarów poziomu hałasu na terenach:

a) faktycznie zagospodarowanych podlegających ochronie akustycznej, znajdujących się w obrębie przebudowywanej drogi, a w szczególności w sąsiedztwie lokalizacji zastosowania ekranów akustycznych (określonych w pkt III.13 tabela nr 16 decyzji)

b) obecnie niezagospodarowanych w miejscach pozostawienia rezerw terenu pod ewentualne zastosowanie ekranów akustycznych (określonych w pkt. III.14 tabela nr 17).

2. Pomiaru poziomu hałasu należy wykonać w robocze dni tygodnia, z wyłączeniem okresu wakacyjnego. Zapewnić wykonanie ww. pomiarów przez akredytowane laboratorium.

3. Wyniki analizy porealizacyjnej należy przedłożyć właściwemu organowi ochrony środowiska (Marszałkowi Województwa Śląskiego).

VIII. Konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

1. W przypadku, gdy z analizy porealizacyjnej wyniknie konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, należy go utworzyć.

IX. Integralną częścią decyzji jest:

1) załącznik nr 1 stanowiący Charakterystykę przedsięwzięcia

2) załącznik nr 1a stanowiący Przedstawienie przebiegu inwestycji w formie graficznej

3) załącznik nr 2 stanowiący Wykaz działek koniecznych do przeprowadzenia prac przygotowawczych polegających na wycince drzew i krzewów na nieruchomościach stanowiących własność Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe spośród wymienionych działek w tym wykazie.

X. Niniejszej decyzji nadaję rygor natychmiastowej wykonalności.

Uzasadnienie

Wnioskiem z 30 czerwca 2023 r. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad reprezentowany przez p.o. Dyrektora Oddziału w Katowicach wystąpił o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Budowy drogi S 11 w województwie śląskim, odcinek 1, od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór, wg wariantu C”.

Do wniosku załączono:

- pełnomocnictwo p.o. Dyrektora Oddziału,
- raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dalej raport,
- kopię mapy ewidencyjnej, obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu,
- licencję dot. zasobu geodezyjno-kartograficznego,
- mapę w skali zapewniającą czytelność przedstawionych danych z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz z zaznaczonym przewidywanym obszarem znajdującym się w odległości 100 m od granic tego terenu,
- oświadczenie wnioskodawcy, że liczba stron przedmiotowego postępowania przekracza 10, w związku z powyższym nie jest wymagane dołączenie do wniosku o wydanie decyzji wypisu z rejestru gruntów, o którym mowa w art. 74 ust.1 pkt 6 ustawy ooś,
- wykaz działek przewidzianych do prowadzenia prac przygotowawczych polegających na wycince drzew i krzewów.

Tutejszy organ zakwalifikował planowane przedsięwzięcie jako drogę ekspresową do rodzaju przedsięwzięć wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.). Ponieważ przedmiotowe przedsięwzięcie zakwalifikowano do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, to w związku z art. 71 ust. 2 pkt 1 ustawy ooś, przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne.

Ponadto przedsięwzięciu towarzyszyć będą zamierzenia budowlane kwalifikowane zgodnie z § 3 ust. 1 ww. rozporządzenia do przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko w zakresie:

- kolizji z infrastrukturą techniczną i drogową:
 - 7) napowietrzne linie elektroenergetyczne,
 - 31) instalacje do przesyłu gazu,
 - 62) drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km,
 - 71) rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody,
 - 81) sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km,
- budowy obiektów towarzyszących, jak np. Miejsca Obsługi Podróżnych:
 - 34) instalacje do dystrybucji:
 - a) ropy naftowej,
 - b) produktów naftowych,
 - c) substancji lub mieszanin, w rozumieniu odpowiednio art. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia nr 1907/2006, niebędących produktami spożywczymi,
 - 35) instalacje do podziemnego magazynowania:
 - a) ropy naftowej,
 - b) produktów naftowych,
 - c) substancji lub mieszanin, w rozumieniu odpowiednio art. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia nr 1907/2006, niebędących produktami spożywczymi,
 - d) gazów łatwopalnych,
 - e) kopalnych surowców energetycznych innych niż wymienione w lit. a-d,
 - 58) garaże, parkingi samochodowe lub zespoły parkingów,
 - 79) instalacje do oczyszczania ścieków,
 - 81) sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km,
- przebudowy i regulacji cieków:
 - 67) regulacja wód.

Zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt. 1 lit. „a” tiret pierwsze, w związku z art. 75 ust. 1a, ust. 5 oraz art. 123 ust. 1 ustawy ooś, regionalny dyrektor ochrony środowiska jest organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla całego zamierzenia inwestycyjnego tj. budowy drogi ekspresowej, zaliczającej się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, wraz z realizowanymi ww. przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie oddziaływać na środowisko, dla których organami właściwymi do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach są wójtowie i burmistrzowie gmin, przez które przebiega inwestycja.

Na podstawie przedłożonych dokumentów wyznaczono krąg stron postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Zgodnie z art. 74 ust. 3a ustawy ooś, stroną postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wnioskodawca oraz podmiot, któremu przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariantcie zaproponowanym przez wnioskodawcę. Przez obszar ten rozumie się:

- 1) przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar znajdujący się w odległości 100 m od granic tego terenu,
- 2) działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska, lub
- 3) działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości, zgodnie z jej aktualnym przeznaczeniem.

Ze względu na to, że liczba stron w przedmiotowym postępowaniu przekracza 10 zastosowano art. 49 Kpa w związku z art. 74 ust. 3 ustawy ooś, i powiadomiono strony obwieszczeniem z 6 lipca 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.1 o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Obwieszczenie to zamieszczono od 7 lipca 2023 r. do 21 lipca 2023 r. na tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej RDOŚ w Katowicach oraz przekazano pismem z 6 lipca 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.2 do Urzędu Miasta Olesno, Urzędu Gminy Ciasna, Urzędu Gminy Dobrodzień, Urzędu Gminy Pawonków, Urzędu Miasta Lubliniec, Urzędu Gminy Krupski Młyn, Urzędu Gminy Tworóg celem wywieszenia na okres 14 dni na tablicy ogłoszeń tamt. urzędu lub przez ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty. Obwieszczenie zostało zwrócone przez ww. urzędy po upływie wymaganego okresu wywieszenia, wraz z adnotacją o terminie ich wywieszenia.

Wnioskiem z 9 lipca 2023 r. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Solarnia wystąpiło o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia na prawach strony. Na wezwanie tut. organu z 11 lipca 2023 r. (monit z 17 sierpnia 2023 r.) do wniosku dołączono 21 września 2023 r. tekst statutu Stowarzyszenia. W związku z art. 44 ustawy ooś Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach dopuścił ww. Stowarzyszenie do udziału w postępowaniu administracyjnym w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięcia, postanowieniem z 22 września 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.17.

Wnioskiem z 11 lipca 2023 r. również Stowarzyszenie Pracowania na rzecz Wszystkich Istot z siedzibą w Bystrej wystąpiło o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia na prawach strony.

W związku z art. 44 ustawy ooś Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach dopuścił ww. Stowarzyszenie do udziału w postępowaniu administracyjnym w sprawie

wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięcia, postanowieniem z 25 lipca 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.4.

Wraz z ww. wnioskiem Stowarzyszenie zwróciło się o udostępnienie dokumentacji sprawy. Pismem z 3 sierpnia 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.8 poinformowano Stowarzyszenie o prawie i sposobie wglądu w akta sprawy.

Pismem z 11 lipca 2023 r. znak RGK.SW.6220.11.2023 Wójt Gminy Ciasna zwrócił się o udostępnienie wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z raportem o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Po uzupełnieniu ww. wniosku (pismo z 03.08.2023 r, znak RGK.SW.6220.11.2023) pismem z 9 sierpnia 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.9 poinformowano Wójta Gminy Ciasna o zasadach i sposobach wglądu w akta sprawy. 24 sierpnia 2023 r. w siedzibie tut. organu z aktami sprawy zapoznał się pełnomocnik na podstawie udzielonego pełnomocnictwa do reprezentowania Gminy Ciasna. Dokumentację udostępniono również w wersji elektronicznej.

Przy piśmie z 10 sierpnia 2023 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach przesłała do załatwienia zgodnie z właściwością wniosek Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Lubecko oraz wniosek Stowarzyszenia Miłośników Gminy Kochanowice. Na wezwanie tut. organu z 31 sierpnia 2023 r. do wniosku dołączono przy piśmie z 8 września 2023 r. tekst statutu Stowarzyszenia Miłośników Gminy Kochanowice. Ponieważ cele statutowe Stowarzyszenia, przemawiały za dopuszczeniem go do udziału w postępowaniu w charakterze podmiotu na prawach strony wydano postanowienie z 19 września 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.14 o dopuszczeniu ww. Stowarzyszenia do udziału na prawach strony w niniejszym postępowaniu. Natomiast Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Lubecko nie uzupełniło wniosku w zakresie braków formalnych w terminie wskazanym przez tut. organ w piśmie z 31 sierpnia 2023 r., znak: WOOŚ.420.28.2023.JB.12. W związku z tym wniosek pozostawiono bez rozpoznania o czym poinformowano Stowarzyszenie pismem z 20 października 2023 r, znak WOOŚ.420.28.2023.JB.23.

Na podstawie art. 50 § 1 Kpa, pismem z 21 sierpnia 2023 r. znak: WOOŚ.420.28.2023.JB.11 tut. organ wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia raportu w zakresie m.in.: ochrony przed hałasem oraz ochrony przyrody.

Wnioskiem z 18 września 2023 r. również Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Nowej Wsi Tworoskiej „Villa Nova”, dalej Stowarzyszenie „Villa Nova” wystąpiło o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia na prawach strony.

W związku z art. 44 ustawy ooŚ Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach dopuścił ww. Stowarzyszenie do udziału w postępowaniu administracyjnym w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięcia, postanowieniem z 22 września 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.18.

Wraz z ww. wnioskiem Stowarzyszenie zwróciło się o udostępnienie dokumentacji sprawy. Pismem z 10 października 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.22 poinformowano Stowarzyszenie o prawie i sposobie wglądu w akta sprawy.

Pismem z 22 września 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.19 na prośbę wnioskodawcy (pismo z 21 września 2023 r. znak O/KA.I-2.4110.2.2023.OL - wpływ za pomocą e-PUAP) przedłużono termin uzupełnienia raportu do 23 października 2023 r. Uzupełnienie złożono do tut. organu 24 października 2023 r.

13 listopada 2023 r. do tut. organu wpłynęły pisma Stowarzyszenia „Villa Nova”:

- z 6 listopada 2023 r., w którym zgłoszono uwagi i zastrzeżenia do dokumentacji,
- z 7 listopada 2023 r. – wniosek o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej,
- z 8 listopada 2023 r. – wniosek o zwrot dokumentacji Inwestorowi w celu doprowadzenia do stanu zgodności z ustawą ooś i Zarządzeniem nr 58 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z 23 listopada 2015 r.,
- z 9 listopada 2023 r. – wniosek o powołanie przez tut. organ biegłego w zakresie analizy i prognozy ruchu drogowego.

Pismem z 20 listopada 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.27 po przeanalizowaniu raportu oraz ww. uzupełnienia ponownie wezwano o wyjaśnienia i uzupełnienia raportu w zakresie ochrony przyrody, w tym informacji m.in. dotyczących zaplecza budowy, przepustów dla zwierząt, nasadzeń, przebudowy cieków, awifauny oraz środków minimalizujących oddziaływanie hałasu. Uzupełnienie przedłożono 27 grudnia 2023 r.

Pismem z 21 listopada 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.28 przekazano Inwestorowi uwagi do raportu przedstawione przez Stowarzyszenie „Villa Nova” przy piśmie z 6 listopada 2023 r. Wyjaśnienia przedłożono 27 grudnia 2023 r.

Postanowieniem z 30 listopada 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.29 odmówiono przeprowadzenia dowodu w postaci powołania przez tut. organ biegłego w zakresie analizy i prognozy ruchu drogowego.

Tut. organ stoi na stanowisku, że przeprowadzenie dowodu w postaci powołania ww. biegłego nie będzie miało wpływu na określenie środowiskowych uwarunkowań dla przedmiotowego przedsięwzięcia i wydania stosownego w tej kwestii rozstrzygnięcia. Przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego nie jest obowiązkiem organu, który ma swobodę w korzystaniu z tego środka dowodowego ograniczoną zasadami prawdy obiektywnej. Z tej zasady wynika bowiem obowiązek organu podjęcia wszelkich czynności mających na celu ustalenie rzeczywistego stanu faktycznego sprawy administracyjnej. Biegły nie jest powoływany do ustalenia stanu faktycznego sprawy, lecz naświetlenia i wyjaśnienia okoliczności wskazanych przez organ administracji publicznej z punktu widzenia posiadanych przez niego wiadomości specjalnych. Rozstrzygnięcie sprawy wymaga wiadomości specjalnych wtedy, gdy przy jej rozpoznaniu wyłoni się zagadnienie mające znaczenie dla rozstrzygnięcia, którego wyjaśnienie przekracza zakres wiadomości i doświadczenia osób je wydających (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 15 stycznia 2019 r., sygn. Akt II OSK 2667/17).

Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Organ stoi na stanowisku, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (w tym raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy ooś, którego celem jest określenie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska oraz ludzi przy uwzględnieniu przyjętych przez inwestora rozwiązań lokalizacyjnych, projektowych, technologicznych, technicznych i organizacyjnych) pozwoli na określenie m. in. istotnych warunków korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich i bez pozyskiwania specjalistycznej ekspertyzy w tym przedmiocie.

Ponadto w ramach prowadzonego postępowania tut. organ przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest zobowiązany do uzyskania opinii lub uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia organów współdziałających m.in. organu właściwego w sprawach ocen wodnoprawnych oraz inspekcji sanitarnej. Organy współdziałające

dokonyują oceny zgodności całego zamierzenia z przepisami prawa oraz wiedzą techniczną i przyrodniczą dotyczącą skutków planowanej działalności na środowisko.

Szczegółowe wyjaśnienia tego stanowiska zawierają uzasadnienia ww. postanowień.

W piśmie z 1 grudnia 2023 r. znak WOOS.420.28.2023.JB.30 tut. organ przekazał Stowarzyszeniu „Villa Nova” odpowiedź na wnioski i uwagi przedłożone przy pismach z 6,7,8 i 9 listopada 2023 r., dotyczące przeprowadzenia rozprawy administracyjnej i dokumentacji, na podstawie której oceniane jest oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska oraz ludzi przy uwzględnieniu przyjętych przez inwestora rozwiązań lokalizacyjnych, projektowych, technologicznych, technicznych i organizacyjnych. W ww. piśmie wyjaśniono, że wniosek strony o przeprowadzenie rozprawy nie jest wiążący dla organu. Nieprzeprowadzenie rozprawy pomimo wniosku strony powinno być oceniane przez pryzmat sprawności postępowania. Organ powinien przeprowadzić rozprawę, gdy zachodzi potrzeba uzgodnienia interesów stron oraz gdy jest to potrzebne dla wyjaśnienia sprawy przy udziale świadków lub biegłych albo w drodze oględzin (art. 89 § 2 Kpa). Ponadto zaznaczono, że Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach zapewnia stronom czynny udział na każdym etapie postępowania zmierzającego do wydania decyzji, umożliwiając zapoznanie się z zebraną w sprawie dokumentacją oraz rozpatrując składane uwagi i wnioski. Wyjaśniono również, że podstawowym dowodem w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia jest raport o oddziaływaniu na środowisko zawierający informacje, o których mowa w art. 66 ustawy ooś, stanowiący syntezę opartą o szereg materiałów źródłowych. W toku przedmiotowego postępowania analizie poddany został raport sporządzony w marcu 2023 r. przez zespół autorski firmy INVESTEKO S.A. z siedzibą w Świętochłowicach. Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko został poddany szczegółowej analizie i tut. organ wezwał inwestora do złożenia wyjaśnień i uzupełnień celem zebrania materiału dowodowego pozwalającego na ocenę oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko. Poinformowano także, że uwagi odnośnie do dokumentacji dotyczącej wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi S 11 w województwie śląskim, odcinek 1, od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór, wg wariantu C” zostały przekazane do Inwestora przy piśmie z 21 listopada 2023 r.

1 grudnia 2023 r. wpłynęło Wójta Gminy Ciasna, w którym wyrażono brak akceptacji realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia w wariantie rekomendowanym przez Inwestora oraz uwagi do raportu ooś. Stanowisko Wójta Gminy Ciasna przekazano Inwestorowi przy piśmie z 4 grudnia 2023 r. znak WOOS.420.28.2023.JB.31. Na prośbę Inwestora termin na przedłożenie wyjaśnień wydłużono do 23 stycznia 2024 r. Swoje stanowisko Inwestor przedstawił w piśmie z 22 stycznia 2024 r.

Pismem z 1 grudnia 2023 r. Stowarzyszenie „Villa Nova” wniosło uwagi i zastrzeżenia do dokumentacji i prowadzonego postępowania. Uwagi wniesiono również w kolejnych pismach z 12 grudnia 2023 r. oraz z 29 grudnia 2023 r. Do zgłoszonych uwag i wniosków odniesiono się w dalszej części uzasadnienia.

11 grudnia 2023 r. wpłynęło pismo Wójta Gminy Ciasna z prośbą o przekazywanie przez tut. organ bieżących informacji o toczącym się postępowaniu. W odpowiedzi z 18 grudnia 2023 r. znak WOOS.420.28.2023.JB.34 wyjaśniono jakie prawa przysługują stronom postępowania (w tym Gminie Ciasna) oraz w jaki sposób są one informowane o czynnościach podejmowanych przez tut. organ w ramach prowadzonego postępowania. Zgodnie z art. 32 ustawy, do uwag i wniosków zgłaszanych w ramach postępowania wymagającego udziału

społeczeństwa (a takim jest przedmiotowe postępowanie) nie stosuje się przepisów działu VIII Kodeksu postępowania administracyjnego. W przypadku tym, zgodnie z art. 37 ww. ustawy, organ rozpatruje zgłoszone uwagi i wnioski, a w uzasadnieniu decyzji podaje informacje w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione. Organ nie ma obowiązku udzielania indywidualnych wyjaśnień.

27 grudnia 2023 r. wpłynęło pismo znak O/KA.I-2.4110.2.2023.OL będące odpowiedzią Inwestora na uwagi wniesione przez Stowarzyszenie „Villa Nova”.

Przy piśmie z 9 stycznia 2024 r. Inwestor przedstawił kolejne wyjaśnienia do raportu ooś, w związku z uwagami wniesionymi przez Stowarzyszenie „Villa Nova” przekazanymi przy piśmie z 20 grudnia 2023 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.35.

Pismem z 23 stycznia 2024 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.38 po przeanalizowaniu raportu oraz kolejnych uzupełnień, po raz kolejny wniesiono uwagi do udzielonych odpowiedzi wskazując na konieczność doprecyzowania m.in. kwestii: ingerencji w ciekę powierzchniowe, lokalizacji zapleczy budowy oraz ich wygrodzeń, strefy ochrony włośchatki i sóweczki, środków minimalizujących oddziaływanie hałasu. Odpowiedź Inwestor przedstawił przy piśmie z 23 lutego 2024 r. znak O/KA.I-2.4110.2.2023.OL.

Pismem z 25 stycznia 2024 r. Stowarzyszenie „Villa Nova” wniosło kolejne uwagi i zastrzeżenia do dokumentacji i prowadzonego postępowania. Pismem z 9 lutego 2024 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.41 wyjaśniono, że do poszczególnych kwestii tut. organ odniesie się w uzasadnieniu decyzji. Co do dostępności dokumentacji w prowadzonym postępowaniu przypomniano, że Stowarzyszenie „Villa Nova” jako strona w przedmiotowym postępowaniu ma prawo wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów, przy czym czynności te są dokonywane w lokalu organu administracji publicznej w obecności pracownika tego organu. Ponadto co do podważania kompetencji, wiarygodności i bezstronności tut. organu wyjaśniono, że tut. organ administracji działa na podstawie i w granicach przepisów prawa oraz podejmuje czynności, które znajdują swoje oparcie w obowiązujących przepisach prawa.

Pismem z 22 marca 2024 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.42 po przeanalizowaniu przedłożonych uzupełnień i wyjaśnień wezwano Inwestora do doprecyzowania kwestii wariantowania inwestycji, ochrony włośchatki i sóweczki, lokalizacji ekranów oraz środków minimalizujących oddziaływanie hałasu. Zgodnie z prośbą Inwestora termin uzupełnienia wydłużono do 29 maja 2024 r. Przy piśmie z 28 maja 2024 r. ze względu na skomplikowany i zawiły charakter sprawy oraz konieczność pozyskania danych ze źródeł zewnętrznych ponownie zwrócono się o zmianę terminu uzupełnienia dokumentacji. Termin wydłużono do 29 sierpnia 2024 r., a na kolejną prośbę do 31 października 2024 r., następnie do 30 listopada 2024 r. Ostatecznie 29 listopada 2024 r. przedłożono uzupełnienie dokumentacji.

Jednocześnie przy piśmie z 28 maja 2024 r., w związku ze zmianą na stanowisku p.o. Dyrektora GDDKiA Oddział w Katowicach przedłożono stosowne pełnomocnictwo.

7 czerwca 2024 r. w siedzibie tut. organu z dokumentami sprawy zapoznał się Wójt Gminy Ciasna, reprezentujący Gminę Ciasna, jako stronę postępowania zgodnie z oświadczeniem. Dokumentację udostępniono również w wersji elektronicznej.

W piśmie z 13 sierpnia 2024 r. oraz z 3 października 2024 r. zostało przedstawione stanowisko Gminy Ciasna w przedmiotowej sprawie natomiast w piśmie z 30 października 2024 r. złożono wniosek o podjęcie niezbędnych dodatkowych studiów i analiz tak, aby wybrać wariant trasy przebiegający przez tereny Gminy Ciasna najkorzystniejszy z punktu widzenia społecznego, ekonomicznego i ochrony środowiska.

Ostatecznie więc w toku postępowania dot. wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi S11 w województwie śląskim, odcinek 1, od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór, wg wariantu C”, przeprowadzona analiza w zakresie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko skutkowałą czterokrotnym wezwaniem Wnioskodawcy do uzupełnienia raportu, przy następujących pismach: WOOŚ.420.28.2023.JB.11 z 21 sierpnia 2023 r., WOOŚ.420.28.2023.JB.27 z 20 listopada 2023 r., WOOŚ.420.28.2023.JB.38 z 23 stycznia 2024 r., WOOŚ.420.28.2023.JB.42 z 22 marca 2024 r. Odpowiedzi na ww. wezwania przekazano 24 października 2023 r., 27 grudnia 2023 r., 23 lutego 2024 r. oraz 29 listopada 2024 r.

Po szczegółowej analizie całości dowodów zgromadzonych w sprawie, w tym Raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi S11 w województwie śląskim, odcinek 1, od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór, wg wariantu C” wraz z załącznikami, a także jego uzupełnieniami i wyjaśnieniami, stwierdzono, że z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym przez wnioskodawcę, tzn. w wariantcie C.

Wariantem, który tut. organ może wskazać w decyzji, jako wariant dopuszczony do realizacji (spośród wariantów, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy), jest wariant D (wariant fioletowy). Tut. organ skorzystał tutaj z możliwości wskazanej w regulacji zawartej w art. 81 ust. 1 ustawy ooś.

Biorąc pod uwagę całość zgromadzonych w sprawie informacji, w tym dane zawarte w przywołanych uzupełnieniach do raportu, dotyczące wariantowania inwestycji, analizy wielokryterialnej wariantów przedsięwzięcia, a także szczegółowych i wiarygodnych informacji na temat populacji i gniazdowania dwóch rzadkich i zagrożonych gatunków sów, tj. sówecki oraz włośchatki, potwierdzonych definitywnie w dołączonej do uzupełnienia z 29 listopada 2024 r. ekspertyzie ornitologicznej: pn.: „Występowanie włośchatki i sówecki w części obszaru Lasów Lublinieckich wraz z propozycją monitoringu i kompensacji w ramach planowanej budowy Drogi Ekspresowej S11 w województwie śląskim, odcinek 1” Belik K., Gwóźdź R., Boruszowice, 2024 r., tutejszy organ ocenił, że brak jest możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie inwestycyjnym C, z uwagi na następujące kwestie:

- 1) zagrożenie dla rzadkich gatunków sów: sówecki i włośchatki oraz ich siedlisk, z uwagi na znaczną ingerencję w drzewostan optymalny dla gniazdowania i bytowania gatunków oraz generowanie innych pośrednich oddziaływań niekorzystnych dla tych gatunków – hałasu, bariery uniemożliwiającej przemieszczanie się powodujących porzucanie siedlisk wskutek stresu środowiskowego,
- 2) kolizję trasy ze strefami ochrony ostoi miejsc rozrodu i regularnego przebywania włośchatki i sówecki – rzadkich gatunków sów, wymagających ochrony czynnej oraz ściśle związanych z występowaniem dzięciołów (czarnego i dużego), wykorzystujących siedliska leśne występujące w obrębie kompleksu Lasów Lublinieckich,
- 3) wpływ na pozostałe gatunki ptaków i ich siedliska – z uwagi na stwierdzone w buforze 500 m występowanie 40 gatunków ptaków oraz występowanie w sąsiedztwie planowanego przebiegu miejsc koncentracji ptaków migrujących,
- 4) fragmentację Lasów Lublinieckich – wariant C prowadzi do utworzenia dwóch równoległych korytarzy transportowych, co dzielić będzie kompleks leśny na dwie enklawy, ograniczając bioróżnorodność i skutkując utworzeniem nowych, rozległych stref brzegowych, które negatywnie wpłyną na siedliska gatunków puszczańskich,
- 5) znaczącą kolizyjność z ciekami wodnymi, siedliskami płazów i ssaków oraz żerowiskami nietoperzy.

Inwestor wśród wariantów alternatywnych wskazał 3 opcje. Tut organ przeanalizował każdy z nich w zakresie zarówno kryteriów przyrodniczych jak i społecznych. W wyniku tej analizy stwierdzono, że najbardziej optymalnym wariantem będzie wariant fioletowy D. Za jego wskazaniem przemówiły następujące uwarunkowania:

1. Ochrona siedlisk rzadkich i zagrożonych gatunków sów – włośchatki i sóweczki.

Dużym atutem wariantu D jest to, że omija duże i zwarte pozostałości Lasów Lublinieckich, które są częścią dawnej puszczy Śląskiej i obok Borów Dolnośląskich oraz Lasów Milicko-Ostrzeszowskich, jednym z większych kompleksów leśnych na Śląsku. Lasy Lublinieckie są pozostałością puszczy, która uległa ogromnym przeobrażeniom na skutek działalności człowieka. Poza ogólnym zmniejszeniem powierzchni lasów, dużym zmianom uległy poszczególne zbiorowiska leśne oraz ich struktura wiekowa i gatunkowa.

W zwartych kompleksach Lasów Lublinieckich stwierdzone zostały rzadkie, objęte ochroną ścisłą i wymagające ochrony czynnej sowy: włośchatka *Aeogolius funereus* i sóweczka *Glaucidium passerinum*.

Włośchatka (symbol A223, BirdLife International: NON-SPEC, Dyrektywa Ptasia art. 4.1, załącznik I, Polska Czerwona Księga Zwierząt: kategoria LC, Konwencja Berneńska: załącznik II), jest gatunkiem bardzo nielicznym, a jej liczebność oceniono na 1,2 – 2,4 tys. terytorialnych samców. Natomiast liczba aktywnie lęgowych par jest kilkukrotnie mniejsza – lokalnie nawet do 70 % samców aktywnych wokalnie nie przystępuje do lęgów. Gatunek ten preferuje rozległe lasy, gdzie w okresie lęgowym zajmuje duże terytoria dochodzące do 100 ha lub nawet 500 ha. Gatunek ten umieszczony został na Czerwonej liście ptaków Polski jako gatunek bliski zagrożenia.

Sóweczka (symbol A217, BirdLife International: NON-SPEC, Dyrektywa Ptasia art. 4.1, załącznik I, Polska Czerwona Księga Zwierząt: kategoria LC, Konwencja Berneńska: załącznik II), jest gatunkiem bardzo nielicznym, a jej liczebność oceniono na 1 – 1,5 tys. par. Zasadnicze jej lęgowiska obejmują Karpaty i rozległe puszcze. W ostatnim trzydziestoleciu w kraju wzrastała zarówno wielkość populacji, jak i zajmowany areał. Wzrostowi populacji sóweczki sprzyjają dodatnie trendy liczebności drobnych ptaków leśnych, które stanowią dominujący składnik pokarmu tej sowy.

Podstawowym zagrożeniem dla utrzymania siedlisk obu tych gatunków jest przede wszystkim fragmentacja lasów oraz ograniczenie powierzchni starodrzewu, powodujące bezpośrednią utratę siedlisk tych ptaków. Jest to szczególnie ważne w przypadku włośchatki, której największe populacje występują na obszarach zalesionych, gdzie powierzchnia przekracza kilkaset km².

Oba ww. gatunki znajdują się na liście gatunków chronionych, dla których ustala się granice strefy ochrony ostoi miejsc rozrodu i regularnego przebywania, w których wskazuje się strefę ochrony całorocznej.

Lasy Lublinieckie z uwagi na charakterystyczny układ siedlisk ze starodrzewiem sosnowym na czele, stanowią stabilną ostoję obu ww. gatunków sów oraz predysponują do wyznaczenia ochrony strefowej tych ptaków z uwagi na stwierdzane przez ekspertów ornitologów oraz przedstawicieli Lasów Państwowych liczne drzewa z dziuplami wykutymi przez dzięcioła dużego i czarnego. Zdaniem doświadczonych ekspertów ornitologów w kompleksach leśnych Lasów Lublinieckich sowy te wykazują wzrost populacji, a większość siedlisk nie została jeszcze zasiedlona. Gatunki te są w ekspansji i stopniowo kolonizują te lasy.

Pomimo jednak obserwowanych wskazanych powyżej trendów należy zaznaczyć, że fragmentacja zwartych kompleksów leśnych przez budowę trasy jest wyjątkowo niekorzystna dla tych sów, bowiem zajętość terenu pod drogę oraz hałas może spowodować zmniejszenie przydatności siedlisk preferowanych przez te gatunki. Badania przywołane w opracowaniu pn. „Występowanie włośchatki i sóweczki w części obszaru Lasów lublinieckich wraz z propozycją monitoringu i kompensacji w ramach planowanej budowy Drogi Ekspresowej S11 w województwie śląskim, odcinek 1” Belik K, Gwóźdź R, Boruszowice, 2024 r., stanowiącym załącznik do uzupełnienia raportu z 29 listopada 2024 r. wskazują, że bufor 500 m od pasa drogowego może stanowić obszar porzucenia siedlisk przez ptaki. Ewentualna kompensacja w postaci budek lęgowych, jakkolwiek częściowo skuteczna, nie zastąpi naturalnych uwarunkowań terenowych. Włośchatka należy do gatunku z grupy 1 o wysokiej wrażliwości na hałas. Krytyczny poziom dźwięku dla tego gatunku wynosi 47 dB (w nocy), co oznacza, że obszar od skraju jezdni do izolinii o wartości 47 dB w porze nocnej charakteryzuje się spadkiem przydatności siedliskowej na poziomie 100% - dla dróg wynoszących ponad 10000 pojazdów na dobę. Najważniejsze funkcje życiowe tego gatunku jakie są zagrożone przez hałas komunikacyjny to odnalezienie partnera i późniejsza komunikacja kontaktowa pomiędzy ptakami. Sóweczka należy natomiast do grupy 2 – ptaki lęgowe o średniej wrażliwości na hałas. Dystans oddziaływania dla tego gatunku wynosi 500 m, a krytyczny poziom dźwięku 58 dB (w dzień). W zależności od nasilenia ruchu (od 10000 do 50000) pojazdów na dobę, pierwsze 100 m od pasa drogowego traci swoją przydatność siedliskową od 40% do 100%. Zjawisko utraty przydatności siedliskowej zanika po przekroczeniu dystansu oddziaływania (500 m) lub izofony 58 dB. Przy natężeniu ruchu poniżej 10000 pojazdów na dobę odległość 100 m od pasa drogowego powoduje już marginalny spadek przydatności. Jak ponadto wynika z badań naukowych, skuteczność ekranów dla sóweczki i włośchatki jest raczej mała, ze względu na punkt aktywności głosowej położony wysoko w koronach drzew.

Należy także podkreślić, że wszystkie gatunki sów, w tym wyżej wymienione, są szczególnie narażone na kolizje drogowe, zatem budowa połączenia komunikacyjnego w wariantie C stanowiłaby istotną barierę ograniczającą ich przemieszczanie.

Warto również zwrócić uwagę, że podsumowanie kolizyjności stanowisk sóweczki i włośchatki dla każdego z czterech rozpatrywanych wariantów wykazało najmniejszą ingerencję w siedliska sów w wariantie D (fioletowym) – jedynie 2 kolizyjne stanowiska włośchatki w buforze 2x500m. Dla porównania w wariantie A wykazano 3 stanowiska włośchatki, w wariantie B – 3 kolizyjne stanowiska sóweczki i 5 kolizyjnych stanowisk włośchatki w buforze 2x500 m. W wariantie C notowano 3 kolizyjne stanowiska sóweczki oraz 5 kolizyjnych stanowisk włośchatki w buforze 2x500 m.

Skala występowania obu sów oraz liczba siedlisk dla nich dogodnych w Lasach Lublinieckich okazała się na tyle znacząca, że zdecydowano o wyznaczeniu stref ochrony gniazd, m.in. stref ochrony włośchatki i sóweczki w km drogi 5+600 (decyzje Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach znak: WPN.6442.6.2020.TL.2 z 1 czerwca 2021 r. oraz znak: WPN.6442.5.2020.TL.2 z 1 czerwca 2021 r.) oraz analizowano wyznaczenie kolejnych. Należy tu zauważyć, że wariant inwestycyjny C pozostaje w kolizji z ww. istniejącymi strefami.

2. Ochrona pozostałych gatunków ptaków i ich siedlisk.

Odnosząc się do populacji awifauny, autorzy raportu wykazali, że w promieniu do 500 m względem projektowanego odcinka drogi w wariantie D stwierdzono najmniej, bo jedynie 26 gatunków ptaków. Dla porównania w wariantie A stwierdzono ich - 41, w wariantie B –

37 gatunków i wariancie C – 40 gatunków. Wariant D przebiega w sąsiedztwie miejsc koncentracji ptaków migrujących. Porównanie oddziaływania poszczególnych wariantów na ptaki (przy zastosowaniu skali punktowej – im wyższa liczba punktów tym większe oddziaływanie na ptaki), obejmujące takie czynniki jak: przecięcie lub przebieg (w odległości 500 m) od obszaru chronionego, gdzie przedmiotem ochrony są ptaki, przecięcie lub przebieg w pobliżu strefy ochrony ptaków (w pobliżu 2 km od drogi), liczba i ranga stanowisk rzadkich gatunków ptaków odnotowana na trasie i w sąsiedztwie projektowanego odcinka, przecięcie lub przebieg w sąsiedztwie miejsc koncentracji ptaków migrujących, przecięcie ekosystemów wodnych i podmokłych o potwierdzonej badaniami dużej wartości przyrodniczej jako siedliska dla ptaków wodno-błotnych, przebieg 300 m od ekosystemów wodnych i/lub podmokłych o potwierdzonej badaniami dużej wartości przyrodniczej jako siedliska dla ptaków wodno-błotnych, przecięcie doliny rzecznej bądź przełęczy, fragmentacja cennych siedlisk gatunków rzadkich oraz oddziaływania skumulowane wykazało, że wariant D (fioletowy) cechuje najniższa punktacja 610,25 – 641,25. Dla porównania wariant A osiągnął 929,25-1095,25, wariant B – 1552,25-1601,25 oraz C - 1680-1711.

Biorąc pod uwagę oddziaływanie wariantów na awifaunę, wyraźnie preferowany jest wariant D, który uzyskał ponad dwukrotnie niższą liczbę punktów od pozostałych wariantów. Wariant ten na przebiegu całego odcinka generuje najmniej niekorzystnych oddziaływań na ptaki. Omija on cenne siedliska kompleksów stawów w Ciasnej i Solarni. Ponadto jako jedyny omija, m.in. stanowiska lęgowe łabędzia krzykliwego. Na przebiegu wariantu D odnotowano również najmniejszą liczbę stanowisk kluczowych gatunków ptaków. Zgodnie z oceną wpływu na awifaunę wariant D oceniono jako najlepszy i przyporządkowano maksymalną punktację, a wariant C i pozostałe warianty oceniono 0,6 - 0,4 pkt niżej.

3. Ograniczenie ingerencji w Lasy Lublinieckie

Wariant D wykorzystuje istniejącą drogę krajową na odcinku ok. 3,9 km. Od granicy z województwem opolskim biegnie nowym śladem, a zbliżenie obydwu dróg ma miejsce na terenie zwartego kompleksu Lasów Lublinieckich. Pozwala to na stworzenie jednego, a nie dwóch, odległych i oddalonych od siebie w najdalszym punkcie o ok. 3,5 km korytarzy transportu. W przypadku wyboru wariantu C zwarty kompleks leśny byłby rozcięty przez dwa korytarze transportowe biegnące równolegle do siebie. Zatem w przypadku wariantu D stopień fragmentacji kompleksu leśnego będzie mniejszy, co również ograniczy oddziaływanie na stanowiska i siedliska gatunków zlokalizowane w sąsiedztwie drogi. Jest to bardzo ważny aspekt, bowiem dostępne wyniki badań wskazują, że fragmentacja kompleksów leśnych w wyniku rozwoju infrastruktury liniowej oraz urbanizacji jest jednym z najważniejszych zagrożeń cywilizacyjnych (Maciantowicz M. 2018. Fragmentacja kompleksów leśnych jako istotne zagrożenie cywilizacyjne, Studia i Materiały CEPL w Rogowie, R. 20. Zeszyt 54 / 4 / 2018: 40-48). Jeśli duży obszar naturalnego siedliska zostaje w ten sposób zmieniony, to powstające fragmenty różnią się znacznie jakościowo od poprzednio istniejącego ciągłego siedliska. Fragmentacja powoduje nie tylko, że całkowita powierzchnia pozostałych fragmentów jest mniejsza, a każdy z fragmentów jest średnio bardziej izolowany od pozostałych. Przede wszystkim na skutek fragmentacji zwartych kompleksów leśnych udział krawędzi w całkowitej powierzchni tych płatów jest większy, a każdy punkt znajduje się średnio bliżej krawędzi siedliska niż był poprzednio. Bardzo często wraz z rozwojem dróg zmienia się również dotychczasowe użytkowanie gruntów i następuje nie zawsze kontrolowana urbanizacja. Wynika z tego, że minimalna powierzchnia (rozdzielonych przez inwestycję) płatów lasu, nie jest równoznaczna z minimalną powierzchnią właściwego siedliska leśnego. Każdy płat lasu zawiera bowiem strefę centralną

(ang. Core zone), w której ekosystem nie podlega zakłóceniom pochodzącym z zewnątrz.

W tej strefie przebiegają wszystkie właściwe dla biocenozy leśnej procesy przyrodnicze, które mają ogromne znaczenie biologiczne, naukowe i społeczne. Wzdłuż krawędzi płatów (wzdłuż inwestycji liniowej) przebiega natomiast strefa brzeżna (ang. Edge zone), w której dochodzi do większej ilości zaburzeń (efekt brzegowy) i w wielu przypadkach jest ona omijana przez gatunki występujące w strefie centralnej. W strefach brzegowych zmieniają się lokalne warunki klimatyczne, świetlne, równowaga wodna, wzmacnia się rozprzestrzenianie polutantów i emisji akustycznych. Są to strefy, gdzie jest bardziej sucho, cieplej, bardziej słonecznie i wietrznie. Niezwykle istotne jest zatem zjawisko negatywnego efektu brzegowego. Szczególnie zagrożone zmniejszaniem się wielkości zwartych płatów siedlisk są gatunki, których siedliska ograniczają się do wnętrza lasu (tzw. gatunki puszczańskie). Ze względu na obecność strefy brzegowej dla wielu takich gatunków efektywna powierzchnia płatu stodrzewia, jest mniejsza niż w rzeczywistości (np. niektóre porosty nadrzewne, ptaki). Korytarze transportowe, drogowe i kolejowe oraz związane z nimi zakłócenia i zagrożenia prowadzą do obniżenia jakości siedliska, co wyraża się poprzez obniżenie liczebności lub zagęszczenia osobników przystępujących do rozrodu (reakcja ilościowa) oraz unikanie sąsiedztwa inwestycji liniowych (reakcja behawioralna). Wycięcie lasu pod drogę (z uwagi na długi i wąski kształt dróg), powoduje utworzenie rozległych obszarów skraju lasu (strefy brzegowej) i dodatkową utratę siedlisk na obszarze kilkukrotnie większym niż sam obszar objęty bezpośrednim wyrębem lasu (Forman R.T.T. i in..2003. Road Ecology: Science and Solutions. Island Press).

Tut. organ wziął pod uwagę również charakter i stopień rozwoju infrastruktury komunikacyjnej regionu. Jak wynika z publicznie dostępnych danych, województwo śląskie ma najgęstszą w kraju sieć dróg ekspresowych i autostrad, dodatkowo przez jego teren przebiegają paneuropejskie korytarze transportowe. Krzyżują się tu autostrady A4 i A1, łączące zachód ze wschodem oraz północ z południem naszego kontynentu. Węzeł Sośnica pod Gliwicami stanowi największy węzeł drogowy w Europie Środkowej. Miasta Aglomeracji Górnośląskiej łączy wielopasmowa droga tranzytowa (DTŚ). W regionie realizowanych jest 50% krajowych przewozów kolejowych cargo. Przez teren województwa śląskiego przebiegają trzy szlaki kolejowe, zaliczane do międzynarodowej sieci AGC: E90, E59, E65. Istotne miejsce na mapie światowej infrastruktury kolejowej zajmuje Euroterminal w Sławkowie. Stanowi on najbardziej wysunięty na zachód punkt kolei szerokotorowej, łącząc Śląskie z systemem transportowym Azji. Infrastruktura w województwie śląskim jest zatem wysokorozwinięta, region przecina gęsta sieć dróg i linii kolejowych, w tym o znacznym natężeniu ruchu. Ponadto duże zaludnienie, uprzemysłowienie i gęsta zabudowa regionu sprawiają, że ogromnie istotną rolę w ochronie przyrody województwa odgrywa zachowanie naturalnych lub półnaturalnych ekosystemów o powierzchniach na tyle dużych, aby zachodził w nich prawidłowy przebieg wszystkich procesów przyrodniczych, pozwalających jednocześnie na ich stabilność. Zwarte, rozległe powierzchnie Lasów Lublinieckich wypełniają tę rolę.

Należy zauważyć, że charakter województwa sprawia, że kompleks Lasów Lublinieckich już obecnie jest podzielony. Przez obszar ten przebiega bowiem sieć dróg oraz linie kolejowe. Równocześnie jednak wciąż występują tam na tyle duże i zwarte połączenia terenów leśnych, aby umożliwiać występowanie cennych gatunków roślin, zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych. Stanowi on także bardzo cenny korytarz ekologiczny, umożliwiający migracje różnych grup zwierząt. Dalsze dzielenie kompleksu leśnego (przy możliwym innym poprowadzeniu planowanej drogi) jest zatem działaniem niepożądanym, które powinno być ograniczane w jak największym, możliwym stopniu.

Poprowadzenie drogi ekspresowej S11 według wariantu inwestorskiego (zielony C), powodowałoby, że rozległy kompleks leśny na długim odcinku przebiegałby równolegle do siebie dwie duże drogi, tj. projektowana droga S11 oraz istniejąca droga krajowa DK11. Zwarty dotychczas kompleks leśny zostałby zatem podzielony na dwie enklawy: na wschód od drogi DK11, na zachód od drogi S11 oraz szeroki pas lasu pomiędzy obydwoma inwestycjami. Tworzono by zatem dwa, zupełnie osobne i oddalone od siebie korytarze transportu, przebiegające przez teren leśny, obniżając bioróżnorodność tych terenów na trudnej do oszacowania powierzchni. W tej sytuacji zasadnym jest, aby zamiast poprowadzenia nowej drogi w oddaleniu od istniejącej, dążyć do maksymalnego wykorzystania strefy już przekształconej, służącej celom transportu i komunikacji, wzdłuż śladu istniejącej drogi DK11. Ograniczy to znacznie powstanie i powierzchnię nowych stref brzegowych (skraju lasu), nieprzydatnych dla gatunków typowo leśnych (puszczańskich) i utrzyma dotychczasową rolę zwartego kompleksu leśnego jako ostoju gatunków preferujących nienaruszone i dogodne siedliskowo obszary, które w województwie śląskim ulegają sukcesywnemu ograniczaniu w miarę realizacji kolejnych inwestycji, w tym o charakterze liniowym.

Przyjazne środowisku projektowanie inwestycji, uwzględniające również minimalizowanie skutków fragmentacji i ochronę krajobrazu, powinno być realizowane, m. in. poprzez unikanie zniszczenia ważnych elementów środowiska i krajobrazu (np. cennych starych drzewostanów) oraz nieprzerywania ciągłości historycznej zagospodarowania leśnego (rola „starych lasów”). We współczesnej ochronie przyrody oraz w planowaniu przestrzennym opartym na zrównoważonym rozwoju dąży się zatem do największej możliwej minimalizacji tych procesów (Maciantowicz M. 2018. Fragmentacja kompleksów leśnych jako istotne zagrożenie cywilizacyjne, *Studia i Materiały CEPL w Rogowie*, R. 20. Zeszyt 54 / 4 / 2018: 40-48).

4. Oddziaływanie na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego

W wariantcie D przewidziano najmniej prac w obrębie koryt rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych - 6 rzek JCWP, a najwięcej wytypowano w przypadku wariantu B niebieskiego – 11 przecięć JCWP. W ujęciu globalnym wariant D przechodzi również nad najmniejszą liczbą cieków, w tym rowów – 66 szt. Natomiast wariant C nad największą – 90 cieków. Powyższe skutkuje najmniejszym zakresem prac w obrębie koryt wód powierzchniowych. W związku z powyższym, pod względem wpływu na elementy JCWP oraz ingerencji w cieki powierzchniowe, za korzystniejsze uznaje się realizację przebiegu projektowanej drogi według wariantu D. Wariant D fioletowy przebiega też na najkrótszym odcinku przez strefy o wysokiej wrażliwości hydrologicznej, natomiast wariant B niebieski na najdłuższym odcinku.

Z zestawień przedstawionych w raporcie wynika, że dominujący typ krajobrazu we wszystkich analizowanych wariantach stanowią struktury o charakterze leśnym, przez które w największym stopniu przechodzi wariant C. Realizacja wariantu D przyczyni się również do zajęcia najmniejszej powierzchni terenów rolnych i łąk (największe obszary zajmuje wariant A). Kolizja wariantu D z korytarzami migracji zwierząt przebiega na najkrótszym odcinku, w km ok. 0+000-9+900 oraz ok. 19+560-28+827. Długość tej kolizji wynosi 9520 m. Dla porównania w wariantcie C jest to aż 13480 m. Wariant D wyróżnia także brak ingerencji w siedliska płazów, co jest niezmiernie ważne z uwagi na ochronę siedlisk wodno-błotnych. Wariant C inwestycyjny wykazuje z kolei największą utratę powierzchni siedlisk ssaków, przy czym wariant D otrzymał drugie miejsce, czyli jest korzystniejszy w tej kategorii. Wpływ wariantu D na żerowiska nietoperzy również okazuje się być najmniejszy ze wszystkich

analizowanych wariantów. Wariant C i B w tej punktacji oceniono najniżej.

Z analizy matematycznej, wykonanej na potrzeby raportu wynika, że najkorzystniejszym pod względem analizowanej grupy kryteriów wariantem jest D fioletowy, a zaraz za nim wariant B niebieski. Należy jednak zwrócić uwagę, że wariant D wykazuje znacznie mniejszą kolizyjność z badanymi elementami przyrodniczymi niż wariant B. Wariant D jest najkorzystniejszym wariantem w przypadku aż 5 z 10 badanych kryteriów, w tym wykazuje brak ingerencji w siedliska płazów, podczas gdy wariant B wygrywa zaledwie w 3 badanych kryteriach. W związku z powyższym preferowanym i najbardziej korzystnym w tej grupie jest Wariant D, który jako jedyny łączy się z przebiegiem istniejącej drogi. Eliminuje to efekt podwójnej bariery dla migrujących zwierząt jak również powstanie nowych dodatkowych obiektów, do czego dochodzi w przypadku pozostałych wariantów.

5. Analiza kryteriów pozaprzyrodniczych.

Badanie podkryteriów wykazało, że wariant D jest niezaprzeczalnie korzystniejszy od wariantu C wskazanego do realizacji. Zdecydowały o tym nie tylko kryteria środowiskowe. Wariant D wyróżnia się najmniejszą powierzchnią nowych obiektów mostowych, najmniejszą liczbą wyburzeń budynków mieszkalnych i gospodarczych (2 mieszkalne, 3 gospodarcze) podczas gdy wyburzenia w poszczególnych wariantach są następujące: wariant A (9 mieszkalnych i 14 gospodarczych), wariant B (4 mieszkalne, 15 gospodarczych), wariant C (2 mieszkalne, 8 gospodarczych), najmniejszą ilością powstających w trakcie budowy odpadów, najmniejszą powierzchnią zajętości terenów rolnych, czy najmniejszą trwałą zajętością terenu.

6. Równoważenie interesów społecznych i potrzeb przyrody.

Warto podkreślić, na co wskazują też analizy autorów raportu, że wariant D równoważy interesy przyrody z interesami społecznymi. Wariant ten łączy się z wariantem zielonym C i odsuwa w kierunku zachodnim (km od ok. 1+500 do ok. 10+235), przechodząc przez tereny leśne, jednakże po ich obrzeżach, nie ingerując w zwarte kompleksy leśne. Wariant D zlokalizowany też został na granicy pól uprawnych i omija duże gospodarstwa rolne, przez co nie zachodzi potrzeba dzielenia gruntów czy doprojektowania przejazdów gospodarczych. Ponadto wariant z odsunięciem trasy w kierunku zachodnim nie dzieli miejscowości, a omija je pozwalając na ich rozwój. Jak wynika z uzupełnienia raportu z 29 listopada 2024 r., trasa wariantu C pokrywająca się z wariantem D w km od 0+000 do 10+000 została zaprojektowana na prośbę władz lokalnych oraz mieszkańców części gminy Ciasna. Wybrany wariant alternatywny D, jakkolwiek wiąże się z koniecznością ingerencji w tereny aktualnie zainwestowane oraz wymusza będzie konieczność dostosowania/przebudowy istniejącej drogi krajowej, to jednak obejmował będzie nie teren dotychczas niezainwestowany, a teren infrastruktury drogowej, czyli obszar już przekształcony w wyniku działalności człowieka. Jak wskazywano wyżej, komunikacja zamknie się w jednym korytarzu transportu. Z uwagi na sąsiedztwo terenów zabudowanych, w tym mieszkalnych, po realizacji przedsięwzięcia zaistnieje możliwość szybkiego włączenia się do ruchu drogowego drogi ekspresowej, zarówno z dróg lokalnych jak i drogi krajowej.

Wybór wariantu D co prawda spowoduje nałożenie się ruchu na obecnej DK 11 i związanych z tym oddziaływań, jak np. hałas, jednak wprowadzenie działań minimalizujących spowoduje skuteczną ochronę przed negatywnym oddziaływaniem hałasu. Warianty trasy przebiegają głównie przez tereny niezabudowane, obszary lasów, tereny użytkowane rolniczo, w miejscach, gdzie zbliżają się do zabudowy ma ona charakter zabudowy rozproszonej, podlegającej ochronie akustycznej, dla której w miejscach prognozowanych przekroczeń

wartości dopuszczalnych projektuje się ekrany akustyczne. Na podstawie wyników analizy akustycznej przedstawionej w raporcie oceniono, iż skuteczna minimalizacja wpływów pod względem akustycznym możliwa jest w każdym z prezentowanych wariantów. Stąd pod względem akustycznym każdy z wariantów oceniono równorzędnie.

Pod względem aerosanitarnym omawiany obszar ma korzystne warunki, wynikające z małego stopnia uprzemysłowienia rejonu. Na omawianym terenie nie występują znaczące źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza.

W analizie oddziaływania związanego z wprowadzaniem zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza atmosferycznego w każdym wariantcie przedsięwzięcia wykazano, że obliczone stężenia maksymalne jak i uśrednione dla okresu roku wszystkich analizowanych substancji, nie przekraczają dopuszczalnych wartości poza liniami zajętości przedsięwzięcia. W związku z powyższym nie zachodzi konieczność wprowadzania środków minimalizujących ten rodzaj oddziaływania, a poszczególne warianty oceniono równorzędnie pod względem wpływu na zdrowie i życie ludzi.

Ocena końcowa wariantów przedstawiona w uzupełnieniu do raportu z 29 listopada 2024 r. wynikająca z analizy wielokryterialnej uwzględniającej wszystkie analizowane kryteria (przekształcenia powierzchni ziemi i gleb, hydrologiczne, hydrogeologiczne, emisyjne, społeczne, przyrodniczo-krajobrazowe, dziedzictwo kulturowe) wskazuje na wariant C jako najbardziej korzystny (ocena 0,799). Wariant D osiągnął tylko nieznacznie niższą wartość wynoszącą 0,752.

Organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach ma prawo wybrać wariant bardziej korzystny dla środowiska spośród wariantów przeanalizowanych przez inwestora. Biorąc pod uwagę szczegółowe informacje i dane uzyskane w toku prowadzonego postępowania dotyczące siedlisk i gatunków zasiedlających kompleks leśny, a także jego znaczenie w regionie jako ostoji zagrożonych i rzadkich gatunków zwierząt uznano, że teren ten posiada znacznie wyższe walory przyrodnicze niż wynikało z pierwszych ustaleń zawartych w raporcie.

Wobec powyższego tut. organ, analizując wpływ ocenianych wariantów przedsięwzięcia na środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi, a także możliwości, jak i sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania na środowisko, wskazał na wariant D jako możliwy do realizacji z punktu widzenia zagrożeń dla środowiska.

W związku z powyższym pismem z 22 stycznia 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.56 zwrócono się do Inwestora o wyrażenie zgody na wskazanie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wariantu D jako dopuszczonego do realizacji. Jednocześnie poinformowano, że brak zgody na wydanie decyzji środowiskowej w wariantcie wybranym przez organ, zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy ooś skutkować będzie odmową zgody na realizację przedsięwzięcia. Inwestor w piśmie z 4 lutego 2025 r. wyraził taką zgodę.

23 stycznia 2025 r. na stronie internetowej tut. organu zamieszczono komunikat w sprawie wskazania wariantu D i przyczyn, które zadecydowały o jego wyborze. Komunikat ten został zamieszczony w celu przekazania wszystkim potencjalnie zainteresowanym informacji o stanowisku tut. organu.

W toku postępowania do tut. organu wpływała korespondencja różnych podmiotów i osób fizycznych dotycząca procedowanej sprawy. Wnioskujący przedstawiali swoje postulaty i oczekiwania związane z realizacją konkretnego wariantu, bądź też oczekiwali jego modyfikacji, przedstawiając argumenty przemawiające za takimi zmianami. Wśród pism najwięcej wpłynęło bezpośrednio od mieszkańców, od przedstawicieli gmin, sołectw, wójtów,

burmistrzów i radnych, bądź też stowarzyszeń, fundacji i kół. Pisma w sprawie wyboru wariantu w swoim imieniu bądź przekazując postulaty mieszkańców, składali również Posłowie na Sejm.

Publikacja komunikatu, dotyczącego braku możliwości realizacji drogi w wariantach C i wskazania wariantu D, była momentem, po którym znacznie wzrosła liczba wpływających w tej sprawie pism. Dotyczyły one zarówno protestów przeciwko realizacji wariantu D, jak również poparcia dla jego realizacji. Wśród nich znalazł się także wniosek Wójta Gminy Ciasna o modyfikację fragmentu przebiegu wybranego wariantu.

Pozostała część korespondencji dotyczyła dopuszczenia danego podmiotu do udziału w postępowaniu jako strony, udostępnienia do wglądu dokumentacji czy udzielenia informacji na temat aktualnego etapu postępowania i kolejnych etapów przewidzianych przepisami prawa. Wpłynęły także wnioski o powołanie biegłego, przeprowadzenie rozprawy administracyjnej i wnioski o interwencję w sprawie działań tut. organu do takich podmiotów jak: Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Rzecznik Praw Dziecka, Marszałek Województwa Śląskiego, Marszałek Województwa Opolskiego, Minister Klimatu i Środowiska, Minister Infrastruktury, Rzecznik Praw Obywatelskich.

W przypadku korespondencji, której treść wymagała odniesienia do zawartych w niej kwestii tut. organ udzielał pisemnych wyjaśnień. Pozostałą korespondencję włączono do akt sprawy.

W związku z wyrażeniem zgody Inwestora na wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przebiegu trasy S11 wg wariantu D, wezwano pismem z 6 lutego 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.59 do przekazania map dla przebiegu przedmiotowej drogi w tym wariantach, które niezbędne były do ustalenia nowych stron postępowania.

Następnie pismem z dnia 14 lutego 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.63 po przeanalizowaniu zgromadzonej dokumentacji określono konieczność uzupełnienia raportu m.in. o:

- zbiorczą tabelę terenów wykluczonych lub z ograniczoną możliwością lokalizowania na nich zapleczy budowy dla wariantu D,
- wskazania działań minimalizujących i kompensacyjnych służących ochronie włośchatki i sóweczki oraz zakresu i rodzaju ich monitoringu w odniesieniu do przebiegu trasy w wariantach D,
- szczegółowe dane dotyczące każdego z projektowanych w ww. wariantach 15 szt. przejść dla zwierząt,
- zaktualizowany, jednolity wykaz wszystkich siedlisk płazów dla wariantu D,
- lokalizację wygradzeń chronionych siedlisk przyrodniczych, stanowisk chronionych: roślin, mszaków, porostów i grzybów,
- ponowną analizę akustyczną dla wariantu wskazanego do realizacji (Wariant D) dla roku 2026, w której punkty obliczeniowe miały być wyznaczone/zlokalizowane zgodnie z obowiązującą metodyką określoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem.

Pismem z 20 marca 2025 r. Inwestor wystąpił o zmianę terminu przedłożenia uzupełnień do 30 maja 2025 r., a następnie do 30 sierpnia 2025 r. Wniosek uzasadniono skomplikowanym i zawiłym charakterem sprawy oraz koniecznością pozyskania danych ze źródeł zewnętrznych. Tut. organ wyraził zgodę na przedłużenie terminu, przypominając jednocześnie, że jeżeli w ramach wariantu D przewiduje się prowadzenie prac przygotowawczych polegających na wycince drzew i krzewów to zgodnie z art. 74 ust.1 pkt 7

ustawy ooś należy także przedstawić wykaz działek pod wycinkę. Uzupełnienie przedłożono przy piśmie z 5 sierpnia 2025 r.

3 lutego 2025 r. w siedzibie tut. organu z dokumentami sprawy zapoznał się z-ca Burmistrza Miasta Lubliniec, reprezentujący Gminę Lubliniec, jako stronę postępowania zgodnie z oświadczeniem. Dokumentację udostępniono również w wersji elektronicznej. Kolejny raz z dokumentacją w imieniu Gminy Lubliniec, jej przedstawiciele zapoznawali się 28 marca 2025 r., 16 kwietnia 2025 r., 4 czerwca 2025 r., 2 września 2025 r., 23 października 2025 r. oraz 26 maja 2026 r. i 30 lipca 2026 r.

Wnioskiem z 26 lutego 2025 r. fundacja pod nazwą „Grand Agro Fundacja Ochrony Środowiska Naturalnego” wystąpiła o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia na prawach strony.

W związku z art. 44 ustawy ooś Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach dopuścił ww. Fundację do udziału w postępowaniu administracyjnym w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięcia, postanowieniem z 11 marca 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.71.

5 kwietnia 2025 r. Fundacja złożyła wniosek o przeprowadzenie konsultacji społecznych i rozprawy w ramach prowadzonego postępowania. Pismem z 11 kwietnia 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.79 wyjaśniono Fundacji czym są konsultacje społeczne, a czym udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, jak również, że wniosek strony o przeprowadzenie rozprawy nie jest wiążący dla organu.

14 kwietnia 2025 r. do tut. organu wpłynął wniosek z 17 marca 2025 r. Stowarzyszenia „EKOZARADNI” z Lublińca o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia na prawach strony. Pismem z 6 maja 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.81 wezwano o uzupełnienie ww. wniosku m.in. o statut organizacji. Wezwanie monitowano pismem z 12 września 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.99. Mając na uwadze, że wniosek nie został uzupełniony o braki formalne przedmiotowy wniosek pozostawiono bez rozpoznania, o czym poinformowano Stowarzyszenie pismem z 2 października 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.105.

5 sierpnia 2025 r. Inwestor przedłożył dla przebiegu drogi w wariantcie D m.in. mapy ewidencyjne z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz z zaznaczonym przewidywanym obszarem, na którym będzie oddziaływać przedsięwzięcie, wykaz działek przewidzianych do prowadzenia prac przygotowawczych polegających na wycince drzew i krzewów oraz wyjaśnienia i uzupełnienia do raportu. Na wezwanie tut. organu z 13 sierpnia 2025 r., przedłożono przy piśmie z 25 sierpnia 2025 r. skorygowany wykaz ww. działek.

Decyzją z 28 sierpnia 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.93 tut. organ umorzył w części postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi S11 w województwie śląskim, odcinek 1, od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór”, w zakresie dotyczącym przebiegu w wariantcie C. Mając na uwadze, że Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, wyraził zgodę na wskazanie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wariantu D jako dopuszczonego do realizacji dla przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi S 11 w województwie śląskim, odcinek 1, od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór, uznano, że w części dotyczącej wariantu C postępowanie administracyjne stało się bezprzedmiotowe. Odwołanie od tej decyzji złożyły: Gmina Lubliniec,

reprezentowana przez Burmistrza Miasta Lublińca oraz Gmina Kochanowice, reprezentowana przez Wójta Gminy Kochanowice. W związku z tym, że nie znaleziono podstaw do zastosowania art. 132 Kpa odwołania przekazano Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska przy piśmie z 15 września 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.100.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska jako organ II instancji rozpatrujący odwołania od decyzji RDOŚ w Katowicach z 28 sierpnia 2025 r., wydał 24 lutego 2026 r. decyzję uchylającą rozstrzygnięcie w zakresie umorzenia postępowania w części dotyczącej wariantu C dla przedsięwzięcia pn. „Budowa drogi S11 w województwie śląskim, odcinek 1, od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór”. Rozstrzygnięcie to dotyczy kwestii proceduralnej związanej ze sposobem zakończenia części postępowania przez tut. organ i nie odnosi się do kwestii merytorycznych prowadzonego postępowania ani do oceny oddziaływania inwestycji na środowisko w odniesieniu do poszczególnych wariantów. Wniesione w odwołaniach zarzuty dotyczące wyboru wariantu realizacyjnego przedsięwzięcia nie były przedmiotem rozstrzygnięcia organu II instancji. Jak wskazano w uzasadnieniu decyzji GDOŚ, kwestie te pozostają w gestii tut. organu prowadzącego postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Pismem z 3 września 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.96, na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 4 ustawy ooś, zwrócono się do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Gliwicach o uzgodnienie realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Pismem z 3 września 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.98, na podstawie art. 75 ust. 5 oraz 5a ustawy ooś, zwrócono się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu o wyrażenie opinii co do realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Pismem z 3 września 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.97, na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 2 oraz art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś, zwrócono się do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wyrażenie opinii co do realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

5 września 2025 r. w siedzibie tut. organu z dokumentami sprawy zapoznał się Wójt Gminy Ciasna. Dokumentację udostępniono również w wersji elektronicznej.

Pismem z 8 września 2025 r. Jan Maniura Radny Rady Miejskiej w Lublińcu po raz kolejny wyraził sprzeciw wobec procedowanego przebiegu drogi S 11 w województwie śląskim, odcinek 1, od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór w wariantie D. Pismem z 22 września 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023. JB.104 tut. organ poinformował Radnego, że już kilkakrotnie wyjaśniał kwestie merytoryczne jak i proceduralne tego postępowania oraz wskazał zasady wnoszenia żądań na tym etapie postępowania. Radny złożył również do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu wniosek z 29 września 2025 r. o negatywne stanowisko dla wariantu D, a do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach o negatywne uzgodnienie dla wariantu D. Wniosek ten został przekazany przez tamt. organy odpowiednio przy piśmie z 8 października 2025 r. znak WOOŚ.4220.246.2025.IM.2 oraz przy piśmie z 13 października 2025 r. znak C.RZŚ.4900.67.2025.KS.2 w celu wykorzystania w prowadzonym postępowaniu i został włączony przez tut. organ do akt sprawy.

Pismem z 17 września 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.103, po przeanalizowaniu wyjaśnień przedłożonych przez Inwestora przy piśmie z 5 sierpnia 2025 r., wezwano o doprecyzowanie przedstawionych informacji. Odpowiedź przedstawiono przy piśmie z 13 listopada 2025 r.

Ponieważ ustalono, że wymagane informacje nie będą stanowić nowych dowodów

w sprawie, będą natomiast uzasadniać fakty przedstawione już w raporcie, odstąpiono od przekazania tych uzupełnień do organów opiniujących i uzgadniających.

Opinią sanitarną z 1 października 2025 r. znak NS-NZ.9022.28.5.2025 Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zaopiniował pozytywnie w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych realizację przedmiotowego przedsięwzięcia określając jednocześnie warunki na etapie jego realizacji i eksploatacji. W opinii stwierdzono, że z załączonego raportu oraz późniejszych uzupełnień wynika, że planowana inwestycja nie wpłynie w sposób znaczący na pogorszenie standardów jakości środowiska, a tym samym na zdrowie ludzi. Przy zastosowaniu przewidzianych na etapie budowy jak i podczas eksploatacji drogi środków ograniczających i niwelujących niekorzystne oddziaływanie na środowisko, projektowana droga w wariantcie D nie wprowadzi istotnych negatywnych przemian w środowisku obszaru, na którym będzie zlokalizowana oraz nie będzie istotnie negatywnie oddziaływać na zdrowie i życie mieszkańców okolic drogi. Zaprojektowane rozwiązania pozwolą na poprawę warunków ruchu, co przełoży się na poprawę komfortu podróżowania i tym samym wpłynie pozytywnie na bezpieczeństwo ruchu drogowego. Zapewnienie większej płynności ruchu przełoży się na mniejszą emisję substancji do powietrza, a także wpłynie pozytywnie na klimat akustyczny.

W sentencji decyzji uwzględniono warunki dotyczące ochrony ujęć wód podziemnych, odprowadzania wód opadowych, systemu odwodnienia, jak również w zakresie zabezpieczeń w postaci ekranów akustycznych i sprawdzenia ich skuteczności. Natomiast nie uwzględniono warunków określonych w ww. opinii wskazujących, aby: w trakcie prowadzenia prac budowlanych stosować sprawny sprzęt oraz zapewnić taką organizację, aby w maksymalnym stopniu ograniczyć uciążliwości związane z pracami budowlanymi, ponieważ rozwiązania w tym zakresie regulowane są przepisami prawa m.in. art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.), dalej POŚ, z którego wynika, że w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych, rozdziałem 7 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401), który poświęcony jest kwestiom montażu, eksploatacji i obsługi maszyn i urządzeń na terenie budowy, rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (tj. Dz. U. 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.), w którym nakazuje się m.in. utrzymywanie maszyn w stanie sprawności technicznej i czystości.

Nie uwzględniono również warunków określających sposób właściwego gospodarowania odpadami oraz ściekami bytowymi z zaplecza budowy, gdyż określają to m.in. ustawa POŚ, ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 339), ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587), rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401) oraz rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1742).

Postanowieniem z 2 października 2025 r. znak WOOŚ.4220.246.2025.IM Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu wniósł zastrzeżenia do wniosku w przedmiotowej sprawie i wskazał w jakim zakresie przedstawiony raport wymaga uzupełnienia. W związku z tym pismem z 3 października 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2025.JB.106 wezwano Inwestora do przedstawienia wyjaśnień w tych kwestiach.

Pismami z 9 października 2025 r. znak C.RZŚ.4900.67.2025.KS.1 Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Gliwicach oraz z 13 listopada 2025 r. znak C.RZŚ.4900.67.2025.KS.3 wniósł o jednoznaczne określenie w jakim regionie wodnym znajduje się większa część terenu, na którym ma być realizowane przedsięwzięcie w celu wskazania właściwego organu do wydania opinii. Odpowiednio przy pismach z 21 października 2025 r. oraz z 27 listopada 2025 r. przedstawiono stanowisko tut. organu oraz wyjaśnienia odnośnie do uznania właściwego organu do załatwienia tej sprawy.

Przy piśmie z 23 października 2025 r. znak O/KA.I-2.4110.3.2023.MK Inwestor przedstawił dodatkowe wyjaśnienia, które zostały przekazane pismem z 24 października 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.110 do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu, o wyjaśnienie których wniósł w postanowieniu z 2 października 2025 r.

Pismem z 3 listopada 2025 r. znak WŚ.604.00092.2025 Burmistrz Miasta Lublińca wniósł o zwołanie w listopadzie 2025 r. wizji w terenie na obszarze Gminy Pawonków w miejscu stwierdzonej lokalizacji rozrodu i regularnego przebywania sów tj. sóweczki (*Glaucidium passerinum*) i włośчатки (*Aeogolius funereus*), kolidującej z przebiegiem inwestycji – drogi S11 w wariantcie C, celem rozeznania istniejącego stanu przyrodniczego. W piśmie z 24 listopada 2025 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.111 poinformowano tamt. organ, że nie przewiduje się przeprowadzania wizji w terenie dla przebiegu inwestycji w wariantcie C. Obecnie procedowany jest przebieg w wariantcie D, który tut. organ wskazał jako wariant dopuszczony do realizacji (wyłącznie spośród wariantów, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś). Wariant D może być realizowany jedynie za zgodą Wnioskodawcy i taką zgodę, na wskazanie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wariantu D jako dopuszczonego do realizacji, Wnioskodawca wyraził.

Postanowieniem z 28 listopada 2025 r. znak WOOŚ.4220.295.2025.IM Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu wyraził opinię oraz określił istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji przedmiotowego przedsięwzięcia w części przebiegającej przez województwo opolskie. Na terenie województwa opolskiego planowana inwestycja będzie realizowana w powiecie oleskim, w gminach: Olesno i Dobrodzień, w obrębach: Łomonica, Rędzina, Główny. W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia, na terenie województwa opolskiego planuje się budowę drogi S11 od km ok. 5+817 do km ok. 7+940. Dodatkowo na terenie województwa opolskiego zlokalizowany jest również fragment łącznicy węzła „Sieraków” wraz z włączeniem do istniejącej DK11 (kilometraż łącznicy ok. 0+000 do ok. 0+130).

W ww. postanowieniu stwierdzono m.in., że na terenie woj. opolskiego przedsięwzięcie zlokalizowane będzie poza granicami oraz poza bezpośrednim sąsiedztwem obszarów Natura 2000 (najbliższy obszar położony jest w odległości większej niż 5 km), a tym samym poza siedliskami przyrodniczymi oraz poza stanowiskami gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których je wyznaczono.

Planowana inwestycja przecina korytarz ekologiczny dużych ssaków GKPdC-12 Bory Stobrawskie, wyznaczony w 2011 roku przez Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk oraz wg danych udostępnianych przez GDOŚ na stronie <http://geoserwis.gdos.gov.pl> ponadlokalny korytarz ekologiczny Opole-Katowice. Na odcinku przebiegającym przez teren woj. opolskiego, w miejscu kolizji z korytarzami ekologicznymi zaprojektowano jedno przejście dla dużych zwierząt (w km 6+200) oraz trzy zintegrowane z przepustami przejścia dla małych zwierząt (w km 6+620, 7+060, 7+920). Liczba zaprojektowanych przejść i ich wymiary będą wystarczające dla utrzymania funkcjonalności korytarzy ekologicznych. Inwestycja przetnie teren planowany do włączenia w granice obszaru chronionego krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie. Realizacja przedsięwzięcia nie będzie wiązać się

z daleko idącym przekształceniem terenów leśnych, stąd nie będzie istotnie wpływać na możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem w przedmiotowym obszarze. Dzięki zaprojektowanym przejściom dla zwierząt nie będzie także znacząco ograniczać funkcji korytarzy ekologicznych, które wyznaczono na omawianym terenie. Inwestycja znajduje się poza projektowanymi formami ochrony przyrody oraz planowanymi powiększeniami istniejących form ochrony przyrody, ujętymi w przygotowanej na zlecenie RDOŚ w Opolu Ekspertyzie kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody. Zgodnie z raportem na odcinku przebiegającym przez teren woj. opolskiego inwestycja nie koliduje z płatami siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty oraz stanowiskami chronionych gatunków grzybów i roślin. W odległości około 640 m od osi projektowanej drogi, znajduje się czynne gniazdo bielika. Projektowany przebieg drogi nie narusza stref ochrony wyznaczonych wokół gniazda. Zgodnie z raportem główne miejsce zdobywania pokarmu gniazdujących ptaków zlokalizowane jest na wschód od gniazda. Stanowi je kompleks stawów, który rozciąga się w kierunku wschodnim od Jeżowej do Ciasnej. Stawów takich nie ma po zachodniej stronie projektowanej drogi, w związku z tym nie będzie ona rozdzielać terenu gniazdowania od żerowiska. Ponadto zgodnie z raportem bieliki gniazdujące w otoczeniu inwestycji wykazywały zmienną wrażliwość na zmiany w otoczeniu gniazda. W niektórych przypadkach dochodziło do przenoszenia lokalizacji gniazda, co było najprawdopodobniej spowodowane prowadzonymi pracami leśnymi. Nie było to jednak regułą i odnotowano przypadki odbywania lęgów w tym samym gnieździe pomimo zaistnienia zmian w jego otoczeniu. W raporcie wskazuje się także na duże przywiązanie bielików do stanowiska, które pomimo zmian lokalizacji gniazda zajmowane jest przynajmniej od 13 lat. Zgodnie z raportem decyduje o tym najprawdopodobniej zasobność wykorzystywanego przez ptaki żerowiska oraz właściwe zasoby starodrzewu. Biorąc powyższe pod uwagę w raporcie oceniono, że realizacja przedsięwzięcia nie wpłynie na potencjał siedliskowy obecnego miejsca gniazdowania bielików i w dłuższej perspektywie czasowej gatunek ten nie przestanie się tam gnieździć. Newralgicznym momentem będzie jednak etap budowy. Duże natężenie prac związanych z budową drogi i wycinką drzewostanu, pomimo że wykonywanych w oddaleniu od gniazda, może przyczynić się do braku przystąpienia do lęgu, strat w legach lub zmiany lokalizacji gniazda. Ten niekorzystny wpływ można minimalizować organizując prace związane z wycinką lasu poza głównym okresem godów, odbudowy gniazda i wczesnego etapu lęgu. Zgodnie z bazą przyrodniczą, będącą w posiadaniu RDOŚ w Opolu, na odcinku przebiegającym przez teren woj. opolskiego obszar inwestycji znajduje się poza pozostałymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 13 ze zm.), a zatem przedmiotowe przedsięwzięcie nie będzie naruszać obowiązujących w stosunku do nich zakazów. Inwestycja zlokalizowana będzie poza krajobrazami priorytetowymi zidentyfikowanymi w Audycie krajobrazowym województwa opolskiego przyjętym Uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r. oraz zgodnie z opracowaniem Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony (K. Badora i K. Badora 2006) poza obszarami o wysokich i szczególnie wysokich walorach krajobrazowych. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu określił również wymagania mające na celu unikanie, zapobieganie i ograniczenie oddziaływania na środowisko oraz wymagania dotyczące ochrony środowiska w dokumentacji wymaganej do wydania pozwolenia, o których mowa w art. 72 ustawy o oś. Warunki określone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu zostały

uwzględnione w sentencji decyzji w zakresie prowadzenia prac związanych z wycinką drzew i krzewów, nadzoru przyrodniczego, prowadzenia prac w porze dziennej z wyłączeniem sytuacji, gdy konieczne jest zachowanie ciągłości technologicznej, oświetlenia drogi, konieczności zastosowania ekranów akustycznych oraz rozwiązań w zakresie systemu odwodnienia.

W niniejszej decyzji określono szereg bardzo precyzyjnych warunków dla etapu realizacji i eksploatacji oraz koniecznych do uwzględnienia w projekcie budowlanym, które pozwolą na zabezpieczenie środowiska przed ponadnormatywnym oddziaływaniem planowanego przedsięwzięcia również na terenie woj. opolskiego.

Pismem z 18 grudnia 2025 r. znak DOOŚ-WDŚII.420.31.2025.AWT.6 Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazał skargę Pani Małgorzaty Mańki – Radnej Sejmiku Województwa Śląskiego na działanie tut. organu. Pismem z 15 stycznia 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.115 przedstawiono Radnej wyjaśnienia odnośnie do procedury prowadzonego postępowania. W piśmie tym również udzielono odpowiedzi na wniosek Radnej z 12 stycznia 2026 r. wyjaśniając jakie przesłanki (w tym obecność na terenie inwestycji siedliska włośchatki i sóweczki) zadecydowały o wydaniu decyzji dla odcinka 2 projektowanej S11 oraz braku możliwości realizacji budowy drogi S11 odcinek 1 w wariantcie C.

20 stycznia 2026 r. w siedzibie tut. organu z dokumentami sprawy zapoznał się Wójt Gminy Ciasna. Dokumentację udostępniono również w wersji elektronicznej.

Pismem z 29 stycznia 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.117 przekazano Inwestorowi korespondencję Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach PGW Wody Polskie z 26 stycznia 2026 r. znak C.RZŚ.4900.67.2025.KS.6 z prośbą o złożenie wyjaśnień w zakresie określonym w tym piśmie. Stosowne uzupełnienie przedłożono przy piśmie z 18 lutego 2026 r., które tut. organ przekazał do ww. organu przy piśmie z 27 lutego 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.122.

Przy piśmie z 5 lutego 2026 r. znak DOOŚ-WDŚII.052.3.2026.AWT Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazał według właściwości tut. organowi wniosek z 23 stycznia 2026 r. mieszkańca Lubecka o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej. W odpowiedzi na wniosek w piśmie z 12 lutego 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.120 tut. organ poinformował mieszkańca, że w związku z nowelizacją Kodeksu postępowania administracyjnego, od 5 października 2021 roku nie rozpatruje wniosków złożonych za pośrednictwem poczty elektronicznej (e-mail) i wskazał sposoby prawidłowego doręczenia wniosku. Wniosek został przesłany do tut. organu drogą pocztową. W piśmie z 5 marca 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.123 tut. organ wyjaśnił, że zgodnie w art. 33 ustawy ooś określono, że jednym ze środków gwarantujących społeczeństwu czynny udział w postępowaniach z zakresu ochrony środowiska jest rozprawa administracyjna, jeżeli organ administracji prowadzący postępowanie uzna jej przeprowadzenie za uzasadnione. Przepis ten nie nakłada obowiązku przeprowadzenia takiej rozprawy, a jedynie daje taką możliwość. To do organu administracji należy rozważenie takiej możliwości, przy uwzględnieniu stanu faktycznego sprawy. Zgodnie z art. 89 Kpa, organ administracji publicznej przeprowadza z urzędu lub na wniosek strony, w toku postępowania rozprawę, w każdym przypadku, gdy zapewni to przyspieszenie lub uproszczenie postępowania lub gdy wymaga tego przepis prawa. Ocena czy przeprowadzenie rozprawy przyczyni się do przyspieszenia lub uproszczenia postępowania, należy do prowadzącego je organu. Wniosek strony o przeprowadzenie rozprawy nie jest wiążący dla organu. Nieprzeprowadzenie rozprawy pomimo wniosku strony powinno być oceniane przez pryzmat sprawności postępowania.

Organ powinien przeprowadzić rozprawę, gdy zachodzi potrzeba uzgodnienia interesów stron oraz gdy jest to potrzebne dla wyjaśnienia sprawy przy udziale świadków lub biegłych albo w drodze oględzin (art. 89 § 2 Kpa). Poinformowano również, że postępowanie nadal jest w toku, a decyzja o przeprowadzeniu rozprawy administracyjnej nie została jeszcze podjęta.

Przy piśmie z 19 lutego 2026 r. znak DOOŚ-WDŚII.052.3.2026.AWT.2 Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazał według właściwości tut. organowi wniosek z 5 lutego 2026 r. Gminy Kochanowice o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej. W piśmie z 24 lutego 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.121 tut. organ przedstawił wyjaśnienia treści jak powyżej.

Postanowieniem z 16 marca 2026 r. znak C.RZŚ.4900.67.2024.KS.8, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Gliwicach uzgodnił realizację przedmiotowego przedsięwzięcia i określił warunki tej realizacji. Pismem z 23 marca 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.125 tut. organ wniósł w trybie art. 113 § 2 w związku z art. 126 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691) o wyjaśnienie treści postanowienia. Ponieważ Inwestor w piśmie z 20 kwietnia 2026 r. złożył dodatkowe informacje i materiały w zakresie, o którym była mowa w piśmie RZGW w Gliwicach PPGW Wody Polskie znak C.RZŚ.4900.67.2025.KS.6 z 26 stycznia 2026 r., tut. organ przekazał je przy piśmie z 22 kwietnia 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.126. Ostatecznie Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Gliwicach uzgodnił realizację przedmiotowego odcinka drogi ekspresowej S11 postanowieniem z 16 marca 2026 r. znak C.RZŚ.4900.67.2024.KS.8. W ww. postanowieniu niektóre z warunków zostały sformułowane zbyt ogólnie i nie pozwalają na ich wyegzekwowanie, część z nich nie jest konkretnymi warunkami, lecz ogólnymi dobrymi praktykami, które winny być uwzględniane przy realizacji przedsięwzięć i którymi wnioskodawca winien się nimi kierować realizując planowane przedsięwzięcie. W związku z tym nie uwzględniono ich w niniejszej decyzji. Nie nałożono również warunków wynikających wprost z przepisów prawa, do których przestrzegania Inwestor jest zobowiązany. Dotyczy to m.in. warunków uzgodnienia wymienionych w:

- pkt. 9 Do robót budowlanych używać sprawnego sprzętu technicznego, spełniającego standardy techniczne, który posiada udokumentowaną historię obowiązkowych przeglądów technicznych i nie użytkować urządzeń niesprawnych technicznie oraz pkt. 12 Stan techniczny maszyn budowlanych i środków transportu regularnie sprawdzać przez Wykonawcę robót, w celu wyeliminowania zanieczyszczenia gruntu w wyniku ewentualnego wycieku zanieczyszczeń do gruntu - obowiązek ten wynika z § 57 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;
- pkt. 10 Wypracować właściwą organizację pracy ograniczającą możliwość niekontrolowanego poruszania się pojazdów lub wystąpienia kolizji oraz pkt. 13 Opracować efektywną procedurę postępowania w przypadku wycieku płynów eksploatacyjnych z użytkowanego sprzętu technicznego, uwzględniającej sposoby zabezpieczenia awaryjnego sprzętu oraz katalog działań zmierzających do usunięcia skutków i przyczyn awarii łącznie z postępowaniem z zanieczyszczonym gruntem lub wodami - obowiązek usunięcia skutków i przyczyn awarii ciąży na prowadzącym budowę na podstawie przepisów Prawa budowlanego;
- pkt. 18 Pas zajęty pod plac budowy ograniczyć do niezbędnego minimum; pkt. 19 Zaplecza budowy lokalizować na terenach już przekształconych i zagospodarowanych

i pkt. 27 po zakończeniu prac budowlanych uporządkować teren w granicach inwestycji – obowiązki te wynikają z art. 6, art. 74 ust. 1, 75 ust. 2 i art. 101 pkt 5 lit. a ustawy POŚ;

- pkt. 22 Materiały budowlane muszą spełniać standardy jakościowe, ze szczególnym uwzględnieniem odporności na wymywanie – wymagania w tym zakresie określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2024 r. o wyrobach budowlanych;

- pkt. 23 Wytwarzane odpady magazynować selektywnie w pojemnikach lub kontenerach uwzględniających specyfikę danej grupy odpadów w sposób zapobiegający przedostawaniu się substancji niebezpiecznych do gruntu i wód poprzez stosowanie szczelnych i opisanych pojemników, a następnie wywozić z placu budowy tylko i wyłącznie przez uprawnione podmioty i dysponujące odpowiednimi decyzjami administracyjnymi - kwestie postępowania z odpadami są uregulowane w ustawie z 14 grudnia 2012 r. o odpadach i w aktach wykonawczych do ustawy;

- pkt. 24 Zastosować bezpieczny system ujmowania oraz gromadzenia ścieków socjalno-bytowych w szczelnych zbiornikach bezodpływowych, przystosowanych do transportu kołowego - zastosowanie mobilnych sanitariatów. Ścieki socjalno-bytowe przekazywać tylko i wyłącznie podmiotom uprawnionym i dysponującym odpowiednimi decyzjami administracyjnymi - sposób właściwego gospodarowania ściekami bytowymi z zaplecza budowy, określa m.in. ustawa POŚ, ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 339), ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587), rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401);

- pkt. 28 Projektowane obiekty mostowe i przepusty wykonać zgodnie z obliczeniami hydrologiczno- hydraulicznymi, według których określono minimalne światło, aby zapewnić swobodny przepływ wód miarodajnych – wymóg ten wynika bezpośrednio z przepisów ustawy Prawo budowlane oraz ustawy Prawo wodne;

- pkt. 1 Na etapie eksploatacji wody opadowe i roztopowe przed zrzutem do odbiornika podczyszczać z zawiesin i substancji ropopochodnych do parametrów dopuszczalnych i określonych w odrębnych przepisach – jest to obowiązek wynikający z rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych.

- pkt. 7. Na etapie eksploatacji należy prowadzić właściwą eksploatację urządzeń podczyszczających polegającą na regularnej kontroli i czyszczeniu urządzeń - zgodnie z art. 3 POŚ przez eksploatację instalacji lub urządzenia rozumie się użytkowanie instalacji lub urządzenia oraz utrzymywanie ich w sprawności. W związku z powyższym obowiązek czyszczenia i sprawdzania stanu technicznego urządzeń służących do odprowadzania oraz podczyszczania wód deszczowych wynika wprost z przepisów prawa;

- pkt. 8 Na etapie eksploatacji przedsięwzięcia zrzutu ścieków z autokarów dokonywać do oczyszczalni ścieków lub systemów kanalizacyjnych, jeśli takowe będą istniały. Warunek nie dotyczy Inwestora, tylko użytkowników drogi.

W sentencji uwzględniono pozostałe warunki z ww. uzgodnienia, niektóre z nich w sposób rozszerzający w szczególności w zakresie prac w ciekach i ich pobliżu, wskazując konkretne działania minimalizujące, które pozwolą na prowadzenie ich w sposób:

- eliminujący lub ograniczający do niezbędnego minimum ingerencję w elementy biologiczne, hydromorfologiczne i fizykochemiczne wód cieków;

- zapewniający zachowanie stałego przepływu wód w ciekach i zachowanie drożności cieków;
- zabezpieczający przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych;
- ograniczający nieuzasadnione zmętnienie wód płynących.

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Gliwicach w ww. postanowieniu ustalił, że analizowane przedsięwzięcie położone jest w zasięgu:

1) jcwp rzeczna Potok Jeżowski (kod RW6000101816299) posiada status silnie zmienionej części wód, jej stan jest zły (zły potencjał ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego) i jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. Presje determinujące stan wód w obrębie danej jcwp: źródło presji troficznych - nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe); źródło presji hydromorfologicznych - prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki pozostałe, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, źródło presji chemicznych: rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski. Celami środowiskowymi dla tej jcwp są: umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) oraz stan chemiczny: stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry. Dla danej jcwp zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe jcwp w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy; bromowane difenyloetery(b), rtęć(b) oraz odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe jcwp w zakresie wskaźników: EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren(w);

2) jcwp rzeczna Liswarta od Młynówki Kamińskiej do Dopływu spod Przystajni (kod RW600011181635) posiada status naturalnej części wód, stan chemiczny dobry, jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. Presje determinujące stan wód w obrębie danej jcwp: hydromorfologiczna: prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne. Celami środowiskowymi dla tej jcwp są: dobry ekologiczny, dobry stan chemiczny. Dla danej jcwp zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe jcwp w zakresie wskaźników: MIR, EFI+PL/ IBI_PL, MMI;

3) jcwp rzeczna Lublinica (kod RW60001011829) posiada status naturalnej części wód, jej stan jest zły (zły stan ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego) i jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. Presje determinujące stan wód w obrębie danej jcwp: źródło presji troficznych - nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe); źródło presji hydromorfologicznych - budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, źródło presji chemicznych: rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane). Celami środowiskowymi dla tej jcwp są: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) oraz stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), kadm] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry. Dla danej jcwp zostało ustanowione odstępstwo

z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe jcwp w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy; heptachlor(b) oraz odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe jcwp w zakresie wskaźników: MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren(w), kadm;

4) jcwp rzeczna Wilczarnia (kod RW6000101181529) posiada status naturalnej części wód, jej stan jest zły (umiarkowany stan ekologiczny) i jest niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. Presje determinujące stan wód w obrębie danej jcwp: źródło presji troficznych - źródła bytowe i komunalne (rozproszone); źródło presji hydromorfologicznych - prostowanie koryta - rzeki główne. Celami środowiskowymi dla tej jcwp są: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [OWO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) oraz dobry stan chemiczny. Dla danej jcwp zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe jcwp w zakresie wskaźników: BZT5 oraz odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe jcwp w zakresie wskaźników: OWO;

5) jcwp rzeczna Żelazna (kod RW6000101181949) posiada status naturalnej części wód, o stanie chemicznym dobrym i jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. Presje determinujące stan wód w obrębie danej jcwp: źródło presji hydromorfologicznych - prostowanie koryta - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki główne. Celami środowiskowymi dla tej jcwp są: dobry stan ekologiczny oraz dobry stan chemiczny. Dla danej jcwp nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej;

6) jcwp rzeczna Mała Panew od Ligockiego Potoku do Lublinicy (kod RW600011118199) posiada status naturalnej części wód, jej stan jest zły (umiarkowany stan ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego) i jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. Presje determinujące stan wód w obrębie danej jcwp: źródło presji troficznych - nawożenie i depozycja; źródło presji hydromorfologicznych - budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki pozostałe; źródło presji chemicznych: rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk, punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk; nieznane (substancje zakazane). Celami środowiskowymi dla tej jcwp są: dobry stan ekologiczny oraz stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [kadm (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry. Dla danej jcwp zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe jcwp w zakresie wskaźników: azot azotanowy, azot ogólny, azot amonowy; EFI+PL/ IBI_PL, MMI; bromowane difenyletery(b), rtęć(b); heptachlor(b) oraz odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe jcwp w zakresie wskaźników: kadm (w).

Inwestycja znajduje się również na:

1) jcwpd GW600098 która charakteryzuje się dobrym stanem ilościowym oraz dobrym stanem chemicznym i jest niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego. Dla jcwpd

PLGW600098 celem środowiskowym jest: dobry stan ilościowy oraz dobry stan chemiczny. Dla tej jcwpd nie wskazano odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych;

2) jcwpd GW6000110 która charakteryzuje się dobrym stanem ilościowym oraz dobrym stanem chemicznym i jest zagrożona chemicznie nieosiągnięciem celu środowiskowego. Dla jcwpd PLGW6000110 celem środowiskowym jest: dobry stan ilościowy oraz dobry stan chemiczny.

Inwestycja znajduje się na terenie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych o nr:

1) 327 Zbiornik Lubiniec Myszków,

2) 328 Zbiornik Dolina Kopalna rzeki Mała Panew oraz na jego projektowanym obszarze ochronnym.

W uzasadnieniu postanowienia Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Gliwicach stwierdził, że mając na względzie charakter, zastosowane i będące przedmiotem uzgodnienia rozwiązania, zastosowane technologie oraz skalę oddziaływania przedsięwzięcia, przy założeniu realizacji określonych w sentencji warunków mających ograniczyć negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia, nie zakłada się negatywnego oddziaływania na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych o których jest mowa w art. 56, art. 57, art. 59, art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, a ustanowionych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz. U. 2023 poz. 335).

Po zgromadzeniu całości materiału dowodowego, w celu zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu na podstawie art. 33 ust. 1, art. 34 oraz art. 79 ust. 1 ustawy ooś, obwieszczeniem z 18 maja 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.128 podano do publicznej wiadomości informacje: o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, o organie właściwym do wydania opinii w przedmiotowej sprawie i organie właściwym do uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia, o organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków, jak i do wydania niniejszej decyzji oraz o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz składania uwag i wniosków w przedmiotowej sprawie, w terminie 30 dni, tj. od 21 maja 2026 r. do 20 czerwca 2026 r. włącznie. Obwieszczenie dotyczące udziału społeczeństwa w niniejszym postępowaniu zostało wywieszenie na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach oraz ogłoszone w sposób zwyczajowo przyjęty w Urzędzie: Miasta Olesno, Gminy Ciasna, Gminy Dobrodzień, Gminy Pawonków, Miasta Lubiniec, Gminy Krupski Młyn, Gminy Tworóg.

W ramach postępowania związanego z udziałem społeczeństwa do siedziby Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach wpłynęły uwagi i wnioski.

Do przedstawionych uwag i wniosków odniesiono się w dalszej części uzasadnienia.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z art. 82 ust. 1 ustawy ooś określa:

- rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia,
- istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich,
- obowiązek unikania, zapobiegania, ograniczania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej oraz obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej, w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby.

Zgodnie z art. 80 ust. 2 ustawy o ośrodkach wydaje się po stwierdzeniu zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, z zastrzeżeniem, że nie dotyczy to decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanej m.in. dla drogi publicznej. Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 320) drogą publiczną jest droga zaliczona na podstawie tej ustawy do jednej z kategorii dróg, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub w innych przepisach szczególnych. Zgodnie natomiast z definicją wskazaną w art. 4 pkt 2 ww. ustawy droga, to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiącą całość techniczno-użytkową, przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym. Pas drogowy, zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 1 ww. ustawy, to wydzielony liniami rozgraniczającymi grunt wraz z przestrzenią nad i pod jego powierzchnią, w którym jest lub będzie usytuowana droga. Przedmiotem niniejszego postępowania jest budowa drogi ekspresowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Uwzględniając powyższe oraz przedmiot postępowania należy stwierdzić, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana jest dla drogi publicznej. Oznacza to, że tutaj organ nie bada zgodności lokalizacji przedmiotowego przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to także wszelkiej infrastruktury towarzyszącej oraz infrastruktury koniecznej do przebudowy (usunięcie kolizji) stanowiącej przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko realizowanej w liniach rozgraniczających (pasie drogowym) drogi ekspresowej.

Planowane przedsięwzięcie polega na budowie drogi ekspresowej S11 od granicy woj. opolskiego do rzeki Mała Panew (granica powiatów lublinieckiego i tarnogórskiego) w woj. śląskim.

Zadanie inwestycyjne rozpatrywano w czterech wariantach lokalizacyjnych, z których dwa położone są na terenie gmin: Ciasna, Pawonków, Kochanowice, Lubliniec w województwie śląskim, natomiast dwa dodatkowo przebiegają przez niewielki fragment gminy Dobrodzień, położonej na terenie województwa opolskiego.

- WARIANT A (czerwony) - od km 0+000 do km 27+296,
- WARIANT B (niebieski) - od km 0+000 do km 28+413,
- WARIANT C (zielony) - od km 0+000 do km 29+674,
- WARIANT D (fioletowy) - od km 0+000 do km 28+827.

Wszystkie warianty posiadają wspólny punkt początkowy oraz końcowy. Początek zlokalizowany na granicy województwa śląskiego i opolskiego - stanowi dowiązanie do obecnie realizowanej obwodnicy Olesna, koniec zlokalizowany został na granicy powiatów lublinieckiego i tarnogórskiego (rzeka Mała Panew).

WARIANT A (czerwony) racjonalny wariant alternatywny – Droga ekspresowa S11 poprowadzona została po zachodniej stronie istniejącej drogi krajowej nr 11. Istotnym czynnikiem determinującym przebieg planowanej trasy był istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia Tworóg – Komorzno (z uwagi na wymagane strefy ochronne gazociągu oraz graniczne kąty przecięcia gazociągu z projektowanymi obiektami drogowymi). Na obszarze gminy Ciasna i Pawonków droga ekspresowa przebiega przez tereny użytkowane rolniczo. Na odcinku od km 13+000 do km 18+000, biegnącym przez tereny gmin Kochanowice oraz Lubliniec, trasa S11 usytuowana została w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych - po zachodniej stronie miejscowości Lubecko oraz w dzielnicy Wymysłacz. Od km 18+000 do końca zakresu opracowania projektowana S11 poprowadzona została w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej drogi krajowej nr 11, przez tereny administrowane przez Nadleśnictwo

Lubliniec.

WARIANT B (niebieski) racjonalny wariant alternatywny – Przebieg trasy drogi ekspresowej zakłada odsunięcie od zwartych terenów zabudowy mieszkaniowej (przesunięcie trasy w kierunku zachodnim). Na początkowym odcinku trasy (od km 0+000 do km 5+500) przebieg wariantu niebieskiego pokrywa się z wariantem czerwonym. Droga ekspresowa poprowadzona została przez tereny użytkowane rolniczo oraz przez tereny leśne. Wariant niebieski zakłada usytuowanie węzła „Lubliniec Północ” na połączeniu z drogą krajową nr 46 (w przypadku wariantu czerwonego zachodzi konieczność budowy odcinka drogi gminnej, zapewniającej skomunikowanie węzła z istniejącą drogą krajową nr 11).

WARIANT C (zielony) wariant proponowany przez Wnioskodawcę – Przebieg S11, zakładający przesunięcie trasy w kierunku zachodnim (poprowadzenie drogi ekspresowej po zachodniej stronie miejscowości Jeżowa, na terenie gminy Ciasna – odcinek od km 0+000 do km 10+500). Powyższe rozwiązanie powoduje ingerencje w obszar gminy Dobrodzień (województwo opolskie, powiat oleski). Przesunięty odcinek trasy S11 zlokalizowany został na terenach leśnych. Zaproponowane rozwiązania omijają prawnie ustanowioną strefę ochrony bielika zwyczajnego (zlokalizowaną od km 7+000 do km 8+000, po lewej stronie trasy). Od km 10+500 do końca zakresu opracowania przebieg wariantu zielonego jest zbieżny z przebiegiem oraz rozwiązaniami wariantu niebieskiego.

WARIANT D (fioletowy) racjonalny wariant alternatywny – Wariant stanowi kombinację wariantu zielonego oraz zmodyfikowanego wariantu czerwonego (modyfikacja zakładająca zbliżenie do drogi krajowej nr 11 wraz z wykorzystaniem jej istniejącego śladu na części projektowanego odcinka). Początkowy odcinek trasy S11 (od km 0+000 do km 12+200) jest zbieżny z wariantem zielonym. W km 12+200 zlokalizowane zostało odejście trasy S11 w kierunku istniejącej drogi krajowej nr 11. Na odcinku od km 17+700 do km 21+500 założono wykorzystanie istniejącego śladu drogi krajowej nr 11. Powyższe rozwiązanie powoduje konieczność odtworzenia przebiegu drogi krajowej nr 46 (długości około 1 km) wraz z budową dodatkowego wiaduktu w ciągu drogi krajowej nad istniejącą linią kolejową nr 61. Od km 21+500 do końca zakresu opracowania przebieg wariantu fioletowego jest zbieżny z przebiegiem oraz rozwiązaniami wariantu czerwonego.

We wszystkich proponowanych wariantach projektowany odcinek drogi ma parametry jak dla drogi o klasie technicznej S. Jest ona zaprojektowana jako droga dwupasowa, dwujezdniowa, o ograniczonej dostępności.

W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w Raporcie wykonano analizę wariantową i przedstawiono jej wyniki.

Porównania wariantów pod kątem zawartych w Raporcie komponentów dokonano na podstawie analizy wielokryterialnej. Do analizy wybrano 25 kryteriów ważnych z punktu widzenia ochrony środowiska oraz życia społecznego, które zestawiono w siedem grup tematycznych:

- 1) grupę kryteriów przekształcenia powierzchni ziemi i gleb, która zawierała cztery kryteria, tj.: przejście przez grunty słabonośne, powierzchnia złóż konieczna do wydobywania, trwałe wyłączenie z użytkowania najlepszych kompleksów glebowych pod względem ich przydatności rolniczej, powierzchnia pod trwałe zajęcie terenu;
- 2) grupę kryteriów hydrologicznych, która zawierała dwa kryteria tj.: kolizja z ciekami powierzchniowymi stanowiącymi jednolitą część wód powierzchniowych, łączna liczba przekraczanych cieków, w tym rowów;
- 3) grupę kryteriów hydrogeologicznych, która zawierała trzy kryteria tj.: długość przebiegu trasy przez obszary zasilania i zasobowe ujęć wód podziemnych, łączna długość przejścia

przez obszar o wysokim zagrożeniu Głównego Użytkowego Poziomu Wodonośnego (GUPW), przebieg przez obszary Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP);

4) grupę kryteriów emisyjnych, która zawierała jedno kryterium tj.: długość ekranów akustycznych;

5) grupę kryteriów społecznych, która zawierała cztery kryteria tj.: zaburzenia budynków mieszkalnych i gospodarczych, powierzchnia terenów zabudowanych w otoczeniu drogi S11, zajętość terenów użytkowanych rolniczo, stanowisko mieszkańców i władz samorządowych;

6) grupę kryteriów przyrodniczo-krajobrazowych, która zawierała 10 kryteriów, tj.: kolizje z terenami podlegającymi ochronie pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, zajętość terenów leśnych, kolizje z korytarzami ekologicznymi, łączna utrata powierzchni siedlisk przyrodniczych Natura 2000 po zastosowaniu działań minimalizujących, łączna utrata liczby osobników chronionych gatunków roślin naczyniowych wskutek realizacji wariantów przedsięwzięcia, łączna utrata powierzchni populacji chronionych gatunków mszaków wskutek realizacji wariantów przedsięwzięcia, łączna utrata powierzchni siedlisk płazów wskutek realizacji wariantów przedsięwzięcia, ocena wpływu na awifaunę, łączna utrata powierzchni siedlisk ssaków wskutek realizacji wariantów przedsięwzięcia, wpływ na żerowiska nietoperzy i potencjalnie trasy migracji;

7) grupę kryteriów dziedzictwa kulturowego, która zawierała jedno kryterium: kolizje ze stanowiskiem archeologicznym.

Poszczególnym grupom kryteriów przyznano współczynnik ważności (wagę grupy).

Najwyższe wagi nadano grupom kryteriów: społecznych, przyrodniczo-krajobrazowych i hydrologicznych, tj. odpowiednio 0,3, 0,25, i 0,15. Pozostałe grupy kryteriów uznano za dopełniające ocenę i przyznano im wagę: 0,1 dla grupy kryteriów hydrogeologicznych i emisyjnych oraz 0,05 dla pozostałych dwóch grup, tj.: przekształcenia powierzchni ziemi i gleb i dziedzictwa kulturowego. Ostateczną punktację dla każdego wariantu uzyskano w wyniku pomnożenia liczby uzyskanych punktów w ramach badanego kryterium przez współczynniki ważności grupy.

W ocenie końcowej najkorzystniej wypadł wariant C, który otrzymał największą liczbę punktów (0,799 pkt.), w dalszej kolejności wariant: D (0,752 pkt.), B (0,687 pkt.), a najmniej korzystny wynik uzyskał wariant A (0,587 pkt.)

Należy wyjaśnić, że analiza wielokryterialna nie jest obowiązkowym elementem Raportu, którego zawartość określa art. 66 ustawy ooś i stanowi tylko materiał pomocniczy, a nie decydujący o wyborze wariantu. Analiza wielokryterialna, która opiera się na kryteriach oraz przypisanym im wagach, pomaga głównie Inwestorowi w wyłonieniu kombinacji optymalnej z punktu widzenia celów realizacji inwestycji i jej późniejszej eksploatacji. Wybrany przez Inwestora na tym etapie wariant jest zazwyczaj rekomendowany we wniosku o wydanie decyzji środowiskowej. Natomiast nie ma znaczenia, że w sumarycznym ujęciu otrzymanych wyników w analizie wielokryterialnej największą liczbę punktów otrzymał wariant C, bowiem to nie autorzy raportu ooś dokonują oceny oddziaływania na środowisko. Przyjęte przez autorów raportu kryteria analizy wielokryterialnej są uznaniowe, a rolą tut. organu jest obiektywna analiza przedstawionych dokumentów, które obligatoryjnie muszą spełniać wymagania ustawy ooś.

Tak jak to już wskazano tut. organ biorąc pod uwagę szczegółowe informacje i dane uzyskane w toku prowadzonego postępowania uznał, że teren pod lokalizację w wariantcie C wskazany przez Inwestora posiada znacznie wyższe walory przyrodnicze niż wynikało z pierwszych ustaleń zawartych w raporcie.

Wprawdzie ocena końcowa wariantów przedstawiona w uzupełnieniu do raportu z 29 listopada 2024 r. nadal wskazywała na wariant C jako najbardziej korzystny (ocena 0,799), to

Wariant D osiągnął tylko nieznacznie niższą wartość wynoszącą 0,752.

Ponadto należy zaznaczyć, że analizując wpływ poszczególnych wariantów przebiegu inwestycji na środowisko przyrodnicze, organ uwzględnił szereg czynników, w tym wpływ drogi na siedliska flory i fauny, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych i rzadkich, w tym najbardziej zagrożonych skutkami fragmentacji kompleksu leśnego, oraz na możliwości migracji organizmów. Oceniano zatem wpływ realizacji przedsięwzięcia w poszczególnych wariantach, w odniesieniu do całości kompleksu Lasów Lublinieckich, uwzględniając możliwość jak najpełniejszego zachowania funkcji pełnionych przez ten ekosystem, możliwości kontynuowania w jego obrębie naturalnych procesów przyrodniczych, a także zachowania ciągłości migracji w ramach istotnych korytarzy ekologicznych, które tworzą Lasy Lublinieckie wraz z innymi obszarami leśnymi na terenie województwa i kraju. Istotnym aspektem w tym zakresie, jest wpływ projektowanej drogi na scharakteryzowaną w niniejszej decyzji, bogatą awifaunę analizowanego obszaru. Zgodnie z analizą wielokryterialną przedstawioną w raporcie - pod względem oddziaływania drogi na ptaki najkorzystniejszy jest wariant D. Dokonując tej oceny autorzy raportu wzięli pod uwagę różne kryteria, w tym kolizję trasy planowanej inwestycji z siedliskami i obiektami szczególnie cennymi dla ptaków, liczbę i rangę stanowisk rzadkich gatunków ptaków odnotowaną na trasie i w sąsiedztwie odcinka, a także oddziaływania skumulowane. Równocześnie, dodatkowa analiza, przedstawiona w ekspertyzie p. Krzysztofa Belika i p. Radosława Gwoźdźcia pn. „Występowanie włośчатки i sóweczki w części obszaru Lasów Lublinieckich wraz z propozycją monitoringu i kompensacji w ramach planowanej budowy Drogi Ekspresowej S11 w województwie śląskim” (Boruszowice, 2024 r.), skupiająca się na dwóch szczególnie cennych i narażonych ze względu na oddziaływania projektowanej drogi gatunkach sów, tj. włośchatki i sóweczki, wskazała, że najmniejsza kolizja ze stwierdzonymi stanowiskami tych sów nastąpi w wariantcie D. Co prawda z ww. opracowania eksperckiego wynika, że w sąsiedztwie wariantu inwestorskiego drogi, znajdują się dwa stanowiska włośchatki, to jednak nie są to potwierdzone miejsca lęgowe tego gatunku. Jakkolwiek sąsiedztwo drogi spowoduje, że fragment lasu przyległy do pasa drogowego utraci wartość siedliskową dla tych ptaków ze względu na hałas generowany przez ruch komunikacyjny, to jednak w dalszym ciągu będzie istniała możliwość spontanicznego przeniesienia się ptaków na rozległy i niepodzielony dużymi inwestycjami liniowymi teren leśny Lasów Lublinieckich, położony w kierunku zachodnim od drogi, co powinno zapewnić niezaburzone funkcjonowanie ich populacji. Jak wskazują eksperci ornitologów w całym kompleksie ww. lasów zanotowano powszechność występowania dzięciołów dostarczających dziuple dla obu gatunków sów.

Oceniając oddziaływanie wariantów przedsięwzięcia na faunę, organ wziął pod uwagę nie tylko powierzchnię zajęcia terenu, a przez to uszczuplenia siedlisk fauny, ale również sposób fragmentacji kompleksu, który będzie miał wpływ na dostępność odpowiednich, potencjalnych siedlisk bytowania dla różnych gatunków fauny, w tym obydwu ww. rzadkich gatunków sów oraz innych zwierząt, związanych z wnętrzem lasu i nieznajdujących dla siebie odpowiednich warunków do życia w pobliżu jego krawędzi.

Fragmentacja ma bowiem szczególne znaczenie w przypadku dużych kompleksów leśnych czy przekraczania dolin rzecznych, gdyż podzielenie kompleksu leśnego może prowadzić do powstania okrojonego obszarowo siedliska. Jego wielkość może bowiem okazać się niewystarczająca dla właściwego funkcjonowania niektórych gatunków ptaków lub ssaków o znacznych arealach osobniczych i prowadzić do ich wycofania się z tego terenu.

Każdy z analizowanych wariantów inwestycji przebiega w mniejszym lub większym stopniu przez obszar Lasów Lublinieckich. Jest to rozległy kompleks leśny, ciągnący się na obszarze dwóch województw: śląskiego i opolskiego, a jego kształt jest wyraźnie wydłużony. Ze wszystkich czterech wariantów przedsięwzięcia, tylko wariant D przewidziany jest zarówno w nowym śladzie, jak i po istniejącej drodze DK11/46. Pozostałe warianty tj.: A, B i C w całości biegną w nowym śladzie. Dodatkowo niekorzystne dla przyrody są warianty B i C przedsięwzięcia, które oddalając się w kierunku zachodnim w rejonie km 16+000 w przypadku wariantu B i ok. km 17+500 w przypadku wariantu C, przechodzą przez istniejącą strefę włośchatki i sóweczki. Skutki przebiegu drogi w tym przypadku dotyczą nie tylko zniszczenia stref ochrony ostoi rzadkich ptaków, ale też fragmentacji zwartych, cennych kompleksów leśnych, co już szczegółowo opisano w przedmiotowej decyzji. W przypadku ww. stref (wchodzących w kolizję z wariantem C), dopuszczenie realizacji inwestycji doprowadziłoby do zniszczenia miejsca rozrodu i regularnego przebywania włośchatki i sóweczki, co jest niedopuszczalne z punktu widzenia przepisów ustawy o ochronie przyrody. Należy tu również zaznaczyć, że ustanowienie stref ma niejako charakter wtórny, wynikający z istnienia miejsc lęgowych konkretnych gatunków oraz konieczności ich ochrony. O obowiązku ich ustanowienia spoczywającym na RDOŚ na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody decyduje występowanie na danym obszarze populacji gatunku wymagającego ich powołania oraz ochrony czynnej. Ochrona strefowa jest formą ochrony przyrody, która ma zapewnić niezakłócone warunki do rozrodu i wychowu młodych. Podkreślić więc należy, że ocena wpływu inwestycji musi być dokonywana w odniesieniu do zachowania warunków bytowania danego gatunku rozumianego jako możliwość realizacji wszystkich niezbędnych funkcji, tj. rozrodu, wychowu młodych, nauki lotu i zdobywania pożywienia, żerowania, odpoczynku, migracji. Nie można więc odnosić się w ocenie oddziaływania do możliwości wyłącznie „technicznego” utrzymania samej strefy dla niej samej. W przypadku Lasów Lublinieckich cały kompleks leśny stanowi potencjał do występowania ww. gatunków, natomiast poprzez wyznaczenie stref wskazano w jego obrębie szczególnie wrażliwe miejsca rozrodu, które zostały jednoznacznie zidentyfikowane.

Strefy ochronne są administracyjnym narzędziem stworzonym na potrzeby ochrony tych miejsc i najważniejsze w takim przypadku są zawsze konkretne fragmenty drzewostanów, które stanowią rzeczywiste miejsca gniazdowania, żerowania i wychowywania młodych. To one warunkują przetrwanie populacji sóweczki i włośchatki. Nawet gdyby żadna strefa nie została formalnie wyznaczona, ale siedliska byłyby narażone na zniszczenie lub pofragmentowanie przez inwestycję to znaczące negatywne oddziaływanie na te gatunki byłoby takie samo. Dlatego ocena wpływu inwestycji powinna być zawsze prowadzona w szerszym kontekście – nie tylko przez pryzmat przebiegu drogi względem granic stref ochronnych czy też innych form ochrony przyrody, ale przede wszystkim oceniana w odniesieniu do faktycznego generowanego przez nią wpływu na siedliska i na możliwość dalszego funkcjonowania populacji chronionych gatunków, w czasie jej realizacji i eksploatacji.

Ponieważ organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach ma prawo wybrać wariant bardziej korzystny dla środowiska spośród wariantów przeanalizowanych przez Inwestora, wskazano na wariant D jako możliwy do realizacji z punktu widzenia zagrożeń dla środowiska i dla tego wariantu określono warunki w niniejszej decyzji.

Etapem, który generuje szereg negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze jest okres prowadzenia prac budowlanych. Istotnym zatem jest ograniczenie skali i czasu trwania tych oddziaływań, co zależy również w znacznej mierze od lokalizacji oraz organizacji placu

budowy. Lokalizując zaplecza budowy należy dążyć do wykluczenia terenów zidentyfikowanych jako istotne lub wrażliwe pod względem danego komponentu środowiska. Dlatego w pkt. II.1.1 wskazano, wytypowane na podstawie zebranych materiałów tereny, które podlegają ograniczeniom odnośnie do możliwości lokalizacji w ich obrębie lub otoczeniu zapleczy budowy. Ma to na celu ochronę tych terenów, tj. cieków i zbiorników wodnych, terenów leśnych, cennych siedlisk przyrodniczych, w tym siedlisk od wód zależnych, stanowisk występowania chronionych gatunków roślin, otoczenia pomników przyrody, siedlisk rozrodu płazów, szlaków migracji zwierząt, w tym płazów i ssaków. Mając jednak na uwadze znaczne nagromadzenie powyżej wymienionych elementów środowiska, występujących zarówno na przebiegu projektowanej drogi, jak i w buforze badań 500 m po obu jej stronach, brak jest możliwości wykluczenia wszystkich tych miejsc/terenów z organizacji zapleczy budowy. W celu umożliwienia realizacji przedsięwzięcia tut. organ dopuścił warunkowo możliwość lokalizacji głównych zapleczy budowy w odległości bliższej niż zalecana dla pełnej ochrony obszarów wrażliwych. Jednocześnie określono warunki, które muszą zostać zachowane przy zbliżeniu placu budowy (którego częścią są zaplecza) do cennych elementów środowiska przyrodniczego. Zawierają one rozwiązania techniczne i organizacyjne (np. odgrodzenie zaplecza budowy wałem ziemnym, wygrodeniem herpetologicznym, ogrodzeniem z siatki, udział odpowiedniego do chronionego elementu środowiska specjalisty z nadzoru przyrodniczego), pozwalające na zminimalizowanie wpływu realizacji inwestycji na poszczególne elementy środowiska. W ocenie tut. organu, przy takiej organizacji terenu budowy poszczególne obiekty i obszary nie będą zagrożone. Jak wyjaśniono w raporcie i jego uzupełnieniach, proces budowy dróg wymaga organizacji dwóch rodzajów zapleczy budowy. Przez określenie „główne zaplecza budowy” rozumie się stałe zaplecza obejmujące: bazy materiałowo - sprzętowe z placami postojowymi, miejsca magazynowania odpadów i składowania materiałów oraz stałe bazy dla pracowników wyposażone w punkty sanitarne. Poza opisanymi powyżej stałymi zapleczami głównymi, w trakcie budowy konieczne jest organizowanie tymczasowych, niewielkich zapleczy, w granicach linii zajętości. W obrębie zapleczy tymczasowych może odbywać się składowanie materiałów w ilości koniecznej na ich bieżące wykorzystanie do wykonania danej partii prac, postój pojedynczych maszyn i urządzeń. Chociaż określone w sentencji decyzji wykluczenia, jak również odstępstwa od nich dotyczą wszystkich zapleczy budowy, to najczęściej potrzeba zbliżenia się do obszarów wrażliwych będzie dotyczyła właśnie zapleczy tymczasowych. Niezbędne będą one, np. w miejscach budowy mostów i wiaduktów, ponieważ wznoszenie tych obiektów będzie wymagało zbliżenia się do koryt cieków.

Po analizie informacji przedstawionych w dokumentacji tut. organ dopuścił zatem możliwość lokalizowania zapleczy budowy w obrębie linii zajętości przedsięwzięcia, w odległości mniejszej niż 50 m od kort rzek i 20 m od koryt rowów. Zaplecza te będą realizowane z zachowaniem zasad służących ochronie gruntu oraz wód cieków przed zanieczyszczeniem substancjami ropopochodnymi i zawiesiną. Poza typowym dla większości zapleczy uszczelnieniem podłoża i wyposażeniem w postaci sorbentów na wypadek awaryjnego wycieku substancji ropopochodnych, miejsca takie muszą posiadać zabezpieczenia przed odpływem zawiesiny powodującej zamulanie cieków czy zbiorników (nawet jeżeli pochodzi ona z materiałów naturalnych np. gleby). Zamulenie jest bowiem niekorzystne dla wielu organizmów żywych. Nawet jeżeli jest przejściowe może zagrażać ichtio- czy herpetofaunie, zwłaszcza kiedy w wodzie obecna jest ikra/skrzek czy narybek lub kijanki płazów. Dlatego w decyzji nakazano również, aby zaplecza budowy zbliżone do cieków wodnych, zbiorników czy siedlisk płazów oddzielały od tych miejsc wały ziemne, grodze z worków z piaskiem,

a wszelkie przyzmy ziemi zostały wygradzone np. płotkami z geowłókniną. Dodatkowo zaplecza takie będą organizowane pod nadzorem ichtiologa i herpetologa. Specjaliści z nadzoru przyrodniczego będą mogli wskazać dodatkowe zalecenia, w tym, w przypadku stwierdzenia ryzyka zanieczyszczenia cieków czy siedliska płazów zawiesiną – nakazać ukierunkowanie spływu powierzchniowego z zaplecza budowy do rowu opaskowego.

Zaplecza zlokalizowane w bliskiej odległości od szlaków migracji zwierząt zostaną odgradzone od nich odpowiednimi wygradzeniami, których parametry określono w sentencji decyzji. W celu zapewnienia bezpieczeństwa płazom płotki powinny mieć parametry typowych, tymczasowych wygradzeń herpetologicznych. Zaplecza zlokalizowane bliżej niż 50 m od szlaków migracji ssaków zostaną natomiast wygradzone siatką o wysokości min. 200 cm i zmniejszającej się ku dołowi średnicy oczek. Tut. organ dopuścił w tym przypadku zastosowanie zaproponowanej w raporcie siatki niższej (200 cm) niż przy stałym ogrodzeniu drogi (250 cm). Siatka ta dzięki mniejszym oczkom u dołu ogrodzenia będzie chroniła przed przedostawaniem się w strefę zagrożenia większości mniejszych zwierząt, a także zniechęcała migrujące średnie i duże ssaki. Tereny zapleczy budowy są ponadto miejscami nieatrakcyjnymi dla większości zwierząt, a nawet w przypadku przedostania się ich na teren budowy zagrożenie nie jest tak duże, jak w przypadku oddanej już do eksploatacji drogi ekspresowej. Nadal będzie można bowiem umożliwić zwierzętom bezpieczne opuszczenie terenu zaplecza budowy przed rozpoczęciem prac. Niemniej należy maksymalnie ograniczać ryzyko takich zdarzeń, co powinno zostać osiągnięte przy zaproponowanej wysokości siatki. Dodatkowo miejsca koniecznych wygradzeń zostaną wytypowane w terenie po uprzedniej konsultacji z teriologiem z nadzoru przyrodniczego. W ocenie tut. organu zapewni to odpowiednią, dużą skuteczność zastosowania tego typu zabezpieczeń.

Bezwzględnie zabroniono natomiast lokalizowania zapleczy budowy na obszarze, m.in. cennych siedlisk przyrodniczych, terenach leśnych, w dolinach cieków, w obszarze występowania sieci rowów melioracyjnych, siedliskach płazów, szlakach migracji zwierząt, a także w odległości 50 m od pomników przyrody. Część siedlisk przyrodniczych o znaczeniu Wspólnotowym (poza obszarami Natura 2000) czy stanowisk chronionych gatunków roślin ulegnie co prawda zniszczeniu w celu realizacji inwestycji, jednak ubytek takich miejsc powinien być jak najmniejszy i ograniczać się będzie wyłącznie do obszaru, bez zajęcia którego realizacja przedsięwzięcia byłaby niemożliwa. Niedopuszczalna jest natomiast utrata powierzchni tych terenów w celach związanych z zajęciem pod zaplecza budowy. Podobnie niedopuszczalne jest stwarzanie zagrożenia dla drzew objętych ochroną pomnikową.

W sentencji decyzji nie wyszczególniono osobno terenów podmokłych, jednakże również zostaną one zabezpieczone przed niszczeniem podczas organizowania zapleczy budowy, ponieważ lokalizacyjnie pokrywają się z miejscami wyszczególnionymi jako cenne siedliska przyrodnicze, siedliska płazów, miejsca występowania chronionych gat. roślin, w tym mszaków lub znajdują się w obrębie terenów leśnych, których wycinka pod zaplecza budowy jest całkowicie zabroniona. Ponadto zgodnie z warunkiem w pkt. II.1.1.8) nadzór przyrodniczy każdorazowo ma ocenić i zadecydować o wyłączeniu lub ograniczeniu możliwości lokalizacji zapleczy budowy na dodatkowych terenach, które w jego ocenie zostaną uznane za cenne przyrodniczo. Zapewni to wystarczającą ochronę dla obszarów przyrodniczo cennych, nawet w przypadku pominięcia jakiegoś terenu podczas inwentaryzacji przyrodniczej. Jak wiadomo bowiem środowisko przyrodnicze podlega ciągłym zmianom i w danym sezonie wegetacyjnym mogą pojawić się niestwierdzone do tej pory stanowiska i siedliska chronionych gatunków flory oraz fauny.

Inwentaryzację przyrodniczą przeprowadzono w odniesieniu do następujących grup organizmów: grzyby, flora naczyniowa, brioflora, siedliska przyrodnicze, entomofauna, malakofauna, makrozoobentos oraz ichtiofauna, herpetofauna, awifauna, ssaki, chiropterofauna. Lokalizację stwierdzonych gatunków i siedlisk przedstawiono na załącznikach graficznych stanowiących załącznik do raportu. W celu określenia zasięgu potencjalnego oddziaływania planowanej inwestycji na środowisko przyrodnicze po każdej stronie przebiegu wariantów drogi, wyznaczono bufor o szerokości 500 m. Inwentaryzacja gatunków roślin i siedlisk przyrodniczych prowadzona była na całym obszarze wyznaczonego buforu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów potencjalnie cennych przyrodniczo, zidentyfikowanych w trakcie analizy materiałów źródłowych. Przeprowadzono także analizę przebiegu korytarzy ekologicznych. W dokumentacji opisano metodykę i terminy przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczej, odnoszące się do poszczególnych grup roślin i zwierząt. Jak wskazują autorzy raportu, kolejność i czas penetracji siedlisk na badanym obszarze był uzależniony od fenologii siedlisk i zbiorowisk roślinnych. W ocenie tutaj organu przedmiotowa inwentaryzacja przyrodnicza pozwoliła na zebranie pełnej i wiarygodnej informacji o środowisku przyrodniczym terenu zamierzenia i jego sąsiedztwa. Z inwentaryzacji przyrodniczej sporządzonej na potrzeby raportu wynika, że w terenie prowadzonych badań na odcinku 1, w wariancie D zidentyfikowano jeden płat siedliska łągów *91E0, reprezentowany przez zespół *Fraxino-Alnetum*, dwa płaty siedliska boru bagiennego *91D0, reprezentowane przez zespół *Vaccinio uliginosi-Pinetum* oraz, siedlisko torfowiska przejściowego 7140, reprezentowane przez płaty zbiorowiska *Rhynchosporium albae*. Płaty borów i torfowisk są siedliskami chronionych gatunków: bagna zwyczajnego *Ledum palustre*, modrzewnicy zwyczajnej *Andromeda polifolia* i rosiczki okrągłolistnej *Drosera rotundifolia*, a także licznych chronionych gatunków mszaków. Zidentyfikowane płaty siedliska boru bagiennego są dobrze wykształcone i posiadają typowy zestaw gatunków charakterystycznych i wyróżniających, jak *Vaccinium uliginosum*, *Eriophorum vaginatum*, *Oxycoccus palustris*, *Frangula alnus*, *Molinia caerulea*, a także obficie tam występujący gatunek *Ledum palustre*, podlegający częściowej ochronie.

Kolizja trasy S11 nastąpi z następującymi siedliskami:

- 1) 91D0 bór bagienno o stanie zachowania określonym na U2, reprezentowany przez zespół *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, zlokalizowany w km 19+800 – 20+000 o powierzchni 5,57 ha, przy czym kolizja nastąpi na powierzchni 0,18 ha, co stanowi 3% powierzchni tego siedliska;
- 2) 91D0 bór bagienno i 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska *Rhynchosporium albae* z przygielką białą o stanie zachowania określonym na U1 w km 23+600 – 23+900 o powierzchni 16,18 ha, przy czym kolizja z siedliskami nastąpi na powierzchni 0,87 ha, co stanowi 5,17% powierzchni tego siedliska.

Mając na względzie zasoby i rozpowszechnienie siedlisk 91D0 oraz 7140, w regionie i kraju, należy uznać, że skala zniszczenia tych siedlisk w wyniku realizacji przedsięwzięcia nie stanowi istotnego zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk, rozumianego jako stan, w którym naturalny zasięg siedliska nie ulega zmniejszeniu, a specyficzna struktura i funkcje oraz właściwy stan typowych dla nich gatunków zostaną zachowane.

W pkt. II.1.9 decyzji określono lokalizacje i terminy ustawienia wygradzenia dla ochrony siedlisk przyrodniczych (a także występujących na ich obszarze roślin objętych ochroną). Wygradzenia w podanych lokalizacjach mają służyć jako zabezpieczenie przed ewentualnym uszkodzeniem roślin, np. na skutek pracy sprzętu mechanicznego. Po zakończeniu budowy drogi wygradzenie wskazano usunąć, aby nie pozostawić go w środowisku. W rejonie

cennych siedlisk i stanowisk gatunków roślin, w celu zapewnienia ochrony siedlisk i gatunków zamontowane zostaną również tabliczki informacyjne o występowaniu siedliska czy gatunku. Jednocześnie prace w sąsiedztwie płatów siedlisk prowadzone będą z dużą ostrożnością i pod nadzorem przyrodniczym eksperta botanika (pkt. II.1.30.1) decyzji).

Na odcinku 1 w wariancie D stwierdzono następujące, chronione gatunki roślin: bagno zwyczajne *Ledum palustre* (ochrona częściowa) w km 19+700 - 19+800 o liczebności populacji 30-40 sztuk; w km 26+400 o liczebności populacji 50-75 sztuk oraz w km 23+300 - 23+900 o liczebności populacji 100-200 sztuk, rosiczkę okrągłolistną *Drosera rotundifolia* (ochrona ścisła) w km 19+800 o liczebności populacji 10-20 sztuk, modrzewnicę zwyczajną *Andromeda polifolia* (ochrona częściowa) w km 19+800 i 23+500 o liczebności populacji 10-20 sztuk w każdej z lokalizacji, widłaka jałowcowatego *Lycopodium annotinum* (ochrona częściowa) w km 23+800 o liczebności populacji 7 sztuk.

Kolizja drogi z gatunkami, a co za tym idzie, konieczność ich zniszczenia dotyczyć będzie jedynie bagna zwyczajnego *Ledum palustre* zlokalizowanego w km: 19+700-19+800, 23+300 - 23+900 oraz 26+400. Jak wykazano w raporcie, bagno zwyczajne występuje dość licznie w terenie zamierzenia. W związku z tym zniszczenie populacji tego gatunku na niewielkim obszarze nie spowoduje znaczących zmian w jego populacji, w skali regionu, jak i kraju. Brak jest zasadności wprowadzania specjalnych działań minimalizujących czy kompensacyjnych w odniesieniu do tej rośliny.

W trakcie inwentaryzacji stwierdzono następujące gatunki mszaków podlegające ochronie: próchniczek błotny *Aulacomnium palustre* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800, bagniczka pływająca *Cladopodiella fluitans* (ochrona ścisła) w km 19+800, widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300-23+900, widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, gajnik lśniący *Hylocomium splendens* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800, rokiетnik pospolity *Pleurozium schreberi* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, płonnik pospolity *Polytrichum commune* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, torfowiec ostrolistny *Sphagnum capillifolium* (ochrona częściowa) w km 19+700, torfowiec spiczastolistny *Sphagnum cuspidatum* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800 oraz 23+400 - 23+700, torfowiec ząbkowany *Sphagnum denticulatum* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800, torfowiec kończysty *Sphagnum fallax* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, torfowiec frędzlowany *Sphagnum fimbriatum* w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, torfowiec błotny *Sphagnum palustre* (ochrona częściowa) w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, torfowiec brodawkowaty *Sphagnum papillosum* (ochrona częściowa) w km 23+300 - 23+900, próchniczek błotny *Aulacomnium palustre* w km 23+300 - 23+900, bielotka siwa *Leucobryum glaucum* (ochrona częściowa) w km 23+300 - 23+900, płonnik cienki *Polytrichum strictum* (ochrona częściowa) w km 23+400 - 23+700, brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum* (ochrona częściowa) w km 23+300 - 23+900, fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus* (ochrona częściowa) w km 23+300 - 23+900, torfowiec nastroszony *Sphagnum squarrosum* w km 23+300 - 23+900.

Kolizja drogi w wariancie D nastąpi z następującymi gatunkami mszaków: próchniczek błotny *Aulacomnium palustre* w km 19+700 – 19+800, widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum* w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium* w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, gajnik lśniący *Hylocomium splendens* w km 19+700 – 19+800, rokiетnik pospolity *Pleurozium schreberi* w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, płonnik pospolity *Polytrichum commune* w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, torfowiec frędzlowany *Sphagnum fimbriatum* w km 19+700 – 19+800 oraz

23+300 - 23+900, torfowiec błotny *Sphagnum palustre* w km 19+700 – 19+800 oraz 23+300 - 23+900, próchniczek błotny *Aulacomnium palustre* w km 23+300 - 23+900, bielistka siwa *Leucobryum glaucum* w km 23+300 - 23+900, płonnik cienki *Polytrichum strictum* w km 23+400 - 23+700, brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum* w km 23+300 - 23+900, fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus* w km 23+300 - 23+900, torfowiec spiczastolistny *Sphagnum cuspidatum* w km 23+400 - 23+700, torfowiec kończysty *Sphagnum fallax* w km 23+300 - 23+900, torfowiec nastroszony *Sphagnum squarrosum* w km 23+300 - 23+900.

Ww. gatunki roślin naczyniowych oraz mszaków wchodzi w skład siedliska o kodzie 91D0 bory i lasy bagienne oraz siedliska 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska. Część z nich ulegnie zniszczeniu na skutek budowy drogi, natomiast siedlisko bytowania tych gatunków zostanie uszczuplone. Straty w populacji gatunków będą niewielkie, gdyż dotyczyć będą jedynie niewielkiego procenta w stosunku do całych płatów siedlisk. Poza tym gatunki wchodzące w skład siedlisk jw. pomimo statusu gatunków chronionych występują dość często. Inwestor przed przystąpieniem do realizacji przedsięwzięcia zobowiązany jest uzyskać zezwolenie na zniszczenie gatunków chronionych na podstawie art. 56 ustawy o ochronie przyrody.

Reasumując, jakkolwiek lokalizacja trasy koliduje z siedliskami o kodzie 7140 i 91D0 (w obrębie, których stwierdzono występowanie chronionych gatunków mszaków), to jednak zaproponowane przez Inwestora działania minimalizujące m.in.: nadzór w trakcie prac eksperta botanika, wygrodzenie siedlisk, wykonanie sieci przepustów, zastosowanie ścianek szczelnych, mających zapewnić ochronę warunków wodnych terenu (w km: 10+800, 19+600 - 20+200, 21+000, 22+200, 23+400 - 24+000, 26+400) – pkt. II.1.9 -10 zapewnią, że oddziaływanie to zostanie znacząco zminimalizowane. W rezultacie siedliska, pomimo utraty powierzchni, zachowają właściwą strukturę i funkcje, a ich stan ochrony nie zostanie pogorszony.

W buforze badań (po 500 m od osi projektowanych wariantów drogi S11) nie stwierdzono chronionych gatunków grzybów. Jedyne stanowisko gatunku błyskoporka podkorowego *Inonotus obliquus* odnotowano w gminie Dobrodzień w odległości ok. 820 m od projektowanego przebiegu trasy w wariantcie D.

W obszarze objętym analizą stwierdzono występowanie licznych obcych oraz inwazyjnych gatunków roślin. Są to m.in.: klon jesionolistny *Acer negundo*, aster nowobelgijski *Aster novi-belgii*, uczepek amerykański *Bidens frondosa*, stokłosa spłaszczona *Bromus carinatus*, kolczurka klapowana *Echinocystis lobata*, jesion pensylwański *Fraxinus pennsylvanica*, niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*, niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*, łubin trwały *Lupinus polyphyllus*, czerwemcha amerykańska *Padus serotina*, winobluszcz zaroślowy *Parthenocissus inserta*, dąb czerwony *Quercus rubra*, rdestowiec japoński *Reynoutria japonica*, rdestowiec sachaliński *R. sachalinensis*, rdestowiec czeski *Reynoutria x bohemica*, robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*, nawłóć kanadyjska *Solidago canadensis*, nawłóć późna *S. gigantea*. Realizacja wszelkich prac ziemnych i budowlanych, w trakcie których konieczne jest usunięcie istniejącej szaty roślinnej na terenie budowy, wiąże się ze znacznym ryzykiem nasilonego rozprzestrzeniania się obcych i inwazyjnych gatunków roślin.

Część z ww. roślin to gatunki IGO, w tym m. in. rdestowiec ostrokończysty *Reynoutria japonica*, będący inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii [zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2025/1422 z dnia 17 lipca 2025 r. zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/1141 w celu aktualizacji wykazu

inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii (Dz. U. UE. L. z 2025 r. Nr 1422)], niecierpek gruczołowy, kolczurka klapowana, itd.

Gatunki inwazyjne stanowią duże zagrożenie dla różnorodności biologicznej. Skutecznie konkurując z rodzimą roślinnością ograniczają jej rozwój, a w przypadku wielu gatunków uniemożliwiają ich regenerację. Rozprzestrzenianiu gatunków obcych sprzyjają wszelkie zaburzenia zachodzące w środowisku: prace ziemne, a także wyrzucanie całych roślin lub ich fragmentów.

Jak wynika z dokumentacji, w bezpośrednim sąsiedztwie pasa drogowego występuje niecierpek drobnokwiatowy oraz nawłóć. W związku z powyższym, w postanowieniu określono stosowne warunki postępowania z gatunkami obcymi i inwazyjnymi, w przypadku stwierdzenia ich obecności w miejscu realizacji przedsięwzięcia (pkt.II.1.11). Zwraca się uwagę, że warunki te dotyczą wyłącznie innych niż: inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Polski, inwazyjne gatunki obce stwarzające zagrożenie dla Unii oraz inwazyjne gatunki obce, które prawdopodobnie spełniają kryteria uznania ich za stwarzające zagrożenie dla Unii, o których mowa odpowiednio w art. 2 pkt 7 i 8 oraz art. 29 Ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589). Postępowanie bowiem z gatunkami wymienionymi w ww. ustawie oraz w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz. U. UE. L. z 2014 r. Nr 317, str. 35 z późn. zm.), regulowane jest przez przepisy ww. ustawy i w postępowaniach odrębnych od postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W ramach nadzoru botanicznego na etapie realizacji zamierzenia narzucony został obowiązek: kontroli terenu inwestycji pod kątem występowania tam gatunków roślin obcych i inwazyjnych oraz podejmowania działań mających na celu uniemożliwienie ich rozprzestrzeniania się.

W przypadku natomiast identyfikacji na terenie zamierzenia stanowisk inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii czy inwazyjnych gatunków obcych, które prawdopodobnie spełniają kryteria uznania ich za stwarzające zagrożenie dla Unii, należy ten fakt niezwłocznie zgłosić prezydentowi, burmistrzowi, wójtowi właściwym ze względu na miejsce stwierdzenia obecności tego IGO w środowisku zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o gatunkach obcych.

Wariant D wiąże się z koniecznością wycinki ok. 192,5 ha terenów leśnych o następującym składzie: sosna 86%, brzoza 7,8%, olsza czarna 0,9%, dąb szypułkowy 0,1%, dąb bezszypułkowy 1,2%, modrzew 0,6%, jesion wyniosły 0,6%, buk 1,4%. Zestawienie typu siedliskowego przedstawia się następująco: bór bagienny 0,37 ha, bór mieszany świeży 23,23 ha, bór mieszany wilgotny 28,08 ha, bór świeży 76,54 ha, bór wilgotny 45,93 ha, las mieszany świeży 0,87 ha, las mieszany wilgotny 15,43 ha, las świeży wilgotny 0,05 ha, las wilgotny 1,73 ha, ols 0,27 ha. Spośród zadrzewień przewidzianych do wycinki wyróżniono głównie bory świeże, wilgotne oraz drzewostany antropogeniczne na siedliskach boru, stanowiące lasy gospodarcze w wieku 10-130 lat. Tylko niewielkie powierzchnie tych zadrzewień stanowią siedliska, o których mowa w Rozporządzeniu w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.

W celu zapewnienia maksymalnej ochrony istniejącej zieleni w rejonie inwestycji w pkt. II.1.12 niniejszej decyzji szczegółowo określono wymagany sposób zabezpieczenia drzew i krzewów nieprzeznaczonych do wycinki. Zgodnie z tym warunkiem drzewa

przeznaczone do zachowania, znajdujące się w zasięgu oddziaływania inwestycji, należy zabezpieczyć nie tylko w strefie korzeniowej, ale również poprzez osłonięcie ich pni przy użyciu odpowiednich materiałów. Ponadto wskazano, aby dążyć do wygradzenia w obrębie placu budowy całych grup drzew i krzewów, sąsiadujących z obszarem realizacji oraz terenów leśnych, narażonych na zniszczenie z uwagi na bliskość robót oraz określono parametry skutecznego ogrodzenia tych miejsc. Wytypowania zadrzewień wymagających dodatkowego ogrodzenia powinien dokonać nadzór botaniczny.

Zgodnie z art. 87a ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r., poz. 13 ze zm.), prace ziemne oraz inne prace wykonywane ręcznie, z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu, przeprowadza się w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom. Natomiast w art. 22 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418 z późn. zm.) wskazano, że do podstawowych obowiązków kierownika budowy należy protokolarne przejęcie od inwestora i odpowiednie zabezpieczenie terenu budowy wraz ze znajdującymi się na nim obiektami budowlanymi, urządzeniami technicznymi i stałymi punktami osnowy geodezyjnej oraz podlegającymi ochronie elementami środowiska przyrodniczego i kulturowego. Ww. przepisy obligują zatem zarówno wykonawcę robót, jak również inwestora, do zabezpieczenia drzew i krzewów, w sposób gwarantujący ich skuteczną ochronę przed zniszczeniem oraz by drzewa i krzewy przetrwały inwestycję w niepogorszonej kondycji. Oznacza to, że drzewa po zakończonej inwestycji nie tylko mają zachować żywotność, ale również nie mogą mieć widocznych objawów osłabienia kondycji. Dlatego też należy chronić całe drzewo ze szczególnym naciskiem na ochronę systemu korzeniowego, który jest kluczowy dla zachowania jego żywotności. Specyfika rozwoju systemu korzeniowego oznacza, że nawet płytkie liniowe uszkodzenie może spowodować odcięcie korzeni i zniszczenie drzewa, dlatego już na etapie planowania inwestycji konieczne jest ustalenie strefy ochronnej. Duże znaczenie ma zatem przestrzeganie szczegółowych zasad ochrony drzew nieprzeznaczonych do wycinki i na skuteczne ich zabezpieczenie podczas trwania realizacji przedsięwzięcia.

Wycinka spowoduje ubytek siedlisk występowania fauny, dlatego konieczne będzie zastosowanie działań minimalizujących oraz kompensujących to oddziaływanie. Biorąc pod uwagę dużą powierzchnię terenów leśnych po wschodniej stronie inwestycji drogowej, gdzie zwierzęta mogą się przenieść można jednak uznać, że większość gatunków będzie mogła znaleźć miejsca bytowania, żerowania, rozrodu itp. o podobnych lub takich samych warunkach siedliskowych w obrębie tego samego kompleksu leśnego. Otoczenie terenu inwestycji przez lasy nie wymaga więc rekompensaty zieleni 1:1. Priorytetem jest natomiast ochrona istniejącego lasu, który będzie sąsiadował z pasem drogowym poprzez utworzenie ww. strefy ekotonowej.

Nasadzenia w rejonie drogi stanowiły będą naturalny filtr oczyszczający powietrze, a także ekran ograniczający rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń powietrza na dalsze odległości. Nasadzenia przy węzłach i przy MOP-ie dodatkowo zabezpieczą tereny leśne zlokalizowane w otoczeniu inwestycji. Drzewa i krzewy posadzone zostaną w liniach rozgraniczających drogi, w pasie o szerokości 20 m. Oprócz nasadzeń zieleni osłonowej przewidziano nasadzenia w rejonie przejść dla zwierząt, jako elementy naprowadzające. Dobór gatunków do nasadzeń nastąpi po uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań siedliskowych. Nasadzane będą wyłącznie gatunki rodzime drzew i krzewów w lokalizacjach określonych w pkt. II.1.18. Do nasadzeń wybrano: klon pospolity, brzozę brodawkowatą, buka zwyczajnego, lipę drobnolistną, lipę szerokolistną, dęba szypułkowego oraz krzewy takie jak: głóg jednoszyjkowy, dereń świdwę, tawułę wierzbolistną, rokitnik pospolity, różę dziką, trzmielinę

pospolitą, bez koralowy, trzmielinę brodawkowatą. Rekompensata odbędzie się głównie na terenach Lasów Państwowych, z zachowaniem zróżnicowanej struktury pionowej, przy jednoczesnej dbałości o rozwój podszytu. Zastosowanie krzewów gatunków ozdobnych dopuszczono wyłącznie na rondach.

Warunek w pkt. II.1.18 ppkt.1-4 dotyczy wymagań oraz szczegółowych wytycznych dotyczących jakości stosowanego materiału nasadzeniowego, wymagań w procesie sadzenia oraz wskazania wad materiału nasadzeniowego wykluczających możliwość jego użycia. Użycie do nasadzeń materiału o odpowiedniej jakości i parametrach zapewni zachowanie ich udatności. Wskazano, aby Inwestor pozyskiwał materiał ze szkółek w formie i parametrze zgodnym z zapisami projektu zieleni. Pozwoli to na uzyskanie materiału wyrównanego o wskazanych parametrach i gatunkowo zgodnym z siedliskiem, w którym ma zostać nasadzony. Materiał taki, ma większą szansę udatności i adaptacji w przekształconym, podczas budowy drogi, terenie. Jakkolwiek skala wycinki jest duża, to jednak rozległość kompleksu leśnego z którego dalej będą mogły korzystać zwierzęta, a także zaproponowane w raporcie i narzucone w decyzji działania minimalizujące i kompensacyjne zminimalizują negatywne oddziaływanie na elementy środowiska przyrodniczego.

Ptaki i nietoperze są zwierzętami najbardziej narażonymi podczas wycinki zieleni. Aby temu zapobiec w pkt. II.1.13 decyzji nakazano, aby przed przystąpieniem do wykonywania prac terenowych wszyscy pracownicy zostali przeszkoleni i poinformowani o sposobie postępowania w przypadku stwierdzenia na terenie inwestycji zwierząt, a przeszkolenia tego dokonali eksperci z poszczególnych dziedzin nadzoru przyrodniczego. Działanie to przyczyni się do zabezpieczenia zwierząt przed nieumyślnym zranieniem lub zabiciem na wszystkich etapach realizacji przedsięwzięcia. Ponadto podjęte zostaną inne, liczne działania minimalizujące negatywne oddziaływanie etapu prowadzenia robót w ramach zamierzenia na poszczególne grupy zwierząt.

W buforze do 500 m względem projektowanego odcinka drogi w wariancie D stwierdzono 26 gatunków ptaków uznanych za kluczowe. Jeden z nich - bielik figuruje w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (Głowaciński 2001), 12 zostało wykazanych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, a 16 posiada niekorzystny status ochronny w Europie (SPEC 1–3). Jedenaście z wymienionych gatunków uznaje się, że wymaga ochrony czynnej. Większość z nich (23 gatunki) to taksony lęgowe w promieniu 500 m od osi projektowanej drogi. Bocian czarny i błotniak stawowy gniazdowały prawdopodobnie poza buforem 500 m, a w buforze badań spotykano jedynie osobniki żerujące. W wyniku kartowania ustalono, że w obrębie projektowanej drogi i najbliższego jej sąsiedztwa (bufor 100 m) może gniazdować 17 par z 10 gatunków ptaków. W buforze do 300 m od projektowanej drogi gniazdować może kolejne 17–18 par 12 gatunków. Łącznie w obszarze badań wykryto 60–65 stanowisk gatunków ptaków kluczowych. Są to następujące ptaki: bielik *Haliaeetus albicilla*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, bocian biały *Ciconia ciconia*, bocian czarny *Ciconia nigra*, czajka *Vanellus vanellus*, derkacz *Crex crex*, dudek *Upupa epops*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł zielony *Picus viridis*, gąsiorek *Lanius collurio*, krogulec *Accipiter nisus*, kszczyk *Gallinago gallinago*, lerka *Lullula arborea*, ortolan *Emberiza hortulana*, pliszka górska *Motacilla cinerea*, pustułka *Falco tinnunculus*, samotnik *Tringa ochropus*, siniak *Columba oenans*, słonka *Scolopax rusticola*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, świerszczak *Locustella naevia*, turkawka *Streptopelia turtur*, uszatka *Asio otus*, zimorodek *Alcedo atthis*, żuraw *Grus grus*.

W buforze 100 metrów od przebiegu trasy zinwentaryzowano: czajkę (4 stanowiska), dudka (1 stanowisko), dzięcioła czarnego (3 stanowiska), gąsiorka (2 stanowiska), lerkę

(1 stanowisko), ortolana (2 stanowiska), pliszkę górską (1 stanowisko), słonkę (1 stanowisko), turkawkę (1 stanowisko).

W buforze 300 metrów od przebiegu trasy zinwentaryzowano: bociana białego (1 stanowisko), czajkę (1 stanowisko), derkacza (1 stanowisko), dzięcioła czarnego (2 stanowiska), dzięcioła średniego (1 stanowisko), dzięcioła zielonego (1 stanowisko), gąsiorka (3 stanowiska), lerkę (1 stanowisko), ortolana (3-4 stanowiska), samotnika (1 stanowisko), uszatkę (1 stanowisko), zimorodka (1 stanowisko).

W buforze 500 m od przebiegu trasy zinwentaryzowano: bielika (1 stanowisko), błotniaka stawowego (0-1 stanowiska), bociana czarnego (0-1 stanowiska), czajkę (2 stanowiska), derkacza (1 stanowisko), dudka (3 stanowiska), dzięcioła czarna (1 stanowisko), gąsiorka (4 stanowiska), krogulca (1 stanowisko), kszczyka (1 stanowisko), lerkę (1 stanowisko), ortolana (2-3 stanowiska), pliszkę górską (2 stanowiska), pustułkę (1 stanowisko), siniaka (0-1 stanowiska), strumieniówkę (1 stanowisko), świerszczaka (1 stanowisko), zimorodka (1 stanowisko), żurawia (1 stanowisko).

Dla ww. gatunków ptaków wariant D odcinka 1 omija w większości istotne dla nich siedliska. Przez dolinę rzeki Lublinica poprowadzony został po istniejącym śladzie obwodnicy Lublińca i na odcinku blisko 4 km pokrywa się z nią. Omija też kompleksy stawów w miejscowości Solarnia oraz Ciasna. Największe bogactwo gatunkowe na tym fragmencie trasy odnotowano między 5+800, a 6+400 km trasy w dolinie potoku Jeżowskiego. Wstępują tu podmokłe łąki, fragmenty olsów i aleje ze starymi dębami. Stwierdzono tu, m.in. 1 parę dzięcioła średniego, 1 parę dzięcioła czarnego, 1 parę żurawia, 1 samca kszczyka, 2 pary czajki oraz żerującego bielika, bociany białe i siniaki.

Wariant D przebiega w pobliżu strefy ochrony miejsca gniazdowania bielika (województwo opolskie), gdzie granica strefy okresowej w najbliższym miejscu znajduje się ok. 110 m od osi jezdni. Strefa ta jest rozległa, zajmuje powierzchnię ok. 61 ha i rozpiętość 1,2 km w kierunku wschód – zachód oraz 0,86 km w kierunku północ-południe. Gniazdo bielika funkcjonuje w obrębie tej strefy w odległości ok. 640 m od osi drogi.

Kolejna strefa bielika (województwo śląskie) zlokalizowana jest w sąsiedztwie drogi. W tym miejscu strefa ochrony okresowej rozpoczyna się w odległości 160 m od drogi, a strefa ochrony całorocznej 350 m na zachód od projektowanego odcinka trasy.

Według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), strefa całorocznej ochrony wokół gniazda bielika wynosi 200 m. Natomiast strefa ochrony okresowej (czyli w okresie rozrodczym) – 500 m. W strefach ochrony ostoi ww. gatunku, chroni się drzewo z gniazdem ptaka oraz jego najbliższe sąsiedztwo, w celu zapewnienia ochrony jego miejsca rozrodu i regularnego przybywania oraz zapewnienia odbycia rozrodu i wychowu młodych bez stresu generowanego czynnikami zewnętrznymi, związanymi z działalnością i obecnością człowieka. Strefy ochrony ostoi - całoroczna i okresowa, stanowią terytorium gniazdowe bielika. Rewir, po którym porusza się dana para ptaków, m.in. w celu zdobycia pokarmu, jest natomiast dużo większy. Głównym źródłem pokarmu dla bielika są ryby i ptactwo wodne, a uzupełnienie diety stanowi padlina i ssaki. Zatem dla bytowania bielika w danym obszarze, oprócz terenu z gniazdem, niezbędne jest także dogodne miejsce żerowania, którym przede wszystkim są zbiorniki wodne. Na obszarach śródlądowych rewir zwykle rozciąga się w promieniu 4–6 km od gniazda (60–100 km²). Na bytowanie gatunku w danym regionie składa się przede wszystkim miejsce gniazdowania, odpowiednie do rozmnażania oraz zasobność środowiska w pokarm. To drugie przekłada się również na sukces rozrodczy oraz faktyczną liczbę odchowanych młodych osobników.

Jednym z działań niedopuszczalnych w strefie ochrony ostoi, jest wycinanie drzew.

Zagrożeniem dla bielika byłoby wycinanie drzew w strefie ochrony całorocznej (bufor 200 m

od gniazda). Wycinka w tym miejscu mogłaby spowodować nadmierne odsłonięcie drzewa z gniazdem, przez co miejsce gniazdowania stałoby się dla niego nieatrakcyjne, bez względu na termin przeprowadzenia takich prac. Natomiast w okresie rozrodczym (w okresie, w którym bielik przygotowuje się do rozmnażania, w momencie składania i wysiadywania jaj oraz wychowu młodych), wycinanie drzew w strefie ochrony okresowej (bufor 500 m od gniazda), prowadziłoby do jego niepokojenia, czego konsekwencją mogłoby być np. nie przystąpienie do lęgów lub ich porzucenie. W związku z powyższym dokonywanie takich czynności jak wyznaki drzew w odległości 160 m od strefy ochrony okresowej oraz 350 m od strefy ochrony całorocznej bielika nie stanowi zagrożenia dla przedmiotowego gatunku. Ingerencja w drzewostan i jego przekształcenie w takiej odległości od gniazda nie stanowi podstawy do obawy o możliwość porzucenia gniazda przez bielika.

Jako główne działanie minimalizujące (uwzględnione w pkt. II.1.14.3) decyzji), wskazano zakaz wycinki zieleni w terminie od 1 stycznia do 15 października w rejonie km 5+600 - 8+000 oraz 23+400-24+400 trasy. Autorzy Raportu zaproponowali wycinkę drzew w tych miejscach poza terminem od 1 stycznia do 31 sierpnia, jednak kilometraże występowania stref pokrywają się z wycinką w zwartym drzewostanie leśnym, zatem organ termin ten przedłużył do 15 października.

Mając na uwadze, iż strefa ochrony okresowej jest rozległa i zajmuje powierzchnię ok. 61 ha i rozpiętość 1,2 km wschód – zachód i 0,86 km północ- południe, a znane gniazdo funkcjonujące w obrębie strefy położone jest ok 640 m od osi drogi, odległość gniazda od obszaru prac pozostaje na tyle duża, a sam obszar na tyle rozległy, iż nie ma konieczności podjęcia dodatkowych działań minimalizujących, poza tymi wskazanymi powyżej. W związku z powyższym realizacja prac budowlanych na wskazanym odcinku, w odległości ok. 640 m od gniazda nie będzie stanowiła uciążliwości dla bielików.

Na etapie eksploatacji wyniki analizy akustycznej przedstawione zostały na mapach uwarunkowań akustycznych. Izolinia o wartości 56 dB dla pory nocnej oddalona jest o odległość ok. 170 m od osi drogi. Izolinia ta wchodzi na teren strefy okresowej ochrony bielika na długości ok. 160 m (km. 7+130-7+290), w południowo – zachodnim narożniku. Według niemieckich badań przedstawionych w opracowaniu „Ptaki a ruch drogowy 2010”, zrealizowanych w ramach projektu badawczo – rozwojowego Federalnego Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Rozwoju Miast „Określenie ilościowe rozwiązanie problemu istotnych decyzyjnie oddziaływań hałasu komunikacyjnego na awifaunę”, orzeł bielik zaliczony jest do 5 grupy gatunków ptaków (z 6 grup), czyli gatunku, który nie posiada specyficznego zachowania dystansu od drogi, dla którego hałas drogowy nie ma znaczenia. Dystans ucieczki określony został na poziomie 500 m. Zatem na etapie eksploatacji nie ma konieczności zastosowania działań minimalizujących. Strefa ochrony ścisłej i okresowej pozostaje poza zasięgiem hałasu komunikacyjnego. Na odcinku w pobliżu strefy ochrony droga prowadzona jest w środowisku leśnym, co dodatkowo ogranicza rozprzestrzenianie się hałasu.

Warto zwrócić też uwagę na fakt, iż wariant D idzie w śladzie lub zbliża się do obecnej DK11. Zatem już w obecnym stanie środowiska istnieje droga, a pomimo tego bielik wybrał ten teren jako swoje miejsce bytowania. Takie zachowanie bielików (wybieranie miejsc stosunkowo niedaleko istniejącej infrastruktury) nie jest w przypadku tego gatunku czymś wyjątkowym, bowiem większy wpływ na wybór miejsca gniazdowania ma baza pokarmowa w rewirze ptaka.

Tylko jeden gatunek z ptaków kluczowych (bielik) figuruje w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (Głowaciński 2001), 12 zostało umieszczonych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, a 16 posiada niekorzystny status ochronny w Europie, tzw. gatunki szczególnej troski

(Species of European Conservation Concern), kategoria (SPEC 1–3). Jedenaście z wymienionych gatunków wymaga ochrony czynnej. Większość to taksony lęgowe w buforze badań. Poza gatunkami kluczowymi w rejonie inwestycji odnotowano co najmniej ponad 80 innych gatunków ptaków. Większość z nich określa się jako pospolite tzn., że ich rozpowszechnienie w kraju, określone na powierzchniach porównawczych wynosi więcej niż 10%. Do gatunków o niższym rozpowszechnieniu należały m. in. słowik rdzawy (rozpowszechnienie 14%), ortolan i błotniak stawowy (rozpowszechnienie 23%), jerzyk (rozpowszechnienie 25%), kulczyk (rozpowszechnienie 25%). Wśród stwierdzonych gatunków pospolitych znalazły się również gatunki o wyraźnym trendzie spadkowym, kwalifikujące się jako zagrożone wg kryteriów IUCN. Są to: czajka *Vanellus vanellus* oraz szczygieł *Carduelis carduelis*.

W całym badanym okresie na wszystkich kontrolowanych obiektach odnotowano 33 gatunki ptaków wodno-błotnych. Większość obserwacji dotyczyła populacji gatunków których stawy były również miejscem gniazdowania. Większe znaczenie w tym okresie mają zbiorniki Posmyk oraz stawy w pobliżu miejscowości Ciasna. Staw Posmyk jest ważnym w regionie miejscem koncentracji łyski, gdzie w sierpniu odnotowano stado wielkości ok. 850 osobników. Liczniej zarejestrowano tu również krakwę, perkozka i perkoza dwuczubego. Z kolei stawy k. Ciasnej gromadziły większe stada krzyżówki, czajki i śmieszki. Atrakcyjność stawów dla ptaków siewkowych jest zależna od stanu napełnienia, liczniej gromadzą się jedynie na okresowo spuszczonej stawach. W rozległym terenie rolniczym odnotowano 21 gatunków ptaków w tym 6 gatunków z rzędu szponiastych i sokołowe. Liczniej notowano jedynie szpaka który zarówno w lipcu, jak też w sierpniu stanowił połowę zgrupowania ptaków. Stada szpaków, czajek, grzywaczy to najczęściej notowane w tym okresie gatunki terenów otwartych. Odnotowane wartości ok. 22 os./km² są niskie i typowe dla większości terenów rolniczych kraju.

Sporządzona na potrzeby raportu inwentaryzacja ornitofauny pozwoliła na wyłonienie obszarów podwyższonego ryzyka wystąpienia niekorzystnego oddziaływania inwestycji na ptaki, rozpoznanie charakteru zagrożeń oraz wskazanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych, mających na celu minimalizację tych oddziaływań. Pomimo, że ptaki są zwierzętami o dużej mobilności, to podczas wycinki zieleni istnieje duże ryzyko zniszczenia ich gniazd wraz z jajami lub pisklętami. Szkodliwe w okresie lęgowym jest również samo płoszenie ptaków gniazdujących w sąsiedztwie prowadzonych prac. Może ono spowodować bowiem porzucenie rewiru lęgowego, zaziębienie jaj lub wychłodzenie piskląt.

Aby zatem zapobiec niszczeniu lęgów na etapie realizacji inwestycji w pkt.II.1.14 nakazano, aby wycinkę drzew i krzewów oraz usuwanie roślinności szuwarowej przeprowadzić poza okresem lęgowym ptaków, rozumianym jako czas od 1 marca do 15 października, co jest rozwiązaniem optymalnym. W przypadku, kiedy brak jest możliwości przeprowadzenia całości wycinki w terminie od 16 października do 28 lutego będzie ona możliwa wyłącznie po uprzednim potwierdzeniu przez specjalistę ornitologa braku lęgów (nie dotyczy to: terenów roślinności zwartej, leśnej oraz rejonu występowania gatunku wymagającego ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową). Kontrola zajęcia siedlisk musi zostać przeprowadzona nie wcześniej niż 3 dni przed rozpoczęciem prac. Pozwoli to uzyskać aktualne dane dotyczące zasiedlenia zieleni przez ornitofaunę oraz zminimalizować możliwość zasiedlenia przez ptaki skontrolowanych już miejsc przed rozpoczęciem prac. W przypadku wykrycia lęgów gatunków chronionych należy zaprzestać wycinki. Do prac w obrębie zasiedlonej zieleni będzie można ponownie przystąpić dopiero po uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do chronionych gatunków zwierząt. W raporcie o oddziaływaniu na

środowisko zawarto zalecenie, aby w celu zminimalizowania zagrożeń dla ptaków, na odcinkach w km: 0+000 - 0+950; 1+400 - 4+060; 4+570 - 5+600; 8+000 - 9+650; 12+580 - 12+950; 19+500 - 23+400; 24+400 - 28+827 inwestycji bezwzględnie zrezygnować z wykonywania prac przygotowawczych (wylesiania, odkrzaczania) w okresie od 1 marca do 31 sierpnia. Jest to okres, po którym większość gatunków ptaków związanych z lasami kończy już swoje lęgi. Wskazane odcinki drogi będą przebiegały przez zwarte fragmenty Lasów Lublinieckich, gdzie występuje drzewostan powyżej 100-letni. Zaniechanie wycinki w tych fragmentach w okresie lęgowym dedykowane jest głównie dwóm najbardziej zagrożonym gatunkom tego obszaru, tj. sóweczce i włośchatce, które potrzebują do założenia gniazd odpowiedniego wiekowo drzewostanu. W ocenie tut. organu jest to działanie jak najbardziej słuszne, co więcej kierując się opisaną powyżej różnorodnością chronionych gatunków ptaków oraz licznym ich występowaniem, w pkt. II.1.14 rozszerzono daty graniczne okresu lęgowego ptaków. Tut. organ zdecydował, aby zakaz wycinki zieleni obejmował okres od 1 marca do 15 października. Będzie to z korzyścią dla wszystkich występujących na tym terenie gatunków ptaków, nawet jeżeli od końca sierpnia lęgi ptaków zdarzają się już zdecydowanie rzadziej i dotyczą tylko niektórych gatunków. Czas ten pozwoli, by w momencie rozpoczęcia wycinki na najcenniejszych siedliskowo i najbogatszych pod kątem występowania ptaków fragmentach lasu, młode ptaki nie tylko opuściły już gniazda, ale również osiągnęły pełną zdolność lotu i samodzielność w zdobywaniu pokarmu.

W pkt. II.1.14.4) nakazano ponadto bezzwłoczne usuwanie powstałych w wyniku wycinki drzew i krzewów stert gałęzi i drewna, w celu uniemożliwienia ptakom zakładania gniazd na terenie placu budowy, gdzie byłyby one również narażone na nieumyślne zniszczenie. Miejsca te są bowiem chętnie zasiedlane przez np. pliszkę siwą (*Motacilla alba*) lub strzyżyka (*Nannus troglodytes*). Wszystkie te działania mają na celu uniemożliwienie ptakom zakładania gniazd na terenie placu budowy, gdzie byłyby one również narażone na nieumyślne zniszczenie.

Występowanie w rejonie inwestycji licznych, cennych gatunków ptaków jest również powodem, dla którego tut. organ określił pozostałe warunki, służące ochronie tej grupy zwierząt. Ponieważ nie wszystkie ptaki gniazdują pośród roślinności wysokiej, określając warunki realizacji przedsięwzięcia uwzględniono też ochronę gatunków gniazdujących na ziemi, w budynkach czy wygrzebujących nory. Takie gatunki ptaków również bowiem były obserwowane podczas inwentaryzacji przyrodniczej, przeprowadzonej na potrzeby Raportu. W skład nadzoru przyrodniczego, który dokona przeglądu terenu przed usunięciem roślinności trawiastej (zgodnie z pkt. II.1.19) będzie wchodził m. in. specjalista ornitolog, który zwróci szczególną uwagę na gniazda ptaków mogące znajdować się na ziemi. Podkreśla się, że w przypadku ptaków uzyskanie zezwolenia na czynności podlegające zakazom (w tym przypadku zniszczenie gniazda/siedliska rozrodu gatunku podlegającego ochronie) i kontynuacja prac możliwe są dopiero po wyprowadzeniu młodych z gniazda. Kontrola taka musi odbyć się bezpośrednio przed usuwaniem roślinności. Same prace przygotowawcze muszą się odbyć nie wcześniej niż 2 tygodnie przed rozpoczęciem robót ziemnych. Po tym czasie bowiem roślinność odrasta na ogół na tyle, że możliwe jest jej powtórne zasiedlenie przez zwierzęta i konieczna jest ponowna kontrola nadzoru przyrodniczego. Z tego względu najkorzystniejsze jest przeprowadzenie prac przygotowawczych przed rozpoczęciem sezonu wegetacyjnego i niedopuszczanie do zregenerowania się w pasie budowlanym roślinności zielnej. Zgodnie z pkt. II.1.20 decyzji działania takie muszą być obligatoryjnie realizowane na odcinku inwestycji w km od 10+200 do 10+400 – z uwagi na siedliska czajki, od 11+600 do 12+000 – z uwagi na występowanie

ortolana, od 13+000 do 14+200 – z uwagi na występowanie ortolana i derkacza, od 16+200 do 16+800 i od 17+600 do 17+700 – z uwagi na występowanie czajki. Należy zaznaczyć, że ortolan, zaliczany jest do gatunków kluczowych ornitofauny na tym terenie. Gniazdo ortolana, budowane jest przez samicę na ziemi, pośród gęstej roślinności. Ptaki te przy gnieździe są ponadto bardzo płochliwe. Niedopuszczenie do gniazdowania ortolana na terenie realizacji inwestycji jest istotne. W przypadku założenia gniazda, pomimo wstrzymania prac po jego zlokalizowaniu, spłoszone ptaki mogłyby bowiem i tak porzucić lęg. Zapobieganie przystępowaniu zwierząt do rozrodu na terenie przeznaczonym do zniszczenia jest zatem najbardziej skutecznym sposobem ich ochrony i powinno być realizowane wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Natomiast wykorzystanie nakazanych procedur pozwoli na odcinkowy postęp prac, przy zachowaniu bezpieczeństwa ornitofauny podczas prowadzenia robót przygotowawczych.

Na szczególną uwagę zasługują ptaki kompleksu Lasów Lublinieckich, które badane już były w latach 90-tych. Powierzchnie badawcze pokrywają się z lokalizacją projektowanej drogi (Kościelny H, Belik K. 2005, Kościelny H, Belik K. 2006, Belik K. 2012.).

Z opracowania pt. „Występowanie włośchatki i sóweczki w części obszaru Lasów Lublinieckich wraz z propozycją monitoringu i kompensacji w ramach planowanej budowy Drogi Ekspresowej S11 w województwie śląskim, odcinek 1” Belik K, Gwóźdź R, Boruszowice 2024 r. wynika, że wariant D koliduje z dwoma stanowiskami włośchatki w buforze 2x500 m zarówno w części północnej jak i południowej trasy. Powyższe nastąpi w km 20+400 trasy, w odległości 125 m od linii zajętości drogi, strona lewa inwestycji oraz w km 24+700 trasy, w odległości 258 m od linii zajętości drogi, strona prawa inwestycji. Należy przy tym wyjaśnić, że pojęcie „stanowisko” dotyczy miejsca występowania sowy bez potwierdzonego gniazdowania gatunku na przebiegu wariantu. Wg ww. opracowania, wariant D nie koliduje z żadnym stanowiskiem sóweczki. Na podstawie znajomości gatunku w opracowaniu określono, że bufor 500 m od granic pasa drogowego stanowi obszar jaki może zostać porzucony przez te ptaki, w związku ze spadkiem przydatności siedliskowych. Są to bowiem gatunki wyjątkowo wrażliwe, o stenotopowych wymaganiach siedliskowych. Z tego względu w przywołanym opracowaniu eksperci ornitologów zaproponowali działania związane z kompensacją przyrodniczą utraty siedlisk tych sów oraz odpowiedni monitoring efektywności takich działań.

Jak wynika z danych będących w posiadaniu tut. organu, najbliższa, istniejąca strefa ochrony włośchatki w wariantcie D wyznaczona została w kierunku zachodnim od drogi, w odległości ok. 2,75 km (decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach znak WPN.6442.9.2024.MS1.1 z 2 września 2024 r.). Najbliższa strefa sóweczki zlokalizowana jest również w kierunku zachodnim od projektowanego przebiegu trasy w odległości ok. 2,55 km (decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z WPN.6442.7.2023.MS1.3 z 2 września 2024 r.).

Lasy Lublinieckie są wyjątkowo zasobne w staropuszczańskie gatunki sów – włośchatkę i sóweczkę, które podlegają ścisłej ochronie gatunkowej i wymagają ochrony czynnej - strefowej. Pierwszą włośchatkę w tych lasach wykazano w 1993 r., natomiast sóweczkę w 1996 r. Jak podaje literatura, polujące samce żerują 1-1,3 km od własnego gniazda (Sonerud i in. 1986). W latach ubogich w zasoby pokarmowe oraz na terenach z małym udziałem świerka, włośchatki szukają pokarmu dalej, nawet 2-3 km od gniazda (Korpimäki i Hakkarainen 2012). Dystans pomiędzy równocześnie zajęтыми dziuplami wynosi na ogół 1 - 2 km (Cramp 1985). Poligyniczne samce zajmują większe terytoria choć wtedy odległość między zajęтыми dziuplami jest zwykle mniejsza. Z opracowania p. H. Kościelnego i K. Belika pn. „Rozmieszczenie i liczebność włośchatki *Aegolius funereus* w Lasach Lublinieckich”,

a także opracowania p. R. Kurowskiego pn. „Liczebność i rozmieszczenie włóchatki *Aegolius funereus* na powierzchniach próbnych w Puszczy Bydgoskiej w roku 2020” dodatkowo wynika, że Lasy Lublinieckie stanowią pozostałości Puszczy Śląskiej i jeden z większych kompleksów leśnych na śląsku o powierzchni ok. 90000 ha, przy czym 63000 ha to obszary zalesione. Lasy Lublinieckie obecnie są też jedną z głównych ostoi włóchatki na śląsku i są najważniejszą ostoją tego gatunku na Górnym Śląsku. Włóchatka zajmuje w tych lasach dziuple i rewiry, zwłaszcza w borach świeżych i wilgotnych. Wg ww. opracowań wszystkie dziuple lęgowe włóchatki znajdowane były w 100-120 letnich drzewostanach sosnowych. Nie jest jednak wykluczone odbywanie lęgów tego gatunku w budkach lęgowych. Autor pierwszego wymienionego opracowania wykrył 1 lęg tego ptaka w budce lęgowej typu D, co mogło być spowodowane wycinką drzewa z zajęta w poprzednich latach dziuplą. Oprócz dziupli, warunkiem decydującym o przydatności danego terenu do lęgu jest obecność sporej domieszki świerka w podszycie. Często w pobliżu miejsca lęgu stwierdzane były gęste młodniki sosnowe lub sosnowo -świerkowe, a część rewiru pokarmowego stanowiły otwarte powierzchnie takie jak: zręby, uprawy leśne lub śródleśne łąki i nieużytki. Takie tereny są zasobniejsze w drobne gryzonie niż wnętrze lasu, poza tym stanowią miejsce schronienia przed dziennymi drapieżnikami, nękającymi włóchatkę ptakami wróblowymi oraz są miejscem schronienia podlotów sów po wylocie z dziupli. Najmniejsza stwierdzona na badanej powierzchni odległość pomiędzy sąsiadującymi ze sobą zajętymi dziuplami wynosiła ok. 900 m. Jedna z zajętych dziupli (leśnictwo Krywałd) znajdowała się ok. 25 m od szosy Tworóg – Koszęcin. Wysokość zajętej dziupli, w głębi lasu wahała się w granicach od 4 do 11 m. Aktywność głosowa samców włóchatki w Lasach Lublinieckich rozpoczyna się w ostatniej dekadzie lutego, a największe nasilenie przypada na trzecią dekadę marca. Dziuple zajmowane przez pary lęgowe stwierdzane są od połowy marca jednak większość z nich była zajmowana w kwietniu. Wyloty młodych z dziupli przypadają na koniec maja i pierwsze dni czerwca. Jak wskazują obserwacje, pary lęgowe zajmują jedne i te same dziuple przez szereg lat. Najdłużej zasiedlona dziupla zajęta była przez okres 6 lat. Włóchatka zajmuje dziuple wykute przez dzięcioła czarnego *Dryocopus martius* w sosnach zwyczajnych (nawet w egzemplarzach drzew całkowicie obumarłych). Największym zagrożeniem dla włóchatki jest nadmierna eksploatacja lasów, zwłaszcza wycinka starodrzewi sosnowych, odbywająca się w okresie lęgowym ptaków, a także fragmentacja lasów i wszelkiego rodzaju zabiegi związane z „prześwietleniem” fragmentów leśnych mogących stanowić potencjalne siedlisko włóchatki. Innego rodzaju zagrożeniem mogącym wpłynąć na populację włóchatki może być budowa drogi szybkiego ruchu przebiegającej przez kompleks leśny. Powyższe powoduje nie tylko utratę potencjalnych siedlisk, ale również fragmentację leśnych zasobów, zakłócając naturalny korytarz migracyjny oraz zwiększając poziom zanieczyszczenia hałasem. Warunkiem dla zachowania pojedynczych stanowisk i zwiększenia populacji tego gatunku powinno być pozostawienie grupy, a nawet pojedynczych dziuplastych drzew na zrębach jak również w innych miejscach wskazanych przez przyrodników. Dotyczy to również drzew martwych i zamierających. Dobrą praktyką zwiększającą populację włóchatki jest też zwiększenie liczby odpowiednich budek lęgowych – typu D, obitych blachą lub zabezpieczonych kolcami w celu zabezpieczenia przed drapieżnikami, w młodszych 60-80 letnich drzewostanach. Wskazane jest również tworzenie stref ochronnych w promieniu 50 m od zajętej dziupli, w której obowiązywałby zakaz prac leśnych na podobnych zasadach, jak w przypadku stref ochronnych dla gatunków ptaków w Polsce. Sóweczka *Glaucidium passerinum* jest w Polsce bardzo nielicznie lub nielicznie lęgowym gatunkiem ptaka z rodziny puszczykowatych *Strigidae*. Jej występowanie ma charakter wyspowy ograniczający się głównie do większych kompleksów leśnych o „puszczańskim”

charakterze oraz do zalesionych terenów górskich i przedgórskich. Krajowa populacja sóweczki w latach 2008-2012 oceniana była na 1000-1500 par (Chodkiewicz i inni 2015). Sóweczka podobnie jak włośchatka, występuje w starych, 100-140 letnich drzewostanach sosnowych z udziałem świerka. Istotne dla gatunku jest też występowanie bujnego podszytu świerkowego, obecność uschniętych drzew, cieków wodnych, młodników, upraw leśnych, drągowin. Powyższe wskazuje na zajmowanie przez te ptaki urozmaiconych środowisk. Jednym z głównych czynników zagrażających gatunkom związanym z lasami o charakterze naturalnym są leśne prace gospodarcze. Sóweczka, ze względu na dużą wrażliwość na tego typu działania oraz stosunkowo nieliczną populację, została objęta ochroną strefową. Sóweczka jest też gatunkiem z grupy 2 (ptaki lęgowe o średniej wrażliwości na hałas). Dystans oddziaływania dla tego gatunku wynosi 500 m, a krytyczny poziom dźwięku to 58 dB (w dzień). W zależności od nasilenia ruchu (od 10.000 do 50.000) pojazdów na dobę pierwsze 100 m od pasa drogowego traci swoją przydatność siedliskową od 40% do 100%. Zjawisko utraty przydatności siedliskowej zanika po przekroczeniu dystansu oddziaływania (500 m) lub izofony 58 dB. Przy natężeniu ruchu poniżej 10.000 pojazdów na dobę odległość 100 m od pasa drogowego powoduje już marginalny spadek przydatności. Sóweczka tak jak i włośchatka (oraz inne gatunki sów) są szczególnie narażone na kolizje drogowe. Również dla obu gatunków sów skuteczność ekranów akustycznych jest raczej mała, ze względu na punkt aktywności głosowej położony wysoko w koronach drzew.

Reasumując, badania sów dostarczyły informacji o ekspansji włośchatki i sóweczki w Lasach Lublinieckich. Obecnie obserwuje się stabilną populację tych sów i ich równomierne rozmieszczenie. Nie nastąpiło również jeszcze wysycenie wszystkich optymalnych dla nich siedlisk. Oba gatunki preferują stare bory sosnowe świeże i wilgotne z domieszką świerka przy podszywie. W przypadku włośchatki warunkiem koniecznym jest występowanie dziupli dzięcioła czarnego, a w przypadku sóweczki dziupli dzięcioła dużego. Biorąc pod uwagę rozległość kompleksu leśnego, powszechność występowania obu gatunków dzięciołów dostarczających dziuple oraz dużą liczbę optymalnych siedlisk dla tych gatunków, można uznać, że wykorzystanie śladu istniejącej drogi DK11 pod trasę S11 nie będzie czynnikiem limitującym rozwój populacji włośchatki i sóweczki w Lasach Lublinieckich.

Wariant D (fioletowy) na przebiegu całego odcinka generuje najmniej niekorzystnych oddziaływań na ptaki. Omija cenne siedliska kompleksów stawów w Ciasnej i Solarni, m.in. stanowiska lęgowe łabędzia krzykliwego. Istotnym atutem wariantu D jest poprowadzenie go przez kompleks Lasów Lublinieckich po trasie istniejącej obwodnicy Lublińca i w pobliżu drogi krajowej nr 11. Trasa inwestycji w wariantcie D od kilometra 0+000 do 10+000, przebiega po krawędzi terenów leśnych w m. Sieraków Śląski, Dobrodzień i Ciasna, a od kilometra 10+000 – 19+000 przechodzi przez tereny głównie użytkowane rolniczo. Dopiero od kilometra 19+000 do końca, tj. km 28+827, droga przecina tereny leśne, przy czym warto zwrócić uwagę, że w tym terenie leśnym przebieg trasy nastąpi istniejącym śladem w ciągu drogi krajowej DK11. Sprawia to, że oddziaływania tych dwóch dróg wzajemnie się nie nałożą, co w efekcie da znacznie mniejszy wpływ antropopresji na zwarty kompleks Lasów Lublinieckich, niż poprowadzenie drogi nowym śladem. Przebieg trasy w wariantcie D nie spowoduje utworzenia dwóch równoległych korytarzy transportowych, które podzieliłyby jeden z największych leśnych obszarów Śląska na dwie enklawy, ograniczając bioróżnorodność i skutkując utworzeniem nowych, rozległych stref brzegowych, które negatywnie wpłynęłyby na siedliska gatunków puszczańskich gatunków wnętrza lasu. Należy przy tym podkreślić, że nie jest możliwe odtworzenie „starego lasu”. Wycinka drzew starych, zwłaszcza weterańskich, dziuplastych stanowi niepowetowaną stratę dla środowiska przyrodniczego, której w żaden sposób nie da się zrekomensować. Potrzeba natomiast dziesięcioleci, by odtworzyć zadrzewienia o podobnych rozmiarach i funkcjach. Natomiast

w skali śląska zwarte, stare lasy o tak cennej bioróżnorodności występują na coraz mniejszych powierzchniach.

W przypadku wybranego wariantu nie istnieje znaczące, negatywne zagrożenie dla rzadkich gatunków sów: sóweczki i włochatki oraz ich siedlisk. Jakkolwiek nie jest unikniona wycinka drzew kolidujących z drogą, to jednak droga nie przetrnie drzewostanu optymalnego dla gniazdowania i bytowania obu gatunków sów. Niekorzystne oddziaływania drogi pośrednie takie jak hałas, efekt barierowy, stres środowiskowy (mogący powodować porzucanie siedlisk dogodnych dla ptaków czy nietoperzy) będą znikome, z uwagi na wykorzystanie istniejącego korytarza komunikacyjnego. Co najważniejsze, przebieg trasy w wariantcie D nie koliduje ze strefami ochrony ostoi miejsc rozrodu i regularnego przebywania włochatki i sóweczki. Drożność korytarzy migracji zwierząt zostanie zachowana dzięki zaprojektowanym przejściom dla zwierząt.

Wskazany jako najkorzystniejszy do realizacji wariant D przebiega z dala od obszarów chronionych, gdzie przedmiotem ochrony są ptaki. Przedmiotowy wariant nie przebiega w pobliżu cennych obszarów rozrodczych tej grupy zwierząt w postaci rozległych obszarów wodnych czy podmokłych, zatem lokalizacja ekranów antyolśnieniowych o wysokości 4 m jest tu bezzasadna.

Dodatkowo przy zastosowaniu określonych w niniejszej decyzji działań minimalizujących oddziaływanie inwestycji na ptaki (wycinka roślinności poza okresem lęgowym lub pod nadzorem ornitologicznym, wskazanie kilometrażu drogi, gdzie wycinka obligatoryjnie nastąpi poza okresem lęgowym ptaków, itd.) oraz kompensujących ich utracone siedliska (nasadzenia zieleni, budki), nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania budowy drogi w wariantcie D na gatunki ptaków. Wybrany wariant D uwzględnia możliwość jak najpełniejszego zachowania funkcji pełnionych przez ekosystem jakim są zwarte kompleksy Lasów Lublinieckich, możliwości kontynuowania w jego obrębie naturalnych procesów przyrodniczych, a także zachowania ciągłości migracji w ramach istotnych korytarzy ekologicznych, które tworzy wraz z innymi obszarami leśnymi na terenie województwa.

Jednym z elementów prac przygotowawczych do przedsięwzięcia jest usunięcie wierzchniej warstwy gleby. Zatem w warunku w pkt. II.1.21.1) wskazano, aby warstwę humusu ściągniętą w trakcie prac przygotowawczych w całości wykorzystać na etapie prac wykończeniowych. Do czasu ponownego zastosowania, humus nakazano przechowywać w przyrmach o lekko wklęsłej powierzchni, co będzie sprzyjało przyjmowaniu wód opadowych i chroniło urodzajną warstwę gleby przed wysychaniem.

Natomiast w pkt. II.1.21.2) nakazano, aby składowane przyrmy kształtować z nachyleniem ścian nie bardziej stromym niż 70°. Strome skarpy mogłyby bowiem zostać zasiedlone przez ptaki. Gatunkiem, który szczególnie łatwo wykorzystuje takie miejsca jest brzegówka (*Riparia riparia*). Poza naturalnymi siedliskami jaskółka ta zasiedla też gliniaste urwiska przy drogach, głębszych rowach, strome ściany żwirowisk, piaskowni, hałd pokopalnianych, wysokich hałd piasku i żwiru, wyrobisk, wykopów, przyrm oraz kopalni gliny. W województwie śląskim niejednokrotnie notowano brzegówki nawet w pobliżu trwających budów. Może się zdarzyć jednak, że na terenie budowy znajdują się już strome skarpy lub powstaną one w sposób niezamierzony - z osunięć, obrywów gruntu. Ponieważ brzegówki mogą zasiedlić takie miejsca w przeciągu kilku dni, muszą one zostać skontrolowane przez nadzór ornitologiczny, jeżeli przewidziane jest ich naruszenie w okresie od ok. 10 kwietnia do 31 sierpnia każdego roku (okres lęgowy brzegówki). W przypadku stwierdzenia na terenie budowy obecności nor czy kolonii lęgowych, konieczne będzie umożliwienie przeprowadzenia ptakom lęgów, a późniejsze zniszczenie siedliska będzie możliwe dopiero po uzyskaniu zezwolenia

na realizację czynności zakazanych w stosunku do chronionych gatunków zwierząt. Zalecane jest zatem zniwelowanie istniejących już skarp na terenie budowy przed ok. 10 kwietnia i bieżące niwelowanie wszelkich osunięć i obrywów, co jest najkorzystniejszym rozwiązaniem.

Budowa drogi ekspresowej S11 wiąże się z koniecznością wyburzeń istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych, które kolidowały będą z przebiegiem trasy. Łącznie, w wariantie D, przewidziano do wyburzenia 2 budynki mieszkalne i 3 budynki gospodarcze w miejscowości Pawonków. Kierując się zasadą przezorności, z uwagi na możliwość występowania w wyburzanych obiektach siedlisk gatunków ptaków oraz nietoperzy nakazano ich kontrolę z udziałem specjalistów z nadzory chiropterologicznego i ornitologicznego (pkt.II.1.22).

Nietoperze są kolejną grupą zwierząt narażoną podczas prac budowlanych. Jakkolwiek w zadrzewieniu przeznaczonym do wycinki nie stwierdzono kolonii nietoperzy, to jednak podczas badań na potrzeby sporządzenia Raportu wykazano, że obszary leśne kolidujące z inwestycją stanowią dla lokalnych populacji chiropterofauny szlaki migracji na żerowiska oraz w mniejszym stopniu - żerowiska same w sobie. Powyższe nie wyklucza jednak okresowego wykorzystywania zieleni przez nietoperze jako np. schronień kolonii letnich. Często zdarza się bowiem, że w okresie aktywności zwierzęta te zmieniają miejsce kryjówki, nawet co kilka nocy w obrębie jednego kompleksu leśnego.

Z punktu widzenia oceny eksperckiej, przedstawionej w dokumentacji wnioskowej najlepsze warianty z punktu widzenia nietoperzy to wariant D i A. Są to warianty, które najmniej wpłyną będą na potencjalne trasy migracji chiropterofauny w rejonie, ponieważ duża ich część poprowadzona będzie wzdłuż istniejących szlaków komunikacyjnych w południowej części Odcinka 1 (od obwodnicy Lublińca po Kokotek). Realizacja tych wariantów nie spowoduje znacznej fragmentacji kompleksów leśnych (uniemożliwiających części gatunków przeloty pomiędzy stanowiskami letnimi i zimowymi) czy zniszczenia dróg śródleśnych (głównych tras przelotów wielu gatunków w obszarze). Wariant A może mieć wpływ na stawy przy miejscowości Ciasna, które są niewielkim żerowiskiem dla gatunków polujących nad wodami. Wariant D może mieć wpływ na niewielkie żerowiska na wschód od miejscowości Ciasna. Poza tym obydwie warianty w części północnej Odcinka 1 zaplanowane są na terenach rolnych, gdzie aktywność nietoperzy była znikoma lub zerowa. Warianty B i C również przechodzą w części północnej Odcinka 1 przez mało atrakcyjne, z punktu widzenia chiropterofauny, obszary rolnicze. Jednak w części południowej przecinają zwarty kompleks leśny na południowy-wschód od Lublińca. Pomimo, że nie wykazano w obrębie tego obszaru sporej aktywności nietoperzy, co było charakterystyczne dla całego obszaru badań (mniejsza aktywność w środku kompleksów leśnych), jednak nie można wykluczyć znaczenia zwanego kompleksu leśnego jako trasy migracji na dalsze stanowiska. Przecięcie tego kompleksu spowodowałoby dodanie kolejnej, po obecnie już istniejących szlakach komunikacyjnych, bariery migracyjnej dla niektórych gatunków nietoperzy.

W badanym terenie, w wariantie D stwierdzono 23 stanowiska nietoperzy (niestałe). Wytypowane gatunki to: borowiec wielki, karlik drobny, mroczek, karlik malutki, nocek rudy, nocek.

Z doświadczenia wiadomo, że zajmowanie schronień przez nietoperze może nastąpić niekoniecznie w typowych dziuplach. Jako schronienia nietoperze wybierają bowiem również ubytki wgłębne, ubytki po odrzuconych konarach, odstrzeleniach pod korą lub szczeliny w drzewach. Ochronie nietoperzy na tym etapie służyć będzie zatem pkt II.1.17 decyzji, zgodnie z którym drzewa przeznaczone do wycinki, które są stare, dziuplaste, z wypróchnieniami i odstającą korą, w tym drzewa, których pierśnica wynosi minimum 50 cm

muszą zostać skontrolowane przez chiropterologa. Analogicznie jak w przypadku ptaków nakazano, aby kontrole chiropterologiczne wykonywane były w krótkim okresie czasu przed rozpoczęciem robót przygotowawczych. Pozwoli to uniknąć ryzyka zasiedlenia przez zwierzęta skontrolowanych już drzew przed ich usunięciem. W przypadku nietoperzy kontrole takie muszą zostać wykonane niezależnie od pory roku, w której prowadzone będą prace, ponieważ zwierzęta te mogą wykorzystywać wskazywane obiekty zarówno jako schronienia letnie jak i zimowe.

Ponieważ podczas realizacji inwestycji dojdzie do zniszczenia terenów leśnych, stanowiących miejsce występowania licznych gatunków ptaków oraz nietoperzy w pkt.II.1.15 i pkt.II.1.16 decyzji nałożono obowiązek kompensacji utraconych potencjalnych siedlisk rozrodu oraz schronień dla tych dwóch grup zwierząt. W przedłożonym raporcie oszacowano wymaganą liczbę budek dla ptaków oraz nietoperzy na podstawie doświadczenia eksperckiego uzyskanego przy innych inwestycjach liniowych, których realizacja wiązała się z wycinką lasu oraz wyników inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej na potrzeby ww. raportu. Z dokumentacji wynika, że biorąc pod uwagę liczebność lokalnych populacji ptaków i nietoperzy korzystających z terenów leśnych oceniono, że liczba budek/skrzynek będzie wystarczająca. W opinii tut. organu ocena ta jest wiarygodna.

Budki lęgowe będą mogły zostać zasiedlone przez następujące gatunki ptaków: budki zamknięte typu A1 przez, m. in. modraszkę, mazurka, muchołówkę żałobną, nieco rzadziej sikorę sosnowką i czubatkę; budki zamknięte typu A przez bogatkę, mazurka, wróbla, modraszkę, pleszkę, kowalika, muchołówkę żałobną i białoszyją, krętogłowa, rzadziej sosnowką i czubatkę, natomiast budki zamknięte typu B przez szpaka, dzięcioła dużego, krętogłowa czy sóweczkę. Zastosowane będą również budki półotwarte typu P, które są zasiedlane przez muchołówki szare i pliszki siwe oraz 1 kosz dla uszatki. Poszczególne rodzaje budek wywieszone będą w liczbie wynikającej z zagęszczenia populacji zinwentaryzowanych gatunków.

Możliwości wykonania kompensacji dla włośchatki i sóweczki zostały szczegółowo przeanalizowane w Raporcie i uzupełnieniach dokumentacji, m.in. w opracowaniu eksperckim pn.: „Występowanie włośchatki i sóweczki w części obszaru Lasów Lublinieckich wraz z propozycją monitoringu i kompensacji w ramach planowanej budowy Drogi Ekspresowej S11 w województwie śląskim - odcinek 2” (K. Belik, R. Gwóźdź, Boruszewice, 2024 r.). Po analizie wszystkich dostępnych materiałów tut. Organ uznał wskazane w opracowaniu działania za zasadne. Dlatego też w pkt.II.1.15.3) decyzji nakazano, aby w ramach kompensacji utraty siedlisk gniazdowania włośchatki zawieszono zostały budki lęgowe typu D w skali 5: 1, co daje łączną liczbę 10 szt. dla wariantu inwestycyjnego D. Kierując się natomiast wiedzą dotyczącą biologii sóweczki i pozostałymi opracowaniami eksperckimi z dziedziny ornitologii zdecydowano, że utrata siedlisk lęgowych przez sóweczkę nie musi być kompensowana przez wieszanie budek ze względu na większą dostępność nadających się dla tego gatunku dziupli. Spełnienie powyższych warunków zapewni zatem dodatkowe miejsca gniazdowania dla licznych, występujących w tym rejonie gatunków ptaków, które mają pod tym względem różne wymagania. Tut. organ nakazał również, aby montaż wszystkich budek lęgowych odbywał się pod nadzorem specjalisty ornitologa z nadzoru przyrodniczego. Ornitolog dysponując bieżącą wiedzą o uwarunkowaniach terenowych w otoczeniu inwestycji zadecyduje, w porozumieniu z miejscowym nadleśniczym, m.in. o ich ostatecznym rozmieszczeniu. Dla przykładu należy podać, że powszechnie rekomendowane jest, aby lokalizacja budek dla włośchatki uzależniona była od stwierdzeń rozmieszczenia rewirów zajętych przez samce tego gatunku. Zawieszono na wysokości ok. 8 m. budki są uzupełnieniem bazy lokalowej sów. Dzięki temu

włochatki mają do wyboru naturalne dziuple oraz budki lęgowe. Ornitologzy zalecają montować budki w odległości od 1 do 2 km od pasa drogowego w porozumieniu z poszczególnymi nadleśnictwami, w oddziałach leśnych, które charakteryzują się odpowiednim wiekiem drzewostanu i w których w najbliższych latach nie będą prowadzone wycinki. Dodatkowo należy zamontować pierścienie z blachy na pniu nad i pod budką lub przeznaczone do tego kolce, co ma posłużyć zabezpieczeniu lęgu przed drapieżnikami. Dla wszystkich ptaków istotne jest rozmieszczenie budek lęgowych na odpowiedniej wysokości, w pewnej odległości od siebie i w otoczeniu siedlisk sprzyjających występowaniu gatunków, dla których są dedykowane. Duże znaczenie ma również odległość wywieszanych budek od drogi. Dla skutecznej kompensacji powinny one być z jednej strony umieszczone możliwie blisko miejsc, gdzie wycięte zostały drzewa będące dla ptaków naturalnym miejscem gniazdowania, z drugiej strony budki muszą być zawieszone w takim oddaleniu od pasa drogowego, aby ptaki nie były płoszone. Należy tutaj nadmienić, że różne gatunki ptaków cechują się różną wrażliwością na hałas, w tym hałas komunikacyjny. Z tego powodu ostateczne wskazanie odpowiednich dla budek miejsc przez specjalistę ornitologa będzie optymalnym rozwiązaniem.

Czyszczenie budek, ich właściwą konserwację, w tym wymianę w przypadku zużycia lub zniszczenia nakazano prowadzić corocznie pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z wytycznymi specjalisty ornitologa, przez okres 10 lat, w terminie pomiędzy 16 października, a 28 lutego (pkt II.2.1 decyzji). Okres 10 lat pozwoli na zapewnienie dostatecznie długiego czasu przejściowego, w którym wykorzystane będą mogły być siedliska alternatywne w postaci budek, aż do czasu naturalnego utworzenia się nowych siedlisk dla ptaków. Działania będą odbywały się zatem poza okresem lęgowym wszystkich gatunków ptaków, zwierzęta nie będą zatem niepokojone podczas przystępowania do lęgów. Czyszczenie budek jest działaniem ważnym i nakazanym na etapie eksploatacji przedsięwzięcia, zapobiega bowiem rozprzestrzenianiu się wśród ptaków chorób oraz pasożytów.

Także nietoperze często korzystają ze schronień, które oferują drzewa (np. w wypróchnieniach, dziuplach, szczelinach w pniach, pod odstającą korą itp.). Z tego względu, biorąc pod uwagę skalę wycinki zaplanowanej w ramach działań związanych z zamierzeniem, tuż. organ za zasadne uznał nałożenie obowiązku dokonania rekompensaty w postaci wywieszenia skrzynek dla nietoperzy - pkt. II.1.16 decyzji. Skrzynki dla nietoperzy nie stanowią tylko miejsc ich rozrodu. Takie schronienia mogą być wykorzystywane przez samce podczas okresu letniego, przez samice odchowujące młode jako schronienia przejściowe, przez osobniki migrujące poszukujące schronień tymczasowych lub jako miejsca dziennego odpoczynku nietoperzy. Nakazano rozwieszenie dwóch typów skrzynek. Dzięki temu różne, występujące na tym terenie gatunki nietoperzy będą mogły znaleźć odpowiednie schronienie.

Duży wpływ na wykorzystywanie skrzynek przez nietoperze ma ich rozmieszczenie. W pkt. II.1.16 decyzji określona została zatem wysokość wywieszenia skrzynek i konieczność ich rozmieszczenia w odpowiednich skupiskach. Wskazano też, że część skrzynek powinna być na stronie o wystawie południowo-wschodniej, a część na stronie o wystawie południowo-zachodniej. Miejsce umieszczenia musi zapewnić swobodny i niezasłonięty, np. gałęziami, dołot do otworu skrzynki. Powyższe warunki są uniwersalne dla większości gatunków nietoperzy. Dla zapewnienia pełnej efektywności podjętych działań montaż skrzynek musi odbywać się jednak pod nadzorem chiropterologa, który wybierze ostatecznie odpowiednie miejsca w terenie, w porozumieniu z właściwym miejscowo nadleśniczym.

W warunku w pkt. II. 2.2 wskazano, aby corocznie wykonywać kontrolę skrzynek dla nietoperzy oraz ich właściwą konserwację, w tym wymianę w przypadku zużycia lub zniszczenia. Czyszczenia budek typu Stratmann należy natomiast dokonywać nie rzadziej niż raz na 2 lata (budki 'mopkowe' są samoczyszczące). Działanie to będzie realizowane pod bezpośrednim nadzorem i zgodnie z wytycznymi specjalisty chiropterologa, przez okres 10 lat, po uprzednim skontrolowaniu czy schronienie nie jest zajęte przez nietoperze. Tut. organ zdecydował o skróceniu terminu zaproponowanego w raporcie jako właściwy do czyszczenia i konserwacji skrzynek dla nietoperzy. W raporcie wskazano okres od 16 października do 28 lutego. Wynika to z faktu, że generalnie skrzynki dla nietoperzy stanowią ich przejściowe schronienia czy miejsca rozrodu w okresie letnim. Zimowanie nietoperzy zwykle odbywa się w natomiast w miejscach o bardziej stałych warunkach klimatycznych. Niemniej pojawiają się doniesienia o nietoperzach korzystających ze skrzynek również w innych miesiącach, np. na terenie Chojnowskiego Parku Krajobrazowego w 2023 r. w skrzynkach obserwowano karliki drobne po połowie listopada. Natomiast już 16 lutego chiropterolodzy z Towarzystwa Przyrodniczego „Bocian” odnotowali w skrzynkach gacki brunatne oraz karliki. Można zatem przyjąć, że zachowanie zwierząt może ulegać zmianie w poszczególnych latach, zwłaszcza podczas stosunkowo ciepłych zim. Dlatego tut. organ kierując się zasadą przezorności nakazał czyszczenie skrzynek w okresie od 1 grudnia do 15 lutego, a także co istotne musi ono odbywać się pod nadzorem chiropterologa, który przed ingerencją w skrzynki musi wykluczyć obecność w nich nietoperzy. Podobnie jak w przypadku ptaków, okres 10 lat na czyszczenie, naprawy i konserwację budek zagwarantuje odpowiednią ochronę i utrzymanie siedlisk alternatywnych przez dostatecznie długi czas, do momentu utworzenia się nowych siedlisk dla nietoperzy.

Na etapie eksploatacji drogi, w zakres działań minimalizujących jej oddziaływanie na ptaki, nietoperze, a także pozostałe zwierzęta, wchodzi w zasadzie wszystkie zabiegi ograniczające wykraczanie niekorzystnych czynników takich jak hałas i światło poza pas drogowy. W tej sytuacji korzystne dla zwierząt, w tym ptaków i nietoperzy są zadrzewienia i zakrzewienia przydrożne oraz ekrany akustyczne (nawet jeżeli zostały posadowione z innego powodu). Ekrany oraz odpowiednio zastosowane zadrzewienia wymuszają również wyższy pułap przelotu, a tym samym przeciwdziałają kolizjom zwierząt z pojazdami. W pkt. II.1.18.4) decyzji nałożono warunek, aby nie wprowadzać gęstych, rzędowych nasadzeń krzewów o nieregularnej linii po zewnętrznej stronie ekranów przeciwośnieniowych. Działania związane z projektowaniem zieleni przy inwestycji nie powinny bowiem powodować zwabiania nietoperzy w jej rejon, a brak zadrzewień wzdłuż ekranów zmniejszy 'przyciąganie' nietoperzy, wykorzystujących ciągi zadrzewień jako szlak migracji czy żerowisko, w pobliżu inwestycji, co zminimalizuje prawdopodobieństwo przypadkowych wlotów za ekrany przeciwośnieniowe i potencjalne kolizje z pojazdami. Przy realizacji drogi stosowane będzie oświetlenie LED, co wskazano w warunku w pkt. II.1.23, które charakteryzuje się zwiększoną trwałością oraz mniejszym poborem energii względem stosowanych dawniej lamp sodowych. Lampy LED posiadają certyfikaty potwierdzające bezpieczeństwo fotobiologiczne zgodnie z wymaganiami normy PN-EN 62471. Określenie barwy światła o ograniczonej emisji promieniowania ultrafioletowego (UV) i niebieskiego, umożliwi przede wszystkim ograniczenie aktywności owadów, których cykl dobowy regulowany jest przez światło. Z kolei mniejsza ilość owadów w rejonie elementów oświetleniowych, pośrednio wpływa na mniejszą efektywność wabienia nietoperzy, co przyczyni się do zmniejszenia ich śmiertelności, w szczególności na oświetlonych, zadrzewionych rejonach przedsięwzięcia, gdzie prowadzone będą prace inwestycyjne. W ww. warunku poruszono również kwestię konstrukcji opraw oświetleniowych, która

powinna być zamknięta, co dodatkowo zabezpieczy owady przed uwięzieniem w oprawach latarni. Określono także, na stosowanie latarni kierujących wiązkę światła wyłącznie na powierzchnię, którą ma oświetlać (na zaplecze budowy), co umożliwi zmniejszenie efektu zanieczyszczenia światłem na tereny sąsiadujące. Jest to istotne w szczególności dla zwierząt prowadzących nocny tryb życia, występujących na sąsiednich terenach (otwartych i zadrzewionych). Sztuczne oświetlenie wpływa odstraszać na większość leśnych gatunków zwierząt oraz na ich rytm dobowy.

W pkt. III.1 decyzji wskazano wymagania dla docelowego oświetlenia drogowego. Oświetlenie realizowane w pobliżu przejść dla zwierząt nakazano wprowadzić przy uwzględnieniu wymagań, które pozwolą w maksymalny sposób zminimalizować negatywne oddziaływanie oświetlenia na migrującą faunę (rezygnacja z budowy skrajnych latarni w przypadku, kiedy oświetlony odcinek drogi położony jest bliżej niż 200 m od ich granicy w obszarach leśnych i 500 m w terenie otwartym, zmniejszenie mocy skrajnych latarni, zmniejszenie wysokości latarni, budowa latarni w pasie rozdziału jezdni zamiast wzdłuż ich zewnętrznych krawędzi).

W pkt. II.1.24 decyzji tut. organ nałożył warunki służące ochronie zwierząt w trakcie prowadzenia robót ziemnych. W sentencji decyzji wskazano w jaki sposób należy prowadzić prace, aby umożliwić ucieczkę zwierząt ze stref zagrożenia (skarpowanie wykopów, wstawianie do wykopów desek, pochylni itp.) oraz jak zabezpieczyć głębokie wykopy (np. pod fundamenty obiektów drogowych wynoszące do 22,5 m głębokości), mogące stanowić pułapki dla zwierząt oraz plac budowy przed przedostawaniem się na jego teren małych zwierząt, szczególnie płazów. Grupą zwierząt najbardziej narażoną na urazy i zwiększoną śmiertelność będą płazy, głównie z uwagi na ograniczoną mobilność, małe rozmiary, trudność w pokonywaniu przeszkód terenowych oraz odbywanie sezonowych migracji. Z tego powodu nałożono warunek zgodnie, z którym teren budowy należy zabezpieczyć przed przypadkowym przedostaniem się zwierząt. W warunku tym zostały wskazane również parametry tymczasowych wygradzeń herpetologicznych, zasady posadowienia wygradzenia w zależności od ukształtowania i uwarunkowań terenu, wymogi dot. przeglądu i kontroli stanu technicznego i posadowienia płotków, terminy ich ustawienia oraz obowiązek specjalisty herpetologa z nadzoru przyrodniczego w określaniu dodatkowych miejsc wprowadzenia płotków, w przypadku stwierdzenia przenikania tych zwierząt na teren budowy. Lokalizacja płotków tymczasowych wynika z identyfikacji szlaków migracji płazów, a także z lokalizacji ich siedlisk rozrodu, nieprzeznaczonych do zniszczenia. Dodatkowo tutęjszy organ zweryfikował lokalizacje wygradzeń herpetologicznych podanych w raporcie, uwzględniając lokalizacje szlaków migracji i siedlisk płazów określone w tabeli nr 1, wskazującej miejsca wyłączeń z zapleczy budowy. Płotki ustawiane będą obustronnie. O ewentualnej korekcie lokalizacji wygradzeń czy dodatkowych miejscach ich wprowadzenia zadecyduje nadzór herpetologiczny, który na bieżąco obserwował będzie aktywności zwierząt, uzależnione od aktualnie panujących warunków pogodowych w danym sezonie. Warunek określa także możliwość zastosowania ścianek szczelnych do wygradzenia tymczasowego terenu o ile elementy wystające nad powierzchnię gruntu wynosiły będą co najmniej 0,5 m. Ponadto określono na konieczność kontroli przez specjalistę herpetologa i teriologa wszystkich miejsc uznanych za potencjalne pułapki dla zwierząt np. rowów, wykopów, kolein, kanałów technicznych itp. Miejsca te wskazano sprawdzać z większą częstotliwością (dwa razy dziennie – rano i wieczorem) w trakcie trwania wiosennych i jesiennych migracji tj. od połowy lutego do połowy maja oraz od połowy września do połowy listopada. W pozostałym czasie kontrolę tą nakazano prowadzić raz dziennie. Stwierdzone osobniki w tym osobniki dorosłe, formy rozwojowe lub młodociane wskazano przenieść poza

rejon objęty pracami, do stanowisk zastępczych, a teren wygrodzić. Kontrolę terenu nakazano prowadzić tuż po zainstalowaniu wygrodzenia. Miejsce przenoszenia zwierząt stanowić będzie, m.in. zbiornik zastępczy określony w pkt. III.12 lub inne siedliska wskazane przez nadzór, po dokładnym rozeznaniu warunków tam panujących, m.in. pojemności siedliska oraz możliwości przetrwania gatunku we właściwym stanie ochrony. Jednocześnie zobowiązano nadzór przyrodniczy, zwłaszcza herpetologiczny do utrzymywania higieny w trakcie prowadzenia czynności terenowych, przede wszystkim w odniesieniu do sprzętu terenowego oraz obuwia. Zapis ten wprowadzono w związku z pojawieniem się zagrożenia dla rodzimej herpetofauny przez grzyba *Batrachochytrium salamandrivorans* i inne patogeny oraz przyjęciem przez Stały Komitet Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk Rekomendacji nr 176 (2015) ws. zapobiegania i kontroli grzyba powodującego chytridiomikozę *Batrachochytrium salamandrivorans* oraz Rekomendacji nr 197 (2017) ws. środków bezpieczeństwa biologicznego dla zapobiegania i rozprzestrzeniania się chorób gatunków płazów i gadów. Warunek ma na celu ograniczenie ryzyka niezamierzonej infekcji wśród odławianych zwierząt. Nadzór herpetologiczny podejmie też działania w sytuacji, gdy nastąpi konieczność zastosowania odwodnienia terenu. W tym przypadku może zarządzić o ustawieniu ścianek szczelnych lub o potrzebie przeniesienia zwierząt w inne, dogodnie dla nich lokalizacje.

Aby zminimalizować efekt płoszenia zwierząt dziko żyjących, zakazano prowadzenia robót w porze nocnej. Wyjątek stanowiły tu będą jednak prace wymagające nieprzerwanego ciągu technologicznego. Doszczegółowienie rodzajów tych prac i miejsc, gdzie będą wykonywane, będzie możliwe na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Na drogach poprzecznych i zjazdach stosowane będą stop-rynny (pkt. III.6) – tunele z kratami wpadowymi, które pozwalają na bezpieczne przemieszczenie się małych zwierząt pod drogą. Kiedy płaz lub inne małe zwierzę porusza się wzdłuż płotka i dotrze do prostopadle biegnącej drogi (np. serwisowej), może kontynuować swoją wędrówkę bez konieczności wychodzenia na powierzchnię jezdni i zmiany kierunku poruszania się. W przypadku sytuacji odwrotnej tj. jeżeli płaz znajdzie się na powierzchni drogi i wejdzie na kratę - wpadnie do tunelu, a po wyjściu z niego będzie przemieszczać się wzdłuż płotka naprowadzającego.

W raporcie wymieniono zidentyfikowane w terenie badań siedliska bytowania płazów jakimi są:

- w km 1+080 (ID 14), strona lewa inwestycji, w odległości 350 m od trasy, niewielkie stawiki ze stagnującą wodą, oddzielone groblą. Poziom wody w jednym zbiorniku jest zdecydowanie niższy niż w drugim i bardziej podatny na zmiany środowiska. Linia brzegowa i teren otaczający stawiki są dogodne dla płazów. Stwierdzono tu występowanie następujących płazów: żaby z grupy zielonych, kumaka nizinnego, żabę trawną, ropuchę zieloną, ropuchę szarą, traszkę zwyczajną
- w km 3+150 (ID 16), strona prawa inwestycji, w odległości 20 m od trasy, obszar podmokły w siedlisku leśnym o zmiennym poziomie wód, zależny od warunków środowiskowych. Jest to siedlisko o charakterze tymczasowym. Stwierdzono tu występowanie następujących płazów: rzekotkę drzewną, ropuchę zieloną, żaby z grupy zielonych, żabę trawną, ropuchę szarą,
- w km 12+670 (ID 27), strona prawa inwestycji, w odległości 70 m od trasy, siedlisko o charakterze tymczasowym, niewielki teren podmokły, którego istnienie zależne jest od panujących warunków środowiskowych. Stwierdzono tu występowanie następujących płazów: ropuchę zieloną, żaby z grupy zielonych, żabę trawną,

- w km 19+570 (ID 26), strona prawa inwestycji, w odległości 470 m od trasy, kompleks stawów połączonych z rzeką Lublinicą, cenne i rozległe siedlisko o charakterze stałym. Stwierdzono tu występowanie następujących płazów: żaby z grupy zielonych, rzekotkę drzewną, ropuchę szarą i żabę trawną,
- w km 28+827 (ID 37), w buforze na końcu odcinka I_WD , rzeka Mała Panew, siedlisko o zmiennym poziomie wody i naturalnym przebiegu. Siedlisko o charakterze stałym. Stwierdzono tu występowanie następujących płazów: kumaka nizinnego, żabę trawną, żaby z grupy zielonych.

Dla ww. siedlisk płazów brak jest kolizji z projektowaną inwestycją. Najbliżej położone siedlisko, zlokalizowane w terenie leśnym znajduje się w odległości 20 m od drogi. Dla tego siedliska zastosowane będą stałe wygradzenia herpetologiczne. Dla pozostałych siedlisk nie stwierdzono potrzeby zastosowania działań minimalizujących.

Mając na uwadze możliwe, negatywne oddziaływanie dla płazów, wynikające z utrudnienia w dostępności do naturalnych zbiorników w pobliżu zamierzenia, w pkt. III.12 wskazano na konieczność budowy wyłącznie jednego siedliska zastępczego w km 12+670, po stronie prawej inwestycji, w odległości 70 m od osi drogi. Powyższe wynika z odcięcia przez inwestycję dostępu płazów do istniejącego zbiornika, zlokalizowanego po przeciwnej stronie projektowanej drogi. Należy również zaznaczyć, że w km 12+620 zlokalizowane jest przejście dla zwierząt PZGs/D-12,65/S11-1.

W ww. warunku określono jak wyglądać powinien zbiornik kompensacyjny dla płazów, biorąc pod uwagę zapewnienie warunków dogodnych dla tej grupy zwierząt poprzez: nieregularną linię brzegową, wykonanie płyczn, głęboczków, łagodnego nachylenia brzegów i dna oraz zasiedlenie zbiornika przez roślinność w sposób naturalny, stopniowy. Kluczowa jest rozległa strefa płyczn z łatwo nagrzewającą się wodą, a następnie strefa 0,5 m – 1,2 m oraz „głęboczek”, który w nieszczelnych zbiornikach znajduje się poniżej zwierciadła wód podziemnych. Zapewni to bezpieczeństwo płazom, szczególnie kijankom w okresach suchych, gdyż powierzchnia głęboczek zapewni stałe utrzymanie warunków wodnych. Zbiornik powinien mieć ponadto łagodne nachylenie dna i skarp, aby umożliwić swobodne opuszczanie ich przez płazy, a także nieregularną linię brzegową oraz nierówne dno, co zapewni zróżnicowanie mikrosiedlisk i kryjówek dla zwierząt. Na podstawie analiz przedstawionych w raporcie i jego uzupełnieniach tut. organ uznał, że wykonanie zbiornika będzie wystarczającym działaniem dla zachowania populacji herpetofauny we właściwym stanie ochrony.

Zgodnie z raportem, szczegółowy projekt zbiorników retencyjnych opracowany zostanie na etapie Projektu Budowlanego. Wszystkie zbiorniki retencyjne będą udostępnione płazom. System rur odwodnieniowych w rejonie zbiornika będzie zaopatrzony w klapę zwrotną, uniemożliwiającą przedostanie się płazów do systemu odwodnienia. Z doświadczenia wynika, że nie ma możliwości całkowitego odgradzenia zbiorników w taki sposób, aby płazy nie przedostały się do jego wnętrza (na etapie budowy, bądź w dalszych etapach). Tym samym udostępnienie zbiorników dla płazów oceniono jako rozwiązanie korzystniejsze, aniżeli ich wygradzenie. Ogrodzenie zbiorników do wysokości około 40 cm ponad grunt będzie miało oczka o dużej rozpiętości, umożliwiające przejście płazom (min. 10 cm x 10 cm). Ponadto zbiorniki będą miały wyprofilowaną przynajmniej jedną ze skarp na poziomie 1:2 lub 1:2,5, aby umożliwić samodzielne wydostawanie się z nich osobników. Parametry te tut. organ określił w pkt. III.11 W warunku tym nakazano również, aby przynajmniej skarpa o łagodnym nachyleniu wykonana została z pokryciem gruntowym i obsiewem traw, a głębokość zbiorników nie przekraczała 1,5 m, co zapewni bezpieczne warunki dla płazów przebywających w zbiorniku. Tut. organ nakazał również, aby czyszczenie i odmulanie zbiorników wykonywać we wrześniu, czyli w okresie, kiedy większość płazów nie przebywa

w zbiorniku. Jest to czas, kiedy przeobrażone osobniki opuściły już zbiornik, natomiast nie ma jeszcze w nim płazów zimujących w wodzie. W przypadku konieczności wykonania powyższych działań w innym terminie muszą one zostać poprzedzone natomiast kontrolą herpetologa, który w przypadku stwierdzenia obecności zwierząt w zbiorniku będzie nadzorował ich bezpieczne odłowienie oraz wskaże bezpieczne miejsce, do którego będą mogły zostać przeniesione.

Elementy odwodnieniowe drogi zostały tak skonstruowane, aby nie stanowiły pułapki czy utrudnień dla przemieszczających się zwierząt oraz nie ograniczały możliwości dojścia do przejścia. W pkt. III.10 określono więc, aby wszelkie obiekty związane z odwodnieniem czy podczyszczaniem ścieków lokalizowane były poza strefą dostępną dla zwierząt (za ogrodzeniem). W przypadku braku takiej możliwości będą one posiadały konstrukcję i elementy wyposażenia, umożliwiające samodzielne opuszczenie przez zwierzęta (tzw. elementy ucieczkowe). W terenie możliwej migracji zwierząt nie będzie otwartych rowów o nachyleniu skarp powyżej 1: 2,5. Natomiast w sytuacji konieczności przecięcia powierzchni przejścia oraz strefy naprowadzającej zwierzęta przez rowy, rowy będą skanalizowane (rurociągiem), lub konstrukcja ich (wypłaszczone skarpy z pokryciem gruntowym) zapewni swobodną migrację fauny. Studnie i niecki wpadowe, separatory, osadniki itp. będą zlokalizowane pod powierzchnią gruntu lub wyposażone w szczelne pokrywy górne o możliwie najmniejszej liczbie otworów obsługowych, z włazem rewizyjnym.

W warunku tym zobowiązano Inwestora, aby przeprowadzał regularne kontrole, konserwacje i naprawy elementów systemu odwodnienia drogi, tj. rowów, studzienek, wpustów ulicznych, wlotów do separatorów i osadników, a także wykaszanie rowów. Powyższe ma zapewnić niezakłóconą drożność systemu odwodnienia przez cały okres eksploatacji drogi, przy jednoczesnym bezpieczeństwie zwierząt przebywających w sąsiedztwie drogi. Dodatkowo nadzór herpetologiczny będzie na bieżąco oceniał i decydował o konieczności wprowadzenia nowych zabezpieczeń niż wyżej wymienione.

Teren przedsięwzięcia położony jest w dorzeczu Odry, w granicach dwóch regionów wodnych: Warty (obszar działania RZGW Poznań) i Środkowej Odry (obszar działania RZGW Gliwice). Projektowana droga przecina istniejącą sieć cieków powierzchniowych głównych stanowiących rzeczne jednolite części wód powierzchniowych (dalej: JCWP) oraz ciek wyróżnione, w tym stanowiące dopływy do w/w rzecznych JCWP. Wyróżnione JCWP to: RW6000101816191 Liswarta do Młynówki Kamińskiej w km 0+000 - 0+234; RW6000101816299 Potok Jeżowski w km 0+234 - 14+560; RW60001011829 Lublinica w km 14+560 – 23+115; RW6000101181529 Wilczarnia w km 23+115 – 24+200 oraz 25+600-28+435; RW6000101181949 Żelazna w km 24+200 – 25+600; oraz RW600011118199 Mała Panew od Ligockiego Potoku do Lublinicy w km 28+435 – 28+827.

Dla następujących JCWP w karcie charakterystyki wpisano następujące obszary chronione: RW6000101816191 Liswarta do Młynówki Kamińskiej - rezerwat przyrody Cisy nad Liswartą, rezerwat przyrody Cisy w Łebkach, Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą, obszar Natura 2000 Łęgi w lasach nad Liswartą, obszar Natura 2000 Bagno w Korzonku, użytek ekologiczny Bagno w Jeziorze, użytek ekologiczny Żwirowiska w Cieszowej, użytek ekologiczny Jeziorko; RW6000101816299 Potok Jeżowski – rezerwat przyrody Łęg nad Młynówką, Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą, obszar Natura 2000 Łęgi w Lasach nad Liswartą, użytek ekologiczny Brzoza; RW60001011829 Lublinica - Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą, obszar chronionego krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie, obszar Natura 2000 Dolina Małej Panwi; RW6000101181529 Wilczarnia - Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą, RW6000101181949 Żelazna – obszar chronionego krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie, obszar Natura 2000 Dolina Małej Panwi, użytki ekologiczne:

Pieczęta, Księża Stawy, Nasiejów, Pod Dębem, Przy Łublinieckiej, Oczko, Podarta, Sitowie, RW600011118199 Mała Panew od Ligockiego Potoku do Lublinicy – rezerwat przyrody Jeleniak Mikuliny, obszar chronionego krajobrazu Lasy Stobrowsko-Turawskie, obszar Natura 2000 Dolina Małej Panwi, użytki ekologiczne: Księża Stawy, Łąka trzęslicowa w Kaletach, Torfowisko w Kotach, Starorzecze Małej Panwi Stara Rzeka, Staw Stawki, Hehelec, Dwoinka, Nad Małą Panwią, Świński Łuk, Podarta.

Celem ochrony dla ww. obszarów jest w szczególności: utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu przedmiotów ochrony obszarów zależnych od wód tj. obszarów wodno-błotnych, torfowiskowych, mokradeł, zabagnień, podmokłości poprzez, m.in. zachowanie naturalnej morfologii koryta, poprawę jakości wód, zapobieganie zmianom stosunków wodnych czy zaburzeń w stosunku do siedlisk, obniżeniu poziomu wód. Z uwagi na brak kolizyjności drogi z powyższymi obszarami chronionymi oraz brak przewidzianych przeszkód w łączności hydraulicznej cieków i ich dopływów z obszarami zależnymi od wód, nie stwierdzono negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia związanego z budową drogi na podwyższone cele ochrony JCWP ze względu na występowanie obszarów chronionych. Zaplanowane przy budowie S11 prace ingerować będą w koryta cieków (przełożenia fragmentów koryt, prace regulacyjne i konserwacyjne, lokalizacja przejść i przepustów). Działania te potencjalnie stanowią zagrożenie dla zwierząt bytujących w ciekach, a także siedlisk i stanowisk roślin nadrzecznych. Budowa drogi S11 nie będzie jednak możliwa bez konieczności naruszenia cieków i ich dolin. Trwałe zmiany w obrębie cieków przewidziano głównie przy przełożeniu odcinków koryt i pracach regulacyjnych, w trakcie których zmianie ulegnie przekrój podłużny i poprzeczny koryta. W ramach przedsięwzięcia przewidziano wykonanie odcinkowych umocnień koryt przekraczanych cieków/rowów w obrębie przebudowywanych mostów/przepustów, a także prace konserwacyjne. Odcinki prowadzonych prac w korytach będą krótkie i w aspekcie całych długości JCWP, w obrębie których będą realizowane, nie wpłyną istotnie na elementy morfologiczne JCWP. W zakresie elementów biologicznych w korytach cieków dojdzie do odcinkowych zniszczeń i uszkodzeń siedlisk w strefie nadbrzeżnej i w obrębie koryt cieków oraz do okresowego wzrostu stężenia zawiesiny i pogorszenia warunków tlenowych. Jednak również w tym zakresie należy uznać, iż z uwagi na niewielkie odcinki planowanych prac, zniszczenia te nie będą istotne i w odniesieniu do całej długości JCWP, w zlewniach których będą realizowane, nie będą stanowić zagrożenia dla celów środowiskowych. Realizacja prac w oparciu o warunki niniejszej decyzji zapewniła będzie bezpieczeństwo dla organizmów wodnych, natomiast straty w roślinności wodnej następowały będą w niewielkim stopniu co nie wpłynie znacząco, negatywnie na ocenę siedlisk w skali lokalnej, regionalnej jak i krajowej. Po zakończeniu prac inwestycyjnych roślinność wodna odbudowywała się będzie stopniowo. Oddziaływanie w zakresie usuwania nadbrzeżnej roślinności (ze względu na nizinny charakter cieków) nie spowoduje też trwałych zmian przepływów istotnych z punktu widzenia stanu ekologicznego cieków. W związku z tym nie przewiduje się zagrożenia dla celów środowiskowych JCWP w obrębie których planowane jest przedsięwzięcie.

W przypadku wariantu D odcinka trasy S11, jedynym chronionym gatunkiem jest ślíz, który występuje w ciekach Dopływ z Cegielni (Kmiecie Łąka KL) w km 8+575 oraz Lublinica 1 LB1 w km 19+560. W związku z tym, że gatunek ten nie ma wysokich wymagań względem środowiska, przecięcie cieku przez drogę ekspresową, a także prace budowlane prowadzone zgodnie z dobrą praktyką nie będą miały negatywnego wpływu na populację tego gatunku. Liczba osobników na stanowiskach wahała się w zakresie od 2 do 4, przy czym wszystkie stwierdzone gatunki inne niż chronione mają niskie preferencje siedliskowe.

Poza ślizem w ciekach zidentyfikowano pospolite gatunki ryb takich jak: płóc, leszcz,

szczupak, lin, karp, kielb, ciernik, słonecznica, sumik karłowaty i czebaczek amurski (2 ostatnie to gatunki obce inwazyjne - IGO).

Zwraca się uwagę, że w przypadku odłowienia (w związku z realizacją inwestycji, np. przy pracach związanych z wykonywaniem prac na ciekach) gatunków obcych inwazyjnych zwierząt IGO, zabronione jest ich uwalnianie do środowiska naturalnego. Zgodnie bowiem z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589 z późn. zm.), zakazuje się wprowadzania do środowiska oraz przemieszczania w środowisku gatunków obcych. Zatem, w przypadku odłowienia i zidentyfikowania obcego gatunku inwazyjnego (gatunku IGO), osobnik taki nie może zostać ponownie uwolniony do środowiska przyrodniczego. Sposób postępowania z inwazyjnymi gatunkami obcymi został określony w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz. U. z 2022 r. poz. 2649). Ponadto, każdy kto stwierdzi obecność IGO w środowisku niezwłocznie zgłasza ten fakt do właściwego wójta/ burmistrza/ prezydenta miasta, właściwego ze względu na miejsce stwierdzenia obecności tego IGO w środowisku, o czym mówi artykuł 15 ust. 1 ustawy o gatunkach obcych.

Analiza występowania taksonów makrobezkręgowców w wodach cieków i zbiorników na przebiegów wariantów trasy S11 wykazała wyłącznie 1 gatunek chroniony jakim jest szczeżuja wielka w wariantcie A, która występuje w Stawie Czyściec. W przypadku wariantu D odcinka trasy S11, wzdłuż przebiegu planowanej drogi nie stwierdzono gatunków chronionych. W opisywanym wariantcie spotykane są prawie wyłącznie organizmy o niewielkich wymaganiach (*Ancylus fluviatilis*, *Chaetogaster* sp., *Lumbriculus* sp., *Erpobdella octoculata*, *Asellus aquaticus*, *Centropilum luteolum*, *Ephemera vulgata*, *Potamanthus luteus*, *Caenia macrura*, *Calopteryx virgo*, *Platetrum depressum*, *Nepa cirenea*, *Sialis lutaria*, *Dytiscus* sp., *Beraea* sp., *Glossosoma* sp., *Limnephilus* sp., *Polypedium* sp., *Chironomus plumosus*, *Chironomidae n. det.*, *Tabanus* sp.).

Wszystkie cieki i rowy charakteryzują się niewielkim spadkiem i małymi prędkościami przepływu wody, mają też różne nachylenia skarp, szerokości dna i głębokości. Cieki te są znacznie porośnięte roślinnością, co miejscami doprowadziło do powstania zalewisk. Zaplanowane przy budowie S11 prace ingerować będą w koryta cieków (przełożenia fragmentów koryt, prace regulacyjne i konserwacyjne). Działania te potencjalnie stanowią zagrożenie dla zwierząt bytujących w ciekach, a także siedlisk i stanowisk roślin nadrzecznych. Jak już wcześniej wskazano, budowa drogi S11 nie będzie jednak możliwa bez konieczności naruszenia cieków i ich dolin.

W raporcie wyróżniono 3 typy umocnień koryt cieków w zależności od uwarunkowań terenowych, lokalizacyjnych oraz od tego czy umacnianie będzie istniejące koryto czy przebieg koryta nastąpi w nowym śladzie. Typ 1 umocnienia stanowić będzie narzut kamienny, kamień na zaprawie oraz elementy gabionowe na skarpach, połowice żerdziowe, elementy faszynowe bądź inne elementy naturalne u podstawy skarpy. W przypadku wysokich skarp, ponad poziomem wody miarodajnej zastosowany zostanie humus z obsiewem mieszkanką traw. Umocnienie tego typu realizowane będzie pod obiektami mostowymi oraz maksymalnie 30 m powyżej i poniżej obiektów, a w przypadku rowów pod mostami - maksymalnie 15 m powyżej i poniżej obiektów. W przypadku przepustów umocnienie to obejmie odcinki 10 m poniżej i powyżej tych obiektów inżynierskich. W typie 2 umocnienia zawarto narzut kamienny, u podstawy skarpy połowice żerdziowe, elementy

faszynowe bądź inne elementy naturalne. Na skarpach kamień, darninę, obsiew mieszaną traw lub inne naturalne umocnienie. Umocnienie tego rodzaju zostanie zastosowane na odcinkach poza typem 1 w miejscach koryt projektowanych po nowym śladzie. Typ 3 obejmuje konserwację koryt do głębokości ok. 40 cm polegającą na wybieraniu namulów z koryt cieków, profilowaniu dna, wycince drzew i krzewów, wykaszaniu skarp i innych pracach udrażniających przepływ wód w korycie. Konserwacja stosowana będzie na odcinkach istniejącego koryta wraz z umocnieniem typu 1 i 2. W pkt.II.1.28 narzucono warunki, pod którymi możliwa będzie ingerencja w wody powierzchniowe, wymienione w tabeli nr 8. W tym celu nakazano, aby działania te wykonywać przy zastosowaniu rozwiązań technicznych i organizacyjnych gwarantujących swobodny przepływ wód (biologiczny) korytem, z jednoczesnym zabezpieczeniem go przed ewentualnymi zanieczyszczeniami pochodzącymi z placu budowy czy wzruszenia gruntu. Dopuszczono użycie grodzy, ścianki szczelnej czy kanału obiegowego, co umożliwi swobodne wykonywanie prac w korycie cieku bez narażenia wód na niekontrolowane zanieczyszczenie i tamowanie przepływu. Główne zaplecza budowy będą lokalizowane w odległości nie mniejszej niż 50 m od koryt rzek oraz 20 m od koryt rowów. Ponadto zabezpieczone zostaną one przed możliwością niekontrolowanego zanieczyszczenia poprzez utwardzenie i wyposażenie w zestawy do usuwania ewentualnych wycieków substancji ropopochodnych zawierające np. sorbenty sypkie, maty i rękawy sorpcyjne. W niektórych przypadkach nie jest możliwe zachowanie ww. kryterium odległościowego od cieków (50 m od rzek i 20 od rowów) głównie z uwagi na konieczność zbliżenia się robót do koryta cieku np. przy budowie obiektów mostowych.

W związku z tym zastosowane będą dodatkowe działania minimalizujące wpływ przedsięwzięcia na cieki takie jak np.: zabezpieczenie podłoża poprzez jego uszczelnienie za pomocą folii lub maty bentonitowej lub geosyntetyków stabilizowanych np. kruszywem oraz wyposażenie zapleczy budowy w zestawy do usuwania ewentualnych wycieków substancji ropopochodnych zawierające, np. sorbenty sypkie, maty i rękawy sorpcyjne, wykonanie wygrodzeń np. poprzez budowę wału ziemnego od strony cieku lub grodzy z worków z piaskiem, ukierunkowanie spływu powierzchniowego do rowu opaskowego ograniczającego odpływ zawiesiny do urządzeń kanalizacyjnych lub cieków, stosowanie osadników lub odstożników przed odprowadzeniem wód z odwodnienia wykopów do cieków). Zapewniono, że obecne technologie wznoszenia mostów gwarantują możliwość prowadzenia prac z brzegu bez konieczności wjazdu do koryt rzek.

W warunku pkt. II.1.28.2) narzucono też szczegółowe rozwiązania określające sposób postępowania przy pracach związanych z przełożeniem fragmentów koryt cieków. W tym przypadku istotne jest, aby po przeprowadzeniu prac przygotowawczych w terenie najpierw utworzyć nowy fragment koryta wraz z umocnieniem jego dna i skarp. Po dokładnym przejrzaniu odcinka starego koryta pod kątem występowania zwierząt (pod nadzorem przyrodniczym – ichtiologa i hepetologa) należy prowadzić stopniowe opróżnianie wody, po czym dokonać włączenia koryta istniejącego do nowego przebiegu cieku. Etapowość działań oraz właściwie zachowany harmonogram prac ma na celu zmniejszenie negatywnego oddziaływania przełożenia cieków na organizmy wodne.

Jak podano w raporcie, jedynie w ciekach Dopływ z Cegielni (Kmiecie Łąka KL) w km 8+575 oraz Lublinica 1 LB1 w km 19+560 stwierdzono występowanie chronionej ryby - śliza *Barbatula barbatula* objętego częściową ochroną gatunkową. W związku z tym wszelkie prace w korycie tego cieku nakazano prowadzić poza okresem tarła tego gatunku, tj. poza okresem od 1 maja do końca czerwca lub pod ścisłym nadzorem ichtiologicznym, który wykluczy brak rozrodu tego gatunku na fragmencie cieku objętego pracami. Ponieważ doliny rzeczne stanowią mogą miejsce występowania i migracji płazów, wprowadzono obostrzenia

również z uwagi na herpetofaunę (pkt.II.1.28.10). Ekosystemy koryt cieków wodnych pełnią niezwykle istotną funkcję dla szeregu gatunków zwierząt z różnych grup takich jak ryby, płazy, ptaki i ssaki, w szczególności dotyczy to ich okresu rozrodczego. Zasadniczo niedopuszczalne jest prowadzenie prac w korytach rzek i innych cieków wodnych w sezonie rozrodczym zwierząt. Ze względu jednak na brak w materiale dowodowym szczegółowych danych (w tym harmonogramów) dotyczących terminów prac w obrębie koryt cieków uznano, iż możliwe będzie prowadzenie robót na ciekach w okresach rozrodu płazów i tarła ryb, jednakże pod ścisłym nadzorem przyrodniczym ichtiologicznym i herpetologicznym. W celu nadania ciekom charakteru zbliżonego do naturalnego określono, aby umocnienia w ich obrębie wykonywać przy zastosowaniu naturalnych materiałów takich jak kamień, faszyna, darnina itp. Dopuszczono użycie gabionów wyłącznie w rejonie obiektów mostowych, pod mostem oraz maksymalnie 30 m powyżej i poniżej obiektów, a w przypadku przepustów na odcinkach na długości maksymalnie 10 m poniżej i powyżej tych obiektów inżynierskich. Zakazano budowy nowych elementów poprzecznych w korytach rzecznych, powodujących różnicę poziomu pomiędzy wodą dolną a górną większą niż 10 cm. Kaskady ze stopni żerdziowych o maksymalnej wysokości 20 cm wykonywane będą wyłącznie w korytach rowów melioracyjnych. Niezależnie od rodzaju zastosowanych umocnień określono, aby nie stanowiły one trudności dla przemieszczających się zwierząt w poprzek i wzdłuż koryta.

W dokumentacji wnioskowej podano, że nachylenie skarp cieków w stanie istniejącym jest odcinkowo zmienne. W decyzji określono natomiast warunek dotyczący nachylenia skarp w zakresie od 1:2 do 1:3. Im łagodniejsze nachylenie brzegów koryta, tym lepszy dostęp zwierząt do cieków jako wodopoju. Łagodniejsze skarpy sprzyjają również występowaniu płazów w sąsiedztwie cieków, zapewniają lepszą migrację zwierząt w poprzek koryta, a także stworzą sprzyjające warunki do rozwoju roślinności i występowania różnorodności gatunkowej. Jak zostało opisane w raporcie, skarpy cieków i rowów melioracyjnych w pobliżu najść do przejść dla zwierząt, w odległości min. 50 m od krawędzi przejścia dla zwierząt, a także te które przecinają trasę najścia, będą większe lub równe 1:2,5. W ramach przedsięwzięcia nie nastąpi zawężenie koryt cieków ze względu na realizację obiektów mostowych. Przesła mostów, przepustów i innych obiektów hydrotechnicznych usytuowane będą poza fragmentami koryta. Tego typu budowle zacieniały jednak będą częściowo dolinę rzeczną, w związku z tym siedliska zlokalizowane pod mostem mogą ulec niewielkim oddziaływaniom, które mając na uwadze zakres i skalę przedsięwzięcia nie będą znaczące dla zachowania właściwego stanu ochrony tych siedlisk.

Oprócz odcinkowej likwidacji fragmentów cieków i budowy nowych, przebudowy i regulacji wraz z umocnieniem koryt, przewidziano konserwację cieków. Jak wynika z dokumentacji, koryta cieków wskazane do konserwacji są zaniedbane, porośnięte roślinnością i nie konserwowane od wielu lat. Prace konserwacyjne przy niewłaściwym sposobie prowadzenia działań oraz na dużą skalę mogą jednak przyczynić się do szeregu negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze cieków i jego doliny. Przy prowadzeniu prac utrzymaniowych należy więc w pierwszej kolejności uwzględnić stopień naturalności koryta, tak aby w miejscach o bardziej naturalnym charakterze lub na odcinkach poddanych naturalnej renaturyzacji nie dokonywać radykalnych prac utrzymaniowych. Na takich odcinkach zaleca się pozostawienie części drzew w korycie – wzdłuż nurtu oraz nienaruszonych odsypisk żwirowych, a także umożliwienie zachodzenia naturalnych procesów korytotwórczych. W miejscach, gdzie rzeka przepływa naturalnym korytem, zwłaszcza w sąsiedztwie terenów otwartych, łąkowych, leśnych należałoby dążyć też do przywrócenia naturalnej retencji poprzez, m.in. spowolnienie przepływu wody w cieku.

W miejscach, gdzie zaplanowane zostało usuwanie roślinności korzeniącej się w dnie zalecane jest pozostawienie pojedynczych, niewielkich kęp w celu stworzenia mikrosiedlisk oraz urozmaicenia koryta rzecznego.

Roślinność korzeniąca się w dnie, nawet w przypadku niestwierdzenia występowania w obszarze gatunków objętych ochroną, pełni liczne funkcje zarówno w kontekście ochrony przyrody jak i wspierania działalności człowieka. Zachowanie części roślinności w korycie cieką może prowadzić do realnych korzyści, związanych z osiągnięciem celów związanych z użytkowaniem wód i wymaganych przez obowiązujące prawo lub względów ekonomicznych. Rozwój właściwej dla danego typu cieką roślinności wodnej obniża tempo erozji dna w porównaniu z odcinkami nieporośniętymi, prowadzi do zatrzymywania wleczonych rumowisk i zawiesiny. Pośrednio wpływa na dolinową retencję wody przez utrzymywanie zwierciadła wód podziemnych w dolinie rzeki, poprawia jakość wód powodując obniżenie stężeń fosforu i azotu, zawiesiny, metali ciężkich czy niektórych związków organicznych. Sprzyja zatem osiągnięciu dobrego stanu ekologicznego rzeki, a także pełni rolę siedliskotwórczą dla dużego zagęszczenia bezkręgowców wodnych, co powoduje znaczący wzrost bioróżnorodności, stanowiąc jednocześnie bazę pokarmową dla ryb rzecznych. Obszary dna porośnięte roślinnością są zarówno źródłem pokarmu dla ryb jak i schronieniem dla narybku. Wpływają również na powstawanie preferowanego przez ryby układu bystrzy i zastoisk w nurcie rzeki i różnicowania morfologii cieką.

Problem nadmiernego rozwoju roślinności wystąpić może zwłaszcza w silnie zeutrofizowanych ciekach. Naturalnym i najprostszym sposobem zminimalizowania tego zagrożenia jest pozostawienie lub nawet dosadzenie roślinności drzewiastej przy brzegach, co ogranicza dostęp światła do koryta. Polega to zatem na planowaniu ochrony cieką tak, aby zachować bądź utworzyć mozaikę siedlisk, uwzględniającą lokalne przyrodnicze i gospodarcze uwarunkowania. Kiedy konieczne jest przeprowadzenie mechanicznego przerzedzenia nadmiernego pokrycia dna roślinnością w zeutrofizowanych ciekach – najlepsze efekty, godzące interesy ochrony siedliska i ochrony przeciwpowodziowej uzyskuje się przeprowadzając częściowe wycinanie roślin np. w układzie warkocza diagonalnych cięć, uwzględniających rozmieszczenie istniejących płatów.

Działania w korycie cieką powinny być zawsze prowadzone z dużą rozważą. Wykonywanie prac w korycie cieką może bowiem stanowić zagrożenie dla wszystkich organizmów związanych ze środowiskiem wodnym bądź wodno-gruntowym, zarówno ryb, jak i zwierząt takich jak małże czy raki. Prace wykonywane na cieką nie mogą naruszać przepisów dotyczących ochrony zwierząt. Inwestor jest zobowiązany do prowadzenia prac bez naruszenia zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków objętych ochroną zgodnie z art. 52 ustawy o ochronie przyrody. Oznacza to zarówno ochronę samych osobników, ich jaj, postaci młodocianych, jak i zakaz niszczenia, m. in. gniazd, nor, legowisk, żeremi oraz siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania. W przypadku braku możliwości prowadzenia prac bez naruszenia obowiązujących zakazów Inwestor uzyska zezwolenie właściwego organu ochrony przyrody (rdoś i/lub GDOŚ) na odstąpienie od tych zakazów wydawane w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Podczas realizacji prac obowiązuje również zakaz zabijania zwierząt, w tym z gatunków nie objętych ochroną, który wynika z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r., poz. 1580).

Rowy melioracyjne w ramach przedsięwzięcia zostaną przebudowane na odcinkach od 50 m powyżej i 150 m poniżej projektowanej drogi. Na tego rodzaju obiektach odwodnieniowych zaprojektowano prace polegające głównie na: umocnieniu, udrożnieniu oraz przywróceniu prawidłowej geometrii. Szerokość dna rowów wyniesie 0,50 m, głębokość minimalna 0,50 m,

a nachylenie skarp od 1: 1,5 do 1: 3,0, przy czym dla rowów zintegrowanych z przejściami dla zwierząt nachylenie to wynosić będzie co najmniej 1:2,5. Jak podano w raporcie, dla rowów, analogicznie jak dla cieków naturalnych przyjęto trzy typy umocnień w zależności od uwarunkowań lokalizacyjnych. Umocnienie typu 1 będzie zastosowane głównie w pobliżu obiektów inżynierskich: pod mostami, przed i za przepustami, powyżej i poniżej wylotów kanalizacyjnych (narzut kamienny/kamień na zaprawie w dzień i na skarpach, połowice żerdziowe, płotek faszynowy, elementy faszynowe bądź inne elementy naturalne u podstawy skarpy, ponad poziomem wody miarodajnej humus z obsiewem mieszkanką traw). Typ 2 umocnienia będzie realizowany na nowoprojektowanych odcinkach koryt rowów, z wyłączeniem miejsc stosowania typu 1 (w dzień grunt miejscowy, u podstawy skarpy połowice żerdziowe, płotek faszynowy, elementy faszynowe lub inne elementy naturalne, na skarpach kamień, darnina, obsiew mieszkanką traw lub inne naturalne umocnienie). Typ 3 – konserwacja będzie stosowany w korytach istniejących rowów (warstwa usuwanych namulów do 40 cm, profilowanie dna, wycinka drzew i krzewów, wykoszenie skarp). Działania prowadzone na rowach zgodnie z warunkami określonymi w pkt.II.1.29 będą korzystne dla zwierząt występujących w sąsiedztwie, mając na uwadze nadzór specjalisty herpetologa nad prowadzonymi robotami, naturalne umocnienie rowów i łagodne nachylenie skarp.

Ocenia się, że prowadzenie działań w obrębie cieków z uwzględnieniem warunków określonych w niniejszej decyzji znacząco nie zakłóci funkcjonowania organizmów wodnych bezpośrednio i pośrednio z nimi związanych.

W pkt.II.1.30 określone zostały obowiązki i zakresy działań każdego ze specjalistów wchodzących w skład nadzoru przyrodniczego. Skład nadzoru wynika z narażonych na oddziaływanie inwestycji elementów środowiska przyrodniczego, które jest na tym odcinku urozmaicone. Inwestycja przebiega przez teren leśny, rolny, przecina również cieki naturalne i rowy melioracyjne. Urozmaicenie terenu wpływa na różnorodność fauny i flory na tym terenie, w tym występowanie licznych gatunków podlegających ochronie oraz cennych siedlisk przyrodniczych. Ponieważ dla ochrony tych elementów zastosowana zostanie cała gama środków minimalizujących negatywne oddziaływanie inwestycji oraz działania kompensacyjne, do prawidłowego ich wykonania niezbędny jest nadzór, składający się ze specjalistów z różnych dziedzin. Nadzór został zobowiązany do prowadzenia systematycznych badań i kontroli stanu środowiska przez cały okres realizacji inwestycji. Osoby sprawujące nadzór przyrodniczy obecne w czasie prowadzenia robót budowlanych, dysponujące szczegółową wiedzą na temat terminów i sposobu prowadzenia, decydowały będą o sposobie wykonania zabezpieczenia, uzyskania odpowiedniego zezwolenia na czynności podlegające zakazom czy też słuszności podjęcia dodatkowych działań związanych z ochroną gatunkową. W uzasadnionych przypadkach, których obecnie nie można przewidzieć, nadzór przyrodniczy, podejmie decyzje o zastosowaniu korekt lub wprowadzeniu dodatkowych zabezpieczeń w organizacji prac budowlanych. W zakresie nadzoru przyrodniczego jest nie tylko kontrola prawidłowego dostosowania się do wskazań wszystkich decyzji wydanych przed uzyskaniem zgody na realizację przedsięwzięcia, ale również zapewnienie by wszystkie prace prowadzone były z poszanowaniem ochrony gatunkowej. Prowadzenie prac pod nadzorem przyrodniczym pozwoli zmniejszyć oddziaływanie na florę i faunę do minimum.

Tut. organ zdecydował również o obowiązku przedłożenia do RDOŚ w Katowicach corocznych sprawozdań z prowadzonego nadzoru przyrodniczego, wskazując ich zakres i niezbędne do uwzględnienia elementy (pkt.II.1.31). Biorąc pod uwagę szeroki zakres działań oraz szczególnie ważne zadania nadzoru przyrodniczego, w ramach minimalizowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, umożliwi to zebranie

istotnych informacji o rzeczywistych zagrożeniach środowiska przyrodniczego, które występowały w trakcie budowy oraz skuteczności działań nakazanych w decyzji, a także podjętych przez nadzór przyrodniczy oraz o najlepszych praktykach w zastosowaniu działań ochronnych.

Jak wynika z raportu, zaprojektowane i wskazane w pkt.II.1.25 - 27 (Tabele nr 5 - 7) przejścia dla zwierząt dużych, średnich i małych, wyznaczone zostały przede wszystkim na podstawie przeprowadzonych badań terenowych, w trakcie których ustalono miejsca bytowania i przemieszczania się zwierząt, zwłaszcza w okresie wiosennym i jesiennym. Pomocna w tym temacie okazała się również analiza danych pozyskanych z wielu instytucji (ekspertyzy, waloryzacje przyrodnicze, plany urządzenia lasu i programy ochrony przyrody w LP, przewodniki i inne publikacje dot. lokalnej przyrody, materiały kartograficzne i bazy danych, Bank Danych o Lasach, dane pozyskane z RDLP i RDOŚ, numeryczny model terenu, ortofotomapy, mapy topograficzne oraz inne ogólnodostępne dane przestrzenne).

W celu ustalenia i potwierdzenia składu zwierząt zasiedlających teren przebiegu drogi oraz określenia faktycznych szlaków wędrówek fauny wystąpiono także do RDLP, Nadleśnictw, kół łowieckich, Stowarzyszenia dla Natury „Wilk”, o wskazanie danych dotyczących szlaków migracji ssaków, a także do Komendy Powiatowej Policji w Lublińcu, Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, w sprawie danych nt. zdarzeń drogowych na drodze krajowej DK 11 w rejonie planowanego przebiegu drogi S11 z udziałem zwierzyny. Z pozyskanej korespondencji wynika, że nadleśnictwa nie posiadają wiedzy dotyczącej gatunków i liczebności zwierzyny występującej na terenach leśnych. Z kolei Komenda Powiatowa i Wojewódzka Policji nie wskazała wypadków z udziałem zwierzyny. Koła łowieckie określiły miejsca stwierdzeń i dane liczbowe na szlakach migracji stanowiące miejsca regularnej wędrówki zwierząt (jelenia, dzika i sarny). Dane te pozostają aktualne i zostały wykorzystane do planowania rozmieszczenia przejść dla zwierząt. Przedmiotowa inwestycja przebiega w obrębie pól uprawnych i lasów, gdzie charakter użytkowania nie zmienił się. Migracja zwierząt utrzymuje się corocznie na zbliżonym poziomie.

W ustaleniu składu gatunkowego zwierząt pomocny okazał się także wywiad ze społecznością lokalną dotyczący częstotliwości i lokalizacji wypadków i kolizji drogowych ze zwierzętami, a także wywiad z rolnikami w sprawie wyrządzanych szkód w uprawach przez zwierzęta. Zbiór danych oraz wyniki inwentaryzacji przyrodniczej pozwoliły oprócz wytypowania szlaków migracji zwierząt, na wskazanie odpowiednich rozwiązań minimalizujących negatywne oddziaływanie drogi ekspresowej S11 na zwierzęta.

Jak przedstawiono w raporcie, zagęszczenie i liczba przejść uzależniona jest od uwarunkowań terenu, w tym jego rzeźby, przebiegu korytarzy ekologicznych (korytarz spójności obszarów chronionych K3 Ciasna-Łomnica, korytarz spójności Mała Panew, korytarz ssaków kopytnych Lasy Lublinieckie (węzłowy) K/LGL-BSt z fragmentami newralgicznymi, korytarz ssaków drapieżnych Lasy Lublinieckie (węzłowy) D/LGL-BSt z fragmentami newralgicznymi) oraz lokalnych szlaków migracyjnych gatunków kluczowych, w tym m.in. w km: 2+950-3+700, 5+680-7+200, 9+100-9+900, 10+500-11+350, 12+400-13+200, 19+380-20+000, 21+900-22+350, 22+900-24+150, 25+150-25+750, 26+000-26+580, 27+250-28+550. Przy planowaniu budowy przejść dla zwierząt respektowane były wymagania ekologiczne, zachowania i systemy rozprzestrzeniania się wszystkich gatunków zwierząt. Jak przedstawiono w Raporcie, wyróżnia się trzy przyczyny przemieszczania się zwierząt: codzienne wędrówki w obrębie arealu osobniczego związane z zaspokojeniem różnorodnych potrzeb (m.in. odpoczynek, odżywianie się), migracje sezonowe związane ze zmianami dostępności pokarmu lub bezpieczeństwa, a także zachowaniami rozrodczymi, migracje dorosłych lub młodych osobników w poszukiwaniu nowych miejsc do osiedlenia się

oraz partnerów do rozrodu. Przemieszczanie się zwierząt konieczne jest dla prawidłowego funkcjonowania subpopulacji. Dzięki migracjom możliwa jest wymiana genetyczna oraz zaspokajanie podstawowych potrzeb poszczególnych osobników. Projektując przejścia dla zwierząt wzięto pod uwagę także uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych.

Szerokość strefy dostępnej dla zwierząt przyjęto zgodnie z Poradnikiem projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność fauny przy drogach (Rafał T. Kurek, 2011 r.). Dla przejść dla zwierząt dużych, szerokość strefy dostępnej dla zwierząt wynosi 2x szerokość koryta cieków (w przypadku cieków o szerokości mniejszej niż 6 m szerokość półek obiektów dla zwierząt dużych przyjęto na poziomie 2x7,5 m). Dla przejść dla zwierząt średnich szerokość strefy dostępnej dla zwierząt wynosi 2x szerokość koryta cieków (w przypadku cieków o szerokości mniejszej niż 6 m szerokość półek obiektów dla zwierząt średnich przyjęto na poziomie 2x3,0m). Po analizie uwarunkowań hydrologicznych cieków, kształtu koryta, w przypadku cieków o dużej szerokości koryta, gdy nie zaburzało to niezbędnych dla zapewnienia warunków hydrologicznych na potrzeby utrzymania siedlisk przyrodniczych Natura 2000, strefę dostępną dla zwierząt zaprojektowano w postaci półek ziemnych stopniowanych, w taki sposób, że ich najniższe poziomy będą znajdowały się poniżej poziomu wody wysokiej.

Jak wskazują autorzy raportu w obrębie wariantu D stwierdzono występowanie jelenia szlachetnego, sarny, dzika, lisa, bobra, wilka oraz zająca szaraka. Jeleń szlachetny to gatunek łowny powszechnie występujący w obszarach leśnych na całym przebiegu trasy. Jego obecność stwierdzono na podstawie tropień zimowych, zdjęć oraz nagrań z fotopułapek, naocznych obserwacji, odchodów a także odgłosów podczas rykowiska. W okresie zimowym występuje w chmarach liczących 5-10 osobników, w okresie letnim spotykany pojedynczo lub kilka osobników w jednej chmarze. W okresie rykowiska w skupieniach liczących kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt osobników. Obok sarny i dzika jest to najliczniejszy gatunek. Charakteryzuje się dużą tendencją do migracji. Największa koncentracja osobników przypada między 21-25 km przebiegu trasy, co wynika z tropień i obserwacji. Kolejny gatunek łowny – sarna występuje w wariantcie WD powszechnie w obszarach leśnych, jak i polnych, na całym przebiegu trasy, poza obszarami silnie zurbanizowanymi. Obecność stwierdzono na podstawie tropień zimowych, zdjęć oraz nagrań z fotopułapek, naocznych obserwacji i odchodów a także na podstawie wydawanych odgłosów w sytuacji niepokoju zwierzęcia. W ramach badań terenowych dokonywano inwentaryzacji pojedynczych osobników, w okresie zimy gatunek spotykany w niewielkich rudlach liczących kilka osobników w terenach leśnych oraz po kilkanaście osobników na obszarach otwartych. Lis występował głównie na terenach leśnych w okresie zimowym oraz leśnych i rolnych w pozostałym okresie roku. Nieco mniej liczny niż jelen i sarna, lecz także powszechny. Gatunek zinwentaryzowano na podstawie tropień, śladów bytowania oraz naocznych obserwacji i nagrań z fotopułapek. Występuje głównie w watachach liczących od kilku do kilkunastu sztuk. Gatunek skoncentrowany głównie w porze zimowej na obszarze leśnym, tj. 21 do 25 km trasy. W porze letniej zasięg jego bytowania rozszerza się również na pola uprawne Ciasna. Zając szarak, w wariantcie D, jest powszechny lecz niezbyt liczny na całym przebiegu trasy, oprócz terenów silnie zurbanizowanych. Zinwentaryzowany został głównie na podstawie tropień zimowych oraz całorocznych obserwacji naocznych. Dokonano stwierdzenia pojedyncze: 6+130, 6+900, 15+950 km. Bóbr był widywany w siedliskach związanych z ciekami wodnymi, zbiornikami, terenami bagnistymi z dominacją szuwarów, trzcinowiskach i zaroślach złożonych z krzewiastych wierzb, brzoź i olszy. Na badanym obszarze stwierdzony na cieku wodnym w 6,2 km przebiegu trasy.

Przeprowadzone badania nie potwierdziły obecności wilka. Danymi na temat występowania

tego gatunku na danym terenie dysponuje Stowarzyszenie dla natury „Wilk”.

Z przeprowadzonego wywiadu wynika iż jego obecność odnotowano w okolicach Lublińca, Solarni, Krupskiego Młynu, oraz Brynka. Mając jednak na uwadze, iż gatunek ten potrzebuje dużych przestrzeni leśnych oraz gatunków, na które mógłby polować (jeleń, sarna, dzik) istnieje duże prawdopodobieństwo, że lasy Lublinieckie są odpowiednim biotopem do występowania wilka, na całym swoim obszarze.

Z pospolitych gatunków ssaków stwierdzono występowanie myszy polnej (km 5+800, 15+900 i 23+200), nornicy rudej (km 11+100, 23+200), jeża (km 8+000, 11+100, 21+000), a także wiewiórki pospolitej (km 25+200).

Wymagania ekologiczne poszczególnych grup zwierząt czy konkretnych gatunków są kluczowym kryterium przy wyborze umiejscowienia przejść. Przejścia dla zwierząt zaprojektowano więc tam, gdzie zinwentaryzowano największe zagęszczenie osobników fauny oraz na istniejących lokalnych szlakach migracji. W wariantcie D stwierdzono kolizję drogi z korytarzami faunistycznymi w następujących lokalizacjach: 0+000-9+650, 3+550-6+150, 1+200-13+100, 19+400-28+626, 28+300-28+626. Wyznaczona trasa przecina też krajowy korytarz południowo-centralny, łączący lasy roztocza z borami dolnośląskimi - Bory Stobrawskie GKPdC-12 w km ok. 0+000 - 9+900, 19+560 - 28+827 (Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża). Migracja ssaków, w ramach inwentaryzacji przyrodniczej obserwowana była w następujących kilometrażach: 2+950-3+700, 5+680-7+200, 9+100-9+900, 10+500-11+350, 12+400-13+200, 19+380-20+000, 21+900-22+350, 22+900-24+150, 25+150-25+750, 26+000-26+580, 27+250-28+550. Migracje ssaków pokrywają się z przebiegiem istniejących korytarzy ekologicznych. W tych też miejscach zaprojektowano system przejść dla zwierząt, aby zachować bezkolizyjną ciągłość szlaków migracyjnych zwierząt:

W km 3+315 przejście dla dużych zwierząt MS-PZDd/D-3,32/S11/1, dolne, zintegrowane z rowem D-IX Dopływ spod Jeżowej, na skraju siedliska leśnego. W sąsiedztwie obiektu brak jest zabudowy oraz innych elementów utrudniających migrację na długości 50 m od obiektu. Najście obiektu obsadzone zostanie zielenią naprowadzającą. Dodatkowo pod obiektem zlokalizowane zostaną sterty gałęzi i gałęzy, stanowiące kryjówki dla fauny. Ogrodzenia dogęszczające zaprojektowano obustronne, od obiektu do km 3+000 na północ oraz do km 3+700 na południe. W tym miejscu wyróżniono następujące korytarze ekologiczne: korytarz krajowy GKPdC-12, korytarze regionalne ssaków kopytnych i drapieżnych: K/LGL-BSt, D/LGL-BSt oraz korytarz spójności Ciasna – Łomnica. Stwierdzono tu szlaki przemieszczeń ssaków takich jak jeleń, sarna w obrębie km ok. 2+950-3+700. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: łoś, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady. W rejonie przejścia nie stwierdzono barier migracyjnych. W kierunku zachodnim od drogi S11 zlokalizowany jest kompleks leśny. Natomiast na wschód równolegle do S11 przebiega lokalna droga – ul. Cegielniana, służąca obsłudze lokalnej, o niskim natężeniu ruchu, bez utrudnień w migracji.

W km 6+200 przejście dla dużych zwierząt MS-PZDd/D-6,20/S11/1 zintegrowane z ciekim (Potok Jeżowski), w otoczeniu terenu leśnego. W sąsiedztwie brak jest zabudowy. W odległości ok. 38 m na północ, na wschodnim wylocie obiektu zaprojektowany został zbiornik retencyjny. Wzdłuż ogrodzenia jako naprowadzenie oraz element wabiący wprowadzona zostanie zieleń. Płotki dogęszczająco-naprowadzające poprowadzono do kolejnych obiektów – zarówno w kierunku północnym jak i południowym. W tym miejscu wyróżniono następujące korytarze ekologiczne: korytarz krajowy GKPdC-12, korytarze regionalne ssaków kopytnych i drapieżnych: K/LGL-BSt, D/LGL-BSt oraz korytarz spójności Ciasna – Łomnica. Stwierdzono tu obszary przemieszczeń ssaków takich jak sarna, bóbr

wykazano w obrębie km ok. 2+950-3+700. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: łось, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady. W rejonie przejścia nie zidentyfikowano żadnych utrudnień dla migrujących zwierząt oraz innych ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji fauny.

W km 9+395 przejście dla średnich zwierząt PZDs/D-9,40/S11/1, dolne w zwartym kompleksie leśnym. Na najściu obiektu, w odległości do 50 m nie zaprojektowano elementów utrudniających migrację zwierząt. Zaprojektowano natomiast obustronnie zieleń naprowadzającą oraz płotki dogęszczająco-naprowadzające prowadzące do kolejnego obiektu w kierunku na północ. W kierunku na południe płotki do km ok. 10+050 przerwane zostaną drogą poprzeczną. W zasięgu obiektu wyróżnia się następujące korytarze ekologiczne: krajowy GKPdC-12, regionalny ssaków kopytnych i drapieżnych: K/LGL-BSt, D/LGL-BSt oraz spójności Ciasna – Łomnica. W kilometrażu ok. 9+100-9+900 stwierdzono obszar przemieszczania się sarny. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady. W rejonie przejścia nie zidentyfikowano żadnych utrudnień dla migrujących zwierząt oraz innych ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji fauny.

W km 10+785 przejście dla średnich zwierząt MS-PZDs/D-10,79/S11/1 zintegrowane z ciekim (rów D VIII/6), w terenie otwartym oraz w bliskim sąsiedztwie terenów leśnych na południu. W obrębie najścia do obiektu w odległości do 50 m zlokalizowano zbiorniki retencyjne – w kierunku południowym, od zachodniego wlotu w odległości ok. 35 m oraz w kierunku na północ, od wschodniego wlotu w odległości ok. 39 m. Najbliższa zabudowa zlokalizowana jest w odległości ok. 280 m na północny zachód, od zachodniego wlotu. W rejonie obiektu obustronnie nasadzana będzie zieleń naprowadzającą, natomiast płotki dogęszczająco-naprowadzające poprowadzone zostaną od km 10+450 do kolejnego przepustu na południe, obustronnie. W obrębie obiektu stwierdzono szlaki przemieszczania się fauny, głównie sarny, w obrębie km ok. 10+500-11+350. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.

W rejonie przejścia nie zidentyfikowano żadnych utrudnień dla migrujących zwierząt oraz innych ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji fauny. Najbliższa droga rangi lokalnej - ul. Porcelanowa znajduje się w odległości około 500 m w kierunku na północny-wschód. Jest to droga o niskim natężeniu ruchu, do obsługi lokalnej.

W km 12+650 przejście górne, dla średnich zwierząt PZGs/D-12,65/S11/1, w terenie leśnym, w obrębie lokalnego szlaku przemieszczania się fauny, głównie sarny w km ok. 12+400-13+200. W obrębie najścia do obiektu w odległości do 50 m brak jest elementów mogących utrudniać migrację zwierząt. Brak jest też zabudowy, najbliższe zabudowania zlokalizowane są ok. 180 m w kierunku na zachód. Obustronną zieleń naprowadzającą oraz płotki dogęszczająco-naprowadzające zaprojektowano w kierunku na północ i na południe do kolejnych obiektów, z przerwaniem ciągłości płotków poprzez drogi poprzeczne, w tym ścieżkę leśną. Na zachodnim wlocie obiektu biegnie w kierunku północ-południe droga poprzeczna, przecinająca częściowo najście (wyznaczona do dwóch posesji). Prognozowany w tym miejscu ruch kołowy będzie bez wpływu na możliwości migracyjne fauny. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: jeleń (możliwe korzystanie), sarna, dzik, wilk (możliwe korzystanie), borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate,

pozostałe), nietoperze, płazy, gady. W rejonie przejścia nie zidentyfikowano żadnych utrudnień dla migrujących zwierząt oraz innych ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji fauny. Najbliższa droga rangi lokalnej - ul. Główna zlokalizowana jest 42 m w kierunku na zachód. Jest to droga o niskim natężeniu ruchu, do obsługi lokalnej. Druga droga lokalna – ul. Topolowa przebiega w odległości ok. 260 m na północny-wschód (również o niskim natężeniu ruchu, do lokalnej obsługi).

W km 19+560 przejście dolne dla średnich zwierząt zespolone z rzeką Lublinicą MS-PZDs/D-19,56/S11/1, na skraju siedliska leśnego. Najbliższa zabudowa znajduje się w odległości ok. 71 m, w kierunku na północny zachód od zachodniego wlotu obiektu. Na wschodnim wlocie obiektu, na północ w odległości ok. 34 m zaprojektowany został zbiornik retencyjny. Wzdłuż obiektu, obustronnie nasadzona zostanie zieleń oraz poprowadzone będą płotki dogęszczająco-naprowadzające, w kierunku na północ do drogi poprzecznej (prowadzonej docelowo po obiekcie) oraz na południe do kolejnego przepustu. Przejście zlokalizowano w zasięgu korytarza ssaków kopytnych i drapieżnych Lasy Lublinieckie, w obszarach węzłowych. W obszarze przejścia stwierdzono lokalne przemieszczanie się fauny, głównie sarny w km ok. 19+380-19+800. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: jeleń (możliwe korzystanie z obiektów zintegrowanych z ciekim wodnym), sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady. W rejonie przejścia nie zidentyfikowano żadnych utrudnień dla migrujących zwierząt oraz innych ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji fauny. Droga S11 przebiegać będzie tutaj po śladzie istniejącej DK11.

W km 21+050 przejście dolne dla dużych zwierząt MS-PZDd/D-21,05/S11/1 - 21+050, zintegrowane z rzeką Droniowicką (potok Droniowicki), w siedlisku o charakterze leśnym. Najbliższa zabudowa znajduje się w odległości ok. 100 m, w kierunku południowo-zachodnim od zachodniego wlotu obiektu. Na wschodnim wlocie obiektu, w odległości około 41 m na południowy wschód zaprojektowany został zbiornik retencyjny. Od obiektu poprowadzone zostaną obustronne nasadzenia zieleni, a także płotki dogęszczająco-naprowadzające, w kierunku na północ do kolejnego obiektu z przerwaniem ciągłości poprzez drogę poprzeczną, na południe do węzła. Przejście to zlokalizowano w zasięgu korytarza ssaków kopytnych i drapieżnych Lasy Lublinieckie, w miejscu lokalnego przemieszczania się fauny (lis, jeź), w km ok. 21+900-22+350. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: jeleń (możliwe korzystanie z obiektów zintegrowanych z ciekim wodnym), sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady. W rejonie przejścia nie zidentyfikowano żadnych utrudnień dla migrujących zwierząt oraz innych ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji fauny. Droga S11 przebiegać będzie tutaj po śladzie istniejącej DK11.

W km 23+140 przejście dolne dla dużych zwierząt WS-PZDd/D-23,14/S11/1 23+140 w obrębie siedliska o charakterze leśnym. W sąsiedztwie brak jest zabudowy. Na najściu obiektu, w odległości do 50 m brak jest elementów mogących utrudniać migrację zwierząt. Płotki dogęszczająco-naprowadzające zaprojektowano obustronnie, zarówno w kierunku na północ, jak i na południe do kolejnych obiektów. W tym miejscu wyróżniono następujące korytarze ekologiczne: korytarz krajowy GKPdC-12, korytarze regionalne ssaków kopytnych i drapieżnych: K/LGL-BSt, D/LGL-BSt, korytarz węzłowy Lasy Lublinieckie oraz zostały stwierdzone migracje zwierząt takich jak: jeleń, sarna, lis, nornica w km ok. 21+900-22+350. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: łoś, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe),

nietoperze, płazy, gady. Migracja zwierząt w tym rejonie odbywa się w obrębie siedliska leśnego, które koliduje z projektowaną trasą S11. Droga krajowa 11 znajduje się tu w przebiegu równoległym od projektowanej drogi ekspresowej, w odległości ok. 176 m w kierunku wschodnim. Na tym odcinku drogi krajowej 11, istnieje możliwa kolizja ze szlakiem migracji fauny, ale prognozowany ruch pojazdów nie będzie duży, wyniesie poniżej 10000 pojazdów na dobę. Brak jest tu też istotnych przeszkód, barier, ogrodzeń czy też oświetlenia oraz nasypów. Migracja fauny po wykorzystaniu przejścia nadal będzie możliwa bez zakłóceń.

W km 23+630 przejście dolne dla dużych zwierząt ES/D-23,63/S11/1 (estakada), na cieku bez nazwy, w miejscu występowania terenu podmokłego, torfowiska. W sąsiedztwie obiektu brak jest zabudowy. Przy obiekcie zaprojektowano obustronne nasadzenia zieleni oraz płotki naprowadzająco-dogęszczające, w kierunku na północ do kolejnego obiektu oraz na południe, z przerwaniem ciągłości barier z uwagi na drogę poprzeczną. W odległości ok. 200 od obiektu w kierunku wschodnim przebiega istniejąca droga DK11. W tym miejscu wyróżniono następujące korytarze ekologiczne: korytarz krajowy GKPdC-12, korytarze regionalne ssaków kopytnych i drapieżnych: K/LGL-BSt, D/LGL-BSt, korytarz węzłowy Lasy Lublinieckie oraz zostały stwierdzone migracje zwierząt takich jak: jeleń, sarna, lis, nornica w km ok. 22+900-24+150. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: łось, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.

Migracja zwierząt w tym rejonie odbywa się w obrębie siedliska leśnego, które koliduje z projektowaną trasą S11. Droga krajowa 11 znajduje się tu w przebiegu równoległym od projektowanej drogi ekspresowej, w odległości około 190 m w kierunku wschodnim. Na tym odcinku drogi krajowej 11, istnieje możliwa kolizja ze szlakiem migracji fauny, ale prognozowany ruch pojazdów nie będzie duży, wyniesie poniżej 10000 pojazdów na dobę. Brak jest tu też istotnych przeszkód, barier, ogrodzeń czy też oświetlenia oraz nasypów. Migracja fauny po wykorzystaniu przejścia nadal będzie możliwa bez zakłóceń.

W km 25+365 przejście dolne dla średnich zwierząt WS-PZDs/D-25,37/S11/1, zintegrowane z przejazdem kolejowym, w rejonie siedliska o charakterze leśnym z dala od zabudowy. W odległości ok. 86 m w kierunku na północny wschód przebiega istniejąca droga DK11. Na najściu obiektu, w odległości do 50 m od niego, brak jest elementów utrudniających migrację zwierząt. W odległości ok. 53 m, w kierunku na północ od zachodniego wlotu obiektu zaprojektowano zbiornik retencyjny, wokół którego nasadzona zostanie zieleń. W rejonie obiektu nie zaprojektowano zieleni naprowadzającej z uwagi na zwarte siedlisko leśne przylegające do przejścia. Od obiektu odchodzić będą płotki naprowadzająco-dogęszczające w kierunku na północ do kolejnego obiektu oraz na południe, z przerwaniem ciągłości barier z uwagi na drogi leśne. W tym miejscu wyróżniono następujące korytarze ekologiczne: korytarz krajowy GKPdC-12, korytarze regionalne ssaków kopytnych i drapieżnych: K/LGL-BSt, D/LGL-BSt, korytarz węzłowy Lasy Lublinieckie oraz zostały stwierdzone migracje zwierząt, głównie sarny w km ok. 25+150-25+750. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: sarna, dzik, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady. Migracja zwierząt w tym rejonie odbywa się w obrębie siedliska leśnego, które koliduje z projektowaną trasą S11. Droga krajowa 11 znajduje się tu w przebiegu równoległym od projektowanej drogi ekspresowej, w odległości około 100 m w kierunku wschodnim. Na tym odcinku drogi krajowej 11, istnieje możliwa kolizja ze szlakiem migracji fauny, ale prognozowany ruch pojazdów nie będzie duży, wyniesie poniżej 10000 pojazdów na dobę. Brak jest tu też istotnych przeszkód, barier, ogrodzeń czy też

oświetlenia oraz nasypów. Migracja fauny po wykorzystaniu przejścia nadal będzie możliwa bez zakłóceń.

W km 26+410 przejście dolne dla dużych zwierząt MS-PZDd/D-26,41/S11/1, zintegrowane z ciekim Wilczarnia (Sadowiec), w rejonie stawów Posmyk, zlokalizowanych w odległości 650 m na wschód od obiektu oraz w rejonie kompleksu leśnego, bez sąsiedztwa zabudowy. W odległości około 40 m na północ od zachodniego wlotu obiektu zaprojektowano zbiornik retencyjny. Obustronne nasadzenia zieleni oraz płotki naprowadzająco-dogęszczające poprowadzone zostaną na północ do kolejnego obiektu, jednakże z przerwaniem ciągłości na poprzeczne drogi leśne, w kierunku na południe do kolejnego obiektu. Jak wyjaśniają autorzy raportu, migracja zwierząt w stronę stawu Posmyk w przypadku tego przejścia nadal odbywać się będzie po powierzchni drogi przez drogę DK 11. Niweleta drogi krajowej DK 11 obok obiektu na rzece Wilczarnia przebiega po powierzchni terenu. Nie ma barier uniemożliwiających migrację, a według prognozy ruchu na drodze krajowej wyniesie poniżej 10000 pojazdów na dobę, tym samym możliwe jest przemieszczanie się zwierząt po powierzchni drogi. Istniejąca droga krajowa DK 11 we wskazanym miejscu nie jest objęta przebudową. Rejon rzeki Wilczarni pozostanie bez zmian. W tym miejscu wyróżniono następujące korytarze ekologiczne: korytarz krajowy GKPdC-12, korytarze regionalne ssaków kopytnych i drapieżnych: K/LGL-BSt, D/LGL-BSt, korytarz węzłowy Lasy Lublinieckie oraz zostały stwierdzone migracje zwierząt, zwłaszcza jelenia w km ok. 26+000-26+580. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: łoś, jeleń, sarna, dzik, wilk, wydra, bóbr, borsuk, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady. Migracja zwierząt w tym rejonie odbywa się w obrębie siedliska leśnego, które koliduje z projektowaną trasą S11. Droga krajowa 11 znajduje się tu w przebiegu równoległym od projektowanej drogi ekspresowej, w odległości około 120 m w kierunku wschodnim. Na tym odcinku drogi krajowej 11, istnieje możliwa kolizja ze szlakiem migracji fauny, ale prognozowany ruch pojazdów nie będzie duży, wyniesie poniżej 10000 pojazdów na dobę. Brak jest tu też istotnych przeszkód, barier, ogrodzeń czy też oświetlenia oraz nasypów. Migracja fauny po wykorzystaniu przejścia nadal będzie możliwa bez zakłóceń.

W km 27+730 przejście dolne dla dużych zwierząt PZDd/D-27,73/S11/1 zintegrowane z drogą leśną, w siedlisku o charakterze leśnym, w odległości ok. 525 m od istniejącej drogi DK11, zlokalizowanej w kierunku wschodnim. W sąsiedztwie brak jest zabudowy. W obrębie najścia, w odległości do 50 m od obiektu brak jest elementów utrudniających migrację zwierząt. Obustronne nasadzenia zieleni oraz płotki naprowadzające/dogęszczające zaprojektowano w kierunku na północ do kolejnego obiektu, jednakże z przerwaniem ciągłości na poprzeczną drogę leśną, w kierunku na południe do km 28+600. W tym miejscu wyróżniono następujące korytarze ekologiczne: korytarz spójności Mała Panew, korytarz krajowy GKPdC-12, korytarze regionalne ssaków kopytnych i drapieżnych: K/LGL-BSt, D/LGL-BSt, korytarz węzłowy Lasy Lublinieckie oraz zostały stwierdzone migracje zwierząt, zwłaszcza jelenia w km ok. 27+250-28+550. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: łoś, jeleń, sarna, dzik, lis, zając, drobne ssaki (gryzonie, owadożerne, łasicowate, pozostałe), nietoperze, płazy, gady.

Migracja zwierząt w tym rejonie odbywa się w obrębie siedliska leśnego, które koliduje z projektowaną trasą S11. Droga krajowa 11 znajduje się tu w przebiegu równoległym od projektowanej drogi ekspresowej, w odległości około 520 m w kierunku wschodnim. Na tym odcinku drogi krajowej 11, istnieje możliwa kolizja ze szlakiem migracji fauny, ale prognozowany ruch pojazdów nie będzie duży, wyniesie poniżej 10000 pojazdów na dobę.

Brak jest tu też istotnych przeszkód, barier, ogrodzeń czy też oświetlenia oraz nasypów. Migracja fauny po wykorzystaniu przejścia nadal będzie możliwa bez zakłóceń.

Autorzy raportu wskazali, iż zaproponowane obiekty odnoszą się do faktycznych stwierdzeń terenowych, występowania ważnych obszarów przemieszczeń zwierząt (w tym korytarzy ekologicznych). W kontekście liczby obiektów, cały zrealizowany odcinek nie będzie zaburzał możliwości migracyjnych fauny. Dodatkowo jak wynika z dokumentacji, zwierzęta małych i średnich rozmiarów mogą korzystać z obiektów poza szlakami migracji, w tym m.in. z: obiektu WD/D-2,20/S11/1 w km 2+200 o szer. 8,35 m w obrębie drogi leśnej i nawierzchni z kruszywa, obiektu WD/D-5,23/S11/1 w km 5+230 o szer. 8,35 m w obrębie drogi leśnej i nawierzchni z kruszywa, obiektu WS/D-20,88/S11/1 w km 20+880 o szer. 28,05 m, szerokości drogi 5,5 m, w obrębie drogi leśnej, obiektu WS/D-26,30/S11/1 w km 26+300 o szer. 27,2 m, szer. drogi 5 m, obiektu WS/D-27,33/S11/1 w km 27+325 w obrębie drogi leśnej o szer. 27,2 m, szer. drogi 5 m.

Zaprojektowane przejścia spełniają wymagania, o których mowa w Poradniku projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność fauny przy drogach (Kurek R.). Tut. organ zwrócił uwagę na położenie przejść: MS-PZM/D-22,27/S11/1 oraz WS-PZDd/D-23,14/S11/1 w niedalekim sąsiedztwie węzła drogowego z uwagi na możliwość wystąpienia utrudnienia w migracji zwierząt. Mając na uwadze powyższe uwarunkowania, autorzy raportu wyjaśnili, że w rejonie ww. obiektów, natężenie ruchu na istniejącej DK 11 w 2036 r. prognozowane jest na poziomie 2841 poj./dobę. Powyższe pozwoli na przekraczanie przez zwierzęta drogi DK11. Zgodnie z wyżej przytoczonym Poradnikiem, przejścia po powierzchni drogi mogą funkcjonować przy drogach jednojezdniowych o natężeniu ruchu < 10000 pojazdów/dobę), dodatkowo w rejonach, gdzie fauna migrując z obiektów może przekraczać DK 11, droga ta pozostaje bez elementów mogących utrudniać tę migrację, czyli bez barier, sztucznego oświetlenia. Tym samym fauna migrując obiektami przy S11, będzie mogła dalej swobodnie przemieszczać się w kierunku wschód-zachód, po powierzchni istniejącej DK11. Fauna migrująca od strony DK11 w kierunku S11, natykając się na tą „przeszkodę” będzie penetrować ogrodzenie drogowe, aż do możliwości swobodnego przekroczenia S11 w obrębie obiektu. Przejście dla zwierząt małych zlokalizowane jest w obszarze leśnym w km 22+270, w odległości ok. 180 m od węzła Lubliniec Południe oraz ok. 250 m od istniejącej drogi krajowej DK 11. Odległość od drogi DK 11 sprawia, że zwierzęta po przejściu przez obiekt usytuowany na drodze S11 będą mogły schronić się w terenie leśnym, następnie pokonać drogę krajową DK11, przez którą migracja odbywa się obecnie, przy znacznie większym natężeniu ruchu.

Zgodnie z Poradnikiem, przejść dla zwierząt dużych i średnich nie należy lokalizować w zasięgu skrzyżowań bezkolizyjnych, oświetlonych odcinków dróg (w tym pasów wyłączni i włączyń), parkingów, MOP, OUA/OUN i SPO/PPO oraz w sąsiedztwie ww. obiektów w odległości: < 200 m – dla obszarów leśnych o zwartym drzewostanie, < 500 m – dla obszarów bezleśnych. Wymóg ten nie dotyczy przejść dla zwierząt małych. Dodatkowo, aby zminimalizować wpływ oświetlenia węzłów drogowych na migrację małej fauny na obiekcie MS-PZM/D-22,27/S11/1 zastosowano ekrany przeciwoślnieniowe w następujących lokalizacjach: w km od 22+205 do 22+323, strona prawa, wys. 2 m, dł. 118 m, w km od 22+220 do 22+338, strona lewa, dł. 126 m.

Obiekt WS-PZDd/D-23,14/S11/1 położony jest w odległości ok. 680 m od węzła Lubliniec Południe, na terenie leśnym. W obrębie obiektu zastosowano ekrany przeciwoślnieniowe w następującej lokalizacji: od km 23+075 do 23+201, strona prawa, wys. 2 m, dł. 126 m, od km 23+078 do km 23+204, strona lewa, wys. 2 m, dł. 142 m. Istniejąca droga krajowa DK 11 położona jest w odległości ok. 200 m od przejścia dla zwierząt dużych. Tereny leśne położone pomiędzy projektowaną drogą S11, a istniejącą DK 11 stanowią będąc bufor,

pozwalający na swobodne rozejście się zwierzyny. Nie ma tu sytuacji bezpośredniego skierowania migracji przez S11 na drogę DK 11. W przypadku obu przejść dla zwierząt możliwości i swoboda migracyjna fauny nie będzie zaburzona.

Autorzy raportu wyjaśnili również, że w rejonie DK, w miejscu przecięcia drogi z ciekim Rokitnica, aktualnie istnieje przejście/przepust przeprowadzający wody, który nie jest sparametryzowany dla migracji zwierząt z przyległych terenów leśnych. Na odcinku drogi bezpośrednio przy rzece Rokitnica występują bariery energochłonne. W tym miejscu zwierzęta migrują po powierzchni drogi DK, poza obiektem. Jak wskazano w przedłożonej dokumentacji, zasadniczym powodem, dla którego będzie możliwa swobodna migracja po powierzchni DK11 jest prognozowany lokalny, znikomy ruch samochodów. Ilość pojazdów będzie kształtować się ma na poziomie 2841 poj./dobę dla prognozy ruchu na 2036 r., przez co migracja fauny nie będzie zakłócona. Istniejąca droga DK 11 pozostanie w stanie jakim jest obecnie. Niweleta drogi będzie po poziomie terenu, brak jest przeszkód w postaci głębokich rowów, odcinek drogi krajowej nie jest oświetlony.

Na wezwanie tut. organu, Inwestor dokonał analizy rozmieszczenia przejść dla dużych zwierząt, z uwagi na znaczny dystans pomiędzy km 6+200, a 21+050. W tym zakresie wyjaśniono, że wytyczając miejsca lokalizacji przejść brano przede wszystkim pod uwagę przebieg korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w dokumencie „Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego” (Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice, 2015), a także obserwacje własne szlaków migracji zwierząt, w toku sporządzania inwentaryzacji przyrodniczej. Przedstawiono tabelarycznie korytarze migracji wraz z kilometrażami przecięć drogi S11 we wszystkich wariantach. Miejsca kolizji z korytarzami pokrywają się ze szlakami migracyjnymi zwierząt oraz zaprojektowanymi przejściami. Wskazano również, że łączna długość terenów leśnych na odcinku 6+200-21+050 na przebiegu wariantu D to 3,6 km. Na odcinkach leśnych występuje zagęszczenie przejść dla zwierząt umożliwiające swobodną migrację fauny (obiekt dolny dla dużych zwierząt MS-PZDd/D-6,20/S11/1 w km 6+200; obiekt dolny dla średnich zwierząt PZDs/D-9,40/S11/1 w km 9+395; obiekt dolny zintegrowany z ciekim MS-PZDs/D-10,79/S11/1 w km 10+785; przejście górne dla średnich zwierząt PZGs/D-12,65/S11/1 w km 12+650; obiekt dolny dla średnich zwierząt zintegrowany z ciekim MS-PZDs/D-19,56/S11/1 w km 19+560; obiekt dolny dla dużych zwierząt zintegrowany z ciekim MS-PZDd/D-21,05/S11/1 - 21+050 w km 21+050). Pozostałe tereny we wskazanym kilometrażu stanowią głównie obszary zurbanizowane, zwierzęta duże nie korzystają z tego rodzaju obszarów.

Dla małych zwierząt zaprojektowano w ciągu drogi S11, 16 szt. obiektów w postaci przepustów o następującym zagospodarowaniu i uwarunkowaniach terenowych.

Obiekt P-PZM/D-0,99/S11/1 w km 0+990 (zintegrowany) zlokalizowano w obrębie terenów o charakterze otwartym, łąkowym, w obszarze występowania szlaku migracyjnego płazów (kumak nizinny, żaba trawna, ropucha szara, żaby zielone, traszka zwyczajna, ropucha zielona). W odległości ok. 30 m na północ istnieje poprzeczna droga – ul. Myśliwska, natomiast najbliższa zabudowa ok. 40 m zlokalizowana jest na zachód od przepustu. W rejonie obiektu nasadzone zostaną zieleń naprowadzająca w postaci rzędowych krzewów wzdłuż ogrodzeń naprowadzających. Przepust zaopatrzone będzie w obustronne ogrodzenia dogęszczające/naprowadzające – na północ do poprzecznej drogi oraz dalej na długości ok. 200 m, w kierunku na południe, w odległości ok. 410 m zaprojektowano kolejny przepust w km 1+155. Na długości 50 m od obiektu – obustronnie, czyli na przestrzeni najścia, brak jest elementów utrudniających migrację. Obszar zaprojektowanego obiektu zlokalizowany jest poza stwierdzonymi szlakami migracyjnymi o randze ponadlokalnej, jednakże w zasięgu występowania szlaków migracyjnych płazów. Po wschodniej stronie obiektu występuje

siedlisko rozrodu płazów, natomiast po stronie zachodniej potencjalne zimowiska. Projektowany wariant przecina szlak migracyjny tej grupy zwierząt. Przejście dedykowane zostało płazom takim jak: żaba trawna, żaby zielone, rzekotka drzewna.

Dla obiektu nie przewidziano wystąpienia efektu barierowego. Migracja odbywa się w obrębie siedlisk zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie drogi S11. Najbliższa droga – DK11 przebiega w odległości ok. 510 m w kierunku wschodnim. Migracje zwierząt następują w kierunku wschód-zachód, bez dalszego przekraczania DK11 w kierunku wschodnim (w niniejszym rejonie występuje obszar przekształcony, zabudowany bez dogodnych siedlisk).

Obiekt P-PZM/D-1,16/S11/1 w km 1+155 (zintegrowany) zlokalizowano w obrębie terenów otwartych, łąkowych, w obszarze występowania szlaku migracyjnego płazów (kumak nizinny, żaba trawna, ropucha szara, żaby zielone, traszka zwyczajna, ropucha zielona). Najbliższa zabudowa zlokalizowana jest ok. 145 m w kierunku na północny-wschód. Wygrodenie dogęszczająco-naprowadzające poprowadzone będzie na długości ok. 240 m na południe oraz na północ w ciągłości do powyższego przepustu. Zieleń naprowadzająca wprowadzona zostanie w postaci rzędowych krzewów wzdłuż ogrodzeń naprowadzających. Na długości 50 m od obiektu – obustronnie, czyli na przestrzeni najścia brak jest elementów utrudniających migrację zwierząt. W odległości 47 m na południe (wschodnia strona obiektu) zlokalizowany jest zbiornik retencyjny otoczony zielenią. Obszar zaprojektowanego obiektu zlokalizowany jest poza stwierdzonymi szlakami migracyjnymi o randze ponadlokalnej, jednakże w zasięgu występowania szlaków migracyjnych płazów. Po wschodniej stronie obiektu występuje siedlisko rozrodu płazów, po stronie zachodniej potencjalne zimowiska. Projektowany wariant przecina szlak migracyjny tej grupy zwierząt. Przejście dedykowane zostało płazom takim jak: żaba trawna, żaby zielone, rzekotka drzewna. Dla obiektu nie przewidziano wystąpienia efektu barierowego. Migracja zwierząt w tym rejonie odbywa się w obrębie siedlisk w bezpośrednim sąsiedztwie drogi S11. Najbliższa droga kategorii lokalna ul. Dobrodzieńska zlokalizowana jest w odległości ok. 510 m na wschód. Migracje w kierunku wschód-zachód następowały będą bez przekraczania DK11 na wschód (w tym rejonie występuje obszar przekształcony, zabudowany bez dogodnych siedlisk).

Obiekt P-PZM/D-5,84/S11/1 w km 5+835 (zintegrowany) zlokalizowano na skraju siedliska leśnego, w strefie ekotonu. Brak jest zabudowy w sąsiedztwie. Na najściu, niemal bezpośrednio po wschodniej stronie, obiektu zlokalizowany jest zbiornik retencyjny. W rejonie obiektu zaprojektowano zielenią naprowadzającą 100 m w każdą stronę od przepustu, w tym wzdłuż południowego brzegu zbiornika, celem jego zamaskowania. Płotki naprowadzające/dogęszczające wyprowadzone będą obustronnie, w kierunku na północ i południe o długościach w każdym kierunku wynoszących powyżej 100 metrów. Przejście dedykowane jest takim zwierzętom jak: lis, mysz polna. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji.

Obiekt P-PZM/D-6,62/S11/1 w km 6+620 (zintegrowany) zlokalizowano w zwartym kompleksie leśnym. Brak jest zabudowy w sąsiedztwie. Na zachodnim wylocie, w odległości około 25 m od obiektu w kierunku południowym zlokalizowany jest zbiornik retencyjny. Brak jest potrzeby nasadzeń naprowadzających z uwagi na zwartą zielenią leśną w otoczeniu obiektu. Płotki dogęszczające/naprowadzające zaprojektowane zostały do kolejnych obiektów – zarówno w kierunku północnym jak i południowym.

Rejon zaprojektowanego obiektu położony jest poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzenie lokalnego szlaku

przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń się ssaków wykazano w obrębie w km ok. 6+650. Przejście dedykowane jest następującym zwierzętom: lis, zając. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji.

Obiekt P-PZM/D-7,06/S11/1 w km 7+060 (zintegrowany) zlokalizowano w zwartym kompleksie leśnym. Brak jest zabudowy w sąsiedztwie. Na najściu w odległości do 50 m brak jest elementów utrudniających migrację. Stwierdzono brak potrzeby wykonania nasadzeń naprowadzających z uwagi na zwartą zieleń leśną w otoczeniu obiektu. Płotki dogęszczające/naprowadzające zaprojektowane zostały do kolejnych obiektów – zarówno w kierunku północnym, jak i południowym. Rejon zaprojektowanego obiektu występuje poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzenie lokalnego szlaku przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń się ssaków wykazano w obrębie w km ok. 6+900. Przejście dedykowane jest zwierzętom o niewielkich rozmiarach takim jak, np. zając. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji. Najbliższa droga, kategorii lokalna ul. Leśna, zlokalizowana jest ok. 720 m w kierunku na południe.

Obiekt P-PZM/D-7,92/S11/1 w km 7+920 (zintegrowany) zlokalizowano na skraju siedliska leśnego, w bezpośrednim sąsiedztwie pól i obszarów otwartych. W bezpośrednim sąsiedztwie brak jest zabudowy, najbliższa w typie zabudowy przemysłowo-usługowej zlokalizowana jest ok. 100 m w kierunku na południe. Płotki dogęszczające/naprowadzające zaprojektowano do kolejnych obiektów – zarówno w kierunku północnym jak i południowym. W kierunku południowym elementem przerywającym ciągłość płotków jest droga poprzeczna – ul. Leśna. Od strony południowej wprowadzono nasadzenia naprowadzające wzdłuż ogrodzeń, natomiast od północy brak jest potrzeby wprowadzania nasadzeń – z uwagi na zwarty kompleks leśny. Rejon zaprojektowanego obiektu występuje poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzenie lokalnego szlaku przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń się ssaków wykazano w obrębie w km ok. 8+000. Przejście dedykowane jest zwierzętom o niewielkich rozmiarach takim jak, np. jeź. Najbliższa zabudowa (usługowa, przemysłowa) zlokalizowana jest ok. 160 m w kierunku na południe. W tym rejonie migracja odbywa się w bliskim sąsiedztwie drogi, w terenie zadrzewionym. W obszarze zabudowy w kierunku na południe, gdzie występuje zabudowa, brak jest dogodnych siedlisk dla fauny.

Obiekt P-PZM/D-8,58/S11/1 w km 8+575 (zintegrowany), zlokalizowano w obrębie strefy ekotonu, pomiędzy zwartym kompleksem leśnym, na terenie otwartym. Na najściu, w odległości do 50 m brak jest elementów utrudniających migrację oraz zabudowy. Płotki dogęszczająco-naprowadzające zaprojektowano w kierunku na północ i na południe do kolejnych obiektów, z czego w kierunku północnym ciągłość barier zostanie przerwana poprzez poprzeczną drogę – ul. Leśną. Rejon zaprojektowanego obiektu zlokalizowany jest poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzenie lokalnego szlaku przemieszczania się herpetofauny - obszary przemieszczeń się płazów wykazano w obrębie w km ok. 8+400-8+600. Na północny wschód od projektowanego wariantu występuje siedlisko rozrodu płazów. Przejście dedykowane jest płazom takim jak: żaba trawna, żaby zielone. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji.

Obiekt P-PZM/D-9,14/S11/1 w km 9+135 (zintegrowany), zlokalizowano w zwartym kompleksie leśnym bez zabudowy w sąsiedztwie. Na najściu w odległości do 50 m brak jest elementów utrudniających migrację (zbiornik retencyjny w odległości ok. 52 m na południe od wschodniego wlotu). Stwierdzono brak potrzeby wprowadzania nasadzeń naprowadzających z uwagi na zwartą zieleń leśną w otoczeniu obiektu. Płotki dogęszczające/naprowadzające zaprojektowano w kierunku kolejnych obiektów – zarówno na północ i jak i południe. Rejon zaprojektowanego obiektu zlokalizowany jest poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzenie lokalnego szlaku przemieszczania się fauny - obszary przemieszczeń się ssaków wykazano w obrębie w km ok. 9+000. Przejście dedykowane jest zwierzętom o niewielkich rozmiarach takim jak, np. lis. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji.

Obiekt P-PZM/D-11,11/S11/1 w km 11+105 (zintegrowany), zlokalizowano w obrębie terenu otwartego oraz w sąsiedztwie terenów leśnych. Brak jest zabudowy w najbliższym otoczeniu. Na południe od zachodniego wlotu, zlokalizowany jest zbiornik retencyjny. Obustronnie w rejonie obiektu zaprojektowano zieleń naprowadzającą. Płotki dogęszczająco-naprowadzające poprowadzone będą obustronnie, na północ do kolejnego obiektu oraz na południe, z przerwaniem ciągłości barier przez poprzeczną drogę – ul. Główną. Rejon zaproponowanego obiektu występuje poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie proponowanego przepustu występuje liczna sieć rowów/cieków w otoczeniu terenów leśnych, predestynujących do podejmowania przemieszczeń przez małe ssaki oraz płazy. Stwierdzono tu możliwość występowania fauny ziemno -wodnej, drobnych ssaków oraz płazów. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji. Najbliższa droga kategorii lokalna, ul. Porcelanowa, zlokalizowana jest w odległości około 540 m w kierunku na północny-wschód oraz ok. 520 m w kierunku wschodnim – ul. Główna. Są to drogi o niskim natężeniu ruchu, do obsługi lokalnej.

Obiekt P-PZM/D-11,78/S11/1 w km 11+775 (zintegrowany), zlokalizowano w obrębie terenu otwartego. Na wschodnim wlocie, na południe od obiektu w odległości około 48 m zlokalizowany jest zbiornik retencyjny. W promieniu do 50 m na najściu brak jest innych elementów utrudniających migrację. Po obu stronach obiektu poprowadzono zieleń naprowadzającą. Płotki dogęszczające/naprowadzające zlokalizowano obustronnie, na północ i na południe do kolejnych obiektów z przerwaniem ciągłości przez drogi poprzeczne. Przejście dedykowane jest zwierzętom o niewielkich rozmiarach takim jak, np. lis. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji. Najbliższa droga kategorii lokalna ul. Główna, zlokalizowana jest w odległości ok. 320 m w kierunku na zachód. Jest to droga o niskim natężeniu ruchu, do obsługi lokalnej.

Obiekt P-PZM/D-13,98/S11/1 w km 13+975 (zintegrowany), zlokalizowano w obrębie terenu otwartego. W odległości ok. 46 m na południe od zachodniego wlotu obiektu zaprojektowano zbiornik retencyjny. Kolejny zbiornik położony będzie na północ, po tej samej stronie, w odległości ponad 50 m, czyli poza terenem najścia. W rejonie obiektu poprowadzono obustronne nasadzenia zieleni oraz płotki dogęszczające/naprowadzające (płotki do km 13+800 na północ oraz do km 14+200 na południe). Rejon projektowanego obiektu występuje poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzonego, lokalnego szlaku przemieszczania się fauny. Obszary

przemieszczeń się ssaków wykazano w obrębie km ok. 13+580. Przejście dedykowane jest zwierzętom o niewielkich rozmiarach takim jak np. lis. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji. Najbliższa droga kategorii lokalna ul. Dębowa, zlokalizowana jest w odległości około 460 m w kierunku południowo-wschodnim. Jest to droga o niskim natężeniu ruchu, do obsługi lokalnej.

Obiekt P-PZM/D-15,94/S11/1 w km 15+935 (zintegrowany), zlokalizowano w obszarze o charakterze pól uprawnych i terenów otwartych. Na wschodnim wlocie, w odległości około 36 m na północ zlokalizowano zbiornik retencyjny. W sąsiedztwie brak jest zabudowy i innych elementów mogących utrudniać migrację. Obustronnie zaprojektowano zieleń naprowadzającą. Płotki naprowadzające/dogęszczające wyprowadzone będą obustronnie, w kierunku na północ i południe (do węzła drogowego) o długościach w każdym kierunku wynoszących powyżej 100 metrów.

Rejon zaproponowanego obiektu występuje poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzenie lokalnego szlaku przemieszczania się fauny. Obszar przemieszczania się ssaków wykazano w obrębie km ok. 15+000. Przejście dedykowane jest zwierzętom o niewielkich rozmiarach takim jak np. lis. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji.

Obiekt P-PZM/D-19,95/S11/1 w km 19+950 (zintegrowany), zlokalizowano w zwartym kompleksie leśnym, bez zabudowy w sąsiedztwie. Na zachodnim wlocie, w odległości ok. 41 m na południe zlokalizowano zbiornik retencyjny. Stwierdzono brak potrzeby wprowadzania nasadzeń naprowadzających z uwagi na zwartą zieleń leśną w otoczeniu obiektu. Po zachodniej stronie drogi występuje siedlisko wodo-zależne - bór bagienny. Płotki dogęszczające/naprowadzające zaprojektowano obustronne, zarówno w kierunku na północ jak i południe do kolejnych obiektów. Przepust zaprojektowano poza zasięgiem występowania korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzonego, lokalnego szlaku przemieszczania się herpetofauny. Obszary przemieszczania się płazów wykazano w obrębie km ok. 19+830-20+300. Na zachód od projektowanego wariantu występuje cenne siedlisko rozrodcze płazów wraz z siecią rowów i obszarów podmokłych, na wschodzie tereny leśne stanowiące potencjalne zimowiska. Przejście dedykowane płazom takim jak: żaba trawna, żaby zielone, rzekotka drzewna.

Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji. Na tym fragmencie projektowana droga S11 będzie przebiegać w linii istniejącej DK11.

Obiekt PZM/D-20,15/S11/1 w km 20+150 zlokalizowano w zwartym kompleksie leśnym bez zabudowy w sąsiedztwie. Na najściu, w odległości do 50 m brak jest elementów mogących utrudniać migrację zwierząt. Stwierdzono brak potrzeby wprowadzania nasadzeń naprowadzających z uwagi na zwartą zieleń leśną w otoczeniu obiektu. Płotki dogęszczające/naprowadzające zaprojektowano obustronnie, w kierunku na północ do kolejnego obiektu oraz na południe, jednakże z przerwaniem ciągłości barier poprzez drogę poprzeczną. Rejon zaprojektowanego obiektu występuje poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzonego, lokalnego szlaku przemieszczania się herpetofauny. Obszary przemieszczania się płazów wykazano w obrębie km ok. 19+830-20+300. Na zachód od projektowanego wariantu stwierdzono cenne siedlisko rozrodcze płazów wraz z siecią rowów i obszarów podmokłych, na wschodzie tereny leśne stanowiące potencjalne zimowiska. Przejście dedykowane

plazom takim jak: żaba trawna, żaby zielone, rzekotka drzewna. Nie stwierdzono w tym rejonie utrudnień w migracji zwierząt – brak jest jakichkolwiek ciągów komunikacyjnych w pobliżu, które mogłyby stanowić utrudnienie w swobodnej migracji. Na tym fragmencie projektowana droga S11 będzie przebiegać w linii istniejącej DK11.

Obiekt MS-PZM/D-22,27/S11/1 w km 22+270 zespolony z ciekim Rokitnica, zlokalizowany w siedlisku o charakterze leśnym bez zabudowy w sąsiedztwie. Na wschodnim wlocie w odległości około 32 m na północ zlokalizowany jest zbiornik retencyjny. Stwierdzono brak potrzeby wprowadzania nasadzeń naprowadzających z uwagi na zwartą zieleń leśną w otoczeniu obiektu. Płotki dogęszczające/naprowadzające zaprojektowano obustronnie, zarówno w kierunku na północ jak i na południe do kolejnych obiektów.

Rejon proponowanego obiektu występuje poza zasięgiem korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzonego, lokalnego szlaku przemieszczania się fauny. Obszary przemieszczania się ssaków wykazano w obrębie km ok. 22+300. Przejście dedykowane jest zwierzętom o niewielkich rozmiarach takim jak np. lis. Na tym fragmencie drogi migracja zwierząt odbywa się w obrębie siedliska leśnego, które koliduje z projektowaną trasą S11. Droga krajowa 11 przebiega tu równolegle do projektowanej drogi S11, w odległości ok. 250 m w kierunku wschodnim. Na odcinku drogi krajowej 11, w możliwej kolizji ze szlakiem fauny prognozowany ruch pojazdów jest na poziomie poniżej 10000 pojazdów na dobę. Brak jest przeszkód, czyli barier, ogrodzeń czy też oświetlenia oraz nasypów. Migracja fauny po wykorzystaniu przejścia nadal możliwa będzie bez zakłóceń. Ponadto, w ciągu DK11 zlokalizowany jest obiekt na cieku, wspomagający migrację zwierząt.

Obiekt P-PZM/D-26,77/S11/1 w km 26+765 (zintegrowany), zlokalizowano w siedlisku o charakterze leśnym, w odległości ok. 800 m od stawu Posmyk położonego na wschód od przepustu. W odległości ok. 170 m przebiega droga DK11. W sąsiedztwie brak jest zabudowy. W odległości ok. 40 m na północ od zachodniego wlotu zlokalizowany jest zbiornik retencyjny. Stwierdzono brak potrzeby wprowadzania nasadzeń naprowadzających z uwagi na zwartą zieleń leśną w otoczeniu obiektu. Zaprojektowano obustronne płotki naprowadzające/dogęszczające w kierunku na północ i południe do kolejnych obiektów, z przerwaniem ciągłości z uwagi na ścieżkę leśną. Rejon projektowanego obiektu występuje poza zasięgiem występowania korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, jednakże w obrębie stwierdzonego, lokalnego szlaku przemieszczania się herpetofauny. Obszary przemieszczania się płazów wykazano w obrębie km ok. 26+200-26+800.

Na wschód od projektowanego wariantu występuje cenne siedlisko rozrodcze płazów wraz z siecią rowów, natomiast na zachodzie zlokalizowane są tereny leśne stanowiące potencjalne zimowiska tej grupy zwierząt. Przejście dedykowane płazom takim jak: żaba wodna, żaba zielona, ropucha szara. Na tym fragmencie drogi migracja zwierząt odbywa się w obrębie siedliska leśnego, które koliduje z projektowaną trasą S11. Droga krajowa 11 przebiega tu równolegle do projektowanej drogi S11, w odległości ok. 180 m w kierunku wschodnim

Gatunkami stwierdzonymi w obrębie obiektu są płazy, których zasięg migracyjny może dochodzić do ponad 1,5 km, jednakże, w niniejszym rejonie potencjalne obszary rozrodu występują w rejonie cieków i rowów, na zachód od obiektu, w odległości około 240 m. Ryzyko przejścia przez DK11 w kierunku oddalonego o ok. 850 m na wschód zbiornika jest znikome. Nie wykazano przypadków martwych płazów na DK11.

W pkt. III.2 określono, w jaki sposób należy kształtować przejścia dla zwierząt oraz ich otoczenie, aby zachęcić faunę do korzystania z obiektu. W warunku tym zwrócono uwagę na istotność szczelnego połączenia obiektów z ogrodzeniami ochronnymi. W pasach

o szerokości ok. 0,5 m przylegających bezpośrednio do ogrodzeń ochronno-naprowadzających nakazano prowadzić regularne wykaszanie roślinności zielnej oraz usuwanie samosiewów drzew i krzewów (poza okresem lęgowym ptaków), co zapobiegnie wspinaniu się zwierząt na roślinność i przechodzenie na drugą stronę ogrodzenia (pkt.II.2.6). Ponadto wskazano wymagania w zakresie zagospodarowania powierzchni przejść (w tym kształtowanie zieleni niskiej i wysokiej, tworzenie mikrosiedlisk). Określono też w jaki sposób należy wykonać półki ziemne, w przypadku przejść zespolonych z ciekim. Dla przejść zintegrowanych z drogami (w tym przypadku leśnymi) narzucono warunki w zakresie częstotliwości ich użytkowania, nawierzchni, nachylenia skarp itp. Warunek określa w jaki sposób należy lokalizować obiekty odwodnieniowe względem drogi, co ma na celu zapobieżenie uwięzieniu zwierząt w ich przestrzeniach oraz wszelkim utrudnieniom podczas migracji. Po zakończeniu kształtowania przejść, w ich sąsiedztwie nakazano odtworzyć warunki glebowe co umożliwi samoodtworzenie się roślinności o składzie gatunkowym i strukturze zbliżonej do zbiorowisk roślinnych występujących w sąsiedztwie przejścia. Dla przejść górnych dodatkowo nałożono wymagania w zakresie: kształtu obiektu (kształt podwójnej paraboli w rzucie pionowym), nachylenia przejścia i nasypów najść - 15%, stosunek szerokości do długości przejścia $>0,8$, nachylenia skarp dróg równoległych i rowów na najściach na przejścia dla zwierząt -na odcinku ok. 100 m od krawędzi przejścia, które nie mogą być większe niż 1:2,5. Powyższe wymogi mają na celu zwiększenie skuteczności przejść jako obiektów migracyjnych dla zwierząt. Na powierzchni przejścia górnego wzdłuż ekranów przeciwoślusienowych nakazano utrzymywać pasy o szerokości ok. 2,5 m, w stanie niezakrzewionym i niezadrzewionym (wykaszanie poza okresem lęgowym ptaków) co zapewni skuteczność ekranów jako osłon antyślusienowych (pkt.II.2.5). Ostateczne rozmieszczenie nasadzeń drzew i krzewów w obrębie przejść, a także ułożenie na ich powierzchni elementów habitatowych nakazano określić specjalście z nadzoru przyrodniczego (ekspert teriolog, herpetolog). W raporcie szczegółowo opisano zagospodarowanie przejść mając na uwadze nasadzenia roślinności oraz inne elementy wzbogacające przejścia, wskazano też jednak, że na etapie projektu budowlanego mogą nastąpić zmiany w tym zakresie. Dlatego też docelowe zagospodarowanie przejść będzie oceniane na etapie projektu budowlanego, na ponownej ocenie oddziaływania na środowisko.

Ekrany przeciwoślusieniowe określone w pkt.III.3, tabela nr 11 zastosowane będą w obrębie przejść dla zwierząt dużych i średnich w postaci drewnianego, szczelnego parkanu o wysokości minimum 2,0 m, ograniczającego przenikanie światła z drogi w otoczenie przejść. Przy przejściach dolnych ekrany zlokalizować obustronnie wzdłuż jezdni drogi, na długości przejścia oraz minimum 50 m poza jego granicami, w obu kierunkach. Przy przejściach górnych ekrany zrealizować wzdłuż zewnętrznych krawędzi przejść do końca najść ziemnych. Ekrany połączyć szczelnie z ogrodzeniem ochronnym.

Zgodnie z pkt.III.4 sentencji decyzji cały odcinek projektowanej drogi zostanie ogrodzony, co wynika z obowiązujących przepisów prawa (par. 91 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 24.06.2022 w sprawie przepisów techniczno - budowlanych dotyczących dróg publicznych). Równocześnie przedmiotowe wyгородzenie zabezpieczało będzie przed kolizjami pojazdów ze zwierzętami, co jest ważne zarówno ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego, jak i ochronę fauny. Określone parametry tego ogrodzenia zapewnią jego skuteczność i wytrzymałość. Wskazana wysokość uwarunkowana jest występowaniem w otoczeniu drogi dużych ssaków kopytnych, przede wszystkim jelenia. Zgodnie z dostępną literaturą (Poradnikiem projektowania przejść dla zwierząt Kurek R.) minimalna wysokość

ogrodzenia w przypadku obszarów stałego występowania oraz migracji jeleni/ i/lub łosi wynosi 240 cm.

W przedstawionym raporcie wskazano natomiast, że kierując się zasadą przezorności przewidziano przy realizacji drogi S11 zastosowanie siatki posiadającej wysokość większą, tj. 250 cm. Aby zminimalizować ryzyko przedostawiania się na drogę małych zwierząt nakazano natomiast, aby rozmiar średnicy oczek siatki zmniejszał się ku dołowi. Siatka zostanie wkopana na głębokość 30 cm, co stanowić będzie zabezpieczenie przed podkopywaniem się pod nią przez zwierzęta. Ciągła siatka zastosowana zostanie również w miejscu ekranów akustycznych. Brak będzie zatem konieczności łączenia ekranów akustycznych z ogrodzeniem, co wyeliminuje jednocześnie źródło potencjalnych nieszczelności. W pkt. III.4.1)-3) określone zostały też istotne wskazania dotyczące przebiegu ogrodzenia w zależności od poziomu niwelety drogi oraz w stosunku do dodatkowych elementów infrastruktury (rowy odwodnieniowe, elementy związane z obsługą obiektów przy drodze). Obiekty takie, mogące stanowić dla zwierząt przeszkody lub pułapki będą się znajdowały za ogrodzeniem, od strony drogi, w strefie niedostępnej dla zwierząt. Ogrodzenia będą przebiegały również przy podstawie nasypów lub wzdłuż zewnętrznej (górnej) krawędzi wykopów oraz bez gwałtownych załamania. Taka lokalizacja ogrodzenia będzie sprzyjała swobodnemu przemieszczaniu się zwierząt wzdłuż siatki. Zrealizowane zgodnie z powyższymi, zaproponowanymi w dokumentacji parametrami ogrodzenia będą zatem skutecznie chroniły przed przedostawianiem się zwierząt na jezdnię, a jednocześnie naprowadzały zwierzęta w kierunku dedykowanych dla nich przejść.

Ze względu na występowanie w rejonie inwestycji małych zwierząt, zwłaszcza płazów konieczny będzie również montaż stałych wygradzeń herpetologicznych. Funkcję taką mogą spełniać samodzielne płotki lub wygradzenia zintegrowane z głównym ogrodzeniem drogi. Zgodnie z Raportem inwestor planuje zastosowanie drugiego rozwiązania, zwłaszcza, że cały projektowany odcinek inwestycji będzie posiadać ogrodzenie główne, uniemożliwiające dostęp dużych zwierząt. W tej sytuacji zastosowana musi zostać siatka dogęszczająca o bardzo drobnych oczkach do wys. min. 50 cm ponad poziomem gruntu, która będzie zlokalizowana na szlakach migracji płazów i małych zwierząt, przy przejściach wykorzystywanych przez płazy i małe zwierzęta, a także będzie oddzielała rejon zbiorników retencyjnych udostępnionych płazom od pasa drogowego. Ponieważ zgodnie z informacjami zawartymi w raporcie ogrodzenie główne do wysokości minimum 50 cm będzie wykonane z siatki o parametrach 2 cm x 15 cm lub 5 cm x 15 cm z zastosowaniem siatki dogęszczającej o wymiarach oczek 2 cm x 15 cm – w pkt III.5 określono również, że w drugim przypadku, w miejscach, gdzie nakazano zastosowanie wygradzeń herpetologicznych, siatkę dogęszczającą należy zastąpić siatką o gęstych oczkach 0,5 cm x 0,5 cm. Istotne jest również zachowanie pozostałych parametrów, tj. głębokości wkopania siatki w grunt oraz obecności przewieszki. Będzie to stanowiło ochronę przed powstawaniem nieszczelności ogrodzeń przy gruncie np. na skutek erozji, wypłukiwania podłoża oraz podkopywania przez zwierzęta, przewieszka natomiast przed przedostawianiem się na jezdnię wspinających się po siatce zwierząt. Bardzo ważne jest również ściśle połączenie siatki dogęszczającej z ogrodzeniem głównym, tak aby nie dochodziło do uwiecznienia zwierząt pomiędzy dwiema warstwami projektowanego ogrodzenia.

Realizacja oraz eksploatacja inwestycji w sposób, który nie spowoduje znaczących, negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, wymaga zastosowania specjalistycznych działań, eliminujących lub minimalizujących poszczególne oddziaływania. W pkt. IV. nałożono warunki określające obowiązek prowadzenia monitoringu oraz jego pełny, wymagany zakres. Odpowiada on kluczowym działaniom minimalizującym, które będą

zastosowane podczas realizacji przedsięwzięcia. Zapewni to uzyskanie odpowiedniej wiedzy o skuteczności, w tym długoterminowych skutkach podjętych działań, służących ochronie środowiska przyrodniczego.

Ponieważ jednym z najważniejszych działań ograniczających oddziaływanie drogi na środowisko przyrodnicze jest łagodzenie efektu bariery utrudniającej swobodne przemieszczanie się fauny, zgodnie z pkt. IV.2 nałożono obowiązek prowadzenia monitoringu wykorzystania przejść dla zwierząt oraz skuteczności urządzeń zapobiegających wtargnięciu zwierząt na drogę. Zgodnie z raportem, do monitoringu wytypowano różne rodzaje przejść, uwzględniając wszystkie grupy zwierząt (przejścia dla zwierząt dużych, średnich oraz małych). Poza przejściami zaproponowanymi zgodnie z dokumentacją, tutaj organ nałożył dodatkowo obowiązek monitorowania skuteczności przejścia MS-PZM/D-22,27/S11/1 w km 22+270 dla małych zwierząt zespolonego z ciekim Rokitnica w siedlisku leśnym, WS-PZDs/D-25,37/S11/1 w km 25+365 (przejścia dla średnich zwierząt zintegrowanego z przejazdem kolejowym), WS-PZDd/D-23,14/S11/1 w km 23+140 (przejścia dolnego w terenie leśnym), MS-PzDd/D-26,41/S11/1 w km 26+410 (przejścia dla dużych zwierząt zintegrowanego z ciekim Wilczarnia, w pobliżu stawów Posmyk). Przejścia te znajdują się w obrębie S11 w rejonie, gdzie droga ekspresowa jest w układzie równoległym do DK11. Do monitorowania wyznaczono także jedyne w układzie S11 przejście górne dla średnich zwierząt oznaczone jako PZGs/D- 12,65/S11/1 w km 12+650.

W decyzji określono również jakich kluczowych informacji powinien dostarczyć monitoring przejść dla zwierząt oraz jakie techniki prowadzenia badań należy wykorzystać w tym celu i z jaką minimalną częstotliwością prowadzić kontrole. Obecnie znane są specjalistom wypracowane, skuteczne metody prowadzenia obserwacji migrujących przez przejścia zwierząt, opisane zarówno w literaturze, jak i zweryfikowane podczas prac terenowych. Zastosowanie tych metod oraz prowadzenie badań monitoringowych przez zoologów specjalizujących się w dziedzinie teriologii i herpetologii, pozwoli na uzyskanie wiarygodnych informacji na temat wykorzystywania przejść przez faunę. Specjaliści ci będą mogli też zdecydować o ewentualnym zastosowaniu metod dodatkowych gromadzenia danych. Wynika to z faktu, że możliwości w tym zakresie stale się poszerzają, m.in. w związku z dostępem do nowych technologii. Nadzór odpowiednich specjalistów pozwoli zatem na dobór najskuteczniejszych metod pozyskiwania informacji o migrującej faunie, w zależności od sytuacji zastanej w terenie.

W pkt. IV pkt.2.5f nakazano, aby podczas prowadzenia monitoringu określić też liczbę kolizji zwierząt z pojazdami na drodze, a w przypadku stwierdzenia takich zdarzeń ustalić przyczyny wtargnięcia zwierząt na jezdnię i określić działania zaradcze. Na odcinku ok. 3,9 km odcinek drogi S11 w wariantcie D poprowadzony został po istniejącej drodze krajowej DK11 w km 17+473 – 20+213. Część trasy przebiegać też będzie równolegle do przebiegu DK11. W tych rejonach drogi zaprojektowano przejścia dla zwierząt. Obiekty te wskazano do monitorowania w tabeli nr 18.

Ponieważ cały procedowany odcinek drogi ekspresowej zostanie ogrodzony siatką drogową, zdarzenia kolizji pojazdu ze zwierzętami możliwe są w przypadku pokonania siatki przez zwierzyne, np. poprzez podkopanie się, przeskoczenie ogrodzenia, zniszczenie ogrodzenia przez zwierzyne bądź ludzi, itp. W tej sytuacji możliwe będzie stosunkowo proste podjęcie działań zaradczych, np. poprzez naprawę ogrodzenia czy ewentualne głębsze wkopanie siatki w grunt czy podniesienie jej wysokości.

Integralną częścią zapewnienia skutecznej ochrony włośchatki, a także sóweczki jest monitorowanie zajętości siedlisk i zmian w liczebności tych gatunków w sąsiedztwie inwestycji. Monitoring ten wykaże, czy przyjęto prawidłowe i efektywne rozwiązania

w zakresie działań minimalizujących, zastosowanej kompensacji i ustalonej liczby budek lęgowych, które zapewnią uniknięcie znaczącego negatywnego oddziaływania inwestycji na lokalne populacje tych gatunków. Prowadzenie monitoringu umożliwi również odnalezienie nowych gniazd sów i zabezpieczenie ich przed antropopresją oraz niekorzystnym wpływem prac leśnych. Tut. organ określił zatem warunki pkt. IV.3, gdzie nałożył obowiązek prowadzenia monitoringu populacji sóweczki i włochatki, a także szczegóły tego monitoringu takie jak zasięg powierzchni objętych badaniami, ramy czasowe, a także skuteczne metody jego prowadzenia. Metodyka została określona na podstawie przedłożonej dokumentacji, raportu wraz z jego uzupełnieniami, w tym opracowania pn.: „Występowanie włochatki i sóweczki w części obszaru Lasów Lublinieckich wraz z propozycją monitoringu i kompensacji w ramach planowanej budowy Drogi Ekspresowej S11 w województwie śląskim - odcinek 1” (K. Belik, R. Gwóźdź, Boruszewice, 2024 r.), a także poradnika metodycznego Monitoring Ptaków lęgowych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.) 2015. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa). Wskazano w niej na najistotniejsze aspekty prowadzenia badań tych dwóch gatunków oraz na różnice pomiędzy nimi, które muszą zostać uwzględnione podczas prowadzenia obserwacji. O ile okres roku, w którym można prowadzić badania w znacznej mierze pokrywa się dla obydwu gatunków sów, to inna jest ich aktywność dobową. O ile w przypadku włochatki właściwe są obserwacje nocne, to sóweczka jest aktywna głównie o zmierzchu i świcie. Nie należy wabić sóweczki w nocy, zwłaszcza w obecności odzywających się innych gatunków sów (ponieważ w nocy widzi słabo, prowokując ją do odezwania się, narażamy ptaka na ataki większych gatunków sów). Ze względu na wyjątkowo krótką aktywność głosową sóweczek i znaczny teren, który będzie podlegał kontroli nakazano też, aby badania tego gat. prowadziły co najmniej dwie osoby. W pkt.IV.3.3c zawarto natomiast zapis, że stosowanie stymulacji głosowej należy traktować jako ostateczność, w przypadku stwierdzenia słabej aktywności głosowej ptaków. Jest to ważne z dwóch powodów. Nie należy stosować stymulacji, jeśli sowy wykazują spontanicznie aktywność głosową, gdyż tak zwabione ptaki podążają za źródłem dźwięku i ustalona lokalizacja może mieścić się poza ich naturalnymi rewirami. Ponadto nadmierne wabienie niepokoi ptaki, zakłóca ich naturalny rytm dobowy, a jednocześnie ogranicza możliwość zdobycia pokarmu.

Dopuszczono natomiast, aby szczegóły monitoringu określił specjalista ornitolog (np. dostosowanie dat obserwacji do czasu zalegania pokrywy śnieżnej i pozostałych warunków pogodowych, użycia głosów do stymulacji samców lub zaniechanie wabienia w zależności od aktywności głosowej ptaków). Jest to konieczne, ponieważ pewne warunki w terenie mogą różnić się w kolejnych sezonach wegetacyjnych. Z tego względu istotne jest, aby badania były prowadzone przez specjalistę ornitologa o potwierdzonym doświadczeniu, odpowiadającym przedmiotowi badań, posiadającego wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia monitoringu ptaków leśnych przy pomocy nasłuchów. Zaznaczono również, że zastosowane metody muszą być zgodne z metodyką używaną w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, opisaną w poradniku metodycznym Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (Chylarecki 2015) oraz używaną w programie Monitoringu Lęgowych Sów Leśnych prowadzonego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W ocenie tut. organu są to bowiem metody o potwierdzonej, dużej skuteczności oraz bezpieczne dla ptaków, umożliwiają również porównanie uzyskanych danych do danych literaturowych i dotychczasowych badań tych gatunków prowadzonych regularnie na terenie kraju. Konieczny będzie również monitoring przypadków padnięć ptaków w wyniku kolizji z pojazdami (zgodnie z pkt. IV. 4).

Zagrożeniem dla awifauny będą ewentualne kolizje z poruszającymi się po drodze pojazdami. Monitoring takich zdarzeń powinien odbywać się corocznie przez wskazany w warunku okres czasu, uwzględniając wszystkie pory roku. Ponieważ w raporcie nie odniesiono się do metody prowadzenia tego rodzaju monitoringu, tut. organ nakazał, aby o wyborze metodyki i terminach prowadzenia obserwacji zdecydował specjalista ornitolog. Metodyka prowadzenia badań musi być jednak zgodna z dostępną literaturą branżową (artykułami naukowymi, poradnikami metodycznymi z dziedziny ornitologii).

Monitoring musi również dotyczyć stanu wszystkich wykonanych nasadzeń, tak aby można było w razie potrzeby uzupełnić powstałe straty zieleni. Czas monitoringu roślinności dostosowano do okresu gwarancyjnego trwającego 3 lata. Zgodnie z przekazaną dokumentacją okres gwarancyjny ma na celu, m. in. podjęcie zabiegów prowadzących do ukorzenia roślin, wymiany uschniętych i uszkodzonych drzew i krzewów, które zostaną wymienione w stosunku 1:1. Jest to wystarczający czas, aby zieleń mogła funkcjonować w terenie samodzielnie, a zwierzęta przyzwyczały się do korzystania z przejść. Ponadto roślinność na samych przejściach dla zwierząt nadal będzie kontrolowana ramach monitoringu tych obiektów i ich zagospodarowania. Tut. organ określił natomiast szczegóły tego monitoringu zieleni, nakazując, aby był on wykonany przez specjalistę z dziedziny botaniki, dendrologii lub ogrodnictwa. Warunek ten służy zapewnieniu fachowej kontroli stanu zieleni, a w razie potrzeby skutecznemu wprowadzeniu działań zaradczych, specjalista będzie bowiem w stanie zdiagnozować powody ewentualnych strat zieleni i zalecić odpowiednie środki, aby uniknąć wypadania nasadzeń uzupełniających. Zaznaczono również, aby sadzonki, które zostały posadzone w ramach nasadzeń poprawkowych, pielęgnować oraz regularnie podlewać przez kolejne 3 lata, czyli przez pełny okres czasu potrzebny do uznania, że rośliny te przyjęły się trwale.

Ponieważ w ramach realizacji inwestycji wybudowany zostanie tylko jeden zbiornik zastępczy, tut. organ zdecydował, że należy prowadzić również jego monitoring (pkt. IV.6). Kontrole muszą być prowadzone co najmniej raz w roku, w 2, 3 i 5 roku po wybudowaniu zbiornika kompensacyjnego, aby warunki panujące w nowo wykonanym obiekcie uległy ustabilizowaniu. W świeżych, niedojrzałych zbiornikach mogą one bowiem ulegać gwałtownym zmianom. Kontrole zbiornika muszą być wykonane przez specjalistę herpetologa, aby określił on czy w zbiorniku panują odpowiednie warunki umożliwiające rozród batrachofauny. Jeżeli będzie to konieczne do poprawy warunków do rozrodu płazów, to należy przeprowadzić działania zalecone przez herpetologa (np. odmulenie zbiornika, likwidację części roślinności lub odłów ryb).

Sprawozdania z monitoringu – częściowe oraz końcowe zbiorcze, mają być przekazywane do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, co pozwoli na weryfikację nakazanych działań minimalizujących i skuteczności kompensacji (pkt. IV.7). Jednocześnie umożliwi to sformułowanie zaleceń wynikających z prowadzonego monitoringu, dotyczących ewentualnej potrzeby zastosowania działań korygujących.

Mając na uwadze kwestie o których mowa w art. 82 ust. 2 ustawy ocenowej, w decyzji nałożony został obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko (pkt. V), przede wszystkim bowiem posiadane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dane na temat przedsięwzięcia wymagają uszczegółowienia w ramach decyzji pozwolenia na ZRID. Ponowna ocena pozwoli zatem zweryfikować i doszczegółowić, m.in. kwestie związane z:

- ingerencją zamierzenia w cenne siedliska przyrodnicze i stanowiska chronionych roślin i mszaków,

- siedliskami rzadkich gatunków ptaków (w oparciu o ponowną inwentaryzację przyrodniczą) i nietoperzy, w tym w szczególności włośchatki i sóweczki wraz z ewentualną weryfikacją zaproponowanych dla ich ochrony działań minimalizujących i kompensacyjnych,
- przejściami dla zwierząt, w tym obiektami dostosowywanymi do tej funkcji – w zakresie, m.in. lokalizacji, typów, parametrów i sposobów ich zagospodarowania, w oparciu m.in. o ponowną inwentaryzację przyrodniczą,
- lokalizacją elementów odwodnienia (zbiorników retencyjnych, studni wpadowych itp.), w odniesieniu do przejść dla zwierząt, np. w związku ze zbliżaniem się tych elementów w rejon tych obiektów,
- lokalizacją oświetlenia docelowego, w odniesieniu do umiejscowienia przejść dla zwierząt,
- powierzchnią zieleni przeznaczoną do nasadzeń kompensacyjnych (m.in. osłonową, jak i w obrębie przejść dla zwierząt),
- lokalizacją ekranów przeciwośnieniowych i długości tych ekranów, w szczególności na obiektach przejść dla zwierząt,
- lokalizacją docelowych wygradzeń ochronno-naprowadzających,
- ingerencją w cieki wodne wraz z weryfikacją oceny stanu/potencjału JCWP, a także weryfikacją obiektów mostowych i rowów, których utrzymanie i drożność są istotne w kontekście zachowania siedlisk przyrodniczych zależnych od wód,
- odwodnieniem drogi, w tym w kontekście bezpieczeństwa dla małych zwierząt,
- działaniami minimalizującymi efekt płoszenia zwierząt - identyfikacja prac oraz terenów, gdzie możliwe będzie prowadzenie w porze nocnej działań wymagających nieprzerwanego ciągu technologicznego,
- ponowną inwentaryzacją pod kątem weryfikacji siedlisk płazów, w tym przeznaczonych do likwidacji, wpływem zamierzenia na batrachofaunę oraz działania minimalizujące i kompensujące dla płazów (m.in. zbiorniki retencyjne udostępnione dla płazów i zbiorniki zastępcze dla tej grupy zwierząt), itd.,
- lokalizacją: stałych i tymczasowych wygradzeń herpetologicznych i drogowych, stop-rynien na zjazdach i drogach poprzecznych, itd.,
- zakresem monitoringu przyrodniczego.

W środowisku przyrodniczym zachodzą ciągle zmiany, zatem na potrzeby ponownej oceny oddziaływania na środowisko powinna zostać przeprowadzona ponowna inwentaryzacja przyrodnicza, która dostarczy informacji w zakresie ewentualnych zmian dotyczących m.in. miejsca występowania cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk i stanowisk chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt. Podczas opracowywania projektu budowlanego mogą też wystąpić okoliczności o charakterze techniczno-budowlanym, których obecnie nie można przewidzieć, a które wpłyną, np. na niweletę czy lokalizację urządzeń ochrony środowiska, itd. Ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko pozwoli zatem zweryfikować i doprecyzować, m.in. umiejscowienie przewidzianych rozwiązań chroniących środowisko. Na etapie sporządzenia projektu budowlanego znane będą również szczegółowe rozwiązania w zakresie zastosowanych rodzajów umocnień cieków, zagospodarowania przejść dla zwierząt, parametrów oświetlenia drogowego czy rodzaje i miejsca koniecznych do wykonania prac wymagających nieprzerwanego ciągu technologicznego (hałas w porze nocnej), itd.

W raporcie rozpoznano oddziaływanie skumulowane inwestycji z innymi inwestycjami planowanymi i zrealizowanymi występującymi w kolizji, bądź w sąsiedztwie przedmiotowego przedsięwzięcia, w tym z inwestycją planowaną na południe od przedmiotowego

przedsięwzięcia, polegającą na kontynuacji budowy drogi S11 na odcinku od rzeki Mała Panew (granica powiatów lublinieckiego i tarnogórskiego) do Piekar Śląskich (połączenie z autostradą A1).

Efekty skumulowane wiążą się z oddziaływaniem na siebie kilku źródeł antropogenicznych. Do tego typu oddziaływań może dochodzić w fazie eksploatacji przedsięwzięcia, jak i na etapie jego realizacji. W fazie realizacji, wystąpienie oddziaływań, które mogą się kumulować, jest wprost zależne od pokrycia się terminu prowadzenia budowy przedmiotowego przedsięwzięcia z terminami budowy innych przedsięwzięć. Stopień eskalacji efektu skumulowanego będzie zdeterminowany odległością pomiędzy przedsięwzięciami i korelacją terminów realizacji poszczególnych części różnych zadań inwestycyjnych, pozostających w sąsiedztwie analizowanego przedsięwzięcia, realizowanych w podobnym czasie. W dokumentacji wzięto pod uwagę zasięg oddziaływania, który wynika z zajętości terenu oraz z przeprowadzonych analiz dla przedmiotowej inwestycji, a w którym to obszarze może dochodzić do kumulowania się oddziaływań.

Do kumulacji oddziaływań tego samego rodzaju i tego samego rodzaju źródeł może dochodzić w miejscach skrzyżowań i dowiązań z istniejącymi i planowanymi inwestycjami liniowymi, w tym drogami i liniami kolejowymi, np. w rejonie:

- Linii kolejowej nr 61 w km 17+690 S11 oraz DK 46 nowy przebieg km 17+715 – tereny chronione akustycznie MN i MNu w odległości ok. 125 m od drogi S11,
- Linii kolejowej nr 152 w km 25+365.

Z uwagi na małe natężenie ruchu na przedmiotowych liniach, odległość od terenów chronionych akustycznie, równoważny poziom dźwięku źródła na poziomie pora dzienna 61,5-63 dB, pora nocna 51,4 - 53,2 dB nie przewiduje się możliwości znaczącej kumulacji oddziaływania akustycznego projektowanej drogi z liniami kolejowymi.

Budowa drogi ekspresowej S11, związana jest z przebudową linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia WN-110 kV w km 20+198. Planowana przebudowa ma na celu usunięcie kolizji linii elektromagnetycznych z projektowaną drogą ekspresową. Zakres przebudowy będzie obejmował: ustawienie nowych słupów wraz z fundamentami i uziemieniami, montaż nowej izolacji, przewodów roboczych oraz odgromowych, demontaż zbędnych elementów po przebudowie linii energetycznych.

W wariancie D tor przebiegu linii ulegnie zmianie, co spowoduje konieczność przepięcia istniejących przewodów oraz postawienie słupów w innym rozstawie. Wszystkie skrzyżowania linii napowietrznych wysokiego napięcia WN-110 kV, WN – 220 kV oraz WN – 400 kV z drogą ekspresową zostaną wykonane z zachowaniem wymagań normy PN-E-05100-1.

Zachodziła będzie też konieczność postawienia słupów w innym rozstawie, co spowoduje, że zostaną wykonane prace ziemne, wynikające z posadowienia nowych słupów oraz demontażu starych. Negatywne oddziaływanie będzie miało miejsce tylko podczas realizacji inwestycji i będzie ograniczone do terenu posadowienia nowych konstrukcji.

Posadowienie słupów będzie wiązać się z koniecznością usunięcia warstwy glebowej. Przekształcenia takie będą jednak ograniczały się wyłącznie do wykopów fundamentowych i będą miały charakter punktowy. Wierzchnia warstwa gleby zostanie naruszona poprzez poruszanie się na miejscu budowy sprzętu ciężkiego. W celu zmniejszenia szkód, wszelki transport należy prowadzić po istniejących w sąsiedztwie drogach oraz drogach technologicznych, wykorzystywanych do realizacji projektowanej drogi ekspresowej.

Zasypanie wykopów powstałych po demontażu starych słupów oraz doprowadzenie terenu po posadowieniu nowych do istniejącej niwelety terenu, powinno zostać przeprowadzone z wykorzystaniem gruntu miejscowego. Ponadto, realizacja przebudowy, w sposób trwały, nie wpłynie na powierzchnię ziemi. Rzeźba terenu nie będzie wymagać przekształceń typu

zagłębienia, nasypy jak również zmian rzędnych wysokościowych, co pozwala na zachowanie harmonii z istniejącymi warunkami środowiska. W przypadku wód powierzchniowych oddziaływanie ze strony prowadzonych prac nie nastąpi. Reasumując powyższą analizę, stwierdzono, że negatywny wpływ na powierzchnię ziemi, w tym rzeźbę, gleby oraz geologiczną warstwę powierzchniową, wywołany realizacją przedmiotowego zadania będzie okresowy, a potencjalne skutki będą minimalne.

Lokalizacja drogi ekspresowej S11 obejmuje również gazociągi przesyłowe o średnicy: DN 500, DN 400, DN 150 w km: 1+902, 0+556, na zjeździe z węzła, przy km 16+385 S11, 20+344, 24+810. Przebudowa gazociągów będzie wymagała wykonania robót budowlanych związanych z ułożeniem gazociągu. Podczas budowy oddziaływanie na środowisko będzie występować jedynie podczas prowadzenia prac ziemnych i budowlano – montażowych wymagających zastosowania specjalistycznego sprzętu mechanicznego.

W raporcie wymieniono przedsięwzięcia będące w oddziaływaniu skumulowanym z S11, odcinek 1, dla których wydano następujące decyzje środowiskowe:

Gmina Ciasna:

- decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 31 października 2013 r., znak: WOOŚ.4210.3.2012.AS2 Budowa farmy wiatrowej "Pawonków" (kolizja turbiny wiatrowej w km ok. 16+280 odległość turbiny ok. 60 m od osi w km 14+050),
- decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu, z dnia 5 lipca 2018 r. znak: WOOŚ.4200.3.2017.MSe.20 „Budowa obwodnicy Olesna w ciągu drogi krajowej nr S11” (Inwestycja stanowi kontynuację projektowanej drogi S11 – w każdym wariantcie),
- decyzja Wójta Gminy Ciasna, z dnia 30 października 2012 r. znak RGK.SK.6220.21.2012 „Zagospodarowanie terenów zieleni w Ciasnej pomiędzy ul. Dobrodzieńską, ul. Lubliniecką (DK 11), a ul. Stawową na cele turystyczne i rekreacyjne”,
- decyzja Wójta Gminy Ciasna, z dnia 3 grudnia 2012 r. znak RGK.SK.6220.11.2012 „Budowa hali produkcyjnej, magazynu, magazynu otwartego oraz zmiany sposobu użytkowania – adaptacji istniejących budynków gospodarczych na hale montażowe oraz pomieszczenia do lakierowania proszkowego na działkach nr 123/11 i 108/2, k.m. 9 Molna”,
- decyzja Wójta Gminy Ciasna, z dnia 9 lutego 2015 r. znak RGK.SK.6220.17.2015 „Rozbudowa zakładu produkcyjnego wytwórni łączników do systemu dociepleń budynków wraz z uzbrojeniem i urządzeniem terenu”,
- decyzja Wójta Gminy Ciasna, z dnia 8 lipca 2016 r. znak RGK.SK.6220.6.2016 „Rozbudowa zakładu produkcyjnego wytwórni łączników do systemu dociepleń budynków wraz z uzbrojeniem i urządzeniem terenu”,
- decyzja Wójta Gminy Ciasna, z dnia 7 maja 2018 r. znak RGK.SK.6220.2.2017, „Budowa budynku gospodarczo-inwentarskiego – tuczarni z sektorami tuczu wstępnego (odchowu warchlaków) i tuczu końcowego na 177 DJP wraz z niezbędnymi obiektami towarzyszącymi oraz konieczną infrastrukturą techniczną”,
- decyzja Wójta Gminy Ciasna, z dnia 11 kwietnia 2018 r. znak EGK.SK.6220.25.2017 „Zmiana sposobu użytkowania hali produkcyjnej zakładu EJOT Polska Sp. Z o.o. Sp. k. z siedzibą w Ciasnej przy ul. Jeżowskiej 9 stanowiącej II etap inwestycji, zlokalizowanej na działce nr 325/51 AM-6 obręb Ciasna, wraz ze zwiększeniem zdolności produkcyjnych”,
- Budowa farmy fotowoltaicznej "Ciasna I" (procedura w toku, w bezpośrednim sąsiedztwie linii rozgraniczającej, w odległości 115 m od drogi),

Gmina Pawonków:

- decyzja Wójta Gminy Pawonków „Budowa wytwórni mas bitumicznych na terenie działki nr 1/6 w miejscowości Lipie Śląskie” (w odległości 280 m od drogi),
- decyzja Wójta Gminy Pawonków z dnia 3 marca 2015 r., znak OŚ.6220.11.2014/2015 „Budowa stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji w Lisowicach przy ul. Dolnej 11” (poza buforem),
- decyzja Wójta Gminy Pawonków z dnia 21 listopada 2013 r., znak OŚ.6220.4.2013 „Przebudowa mostu na rzece Lublinica w miejscowości Solarnia, gm. Pawonków”,
- decyzja Wójta Gminy Pawonków z dnia 14 października 2011 r., znak OŚ.7624/2/2010/2011 „Budowa elektrociepłowni na biogaz rolniczy o mocy 1,2 MW na działkach nr 197/18, 110/11, 12 obręb Lisowice w miejscowości Pawonków”,
- decyzja Wójta Gminy Pawonków z dnia 14 października 2009 r., znak OŚ.7624/1/2009 „Budowa kwatery nr 2 i 3 składowiska odpadów w Lipiu Śląskim” (w odległości 55 m od drogi),
- decyzja Wójta Gminy Pawonków, znak OŚ.6220.5.2015/2016 „Budowa obory z powiększeniem stada do 180 DJP – działka nr 4 w Łagiewnikach Wielkich przy ul. Topolowej” (w odległości 380 m od drogi),
- decyzja Wójta Gminy Pawonków z dnia 31 grudnia 2019r, nr OŚ.6220.8.2019.AK „Budowy wolnostojącej farmy fotowoltaicznej o mocy do 2 MW (w dwóch etapach każdy po około 1mw) wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działkach ewidencyjnych nr 59/27, 60/27, obręb Draliny” (kolizja z działką w km 13+850 do 14+400),
- decyzja „Przebudowa dróg gminnych ulic Dębowej, Kanuskiej i Granicznej w Łagiewnikach Wielkich i Dralinach gm. Pawonków” (procedura w toku, w odległości 60 m od drogi),

Gmina Lubliniec:

- decyzja Burmistrza Miasta Lublińca z dnia 26 sierpnia 2013 r., znak: ZIK.6220.00021.2012 „Odbudowa jazu na rzece Lublinicy w km 18+100, służącego do piętrzenia i poboru wody na potrzeby stawów rybnych położonych w kompleksie "Zagłówek" (w odległości 490 m od drogi),
- decyzja Burmistrza Miasta Lublińca z dnia 17.02.2015 r., znak: BKE.6220.00001.2015 „Modernizacja i rozbudowa części osadowej oczyszczalni ścieków w Lublińcu”, nr POIS 01.01.00-00-110/14 w ramach działania 1.1 priorytetu I Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (w odległości 460 m od drogi).

Uwzględniając powyższe przedsięwzięcia, nie stwierdzono zagrożeń dla środowiska przyrodniczego czy znaczących konfliktów związanych z kolizją czy zbliżaniem się planowanego przebiegu trasy z ww. przedsięwzięciami. Ww. inwestycje nie wpłyną na zwiększenie efektu barierowego powodowanego przez drogę, zgodnie bowiem z aktualną wiedzą nie będą one kolidowały z projektowanymi przejściami dla zwierząt oraz nie będą zakłócały ich funkcji. Miejscami projektowana droga zbliża się do istniejącej drogi krajowej nr 11. Zakłada się jednak, że natężenie ruchu z drogi krajowej 11 w znacznym stopniu przeniesie się na drogę ekspresową S11, tym samym nie przewiduje się kumulowania kolizyjności zwierząt z pojazdami. Kumulacja oddziaływań związanych z emisją hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza pochodzących z różnych źródeł będzie miała miejsce głównie na skrzyżowaniach i dowiązaniach do innych dróg, tzn. tylko w miejscach ich przecięcia się, co w opinii tut. organu nie zwiększy znacząco zasięgu oddziaływania inwestycji na faunę i florę.

Tut. organ przeanalizował przebieg planowanej inwestycji względem granic form ochrony przyrody i możliwość jej potencjalnego oddziaływania na przedmioty i cele ochrony tych obszarów.

Na podstawie informacji zawartych w raporcie, danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody oraz dokumentacji dotyczącej zasobów, tworów i składników przyrody będącej w dyspozycji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, w tym danych przestrzennych ustalono, że przebieg drogi ustalony został poza obszarowymi i punktowymi formami ochrony przyrody.

Szczegółowo przeanalizowano wpływ planowanej inwestycji na formy ochrony przyrody położone w buforze 5 km od planowanego jej przebiegu.

W odległości ok. 3 km w kierunku na północny – wschód zlokalizowany jest obszar Natura 2000 Łęgi w lasach nad Liswartą PLH240027.

Obszar Natura 2000 Łęgi w Lasach nad Liswartą PLH240027 obejmuje trzy fragmenty rozległego kompleksu leśnego położonego w dolinie Liswarty. Obszar został wyznaczony w granicach trzech rezerwatów przyrody: „Cisy nad Liswartą”, „Cisy w Łebkach” i „Łęg nad Młynówką”. Stwierdzono tutaj występowanie siedliska łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) (*91E0), które stanowi przedmiot ochrony obszaru Natura 2000.

Powyższy obszar został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE z dnia 10 stycznia 2011 r. i uznany jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty a wyznaczony jako specjalny obszar ochrony siedlisk Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 5 kwietnia 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 968) w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łęgi w Lasach nad Liswartą (PLH240027).

Dla ww. obszaru Natura 2000 ustanowiono plan zadań ochronnych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 2 listopada 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łęgi w Lasach nad Liswartą PLH240027 (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2021 r. poz. 7003).

Celem działań ochronnych jest utrzymanie siedliska łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) (*91E0) na powierzchni co najmniej 135 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów. Dla całego obszaru celem jest również utrzymanie: „Inwazyjnych gatunków obcych” w ilości większej niż jeden gatunek lub tylko jako jeden gatunek liczny, bez dominacji facjalnej (U1) i „Reżimu wodnego (w tym rytm zalewów, jeżeli występują)” na poziomie normalnym z punktu widzenia tego ekosystemu (FV), a także „Naturalności koryta rzecznego” na poziomie regulacji metodami miękkimi z zachowaniem cech hydromorfologicznych cieku naturalnego (U1). Wskaźnik „Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości” należy poprawić do poziomu powyżej 5 szt./ha (FV), zaś wskaźnik „Martwe drewno (łącznie zasoby)” do ilości powyżej 20 m³/ha na stanowiskach, na których występują drzewa odpowiednich rozmiarów (FV). „Wiek drzewostanu” na trzech stanowiskach powinien ulec poprawie do poniżej 20% udziału drzew starszych niż 100 lat, ale powyżej 50% udziału drzew starszych niż 50 lat (U1).

W obszarze zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony. Dla siedliska *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe zagrożeniami istniejącymi są: B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew, E03.04 Inne odpady, I01 Obce gatunki inwazyjne, I02 Problematiczne gatunki rodzime, J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, K04.03 Zawleczenie

choroby (patogeny mikrobowe). Zagrożenia potencjalne to: I01 Obce gatunki inwazyjne
J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych.

Inwestycja z uwagi na lokalizację, zakres, skalę oraz charakter nie będzie generowała ww. zagrożeń zarówno w trakcie realizacji, jak i eksploatacji. Potok Jeżowski przepływający przez ostoję będzie nienaruszony, w związku z tym nie nastąpi zagrożenie polegające na regulowaniu koryta cieku oraz zmiany jego przebiegu. Z uwagi na znaczną odległość od obszaru inwestycja nie wpłynie na zmiany warunków wodnych czy wodno-gruntowych w jego granicach. Realizacja drogi nie będzie też ograniczała realizacji działań ochronnych wskazanych dla tego terenu.

W odległości ok. 3,75 km na północny-wschód zlokalizowany jest rezerwat przyrody Łęg nad Młynówką (Rozporządzenie Woj. Śląskiego. nr 2/2007 Dz. Urz. nr. 11, poz. 275 z 25 stycznia 2007 r., data utworzenia 18.01.2007 r.), cel ochrony rezerwatu: biocenozy leśne, wodne i bagienne w postaci naturalnego lasu łęgowego wraz z całym bogactwem gatunkowym flory i fauny.

W odległości ok. 1,15 km na północny-zachód zlokalizowany jest rezerwat przyrody Cisy koło Sierakowa ([MP 1957,52,331] 1957 Zarz. MLiPD M.P. Nr 52, poz. 331), data utworzenia: 17.05.1957 r., cel ochrony rezerwatu: naturalne stanowisko cisa.

Z uwagi na odległość oraz brak łączności hydraulicznej inwestycji z rezerwatami nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na te obszarowe formy ochrony przyrody. Położony nieco bliżej rezerwat Cisy koło Sierakowa oddzielony jest od drogi zwartym fragmentem lasu, na szerokości ok. 1 km co dodatkowo chroni przyrodę rezerwatu przed ewentualnym oddziaływaniem takim jak zanieczyszczenie czy hałas.

Kolizja inwestycji w wariancie WD nastąpi z otuliną Parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą w km 8+700 – 10+225.

Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą wraz z otuliną (Rozp. Nr 28/98 Woj. Częstochowskiego z 21 grudnia 1998r (Dz. Urz. Woj. Częst. z 1998r nr 26, poz. 269); Rozporządzenie Nr 55/08 Wojewody Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2008 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Lasy nad Górną Liswartą" (Dz. Urz. 163, poz.3071), data utworzenia 21.12.1998 r., cel ochrony Parku: tereny chronione ze względu na lasy sosnowe z udziałem świerka pospolitego, lasy bukowe oraz grupy drzew: olsza, dąb jesion. Obok lasów występuje roślinność wodno – bagienna, torfowiskowa i łąkowa. Na terenie parku występuje wiele gatunków roślin podlegających ochronie prawnej min. cis pospolity, bluszcz pospolity, rosiczka okrągłolistna i inne.

Z uwagi na znaczącą odległość inwestycji od Parku nie przewiduje się naruszenia zakazów w nim obowiązujących oraz negatywnych zmian na przyrodę oraz inne cele ochrony Parku.

Inwestycja będzie realizowana:

- w odległości ok. 2,85 km od użytku ekologicznego Wydma Dziewcza Góra (Uchwała nr VI/45/2019 Rady Gminy Pawonków z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Wydma Dziewcza Góra”), data utworzenia: 08.05.2019 r. Wydma jest elementem wyróżniającym się elementem krajobrazu okolic Pawonkowa i Lublińca. Jest jedną z największych i nienaruszonych form geomorfologicznych. Obiekt ten ma szczególne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej naszego regionu. Na terenie wydmy oraz w bezpośredniej okolicy można spotkać takie gatunki jak puszczyk, sóweczka, włośnatka, bocian czarny, orzeł bielik, jaszczurki zwinka, żmija zygzakowata, trzmiel ziemny. Szczególne znaczenie dla tego ekosystemu mają stanowiska padalca i gniewosza plamistego.

- w odległości ok. 2,88 km od użytku ekologicznego Kompleks stawowy Kokotek I i II (Uchwała nr 391/XXXIV/2021 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Kompleks stawowy Kokotek I i II"), z 17.06.2021 r., celem ochrony użytku jest śródlądowe oczko wodne.

- w odległości ok. 420 m od użytku ekologicznego Wydmy Kokotek (Uchwała NR 431/XXXVII/2021 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 30 sierpnia 2021 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Wydmy Kokotek”), z 21.09.2021, celem ochrony użytku jest obszar będący pozostałością po okresach zlodowacenia.

- w odległości ok. 1,65 km w odległości od użytku ekologicznego Piegża (Rozporządzenie Wojewody Śląskiego nr 40/04 z 16 lipca 2004 (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 67/04 z 26.07.04 poz. 1993), 16.07.2004 r.), celem ochrony jest staw hodowlany.

Realizacja przedsięwzięcia nie spowoduje naruszenia zakazów oraz celów ochrony obowiązujących w stosunku do użytków ekologicznych. Prace będą odbywały się w całości poza ich granicami, nie spowodują również naruszenia stosunków wodnych w ich obrębie. Ponadto zarówno siedliska jak i gatunki chronione występujące na terenie użytków zostały uwzględnione w obszernych analizach oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze przedstawionych w raporcie. Realizacja zamierzenia nie wiąże się również ze zmianą dotychczasowego użytkowania terenu w obrębie użytków. Nie stwierdzono zatem, aby przedsięwzięcie stanowiło zagrożenie dla celów ochrony tych obszarów.

Najbliższe pomniki przyrody to:

- w odległości ok. 1,14 km grupa drzew (dęby szypułkowe i lipy drobnolistne), Sieraków Śląski, Al. Parkowa 2, Park Pałacowy, Dz. (Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995 r. nr 2 poz. 5 z 30 grudnia 1994 r. ze zm.),

- w odległości ok. 1 km od inwestycji - dąb szypułkowy (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995 r. nr 2 poz. 5, ze zm. z 30.12.1994 r.), rezerwat Cisy koło Sierakowa oddział 144g obręb Dobrodzień,

- w odległości ok. 1,15 km od inwestycji – buk pospolity (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995 r. nr 2 poz. 5, ze zm., z 30.12.1994 r.), rezerwat Cisy koło Sierakowa oddział 144g obręb Dobrodzień,

- w odległości ok. 1,30 km od inwestycji – dąb szypułkowy (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1998 r. Nr 24, poz 259) z 17.12.1998 r.,

- w odległości ok. 3,30 km od inwestycji – 3 szt. dąb szypułkowy, głąz narzutowy, dąb czerwony, płatan klonolistny (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995 r. nr 2 poz. 5 ze zm.) z 30.12.1994 r.,

- w odległości ok. 3,57 km od inwestycji – dąb szypułkowy (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995 r. nr 2 poz. 5) z 30.12.1994 r.,

- w odległości ok. 5,00 km od inwestycji – dąb szypułkowy (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995 r. nr 2 poz. 5) z 30.12.1994 r.,

- w odległości ok. 1,44 km od inwestycji – grupa drzew dębów szypułkowych (Dz. Urz. z 2021 r. poz. 7348) z 24 listopada 2021 r.,

- w odległości ok. 107 m od inwestycji – dąb szypułkowy (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1995 r. nr 2 poz. 5 ze zm.) z 30.12.1994 r.

Przedsięwzięcie nie koliduje z pomnikami przyrody, prace budowlane prowadzone będą poza zasięgiem ich systemów korzeniowych, nie spowodują również zmian stosunków wodnych w rejonie pomników. Zaplanowano też działania minimalizujące, obejmujące zakaz

lokalizowania zapleczy budowy w odległości mniejszej niż 50 m od tych okazów.
Przedsięwzięcie nie stanowi zatem zagrożenia dla drzew objętych ochroną pomnikową.

Zgodnie z informacjami zawartymi w raporcie w pobliżu inwestycji nie stwierdzono obiektów zabytkowych. Natomiast dla wskazanego wariantu D zidentyfikowano jedną kolizję ze stanowiskami archeologicznymi (AZP 87-43/11) w km. 1+200 strona P. Mając na uwadze zidentyfikowane w rejonie planowanej inwestycji w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski stanowiska archeologiczne, a także ze względu na możliwość odkrycia nowych zabytków archeologicznych konieczne jest przeprowadzenie archeologicznych badań przedinwestycyjnych, których zakres powinien objąć:

- weryfikację powierzchniową badań wykonanych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski na trasie inwestycji, celem precyzyjnego określenia lokalizacji stanowisk,
- przedinwestycyjne wykopaliskowe badania ratownicze na stanowiskach zlokalizowanych w pasie zajęтым pod inwestycję oraz weryfikację powierzchniową po odhumusowaniu na trasie inwestycji,
- wprowadzenie nadzoru archeologicznego dla wszystkich prac ziemnych prowadzonych w ramach realizacji inwestycji, obejmujących: prace związane z budową pasa drogowego, a w szczególności z odhumusowaniem na trasie przebiegu inwestycji, prace przy przebudowie koniecznej infrastruktury technicznej (instalacji wodociągowej, gazowej, energetycznej, teletechnicznej), prace prowadzone w ramach inwestycji, związane z budową obiektów inżynierskich m.in. wiaduktów i mostów.

Ponadto na całym obszarze przedsięwzięcia w przypadku stwierdzenia występowania obiektów archeologicznych, nawarstwień kulturowych, reliktów zabudowy i zabytków ruchomych, należy wstrzymać prowadzone prace w celu przeprowadzenia ratowniczych badań wykopaliskowych. Objąć one powinny udokumentowanie odkryć i wyeksplorowanie obiektów w całości.

Prowadzenie badań powierzchniowych AZP, wykopaliskowych badań archeologicznych oraz badań archeologicznych w formie nadzoru archeologicznego wymaga uzyskania odrębnych pozwoleń.

Ponadto przy realizacji inwestycji winny być przestrzegane standardowe zapisy Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. zgodnie z art. 32, ust. 1 - 8 tj. kto, w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych, odkrył przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, jest obowiązany: wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot; zabezpieczyć, przy użyciu dostępnych środków, ten przedmiot i miejsce jego odkrycia; niezwłocznie zawiadomić o tym właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Realizacja przedmiotowej inwestycji wiązać się będzie z przekształceniem powierzchni ziemi i gleby, które powstaną w związku z:

- trwałym zajęciem pasa terenu, przeznaczonego pod budowę nowych elementów w terenie oraz infrastruktury towarzyszącej,
- czasowym zajęciem dodatkowego pasa terenu dla potrzeb budowy oraz miejsc dla baz budowlano – technicznych (zaplecza budowy i dojazdu wzmożonego ruchu ciężkiego sprzętu budowlanego),
- zmianą w niwelacji terenu pod projektowane elementy dróg,
- zniekształceniem struktury gleby w wyniku jej zagęszczenia i silnego ugniecenia,
- zmianą naturalnej rzeźby terenu na skutek prowadzenia prac budowlanych: wykop, formowanie nasypów pod drogę, posadowienie obiektów inżynierskich.

Oddziaływania związane z przekształceniami ziemi w fazie budowy uznano za okresowe.

Wpływy te ustaną wraz z zakończeniem etapu realizacji. Po tym czasie pas wyznaczony jako teren budowlano-montażowy, w tym tereny pod bazy i zaplecza budowy, zostaną uporządkowane.

Podczas prac ziemnych istnieje również zwiększone zagrożenie zanieczyszczenia gruntu. Najczęstszym źródłem zanieczyszczenia są wycieki paliw i płynów eksploatacyjnych z niesprawnego sprzętu budowlanego. Zanieczyszczenie może również zostać spowodowane poprzez rozlewy niewłaściwie przechowywanych lub stosowanych płynnych bitumicznych materiałów izolacyjnych, jak również z wymywania substancji z niewłaściwie gromadzonych i magazynowanych odpadów.

Mając na uwadze powyższe, wpływ fazy realizacji przedsięwzięcia na powierzchnię ziemi i gleby będzie zamykał się w przestrzeni prowadzenia prac pod trwałe i czasowe zajęcia nowych terenów pod powstające elementy przedsięwzięcia, jak i pod czasowe zajęcie terenów związane z organizacją placów budowy, miejsc gromadzenia odpadów i wykorzystywanych materiałów, czy poruszaniem się biorących udział w budowie: samochodów oraz sprzętu budowlanego.

W wyniku wykonania przedsięwzięcia, w liniach rozgraniczających inwestycję, dojdzie do trwałego zajęcia terenu, a tym samym przekształcenia powierzchni ziemi i gleby.

Eksploatacja drogi może być również potencjalnym źródłem zanieczyszczenia powierzchni ziemi i gleby w bezpośrednim otoczeniu drogi, w granicach pasa drogowego.

Zanieczyszczenia, które mogą przedostać się do komponentu gruntowego mogą stanowić: pyły związane z eksploatacją pojazdów, pracami konserwacyjnymi i remontami drogi prowadzonymi z użyciem np. farby, detergentu.

Lokalnie mogą to również być substancje ropopochodne zawarte w spływach wód opadowych wypłukane z plam benzyn i oleju napędowego, a także znaczne ilości środków zimowego utrzymania dróg, zwiększających zasolenie gleby. Wykonanie szczelnej nawierzchni drogi oraz wyposażenie drogi w system odprowadzania wód opadowych wyposażonych w urządzenia podczyszczające przed odprowadzeniem ich do środowiska oraz systemy odcinające odpływ zanieczyszczeń w przypadku tzw. poważnej awarii, prowadzenie bieżących konserwacji urządzeń podczyszczających wody opadowe, a także konserwacje systemu odwodnienia pozwalające na wczesne wykrycie ewentualnych pęknięć, usterek co zapobiegnie przedostaniu się nieczystości do gruntu, ograniczenie do niezbędnego minimum stosowanych środków do eliminacji śliskości nawierzchni (gołoledzi), zgodnie z obowiązującymi normami i zarządzeniami oraz stosowaniem środków o składzie chemicznym możliwie najmniej uciążliwym dla środowiska, okresowe usuwanie z poboczy jezdni odkładów zanieczyszczonego piasku, mułu i liści będą eliminować możliwość zanieczyszczenia komponentu gruntowego w/w substancjami.

W przypadku zanieczyszczeń pyłowo-gazowych analiza rozprzestrzeniania ich w powietrzu wykazała, że poza terenem przedsięwzięcia na etapie eksploatacji nowego układu drogowego nie wystąpią przekroczenia dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu ustalonych z uwagi na zdrowie ludzi jak i ochronę roślin.

Budowane i przebudowywane sieci uzbrojenia podziemnego, będą szczelne, a po ich ułożeniu i zasypaniu warstwą gruntu nie będą stanowić źródła zanieczyszczenia gruntu i oddziaływać negatywnie na stan powierzchni ziemi i gleby.

W związku z powyższym stwierdzono, że poza granicami przedsięwzięcia eksploatacja obiektu nie będzie stanowić realnego zagrożenia dla środowiska gruntowego, a podłoże oraz konstrukcja inwestycji zostanie dostosowana do występujących warunków geologicznych.

Nałożone niniejszą decyzją warunki pozwolą na zapobieżenie powstania negatywnego wpływu, zapewniając tym samym pełną ochronę dla powierzchni ziemi i gruntu.

Na podstawie przedłożonego raportu przeanalizowano przewidywane oddziaływania przedsięwzięcia w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych oraz jednolitych części wód.

Na etapie budowy głównymi źródłami oddziaływań na komponent wodny będą emisje zanieczyszczeń, które mogą przedostać się do środowiska wodnego w wyniku:

- wypłukiwania substancji zanieczyszczających z materiałów budowlanych poprzez spływy deszczowe i roztopowe z terenu budowy,
- awarii maszyn, powodujących wyciek substancji ropopochodnych lub innych niebezpiecznych substancji na terenie robót, szczególnie w miejscach placów postojowych sprzętu budowlanego i środków transportu,
- wymycia substancji z nieodpowiednio magazynowanych odpadów,
- potencjalnego przedostania się ścieków bytowych do komponentu wodnego, powstałych w związku z potrzebami socjalno-bytowymi zatrudnionych do budowy pracowników,
- dodatkowego źródła emisji zwiększonej ilości zawiesin.

Niniejszą decyzją nałożono warunki minimalizujące skierowane na eliminację lub ograniczenie ww. emisji zanieczyszczeń w tej fazie. Dotyczą one działań związanych z lokalizacją placów postojowych i technologicznych oraz baz materiałowo-sprzętowych i miejsc magazynowania odpadów, jak również stosowania sprawnych maszyn i urządzeń, reagowania w przypadku sytuacji awaryjnych (np. wyciek paliwa) oraz w uzasadnionych przypadkach zastosowania odstożników przed odprowadzeniem wód z odwodnienia wykopów do cieków.

W fazie realizacji do istotnych oddziaływań na wody powierzchniowe, w tym na rzeczne jednolite części wód powierzchniowych, może dojść również w trakcie prowadzenia prac w obrębie koryt cieków.

Prace w obrębie koryt będą polegać na:

- usunięciu traw i krzewów,
- wyprofilowaniu skarp i dna w celu nadania im jednolitego przebiegu i spadku z nawiązaniem do stanu istniejącego,
- przeprowadzeniu uzasadnionych regulacji wód (polegające na podejmowaniu przedsięwzięć dotyczących kształtowania przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta, także korekta położenia koryta) oraz przebudowy polegających na umożliwieniu bezpiecznego przeprowadzenia wód pod korpusem drogi zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- budowie wylotów kanalizacji deszczowej skierowanych do cieków dla odprowadzenia wód opadowych z korpusu drogi wraz z umocnieniem koryt odbiorników (dna i skarp) z elementów naturalnych tj. materace gabionowe, kieszki faszynowe, narzuty kamienne, kruszywo, darniny, hydro-obsiewu oraz gurtów z palików drewnianych lub płotków żerdziowych) lub betonowych elementów wykonywanych na budowie bądź prefabrykowanych,
- wykonaniu konserwacji wszystkich cieków polegającej na ich odmuleniu i udrożnieniu tj. wykoszeniu trawy, usunięciu krzewów w obrębie koryta, wybraniu namułu naniesionego przez wodę, wyprofilowaniu dna i skarp do parametrów zbliżonych do występujących w sąsiednich odcinkach,
- przebudowie istniejącej infrastruktury melioracyjnej kolidującej z projektowaną drogą.

Dla powyższych działań przewidziano prowadzenie prac z zachowaniem ciągłości przepływów na ciekach oraz ograniczeniem prac do niezbędnego minimum. Nie przewiduje się ingerencji w koryta cieków elementami konstrukcyjnymi obiektów np. filarami czy przyczółkami, które mogłyby prowadzić do zaburzenia lub zmian przepływu.

W przypadku budowy obiektów inżynierskich na ciekach celem zachowania ciągłości przepływu cieków przewidziano następujące rozwiązania:

- w korytach, gdzie wymagane będą zamknięcia odcinków rzek zastosowane zostaną grodze ziemne, ścianki szczelne, kanały obiegowe,
- przy wznoszeniu obiektów mostowych, podczas prac wykopowych w celu nienaruszenia koryta, wykopem szerokoprzestrzennym, prace będą prowadzone po wykonaniu grodzic ze ścianek szczelnych po obwodzie stopy fundamentowej podpory obiektu mostowego. Dalsze prace, w tym podparcie konstrukcji wsporczej deskowania konstrukcji monolitycznych nie będą ingerować w przepływ cieków,
- finalny sposób zachowania ciągłości przepływu zostanie dobrany do aktualnych warunków przepływu cieków i zakresu wykonywanych robót przez Wykonawcę,
- w przypadku przebudowy obiektów istniejących możliwe jest również zastosowanie obiektów tymczasowych lub zarurowanie cieków,
- prowadzenie prac będzie następować poprzez prowadzenie prac przy średnich lub niskich stanach wód lub w okresach suchych.

Ww. wpływy w tej fazie będą miały charakter krótkotrwały, okresowy i ograniczony do czasu trwania prac.

Prowadzone prace mogą potencjalnie okresowo wpłynąć na wskaźniki: hydromorfologiczne, fizykochemiczne, oraz biologiczne wód powierzchniowych.

W przypadku elementów hydromorfologicznych, podczas prac w obrębie koryt cieków, potencjalnie może zostać zaburzona ciągłość przepływu oraz reżim hydrologiczny: ilość i dynamika przepływu.

W związku z powyższym prace w obrębie koryt cieków będą prowadzone z zachowaniem ciągłości przepływu wód. Przy budowie przepustów w przypadku konieczności zamknięcia odcinków rzek zastosowane zostaną grodze ziemne, ścianki szczelne, kanały obiegowe.

Przy budowie obiektów mostowych w celu nienaruszenia koryta wykopem szerokoprzestrzennym, prace będą prowadzone po wykonaniu grodzic ze ścianek szczelnych. Dalsze prace, w tym podparcie konstrukcji wsporczej deskowania konstrukcji monolitycznych nie będą ingerować w przepływ cieków.

W przypadku przebudowy obiektów istniejących możliwe jest również zastosowanie obiektów tymczasowych lub zarurowanie cieków.

Prowadzenie prac będzie następować przy średnich lub niskich stanach wód lub w okresach suchych.

Ostateczny sposób zachowania ciągłości przepływu zostanie dobrany do aktualnych warunków przepływu cieków i zakresu wykonywanych robót przez Wykonawcę.

W ramach robót przy obiektach mostowych na ciekach nie przewiduje się wejścia w ich koryta elementami konstrukcyjnymi w formie np. filarów czy przyczółków.

Ponadto, podczas prowadzenia prac w obrębie koryt, okresowym zmianom mogą ulec warunki morfologiczne, jak struktura strefy nabrzeżnej, na odcinkach objętych pracami. Zmiany te wynikać będą z konieczności przeprowadzenia prac związanych z posadowieniem obiektów czy pracami zaplanowanymi na każdym cieku jak usunięcie traw i krzewów, wyprofilowanie skarp i dna dla osiągnięcia jednolitego przebiegu i spadku z nawiązaniem do stanu istniejącego oraz zasadnych regulacji wód. Działania te nie będą miały istotnego wpływu na warunki morfologiczne na całej długości cieków z uwagi na ich miejscowy i okresowy charakter prowadzenia prac.

Prowadzenie prac w obrębie koryt cieków może także wpływać na jego warunki fizykochemiczne poprzez okresowe zwiększenie stężenia zawiesiny w wodach płynących, a tym samym na zmniejszenie przezroczystości oraz pogorszenie warunków tlenowych.

Zjawisko to będzie stopniowo zanikać w przekroju cieku, powyżej miejsca jego powstania, co będzie wynikać z wymieszania z wodami i ustanie po jakimś czasie od momentu zakończenia prac.

Podczas prac cięższych związanych z posadowieniem obiektów mostowych może wystąpić konieczność prowadzenia odwodnienia wykopów. Woda ta w formie zamulonej może potencjalnie pojawić się w wykopach fundamentowych podczas posadowienia obiektów mostowych z wykorzystaniem ścian szczelnych. W takim przypadku, wody te należy odpompowywać po ich uprzednim podczyszczeniu (odmuleniu) w osadnikach lub odстойnikach tymczasowych, a następnie odprowadzać do najbliższego cieku.

Zwiększone stężenie zawiesiny w wodach może również przekładać się potencjalnie na chwilowe lub okresowe wahania wskaźników biologicznych JCWP. Miejscowy i odwracalny charakter zjawiska wskazuje na jego przemijalność. Opisane działania minimalizujące w zakresie wcześniej omówionego wpływu na elementy hydromorfologiczne oraz fizykochemiczne, będą również skuteczne w stosunku do elementów biologicznych wód.

W wyniku realizacji przedsięwzięcia nie dojdzie do pogorszenia obecnych klas fizykochemicznych JCWP ponieważ:

- stężenia zawiesin i ropopochodnych w odprowadzanych wodach opadowych do rzecznych jednolitych części wód i do ich głównych dopływów nie będą przekraczać dopuszczalnych poziomów, z uwagi na zastosowane urządzenia podczyszczające (separator i osadnik),
- przed zrzutem wód opadowych do cieków JCWP zastosowane będą zbiorniki retencyjne dzięki którym nie dojdzie do przekroczenia hydraulicznych możliwości odbiorników i wylewu wód z koryta,
- wprowadzenie przed każdym wylotem do odbiorników, w tym do rzek JCWP, zastawek odcinających, oraz zainstalowanie na odpływach ze zbiorników retencyjnych (jeżeli były konieczne): syfonów, zamknięć ręcznych i/lub automatycznych, dzięki czemu, możliwe będzie zamknięcie rozlanej np. w wypadku drogowym substancji niebezpiecznej w przestrzeni zbiornika lub systemie odwodnienia, uniemożliwiając jej dalszą migrację,
- zapewniona będzie ciągłość przepływu wód przez dostosowane do ilości niesionych wód światła obiektów inżynierskich.

Ścieki bytowe z obiektów MOP przed odprowadzeniem do środowiska zostaną oczyszczone do wymaganych prawnie parametrów.

W związku z powyższym stwierdzono, że zapewniona zostanie skuteczna ochrona w zakresie jakości wód odbiorników płynących, w tym rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych, a tym samym, nie będzie dochodzić do pogorszenia obecnych klas elementów fizykochemicznych rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych.

Inwestycja nie będzie źródłem substancji biogennej ani substancji, które będą doprowadzać do zmian warunków termicznych czy tlenowych na całej długości cieków.

Nie dojdzie do pogorszenia obecnych klas elementów biologicznych omawianej JCWP, które mogłyby wynikać:

- z zachwiania elementów fizykochemicznych, w tym koncentracji zanieczyszczeń (ropopochodne i zawiesina) zawartych w wodach opadowych czy w przypadku wypadku drogowego z wyciekami substancji niebezpiecznych; sposób redukcji i eliminacji zanieczyszczeń, które mogą przedostać się do wód JCWP, opisany przy elementach fizykochemicznych, uznaje się za wystarczające również w przypadku ochrony elementów biologicznych,
- z zakłócenia ciągłości i swobody przepływu wód w skutek wykonanych prac regulacyjnych; przeprowadzone prace regulacyjne w obrębie każdej rzeki JCWP będą wykonane w sposób zapewniający naturalną niezakłóconą ciągłość przepływu wód w nawiązaniu do naturalnych

parametrów koryt, dostosowaniem światła obiektów inżynierskich do prowadzonych wód, co nie zmieni warunków bytowania organizmów.

Z uwagi na charakter przedsięwzięcia na etapie normalnej eksploatacji przedsięwzięcia, nie będzie dochodzić do emisji substancji priorytetowych oraz innych substancji zanieczyszczających, branych pod uwagę w ocenie stanu chemicznego wód.

Przewidziano system zbierania i podczyszczania wód opadowych dostosowany do wrażliwości środowiska wodnego i założono wysoki stopień zabezpieczenia środowiska również podczas wystąpienia poważnej awarii drogowej skutkującej rozlewem substancji niebezpiecznych.

Cieki w zlewni JCWP, będą zabezpieczone w przypadku rozlewu i spływu substancji niebezpiecznej poprzez:

- zastosowany system urządzeń podczyszczających,
- wprowadzenie przed każdym wylotem do odbiorników zastawek odcinających, oraz zainstalowanie na odpływach ze zbiorników retencyjnych (jeżeli były konieczne): syfony, zamknięcia ręczne i/lub automatyczne, dzięki którym, możliwe będzie zamknięcie rozlanej np. w wypadku drogowym substancji niebezpiecznej, w przestrzeni zbiornika lub systemie odwodnienia, uniemożliwiając jej dalszą migrację.

Zatem nie wskazuje się na realną możliwość trwałego pogorszenia elementów chemicznych JCWP nawet w przypadku poważnej awarii drogowej.

W decyzji nałożono warunki dotyczące zastosowania środków minimalizujących wpływ fazy eksploatacji, które będą wystarczające dla ochrony komponentu wodnego.

Podczas tej fazy, nie będzie zatem dochodzić do istotnych negatywnych oddziaływań na stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny wód powierzchniowych oraz na stan JCWP.

Zatem, nie dojdzie do wpływów, które mogłyby skutkować możliwością nieosiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla ww. wód.

W liniach rozgraniczających przedsięwzięcia oraz w buforze analiz 500 m, nie występują eksploatowane ujęcia wód powierzchniowych, które służyłyby do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia. W w/w buforze eksploatowane ujęcia służą głównie do potrzeb funkcjonowania lokalnych stawów.

Przed zrzutem wód opadowych do wód powierzchniowych zaprojektowano system urządzeń podczyszczających, a mianowicie: przed każdym zrzutem osadniki lub inne urządzenia redukujące zawiesinę, oraz w przypadku konieczności zastosowania zbiorników retencyjnych oraz przed odprowadzeniem w/w wód do rzecznych jednolitych części wód zastosowane będą dodatkowo separatory substancji ropopochodnych.

W związku z powyższym, w wyniku powstania przedsięwzięcia, nie dojdzie do wystąpienia zagrożeń w odniesieniu do ujęć wód powierzchniowych.

Teren przedsięwzięcia nie jest zlokalizowany w obszarach, na których występuje zagrożenie i ryzyko powodziowe czy w terenie zagrożonym podtopieniami.

Zaprojektowane obiekty inżynierskie na ciekach będą dostosowane do przeprowadzenia przepływów miarodajnych zgodnie z warunkami Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30.05.2000r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie oraz ich usytuowanie [Dz. U. Nr 63, poz. 735].

Zatem przedsięwzięcie będzie we właściwy sposób zaadaptowane do przeprowadzenia wód powodziowych tak pod względem światła obiektów, jak i ich konstrukcji, a tym samym nie wpływa na zwiększenie zagrożeń związanych ze zjawiskiem powodzi.

Obszar, na którym planowane jest przedsięwzięcie posiada gęstą sieć cieków naturalnych i sztucznych, co pozwala na wykorzystanie każdego przecinanego cieku jako odbiornika wód opadowych bez konieczności wprowadzania zbiorników retencyjnych przed każdym zrzutem.

W związku z powyższym zbiorniki retencyjne przewidziano w uzasadnionych przypadkach. Ich zadaniem będzie regulacja odpływu wód opadowych do warunków hydraulicznych danego odbiornika.

W związku z powyższym, eksploatacja przedsięwzięcia nie będzie wpływać na zwiększenie ryzyka powodzi lub powstania podtopień w rejonach prowadzonych prac.

Inwestycja znajduje się na terenie dwóch jednostek jednolitych części wód podziemnych 98 i 110, w granicach których wyznaczono Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: triasowy GZWP 327 Lubliniec - Myszków oraz czwartorzędowy GZWP nr 328 Dolina Kopalna rzeki Mała Panew przebiegający nad w/w GZWP 327.

W przypadku JCWPd zlokalizowanych w obszarze przedsięwzięcia żadna z nich nie jest zagrożona nieosiągnięciem głównych celów środowiskowych jakimi są: dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny oraz zapobieganie, ograniczenie wprowadzania do niej zanieczyszczeń oraz zapobieganie pogorszeniu.

Podczas prowadzenia prac, duże znaczenie będą miały działania i organizacja budowy, które potencjalnie mogą spowodować przeniknięcie do wód podziemnych substancji zanieczyszczających.

Do takich zdarzeń może dojść w sytuacjach:

- awaryjnych, jak wyciek paliwa z uszkodzonego taboru budowlanego (samochodów, maszyn i urządzeń), lub w wyniku wypłukania substancji niebezpiecznych z niewłaściwie składowanych materiałów budowlanych oraz substancji z niewłaściwie magazynowanych odpadów,
- przedostania się ścieków bytowych do wód podziemnych z zapleczy socjalnych pracowników.

Nałożone warunki w tym zakresie skutecznie zabezpieczą środowisko wód podziemnych na etapie budowy. Faza realizacji przedsięwzięcia, nie wpłynie na pogorszenie jakości wód podziemnych, w tym pobieranych do spożycia przez ludzi.

Zatem można uznać, że w fazie budowy nie będzie dochodzić do istotnych negatywnych oddziaływań na stan ilościowy i chemiczny wód podziemnych, a tym samym na stan JCWPd. Jednocześnie faza realizacji przedsięwzięcia nie zagraża możliwości osiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla ww. wód w granicach, w których znajduje się przedsięwzięcie.

Eksploatacja przedsięwzięcia nie wiąże się z wprowadzaniem nieoczyszczonych wód opadowych i roztopowych do poziomów wodonośnych. System odwodnienia zaprojektowano z uwzględnieniem występujących uwarunkowań wodnych i gruntowo-wodnych, w tym obszarów i elementów uznanych za wrażliwe i narażonych na zanieczyszczenie, jak również możliwości hydraulicznych cieków wskazanych jako odbiorniki wód opadowych.

Na odcinkach przechodzących przez obszar zasilania (=zasobowy) ujęcia wód podziemnych UG Ciasna w m. Sieraków oraz obszary wysokiego zagrożenia wód podziemnych służących zaopatrzeniu ludności w wodę, zaprojektowano szczelny systemu odwodnienia (w formie kanalizacji lub szczelnych rowów), który będzie wyposażony w zamknięcia awaryjne w formie zastawek odcinających. Zamknięcia przewidziano przed każdym wylotem do odbiorników – stanowiących rowy i rzeki. W przypadku wypadku drogowego z wyciekami substancji niebezpiecznych w/w zastawki pozwolą na zamknięcie wycieku w szczelnej przestrzeni odwodnienia.

Wody opadowe z nawierzchni projektowanej drogi będą kierowane do odbiorników stanowiących wody powierzchniowe - rowy melioracyjne lub rzeki. Przed zrzutem wód opadowych zastosowane będą urządzenia podczyszczające w postaci osadnika i separatora.

Dodatkowo, na odcinkach przechodzących przez obszar zasilania (=zasobowy) ujęcia wód podziemnych UG Ciasna (gm. Ciasna obr. Sieraków, gm. Olesno obr. Łomnica) przed zrzutem wód opadowych do odbiorników zaprojektowano szczelne zbiorniki retencyjne, co wynika również z występujących warunków geologicznych.

Na odcinku drogi przechodzącym w sąsiedztwie zakładu INVADO z ujęciem wody (m. Dzielna, gm. Ciasna) – studnia S1 - również zaprojektowano szczelny system odwodnienia, który przyjęto z uwagi na to, że przebieg drogi w tym miejscu jak i ujęcie, zlokalizowane są w obszarze wysokiego zagrożenia wód podziemnych. Wody opadowe z korpusu drogi przed odprowadzaniem do odbiornika – stanowiącym lokalny rów - będą podczyszczane, zatem zastosowano komplet urządzeń w formie osadnika i separatora ropopochodnych (km 7+918).

Zastosowane rozwiązania i środki minimalizujące wpływ fazy eksploatacji będą wystarczające dla ochrony zasobów JCWPd i nie doprowadzą do istotnych negatywnych oddziaływań na stan ilościowy i chemiczny wód. Nie dojdzie zatem do wpływów, które mogłyby skutkować możliwością nieosiągnięcia celów środowiskowych ustalonych dla analizowanej JCWPd tj. dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny oraz celów dodatkowych: zapobieganie, ograniczenie wprowadzania do niej zanieczyszczeń oraz zapobieganie pogorszeniu.

Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia wiązać się będzie ze zmianą wielkości emisji hałasu i zmianą warunków akustycznych na terenach położonych wzdłuż drogi. W czasie fazy budowy przedsięwzięcia nie ma możliwości wyeliminowania uciążliwości akustycznych. Faza ta wiązać się będzie z przygotowaniem terenu pod inwestycję, w tym wycinką kolidujących z rozwiązaniami projektowymi drzew i krzewów, pracami ziemnymi przy niwelowaniu przeszkód terenowych, wykonywaniu nasypów, modelowaniu profilu drogi, wykonaniem elementów odwodnienia oraz obiektów hydrotechnicznych jak również przebudową istniejących oraz budową nowych sieci infrastruktury technicznej. Podczas fazy budowy drogi ekspresowej S11 oddziaływanie na klimat akustyczny będzie zależało przede wszystkim od organizacji robót na czas budowy. W trakcie realizacji przedsięwzięcia będą występowały uciążliwości związane z emisją hałasu przez pojazdy i urządzenia budowlane. Praktycznie nie ma możliwości zastosowania zabezpieczeń, które całkowicie ograniczą negatywne oddziaływanie w fazie budowy, a odpowiednia organizacja prac oraz zastosowanie sprawnych, dobrze konserwowanych, posiadających aktualne atesty urządzeń pozwoli na ograniczenie oddziaływania akustycznego. W celu ograniczenia uciążliwości akustycznej w porze nocy oraz w dniach ustawowo wolnych od pracy, tut. organ wskazał lokalizacje miejsc wyłączonych z możliwości prowadzenia prac budowlanych w ww. okresach – pkt II.1.32 decyzji.

Planowana inwestycja przebiega w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, mieszkaniowo-usługowej. Kwalifikacji terenów podlegających ochronie akustycznej dokonano na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w oparciu o faktycznie zagospodarowanie - zgodnie z art. 115 Prawa ochrony środowiska.

Zgodnie rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. Nr 2014, poz. 112), dopuszczalne poziomy hałasu pochodzącego od dróg dla terenu, gdzie występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wynoszą dla pory dnia L_{AeqD} 61 dB i pory nocy L_{AeqN} 56 dB, dla terenów o funkcji wielorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej oraz zagrodowej L_{AeqD} 65 dB i L_{AeqN} 56 dB.

W związku z projektowanym zamierzeniem zostaną przeprowadzone prace wyburzeniowe budynków kolidujących z trasą projektowanej drogi - 2 budynki mieszkalne oraz 3 budynki gospodarcze.

Z przedłożonych obliczeń wynika, że planowane zamierzenie może znacząco oddziaływać na ww. tereny podlegające ochronie akustycznej. Źródłami bezpośredniej emisji hałasu będzie ruch pojazdów poruszających się po projektowanej drodze S11.

W obliczeniach rozprzestrzeniania hałasu jako parametry drogi uwzględniono między innymi: natężenie ruchu pojazdów w tym udział pojazdów klasy ciężkiej, prędkość poruszania się pojazdów, rodzaj nawierzchni drogi. Obliczenia zasięgu oddziaływań hałasu wykonane zostały na rok 2026 oraz 2036.

Z przedstawionych obliczeń wynika, iż na ww. terenach podlegających ochronie akustycznej będą występowały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Z uwagi na powyższe Inwestor zaproponował zastosowanie środków minimalizujących w postaci ekranów akustycznych, których lokalizacja oraz parametry zostały określone w pkt III.20 niniejszej decyzji. W celu sprawdzenia skuteczności ekranów akustycznych wykonano analizę akustyczną, z ich uwzględnieniem. Pomimo zastosowania ekranów akustycznych o parametrach określonych w pkt III.20 sentencji niniejszej decyzji będą występowały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w następujących punktach obliczeniowych: P40, P41, P66. W związku z powyższym faktem, tut. organ wezwał Inwestora do podjęcia dodatkowych działań minimalizujących, mających na celu wyeliminowanie przekroczeń w wymienionych punktach, zlokalizowanych na terenach objętych ochroną akustyczną. W odpowiedzi na wezwanie Inwestor wyjaśnił, iż stwierdzone przekroczenia poziomu hałasu nie wynikają z funkcjonowania projektowanej drogi, lecz są związane z eksploatacją istniejących dróg krzyżujących się z planowaną inwestycją. Okoliczność tę potwierdzono wynikami analizy akustycznej, w której - dla celów porównawczych – przeprowadzono również obliczenia nieuwzględniające wpływu dróg istniejących. Analiza ta wykazała, że po wyłączeniu oddziaływania istniejących tras, poziomy hałasu w punktach P40, P41 i P66 mieści się w dopuszczalnych normach, co potwierdza, iż przekroczenia nie są generowane przez projektowaną drogę S11.

Z przeprowadzonej analizy akustycznej wynika, iż również w punktach obliczeniowych PTWD25, PTWD30, PTWD40, PTWD64, PTWD65 oraz PTWD66 stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Inwestor wyjaśnił, że wskazane punkty obliczeniowe zlokalizowane są na terenach o przeznaczeniu pod zabudowę mieszkaniową, ale obecnie niezagospodarowanych. W związku z powyższym, w lokalizacjach ww. punktów obliczeniowych (gdzie odnotowano przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu), zaproponowano pozostawienie rezerw terenu umożliwiających w przyszłości realizację zabezpieczeń akustycznych, takich jak ekrany akustyczne lub inne środki techniczne ograniczające emisję hałasu, w przypadku zmiany sposobu zagospodarowania terenu bądź pojawienia się funkcji wymagających ochrony akustycznej – pkt III.14 decyzji. Przewidziane rezerwy terenowe pod potencjalne zabezpieczenia akustyczne stanowią działanie prewencyjne, zapewniające możliwość skutecznego ograniczenia ewentualnych oddziaływań w przyszłości, w przypadku zagospodarowania ww. terenów zgodnie z ich funkcją określoną w aktach prawa miejscowego.

Tut. organ w niniejszej decyzji określił warunki mające na celu zminimalizowanie oddziaływania akustycznego na terenach podlegających ochronie akustycznej znajdujących się w sąsiedztwie projektowanego przedsięwzięcia. Jednocześnie w decyzji wskazano, aby rok po oddaniu inwestycji do użytkowania zostały przeprowadzone pomiary hałasu

(w ramach analizy porealizacyjnej), na terenach podlegających ochronie akustycznej faktycznie zagospodarowanych oraz w miejscach, gdzie zostały zastosowane ekrany akustyczne, w celu sprawdzenia ich skuteczności, a także w lokalizacjach pozostawienia rezerw terenu pod ewentualne zastosowanie ekranów akustycznych. W pkt VII niniejszej decyzji tut. organ wskazał dni tygodnia, w których należy przeprowadzić pomiary hałasu. Zalecano, by pomiary odbywały się w dni robocze, tj. od poniedziałku do piątku, z pominięciem dni świątecznych. Takie podejście pozwala na uzyskanie wyników odzwierciedlających rzeczywisty, codzienny ruch drogowy, w tym również wzmożony ruch w piątki, charakterystyczny dla wyjazdów weekendowych. Wskazany okres, w którym powinny zostać przeprowadzone pomiary, zapewni ich reprezentatywność i gwarantuje uzyskanie miarodajnych wyników i jeszcze dokładniej odzwierciedli akustyczny stan środowiska.

Sporządzenie analizy porealizacyjnej, pozwoli na weryfikację skuteczności wybudowanych ekranów. W przypadku stwierdzenia przekroczeń wartości dopuszczalnych, zostaną zastosowane odpowiednie środki ochrony. W sytuacji, w której standardy w środowisku nie będą mogły być dotrzymane, zostaną podjęte działania mające na celu utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania, zgodnie z art. 135 Poś

W raporcie odniesiono się także do oddziaływań skumulowanych. Z informacji przedstawionych w nim wynika, że będzie dochodziło do kumulowania się oddziaływań akustycznych, jednakże stosując środki minimalizujące w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia (określone w pkt III.20 decyzji, których skuteczność zweryfikuje analiza porealizacyjna) zostaną one w znacznym stopniu zminimalizowane.

Mając na uwadze powyższe oraz przedstawione wyniki obliczeń analizy akustycznej, należy stwierdzić, że hałas generowany przez projektowaną drogę nie będzie stanowił zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Wszystkie przeprowadzone analizy dowodzą, że projektowana droga nie będzie miała szkodliwego wpływu na zdrowie i życie ludzi, a poziom hałasu zostanie utrzymany w granicach norm dopuszczalnych w środowisku. Jednocześnie tut. organ dbając o rzetelność i dokładność przeprowadzanej oceny wpływu planowanego zamierzenia na zdrowie ludzi określił konieczność wykonania analizy porealizacyjnej, w ramach której przeprowadzone zostaną pomiary hałasu rok po oddaniu inwestycji do użytkowania. Pomiar hałasu rok po oddaniu inwestycji do użytkowania pozwoli ocenić, czy rzeczywiste poziomy hałasu są zgodne z dopuszczalnymi wartościami i czy nie występuje ryzyko negatywnego wpływu na zdrowie ludzi. Wyniki pomiarów hałasu będą stanowiły obiektywną metodę oceny skuteczności zastosowanych rozwiązań oraz dadzą możliwość wprowadzenia korekt lub dodatkowych rozwiązań w przypadku, gdyby rzeczywiste poziomy hałasu okazały się wyższe niż te, które przedstawiono w analizie akustycznej.

Realizacja i eksploatacja przedsięwzięcia mogą wiązać się z oddziaływaniem wibroakustycznym. Na etapie budowy będzie ono wywołane przez pracujące maszyny drogowe, frezarki i walce wibracyjne. W prawodawstwie polskim brak jest przepisów regulujących kwestię wpływu drań mechanicznych na środowisko oraz wartości normatywnych określających dopuszczalne wielkości przenoszonych drgań. Stąd oddziaływanie w tym zakresie można rozpatrywać jedynie w kategorii wpływu na dobra materialne. Zgodnie z przepisem art. 326 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1125) poziom hałasu oraz drgań przenikających do pomieszczeń w budynkach mieszkalnych, budynkach zamieszkania zbiorowego

i budynkach użyteczności publicznej, z wyłączeniem budynków, dla których jest konieczne spełnienie szczególnych wymagań ochrony przed hałasem, nie może przekraczać wartości dopuszczalnych, określonych w Polskich Normach dotyczących ochrony przed hałasem pomieszczeń w budynkach oraz oceny wpływu drgań na ludzi w budynkach. Zgodnie z treścią raportu, planowane przedsięwzięcie drogowe będzie charakteryzować się nawierzchnią przystosowaną do przenoszenia ruchu ciężkiego, które jest odpowiedzialne za wzbudzanie drgań. Równość nawierzchni oraz warstwa podbudowy charakteryzująca się różnymi własnościami fizykomechanicznymi spowoduje, że możliwość przemieszczania się drgań będzie niewielka.

Na etapie eksploatacji głównym źródłem powstawania odpadów będą prace porządkowe związane z użytkowaniem analizowanej inwestycji – odpady inne niż niebezpieczne. Powstawać będą również odpady niebezpieczne gromadzone w urządzeniach systemu oczyszczania wód opadowych i roztopowych, jak również z wymiany zużytego oświetlenia drogowego.

Wytwarzane odpady niebezpieczne odbierane będą przez specjalistyczne firmy posiadające stosowne zezwolenie a następnie przekazywane do odzysku podmiotom posiadającym decyzje w zakresie gospodarowania odpadami. Zgodnie z art. 3, ust. 1, pkt. 32 ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1687 ze zm.) wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługi.

Ponieważ wszystkie prace związane z budową i późniejszą obsługą analizowanej drogi i powiązanych z nią obiektów (w zakresie gospodarki odpadami) będą zlecone przez Inwestora firmom zewnętrznym, zgodnie z przytoczonym powyżej sformułowaniem, właśnie te firmy będą wytwórcami odpadów. Firmy te będą także zobowiązane do właściwego gospodarowania odpadami oraz uzyskania odpowiednich decyzji i pozwoleń w zakresie gospodarki odpadami. Zatem w decyzji nie określano warunków dotyczących gospodarowania odpadami.

Planowane przedsięwzięcie będzie związane z emisją substancji pyłowych i gazowych do powietrza zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji przedsięwzięcia.

Na etapie budowy oprócz emisji pochodzącej ze spalania paliw w silnikach urządzeń i maszyn budowlanych i pojazdów eksploatowanych na potrzeby budowy, będzie miała miejsce także wtórna emisja pyłowa, powstająca na skutek porywania drobnej frakcji ziaren pyłu przez ruchy powietrza wzbudzone przez poruszające się po terenie budowy pojazdy lub w trakcie załadunku/wyładunku materiałów sypkich (luźnych). W trakcie budowy występować będzie także zjawisko przenoszenia ziemi (gliny) na oponach pojazdów, co następnie może być źródłem wtórnej emisji pyłowej, gdy materiał ten nie zostanie usunięty np. z powierzchni dróg wyjazdowych z budowy. Mając na uwadze to, że:

- budowa drogi prowadzona będzie etapowo, plac budowy i związane z nim uciążliwości przesuwać się będą wraz z postępem prac,
- podejmowane będą musiały być działania mające na celu zminimalizowanie oddziaływania tej fazy przedsięwzięcia na jakość powietrza, w szczególności w związku ze spodziewaną emisją wtórną pyłu, gdyż obowiązek takich działań wynika wprost z przepisów prawa, uznano, że oddziaływanie tej fazy na jakość powietrza będzie miało charakter lokalny i przejściowy, a uciążliwości w tym zakresie ustaną wraz z zakończeniem budowy drogi.

W fazie eksploatacji, przedsięwzięcie będzie źródłem nieorganizowanej emisji substancji do powietrza powstającej w wyniku spalania paliw w silnikach pojazdów poruszających się po drodze oraz między innymi w wyniku zdzierania się opon i unoszenia się zanieczyszczeń

z powierzchni jezdni. Wielkość emisji substancji do powietrza ze źródła tego rodzaju uzależniona jest od wielu czynników tj. pojemności silników pojazdów, stanu technicznego pojazdów, rodzaju używanego paliwa, prędkości jazdy, itp.

Jak wynika z przedłożonych dokumentów, do analizy wpływu przedsięwzięcia na jakość powietrza w fazie eksploatacji wykorzystano prognozę ruchu dla 2 horyzontów czasowych: 2026 roku i 2036 roku, a także uśrednioną rodzajową strukturę ruchu. Dla roku 2036 prognozuje się, że Średni Dobowy Ruch (SDR) wyniesie od 12007 pojazdów na granicy województwa opolskiego i śląskiego do maksymalnie 14677 pojazdów na odcinku Lubliniec Północ – Lubliniec Południe, przy czym liczba samochodów ciężarowych nie przekroczy 37,5 % SDR dla ogólnej liczby samochodów, jaka korzystać będzie z drogi budowanej w ramach tego przedsięwzięcia.

W analizie uwzględniono aktualny stan jakości powietrza (tło). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2010 r., Nr 16, poz. 87), tło substancji, dla których są określone dopuszczalne poziomy w powietrzu stanowi aktualny stan jakości powietrza określony przez właściwy inspektorat ochrony środowiska jako stężenie uśrednione dla roku. Dla pozostałych substancji tło uwzględnia się w wysokości 10 % wartości odniesienia uśrednionej dla roku. Jak wynika z przedłożonej dokumentacji, w tym jej aktualizacji z lipca 2025 r., oceniając wpływ planowanego przedsięwzięcia na jakość powietrza, przyjęto jako aktualny stan jakości powietrza dla rejonu inwestycji, dane pochodzące z Państwowego Monitoringu Środowiska / Ekoinfonet i podane w pismach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) z:

- 11 lipca 2025 r., znak: DMS-KA.731.1.423.2025 /województwo śląskie,
- 15 lipca 2025 r. znak: DMS-OP.731.1.159.2025/województwo opolskie.

Do analizy przyjęto najwyższą wartość stężeń średniorocznych [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] wskazaną w ww. korespondencji GIOŚ, którą ustalono dla punktu o największym stężeniu pyłu zawieszonego PM₁₀ w powiecie lublinieckim. A zatem ustalono, że aktualny stan jakości powietrza w rejonie przebiegu przedmiotowego odcinka drogi ekspresowej S11 kształtuje się następująco:

Nazwa substancji	Punkt początkowy Gmina Ciasna	Punkt o największym stężeniu PM 10 w powiecie lublinieckim	Gmina Dobrodzień
Stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			
Dwutlenek azotu	10	11	10
Dwutlenek siarki	4	5	4
Pył zawieszony PM ₁₀	19	22	19
Pył zawieszony PM _{2,5}	11	13	11
Benzen	1	1	0,5

Stężenia średnioroczne dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego PM₁₀ i pyłu zawieszonego PM_{2,5} we wszystkich gminach, w których realizowane będzie przedsięwzięcie, pozostają w normach określonych w rozporządzeniach Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz.845) i z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2010 r., Nr 16, poz. 87). Dla pozostałych zanieczyszczeń tło

przyjęto zgodnie z wyż. cyt. metodyką referencyjną jako wartość 10% wartości odniesienia substancji w powietrzu.

Analizę rozprzestrzeniania zanieczyszczeń z projektowanego odcinka drogi S11 wykonano przy zastosowaniu specjalistycznego oprogramowania do modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym tj. pakietu „OPERAT FB” v. 6.14.5/2016 r. z modułem “samochody”. Oprogramowane to stosuje referencyjną metodykę obliczeń określoną w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 16 poz. 87).

Jak wynika z przedłożonej dokumentacji, moduł “samochody” dedykowany jest obliczaniu emisji pochodzącej z ruchu samochodów po drogach przy zastosowaniu metodyki EMEP / Corinair B710 i B760 Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska. Zastosowany w analizie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń program „OPERAT FB” wykorzystuje model CALINE 3. Model ten umożliwia wyznaczanie stężenia zanieczyszczenia 60-minutowego w powietrzu, jako odpowiadającego rzeczywistym procesom dyspersji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł komunikacyjnych i jest zalecany do stosowania przez Ministerstwo właściwe ds. środowiska i Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, a także wymieniony został we „Wskazówkach metodycznych dotyczących modelowania matematycznego w systemie zarządzania jakością powietrza”.

Przedstawione w raporcie wyniki obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu wykazały, że przedsięwzięcie w fazie eksploatacji nie będzie powodować przekroczeń standardów jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz.845) oraz przekroczeń wartości odniesienia ustalonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2010 r., Nr 16, poz. 87).

Analiza oddziaływania drogi w każdym z wariantów realizacyjnych, w tym także w wariantie D i w każdym z analizowanych horyzontów czasowych, wykazała brak przekroczeń dopuszczalnych stężeń 1-godzinowych substancji w powietrzu. Podobnie, obliczone stężenia średnioroczne wszystkich analizowanych substancji w powietrzu będą spełniać wymogi ochrony powietrza określone w ww. przepisach prawa. Suma prognozowanych stężeń średniorocznych substancji w powietrzu powodowanych przez projektowaną drogę i stężeń substancji powodowanych przez istniejące źródła emisji na tym terenie (określonych przez GIOŚ jako “tło”) będzie znacząco niższa od dopuszczalnych stężeń średniorocznych (standardów jakości powietrza) oraz od wartości odniesienia substancji w powietrzu (zarówno ze względu na ochronę zdrowia ludzi jak i ochronę roślin). Ze względu na to, że dla tlenku węgla nie została określona wartość odniesienia ani też dopuszczalny poziom uśredniony dla roku, dla tej substancji nie było możliwe sprawdzenie powyższego warunku. Stężenia średnioroczne substancji w powietrzu powodowane przez projektowaną drogę w wariantie D kształtować się będą następująco:

a) horyzont czasowy - 2026 rok

S11 wariant D: odcinek Ciasna Dobrodzień

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tło R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[µg/m³]			[µg/m³]	
Pył zawieszony PM10	40 (poziom	22	< 18	0,427	Brak przekroczenia

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tłō R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[µg/m³]				
	dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)				
Pył zawieszony PM2,5	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	13	< 7	0,183	Brak przekroczenia
Dwutlenek siarki	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin)	5	< 15	0,063	Brak przekroczenia
Tlenki azotu jako dwutlenek azotu	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	11	< 29	2,737	Brak przekroczenia
Tlenek węgla	Brak Da	Nie określono	Brak Da	8,90	Nie oceniono z uwagi na brak normy
Benzen	5 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	1	< 4	0,626	Brak przekroczenia
Węglowodory aromatyczne	43 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	4,3	< 38,7	0,509	Brak przekroczenia
Węglowodory alifatyczne	1000 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	100	< 900	0,780	Brak przekroczenia

S11 wariant D: odcinek Kochanowice Pawonków

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tłō R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[µg/m³]				
Pył zawieszony PM10	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	22	< 18	0,415	Brak przekroczenia
Pył zawieszony PM2,5	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	13	< 7	0,178	Brak przekroczenia
Dwutlenek siarki	20 (poziom	5	< 15	0,045	Brak przekroczenia

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tło R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[µg/m³]				
	dopuszczalny ze względu na ochronę roślin)				
Tlenki azotu jako dwutlenek azotu	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	11	< 29	2,366	Brak przekroczenia
Tlenek węgla	Brak Da	Nie określono	-	5,212	Nie oceniono z uwagi na brak normy
Benzen	5 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	1	< 4	0,0470	Brak przekroczenia
Węglowodory aromatyczne	43 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	4,3	< 38,7	0,396	Brak przekroczenia
Węglowodory alifatyczne	1000 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	100	< 900	0,694	Brak przekroczenia

S11 wariant D: odcinek Lubliniec

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tło R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[µg/m³]				
Pył zawieszony PM10	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	22	< 18	0,293	Brak przekroczenia
Pył zawieszony PM2,5	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	13	< 7	0,126	Brak przekroczenia
Dwutlenek siarki	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin)	5	< 15	0,042	Brak przekroczenia
Tlenki azotu jako dwutlenek azotu	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	11	< 29	1,858	Brak przekroczenia
Tlenek węgla	Brak Da	Nie	-	5,767	Nie oceniono

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tło R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[µg/m³]	[µg/m³]	[µg/m³]	[µg/m³]	
		określono			z uwagi na brak normy
Benzen	5 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	1	< 4	0,0425	Brak przekroczenia
Węglowodory aromatyczne	43 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	4,3	< 38,7	0,353	Brak przekroczenia
Węglowodory alifatyczne	1000 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	100	< 900	0,585	Brak przekroczenia

b) horyzont czasowy - 2036 rok

S11 wariant D: odcinek Ciasna Dobrodzień

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tło R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[µg/m³]	[µg/m³]	[µg/m³]	[µg/m³]	
Pył zawieszony PM10	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	22	< 18	0,549	Brak przekroczenia
Pył zawieszony PM2,5	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	13	< 7	0,235	Brak przekroczenia
Dwutlenek siarki	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin)	5	< 15	0,081	Brak przekroczenia
Tlenki azotu jako dwutlenek azotu	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	11	< 29	3,523	Brak przekroczenia
Tlenek węgla	Brak Da	Nie określono	Brak Da	11,456	Nie oceniono z uwagi na brak normy
Benzen	5 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	1	< 4	0,0806	Brak przekroczenia
Węglowodory aromatyczne	43 (wartość	4,3	< 38,7	0,655	Brak przekroczenia

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tł0 R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[µg/m³]				
	odniesienia substancji w powietrzu)				
Węglowodory alifatyczne	1000 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	100	< 900	1,004	Brak przekroczenia

S11 wariant D: odcinek Kochanowice Pawonków

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tł0 R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[µg/m³]				
Pył zawieszony PM10	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	22	< 18	0,433	Brak przekroczenia
Pył zawieszony PM2,5	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	13	< 7	0,186	Brak przekroczenia
Dwutlenek siarki	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin)	5	< 15	0,048	Brak przekroczenia
Tlenki azotu jako dwutlenek azotu	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	11	< 29	2,159	Brak przekroczenia
Tlenek węgla	Brak Da	Nie określono	-	6,322	Nie oceniono z uwagi na brak normy
Benzen	5 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	1	< 4	0,0502	Brak przekroczenia
Węglowodory aromatyczne	43 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	4,3	< 38,7	0,423	Brak przekroczenia
Węglowodory alifatyczne	1000 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	100	< 900	0,739	Brak przekroczenia

S11 wariant D: odcinek Lubliniec

Nazwa zanieczyszczenia	Stężenie dopuszczalne uśrednione dla roku Da	Tło R	Da-R	Obliczone maksymalne stężenie średnioroczne	Ocena
	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	
Pył zawieszony PM10	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	22	< 18	0,359	Brak przekroczenia
Pył zawieszony PM2,5	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	13	< 7	0,154	Brak przekroczenia
Dwutlenek siarki	20 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin)	5	< 15	0,052	Brak przekroczenia
Tlenki azotu jako dwutlenek azotu	40 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	11	< 29	2,254	Brak przekroczenia
Tlenek węgla	Brak Da	Nie określono	-	7,122	Nie oceniono z uwagi na brak normy
Benzen	5 (poziom dopuszczalny ze względu na ochronę zdrowia ludzi)	1	< 4	0,0524	Brak przekroczenia
Węglowodory aromatyczne	43 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	4,3	< 38,7	0,435	Brak przekroczenia
Węglowodory alifatyczne	1000 (wartość odniesienia substancji w powietrzu)	100	< 900	0,718	Brak przekroczenia

Planowane przedsięwzięcie dzięki płynności ruchu, w tym zredukowaniu ilości faz przyspieszania i hamowania oraz bardzo dobremu stanowi nawierzchni jezdni, umożliwi zmniejszenie zużycia paliwa w pojazdach poruszających się po projektowanym odcinku drogi. Spodziewany jest także w kolejnych latach, wzrost udziału pojazdów charakteryzujących się korzystnymi parametrami technicznymi, z uwagi na coraz bardziej restrykcyjne przepisy dotyczące ochrony środowiska i wymagania europejskiego standardu emisji spalin (EURO). Zatem przewiduje się, że stężenia substancji w powietrzu emitowane z projektowanego odcinka drogi, mimo wzrostu natężenia ruchu, utrzymywać się będą na podobnym poziomie. Przedsięwzięcie nie będzie źródłem ponadnormatywnego oddziaływania na jakość powietrza i zdrowie ludzi.

W przedstawianym raporcie odniesiono się również do zagadnień związanych ryzykiem powstania poważnej awarii oraz katastrofy naturalnej i budowlanej.

Poważna awaria wg ustawy Prawo ochrony środowiska „to zdarzenie, w szczególności

emisja, pożar lub eksplozja, powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi bądź środowiska oraz powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.

W związku z eksploatacją drogi, zagrożenia dla środowiska o charakterze nadzwyczajnym, mogą powstać w związku z wypadkami drogowymi z uczestnictwem pojazdów przewożących substancje niebezpieczne (ropopochodne), jak i innych pojazdów napędzanych paliwem.

Zagrożenie dla środowiska powstanie w przypadku rozlania paliwa i wniknięcia substancji niebezpiecznej do gruntu, środowiska wodnego lub w formie oparów do powietrza. Wpływ na środowisko może także wystąpić poprzez wybuch czy pożar substancji łatwopalnych.

Potencjalną możliwość zaistnienia poważnej awarii drogowej stwarzają takie czynniki jak niska jakość dróg i słabe przystosowanie pasa drogowego do bezpiecznego przewozu materiałów niebezpiecznych. Przedmiotowa inwestycja stanowi nową drogę, która będzie dostosowana do planowanych na niej obciążeń i rodzaju prowadzonego ruchu. W związku z tym realizacja inwestycji przyczyni się do zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia poważnej awarii. Ryzyko wypadków o charakterze awarii drogowej zostanie ograniczone przez zastosowanie rozwiązań zapewniających najwyższe bezpieczeństwo ruchu.

W przypadku analizowanej inwestycji, istotnym jest wprowadzenie rozwiązań zapobiegających zdarzeniom prowadzącym do wybuchu, pożaru czy wyciekiem substancji niebezpiecznych. Wszystkie te zdarzenia związane są z wypadkami z udziałem pojazdów. W celu eliminacji ww. sytuacji w projekcie przewidziano: odpowiednią niweletę drogi, dostosowanie łuków poziomych i pionowych pozwalających na bezpieczną jazdę, wprowadzenie barier ochronnych, wykonanie oznakowania pionowego i poziomego drogi, usytuowanie barier ochronnych, skrajnych, szczególnie w miejscach niebezpiecznych zabezpieczających ruch pojazdów samochodowych.

Teren przedsięwzięcia położony jest poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarami, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$), poza obszarami zagrożonymi podtopieniami oraz poza obszarami osuwiskowymi, narażonymi na ruchy masowe lub aktywnymi sejsmicznie.

Z uwagi na powyższe stwierdzono, że wystąpienie katastrofy naturalnej jest niskie.

Ponadto przedsięwzięcie jest przystosowane do sytuacji wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych, tj. przejścia zwiększonego spływu wód opadowych (poprzez zbiorniki retencyjne), przepływu wód przez obiekty na ciekach w przypadku wysokich stanów wód, naporu silnych wiatrów poprzez dostosowanie konstrukcji drogi oraz obiektów (wiadukty, mosty czy ekrany akustyczne).

Przewiduje się brak istotnego ryzyka wystąpienia katastrof budowlanych, ponieważ konstrukcje wszystkich elementów przedsięwzięcia będą dostosowane do dedykowanej im funkcji oraz do panujących warunków geologicznych, przewiduje się zastosowanie powszechnie stosowanych i sprawdzonych rozwiązań konstrukcyjnych, roboty budowlane będą prowadzone z zachowaniem szczególnych środków bezpieczeństwa – zgodnie z przepisami BHP, sztuką i normami budowlanymi, prowadzony będzie stały nadzór prac przez kierownika budowy oraz nadzór inwestorski.

W związku z powyższym uznano, że realne powstanie katastrofy budowlanej jest niskie.

Nie przewiduje się, aby przedsięwzięcie miało znacząco istotny wpływ na klimat w skali globalnej. W przypadku budowy drogi ekspresowej S-11 na przedmiotowym odcinku, emisja gazów cieplarnianych będzie niewielka stąd oddziaływanie na klimat w wyniku prowadzonych robót będzie pomijalne. Ewentualne możliwe emisje CO₂ ustąpią po zakończeniu prac na danym odcinku. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do zmian

klimatu, ponieważ oddziaływanie na etapie budowy drogi ma charakter czasowy i ustąpi po zakończeniu prac. Ze względu na znaczne podniesienie płynności ruchu pojazdów, na etapie eksploatacji przewiduje się, że realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zmniejszonego zużycia paliwa przez samochody, co w sposób pozytywny wpłynie na zmiany klimatu. Oceniono również wrażliwość przedsięwzięcia na czynniki klimatyczne i adaptację do zmian klimatu. Sektor transportu jest szczególnie wrażliwy na kilka elementów klimatu, zwłaszcza na silne wiatry, ulewę, podtopienia i osuwiska, opady śniegu i zjawiska lodowe, burze, niską i wysoką temperaturę oraz brak widoczności (mgła, smog). Działania dostosowawcze dla sektora transportu do oczekiwanych zmian klimatu powinny przede wszystkim zabezpieczyć infrastrukturę drogową przed zagrożeniami wynikającymi ze wzrostu częstotliwości intensywnych opadów ulewnych oraz ekstremalnych temperatur. Zjawiska takie jak mróz i śnieg zmniejszają swoją intensywność, co sugeruje brak potrzeby wprowadzania działań adaptacyjnych. Zgodnie z treścią raportu inwestycja zostanie zaprojektowana zgodnie z rozwiązaniami uwzględniającymi działania zapobiegawcze i adaptacyjne konieczne do wdrożenia w odniesieniu do prognozowanych zmian klimatu.

Ze względu na zakres oddziaływania inwestycji oraz jego lokalizację w odległości ponad 70 km w linii prostej od granicy państwa, nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Realizacja przedsięwzięcia nie spowoduje naruszenia wymagań ochrony środowiska zawartych w obowiązujących przepisach, o ile spełnione zostaną warunki określone w przedłożonych dokumentach.

W ramach udziału społeczeństwa (zgodnie z oświadczeniami w aktach sprawy) z dokumentami sprawy zapoznało się 12 osób.

W terminie wyznaczonym przez tut. organ tj. od 21 maja do 20 czerwca 2026 r. wpłynęły 82 pisma. Pisma te miały formę zarówno sprzeciwu wobec wskazanego do realizacji wariantu D, jak również poparcia dla tego wariantu, niektóre zawierały konkretne wskazania, co do realizacji inwestycji, które zdaniem wnoszących należałoby uwzględnić na tym etapie postępowania.

Należy w tym miejscu przypomnieć, że przepisy zawarte w ustawie ooś szczegółowo regulują zasady udziału w podejmowaniu rozstrzygnięć, przyznając społeczeństwu pewne uprawnienia w sprawach dotyczących ochrony środowiska.

Art. 29 ustawy ooś określa powszechny charakter tej instytucji, stanowiąc, że każdy ma prawo składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa. Warunki udziału społeczeństwa zostały określone w art. 33-38 ustawy ooś, z których wynikają obowiązki organu prowadzącego postępowanie.

Wypełniając powyższe tut. organ:

- podał do publicznej wiadomości informacje dotyczące postępowania,
- wskazał w jaki sposób każdy zainteresowany może zapoznać się z dokumentacją sprawy,
- określił sposób i miejsce składania uwag i wniosków, wyznaczając jednocześnie 30-dniowy termin ich składania,
- po upływie wyznaczonego terminu, rozpatrzył uwagi i wnioski,
- podjął decyzję (co stanowi niniejsza), w której m.in. uzasadnił w jaki sposób rozpatrzył uwagi i wnioski płynące od zainteresowanej społeczności,
- po wydaniu niniejszej decyzji poda do publicznej wiadomości informację o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią.

Przepisy nakazują zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu i umożliwienie zgłoszenia uwag i wniosków, natomiast nie nakładają obowiązku uzyskania społecznej akceptacji dla przedsięwzięcia. Zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu nie może być rozumiane jako swoiste referendum nad dopuszczalnością analizowanej inwestycji.

Sprzeciw mieszkańców nie może stanowić podstawy do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia. Organ może bowiem odmówić wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jedynie w określonych ustawą przypadkach. Przesłanki do wydania decyzji o odmowie ustalenia środowiskowych uwarunkowań, muszą wynikać z konkretnie wskazanych uregulowań prawnych i ustaleń faktycznych. Poza sytuacją niezgodności lokalizacji planowanego przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony (art. 80 ust. 2 ustawy ooś) wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia się w razie:

- odmowy uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska (art. 80 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 77 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś),
- braku zgody wnioskodawcy na realizację przedsięwzięcia w wariantie innym niż proponowany, jeżeli z oceny oddziaływania na środowisko wynika zasadność realizacji przedsięwzięcia w innym wariantie (art. 81 ust. 1 ustawy ooś),
- gdy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, a za realizacją przedsięwzięcia nie przemawiają konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym i brak jest rozwiązań alternatywnych (art. 81 ust. 2 ustawy ooś),
- gdy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy (art. 81 ust. 3 ustawy ooś).

Z powyższego wynika, że wśród określonych w art. 80 ustawy ooś przesłanek odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie zawarto sprzeciwu mieszkańców wobec planowanego przedsięwzięcia (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 października 2017 r., II OSK 2113/16).

Po przeanalizowaniu zebranego materiału dowodowego stwierdzono, iż żadna z przesłanek odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przewidzianych ustawą ooś nie zachodzi w przedmiotowej sprawie.

Umożliwienie zapoznania się z dokumentacją sprawy, oznacza, że organ prowadzący postępowanie udostępnia poszczególne dokumenty sprawy, m.in. raport o oddziaływaniu na środowisko wraz z załącznikami oraz stanowiskami organów uzgadniających i opiniujących. Raport o oddziaływaniu na środowisko jest podstawowym dokumentem, na podstawie którego organ przeprowadza ocenę oddziaływania na środowisko, a ustawa ooś wskazuje zakres informacji jakie muszą w nim zostać przedstawione i omówione.

Spółeczeństwo wniosło uwagi i żądania w następującym zakresie:

- odstąpienia od wskazania wariantu D jako wariantu przeznaczonego do realizacji,
- ponownego, pełnego i równorzędnego porównania wariantów C i D, również pod kątem skutków dla mieszkańców,

- ponownego przeanalizowania wariantu B lub wariantu mieszanego D1/C1 zakładającego przebieg przez teren gminy Ciasna zgodnie z przebiegiem wariantu B,
- przeprowadzenia ponownych konsultacji społecznych wśród mieszkańców Gminy Ciasna,
- uzupełnienia raportu o oś o dodatkowe analizy przyrodnicze, hydrologiczne, geologiczne i społeczne,
- przeprowadzenia pełnej analizy zdrowotnej i społecznej wariantu D,
- ponownego przeanalizowania skutków wariantu D dla mieszkańców, zdrowia, komunikacji lokalnej i rozwoju miasta,
- przedstawienia pełnego łańcucha dowodowego wyjaśniającego odejście od wariantu C,
- wykazania, że wszystkie uzupełnienia dotyczące wariantu D zostały definitywnie zamknięte,
- udostępnienia pełnych map i danych źródłowych,
- oceny wpływu wariantu D na Lubliniec, Lubecko, Wymyśłacz i inne tereny zamieszkałe,
- poważnego potraktowania kryteriów społecznych, zdrowotnych i urbanistycznych,
- szczegółowej oceny wpływu wariantu D na siedliska, wody, plaży, gady, ptaki i korytarze ekologiczne,
- szczegółowej analizy hydrologicznej siedlisk wodno-torfowiskowych,
- szczegółowej ochrony siedlisk, pławów, cieków, terenów podmokłych, hałasu i działań naprawczych,
- niewydawania decyzji środowiskowej dla wariantu D do czasu wyjaśnienia wszystkich wątpliwości proceduralnych, środowiskowych, społecznych, zdrowotnych i hydrologicznych,
- wpływu inwestycji na jakość powietrza i wpływu na zdrowie mieszkańców w związku z prognozowanym wzrostem natężenia ruchu,
- hałasu komunikacyjnego, drgań, skuteczności zabezpieczeń akustycznych oraz wpływu inwestycji na obecne i przyszłe tereny mieszkaniowe,
- zanieczyszczenia światłem oraz wpływu inwestycji na środowisko nocne,
- fragmentacji miasta Lublińca oraz dzielnicy Wymyśłacz,
- spadku wartości nieruchomości,
- ograniczenia możliwości rozwoju przestrzennego miasta Lublińca,
- niewystarczającego uzasadnienia wyboru wariantu oraz nieuwzględnienie interesu mieszkańców,
- kumulacji oddziaływań na mieszkańców,
- niedostatecznej analizy skutków społecznych inwestycji,
- odporności układu komunikacyjnego na sytuacje awaryjne i utraty funkcji obwodnicowej Lublińca,
- wpływu na bezpieczeństwo publiczne i funkcjonowanie służb ratunkowych,
- negatywnego wpływu na stosunki krajobrazowe w mieście Lubliniec,
- przebiegu drogi S11 na wysokości Parku Grunwaldzkiego, ograniczonego dojazdu do stadionu, parku i terenów rekreacyjnych,
- przedstawienia koncepcji przebiegu S11 w granicach miasta Lublińca,
- uwzględnienia dodatkowego górnego przejścia dla zwierząt w rejonie pomiędzy oddziałami leśnymi 957 i 913 Nadleśnictwa Lubliniec, na odcinku drogi ekspresowej S11 pomiędzy Lublińcem a Kokotkiem,
- przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji stanowisk roszarki na terenach objętych inwestycją w oddziale 932 Nadleśnictwa Lubliniec oraz przeniesienia roślin w przypadku stwierdzenia kolizji z planowanym przebiegiem dróg,
- pozostawienia wyciętych sędziwych dębów, spełniających kryteria drzew pomnikowych, w formie kłód na terenach leśnych poza pasem drogowym,

- wykonania działań kompensacyjnych i nasadzeń pasa zadrzewień z rodzimych gatunków drzew i krzewów na odcinkach przebiegających w pobliżu terenów zabudowanych dzielnicy Wymysławiec w Lublińcu, Lubecka i innych miejscowości,
- obsadzenia pasa rozdzielającego jezdnie roślinnością rodzimą o charakterze krzewiastym, która dobrze znosi trudne warunki panujące pomiędzy pasami ruchu i zasolenie,
- wykonania dolnego przejścia dla dużych zwierząt oraz płazów na 4 km trasy w okolicach miejscowości Dzielna i Jeżowa,
- uwzględnienia dodatkowego górnego przejścia dla zwierząt pomiędzy Lublińcem a Tworogiem,
- utworzenia nowej drogi lokalnej, zmiany przeznaczenia drogi technologicznej, montażu ekranów akustycznych.

Odnosnie do wskazanego do realizacji wariantu D jeszcze raz podkreślić należy, że organ jest zobowiązany do oceny wariantów wskazanych we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a gdy wyniki przeprowadzonej oceny wykażą, że wariant inwestycyjny jest niemożliwy do realizacji, wybrać inny wyłącznie spośród wariantów, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś wskazanych przez inwestora. Organ nie ma więc uprawnień do proponowania zupełnie nowego, nieujętego w raporcie rozwiązania w zakresie przedsięwzięcia, dla którego wydawana jest decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach.

Niniejsza decyzja określa warunki dla przebiegu inwestycji w wariantcie D, który tut. organ wskazał jako wariant dopuszczony do realizacji (wyłącznie spośród wariantów, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 ustawy ooś). Wnioskodawca wyraził jednocześnie zgodę na wskazanie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wariantu D jako dopuszczonego do realizacji.

Zatem kwestia wyboru wariantu D została ostatecznie rozstrzygnięta, a szczegółowe wyjaśnienia co do tego wyboru zostały przedstawione powyżej w uzasadnieniu niniejszej decyzji.

Jeszcze raz podkreślić należy, że organ związany jest wnioskiem o wydanie decyzji środowiskowej i przedstawionym w nim przebiegiem inwestycji zarówno wariantu inwestorskiego jak i wariantów alternatywnych. Niezadowolenie grup mieszkańców, co do przebiegu poszczególnych odcinków inwestycji nie stanowi podstawy do weryfikacji rozwiązań wskazanych przez Inwestora i przeanalizowanych w raporcie. Ocena oddziaływania poszczególnych wariantów nie jest bowiem prowadzona w odniesieniu do poszczególnych gmin czy fragmentów przebiegu, ale dla całości poszczególnych inwestycji w poszczególnych wariantach w odniesieniu do wielu obiektywnych kryteriów.

Działania tut. organu związane z wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym m.in. w zakresie przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i/lub obszary Natura 2000 były przedmiotem kontroli przeprowadzanej przez Najwyższą Izbę Kontroli Delegatura w Katowicach (okres objęty kontrolą od 1 czerwca 2023 r. do 22 sierpnia 2025 r.).

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sposób prowadzenia przez RDOŚ postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przy budowie drogi ekspresowej S11 w powiecie lublinieckim.

Zgodnie z uzasadnieniem przedstawionym w Wystąpieniu Pokontrolnym S/25/003/LKA przeprowadzenie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy drogi ekspresowej S11 w powiecie lublinieckim Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach

oceniała, następująco cyt. „Postępowanie administracyjne prowadzone było w sposób prawidłowy i rzetelny w oparciu o kompletny wniosek i raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, który na żądanie organu był pięciokrotnie uzupełniany i aktualizowany przez Inwestora tj. Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział Katowice. Wielokrotność żądania uzupełnień wynikała bezpośrednio z uzupełnień kwestii ujętych w Raporcie, przedłożonych w wyniku pierwszego żądania lub nowych okoliczności w sprawie.

W celu dokonania właściwej oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia p.n. Budowa drogi s11 w województwie śląskim – odcinek 1 od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór, RDOŚ podejmowała prawidłowe działania w celu uzyskania niezbędnych informacji i wyjaśnień, korzystając również z własnych zasobów danych.

RDOŚ zapewniła udział społeczeństwa w postępowaniu, w zakresie przewidzianym przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko dla danego etapu postępowania, m. in. poprzez podanie do publicznej wiadomości informacji o wszczęciu postępowania i rozpatrzyła wszystkie składane przez zainteresowanych wnioski.

W toku postępowania, organ na podstawie art. 81 ust. 1 uooś wskazał brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie zaproponowanym przez wnioskodawcę podając jako przesłanki odmowy m.in. występowanie zagrożenia dwóch gatunków sów (włochatki i sóweczki) oraz ich siedlisk, kolizji tego wariantu trasy ze strefami ochrony ostoi miejsc rozrodu i regularnego przebywania tych sów, brak możliwości prawnych zniesienia kolizyjnych stref ochrony ostoi chronionych ww. gatunków ptaków ustanowionych w 2021 r., występowanie dużej kolizyjności z ciekami wodnymi, siedliskami płazów i ssaków oraz żerowiskami nietoperzy oraz spowodowanie fragmentacji Lasów Lublinieckich. Organ rzetelnie zweryfikował dokumentację dot. uwarunkowań środowiskowych w szczególności w zakresie występowania gatunków zagrożonych dla proponowanych przez inwestora wariantów drogi S11.

Stanowisko RDOŚ oparte było o rzetelnie i właściwie zweryfikowaną dokumentację źródłową oraz dane zawarte w Raporcie”.

Jednocześnie należy wziąć pod uwagę, że Organ wydający decyzję działa na podstawie i w granicach przepisów prawa w oparciu o dowody zebrane w postępowaniu administracyjnym. Dowodami takimi w przedmiotowym postępowaniu są m.in. raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, sporządzony przez zespół autorski firmy INVESTEKO S.A. z siedzibą w Świętochłowicach wraz z jego uzupełnieniami, uzyskane uzgodnienie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Gliwicach, opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu i opinia Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Ponadto dowodem w postępowaniu są również wyniki przeprowadzonej procedury udziału społeczeństwa, w trakcie której wpłynęły uwagi i wnioski do prowadzonego postępowania. Wskazane dokumenty były podstawą do analizy i oceny wpływu planowanego przedsięwzięcia na środowisko. W oparciu o informacje zawarte w dokumentacji zostały określone warunki realizacji przedsięwzięcia zapewniające ochronę środowiska. Po analizie raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia wraz z jego uzupełnieniami i wyjaśnieniami inwestora, tut. organ stwierdził, że dokument ten – sporządzony w celu ustalenia wpływu projektowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, określenia bezpośrednich i pośrednich skutków dla środowiska oraz wskazanie rozwiązań technicznych i technologicznych zabezpieczających przed jego negatywnym

wpływem – jest kompletny i spełnia wymogi określone w art. 66 ustawy ooś. Raport ten zawiera charakterystykę całego przedsięwzięcia, opis analizowanych wariantów, a także opis przewidywanych oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze podczas realizacji i eksploatacji inwestycji, na powierzchnię ziemi i glebę, krajobraz i roślinność naturalną, na obszary i obiekty podlegające ochronie przyrody i krajobrazu, na wody powierzchniowe i podziemne, powietrze, klimat akustyczny oraz opis metod prognozowania, zastosowanych przez wnioskodawcę. Zatem przedmiotowy raport uwzględnia wszystkie ewentualne zagrożenia związane z realizacją przedmiotowego zamierzenia oraz określa konkretne wymagania ochrony środowiska na etapie prac budowlanych oraz w trakcie eksploatacji przedsięwzięcia.

W ramach postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko stosownie do art. 62 ust. 1 ustawy ooś zostały zbadane poniższe zagadnienia:

- 1) bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na:
 - a) środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi,
 - b) dobra materialne,
 - c) zabytki,
 - d) krajobraz, w tym krajobraz kulturowy,
 - e) wzajemne oddziaływanie między elementami, o których mowa wyżej,
 - f) dostępność do złóż kopalin;
- 2) ryzyko wystąpienia poważnych awarii oraz katastrof naturalnych i budowlanych;
- 3) możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- 4) wymagany zakres monitoringu.

Ponownie podkreśla się, że raport o oddziaływaniu na środowisko jest podstawowym dokumentem, na podstawie którego organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przeprowadza ocenę oddziaływania na środowisko. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 marca 2009 r., sygn. akt II OSK 383/08, „raport (...) jest opracowywany na zlecenie podmiotu zainteresowanego realizacją przedsięwzięcia. Ma on charakter dokumentu prywatnego inwestora będącego dowodem w postępowaniu administracyjnym”. Należy dodać, że autorem raportu nie jest organ administracji publicznej, zatem nie ma on uprawnień do ingerowania w jego treść. Obowiązkiem organu na etapie prowadzonego postępowania jest sprawdzenie jego poprawności pod względem formalnym, a także należyte wyjaśnienie kwestii merytorycznych co uczyniono w prowadzonym postępowaniu.

W przedmiotowym postępowaniu informacje przedstawione w raporcie były weryfikowane, a w przypadku wątpliwości Inwestor był wzywany do wyjaśnienia i uzupełnienia informacji zawartych w przedłożonych dokumentach.

Podkreślenia wymaga również fakt, że tutaj organ jest organem wyspecjalizowanym w dziedzinie ochrony środowiska oraz dysponuje zespołem wykwalifikowanych i doświadczonych osób specjalizujących się w poszczególnych dziedzinach wiedzy tj. ochrony przyrody, powietrza, wody, hałasu oceniającym materiał dowodowy w toku oceny oddziaływania na środowisko. Wydanie decyzji środowiskowej poprzedzone jest więc gruntowną i wnikliwą analizą całej dokumentacji wnioskowej.

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko stanowi syntezę informacji o planowanym przedsięwzięciu opartą o szereg materiałów źródłowych, które nie stanowią obowiązkowych elementów dokumentacji będących podstawą do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W przedstawionym przez Inwestora raporcie zawarto informacje w oparciu o jakie materiały źródłowe został on wykonany.

Ponadto przepis art. 77 § 1 ustawy Kpa stanowi, że organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. Obowiązek ten należy rozumieć w taki sposób, że organ albo czyni to z własnej inicjatywy, w przypadku, gdy uzna to za konieczne do uzyskania prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy lub gromadzi w aktach sprawy dowody wskazane lub dostarczone przez strony postępowania, wówczas, gdy mają one znaczenie dla sprawy (por. Wróbel A., Art. 77 w: Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania administracyjnego, opubl. LEX/el. 2019). W związku z tym, to po stronie organu leży obowiązek zebrania i rozpatrzenia w sposób całościowy materiału dowodowego. W następnej kolejności dopiero organ obowiązany jest gromadzić dowody dostarczane przez stronę, jeżeli mają one znaczenie w danej sprawie.

Organ stoi na stanowisku, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (w tym raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy ooś, którego celem jest określenie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska oraz ludzi przy uwzględnieniu przyjętych przez inwestora rozwiązań lokalizacyjnych, projektowych, technologicznych, technicznych i organizacyjnych) pozwolił na określenie m. in. istotnych warunków korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich.

W ramach udziału społeczeństwa nie przedstawiono dokumentów/dowodów, które podważyłyby analizy przedstawione w raporcie o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko, a tym samym potwierdzały, że zakres ewentualnych uciążliwości na określone komponenty środowiska został błędnie zidentyfikowany.

Warunki zawarte w niniejszej decyzji zostały sformułowane na podstawie wszystkich zebranych w sprawie dokumentów oraz uzgodnień i opinii organów współdziałających, a ich wykonanie zagwarantuje minimalizację negatywnego oddziaływania na środowisko planowanej inwestycji.

Oddziaływania generowane na skutek realizacji, a następnie eksploatacji projektowanej drogi ekspresowej mogą powodować rozłożony w czasie dyskomfort dla okolicznych mieszkańców, niemniej jednak, jak wynika z przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko, nie stanowią one zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Szczegółowej weryfikacji w tym zakresie podlegały zagadnienia związane z ochroną przed hałasem, zanieczyszczeniem powietrza, a także z ochroną wód powierzchniowych. Zidentyfikowano wszelkie zagrożenia i uciążliwości zamierzonego przedsięwzięcia wobec środowiska (w tym na zdrowie ludzi) i na tej podstawie nałożono na Inwestora warunki eliminacji lub minimalizacji tych zagrożeń.

W kwestii negatywnego wpływu planowanej drogi na stosunki krajobrazowe w mieście Lubliniec rozwiązania projektowe przyjęte na etapie opracowania Studium Techniczno–Ekonomiczno–Środowiskowego (STEŚ) dla drogi S11 w wariantcie D zakładają, iż:

- ciąg ul. Lisowskiej zostanie zachowany poprzez wybudowanie przejazdu pod drogą ekspresową S11;
- ciąg ul. Marii Skłodowskiej-Curie zostanie zachowany poprzez wybudowanie przejazdu pod drogą ekspresową S11;

Zatem na etapie STEŚ założono budowę drogi S11 w nasypie wraz z budową obiektów inżynierskich nad ww. ulicami. Jednak na kolejnych etapach przygotowania przedmiotowej inwestycji rozwiązania te będą analizowane pod kątem możliwości zmiany poprowadzenia projektowanej drogi S11 z nasypu do wykopu, w zależności od możliwości wynikających z uwarunkowań terenowych. Zatem nie wyklucza się wprowadzenia rozwiązań projektowych,

w których droga ekspresowa będzie poprowadzona w wykopie, natomiast ul. Lisowicka oraz ul. Marii Skłodowskiej-Curie poprowadzone zostaną po terenie istniejącym, co nie wpłynie na ingerencję w przestrzeń miejską. Zatem na kolejnych etapach możliwym jest wypracowanie dodatkowych pożądaných przez mieszkańców rozwiązań projektowych w ramach wariantu D.

Co do fragmentacji miasta Lublińca należy zauważyć, że planowana droga ekspresowa S11 w wariantie D w przeważającej większości przebiega przez tereny zalesione oraz tereny rolne, w znacznej odległości od terenów zabudowy. Zbliżenia trasy do terenów zamieszkałych oraz zurbanizowanych występują lokalnie, na bardzo krótkich odcinkach. W stosunku do miejscowości Lubecko, droga S11 poprowadzona została w nowym śladzie od strony zachodniej, w odległości około 170 m od pierwszej zabudowy. Natomiast w stosunku do miasta Lubliniec, pomiędzy planowanym węzłem Lubliniec Północ a węzłem Lubliniec Południe, na długości ok. 4,0 km droga S11 poprowadzona została w śladzie istniejącej już obwodnicy DK11 (od km 17+600 do km 21+600). Biorąc pod uwagę powyższe, nieuzasadnionym jest twierdzenie, iż planowana droga S11 w wariantie D „podzieli miasto Lubliniec”, gdyż istniejąca obwodnica w ciągu DK11, mająca na celu przeprowadzenie i wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miasta funkcjonuje już od lat.

W ramach drogi S11 planuje się wybudowanie węzła Lubliniec Północ łączącego S11 z istniejącymi drogami DK11 i DK46, pełniącymi funkcję obwodnicy Lublińca. Łącznice węzła zlokalizowano po stronie południowej miejscowości Lubecko, a do węzła planuje się podłączyć również drogę gminną (ul. Lipską), co zapewni bezpośredni dostęp z miejscowości Lubecko do drogi S11. Dodatkowo przyjęta lokalizacja węzła Lubliniec Północ w wariantie D w ocenie Inwestora spowoduje zmniejszenie natężenia ruchu na istniejącej drodze powiatowej przebiegającej przez Centrum Lubecka (ul. Główną), co wpłynie korzystnie na bezpieczeństwo. Jest to podyktowane faktem, iż w wariantie tym połączenie drogi DK46 (stanowiącej obwodnicę Lublińca) z planowaną S11 będzie odbywać się w sposób bezpośredni, natomiast w wariantie C lokalizacja węzła Lubliniec Północ powodowała konieczności dojazdu z DK46, gdzie najkrótszą drogę stanowiła droga powiatowa poprowadzona przez centrum Lubecka.

Budowa drogi ekspresowej S11 w śladzie istniejącej drogi DK11 nie ingeruje w układ dróg lokalnych miasta Lubliniec, gdyż zachowane będą ciągi komunikacyjne ulic, które krzyżują się z S11.

Jak wskazuje Inwestor, zgodnie z rozwiązaniami projektowymi opracowanymi na etapie Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego (STeŚ) przyjęto, że:

- węzeł Lubliniec Północ podłączony będzie do starodroża DK11 oraz istniejącej DK46 na wysokości ul. Żeromskiego;
- ciąg ul. Lisowskiej zostanie zachowany poprzez wybudowanie przejazdu pod S11;
- ciąg ul. Marii Skłodowskiej-Curie zostanie zachowany poprzez wybudowanie przejazdu pod S11;
- ciąg ul. 74 Górnosławskiego Pułku Piechoty zostanie zachowany poprzez wybudowanie przejazdu pod S11;
- węzeł Lubliniec Południe podłączony będzie do starodroża DK11 na wysokości ul. Pawła Stalmacha.

Dodatkowo w ramach rozwiązań projektowych przewidziano połączenie:

- ul. Żeromskiego bezpośrednio z węzłem S11 Lubliniec Północ, co umożliwi komunikację z miasta w kierunku północnym i południowym;
- ul. Lisowskiej (z kierunku miasta drogą DW906 oraz z kierunku miejscowości Lisowice drogą DK46) z węzłem S11 Lubliniec Północ - nowym śladem DK46;

- ul. Marii Skłodowskiej-Curie z węzłem S11 Lubliniec Północ poprzez projektowaną drogę dojazdową (dodatkową jezdnię), która umożliwi komunikację do ul. Lisowickiej i dalej nowym śladem DK46.

Zatem istniejący układ dróg lokalnych wraz z nowoprojektowanym układem dróg umożliwi dojazd mieszkańców zarówno dzielnicy Wymysławiec jak i miejscowości położonych po zachodniej stronie miasta Lubliniec do:

- DK46, z której można będzie wjechać na drogę S11 w kierunku północnym oraz południowym;
- centrum miasta Lubliniec poprzez istniejący układ dróg (ul. Lisowicką lub ul. Marii Skłodowskiej-Curie).

Jednocześnie planuje się, że powyższe rozwiązania projektowe, na kolejnych etapach przygotowania przedmiotowej inwestycji (opracowania projektu budowlanego) będą analizowane pod kątem możliwości budowy dodatkowych dróg dojazdowych (dodatkowych jezdni) poprawiających komunikację w rejonie planowanej drogi ekspresowej np. poprzez połączenie ul. Marii Skłodowskiej-Curie z ul. Pawła Stalmacha, projektując uciąglenie planowanych dróg dojazdowych już zaprojektowanych na etapie STEŚ.

Przyjęcie takich rozwiązań w zakresie dróg w obrębie miejscowości Lubliniec zapewniłoby możliwość przejazdu drogami dojazdowymi (dodatkowymi jezdniami) pomiędzy ul. Żeromskiego (północny wlot do miasta) a ul. Pawła Stalmacha (południowy wlot do miasta), zastępując w ten sposób dla ruchu lokalnego istniejącą zachodnią obwodnicę miasta w ciągu DK11.

Odnosząc się do przebiegu planowanej drogi na wysokości Parku Miejskiego należy wskazać, iż Uchwałą nr 284/XXIX/2026 Rada Miejska w Lublińcu z dnia 11 czerwca 2026 r. uchwaliła plan ogólny miasta Lubliniec, w którym zostały uwzględnione linie odzwierciedlające planowany zakres budowy drogi ekspresowej S11 w wariantcie D. Tym samym należy wskazać, iż planowana droga S11 nie wchodzi w wyznaczoną strefę zieleni i rekreacji (oznaczoną w Planie ogólnym symbolem SN) stanowiącą strefę Parku Miejskiego, lecz zlokalizowana jest w strefie otwartej (oznaczonej symbolem SO), gdzie dopuszcza się lokalizację infrastruktury liniowej.

Również z ogólnodostępnych danych zawartych na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Lublińcu w Systemie Informacji Przestrzennej (<https://mlubliniec.e-mapa.net/>) wynika, iż Park Miejski stanowi rozległy kompleks o charakterze leśnym, a jego łączny obszar to ponad 160 ha.

Rozwiązania projektowe przyjęte na etapie opracowania Studium Techniczno–Ekonomiczno–Środowiskowego (STEŚ) dla drogi S11 w wariantcie D zakładają niewielką ingerencję w ww. kompleks leśny, który przylega bezpośrednio do istniejącego pasa drogowego DK11, a planowany obszar jego zajęcia to ok. 2 ha co stanowi 1,2% całości kompleksu. Rozwiązania projektowe nie zakładają ingerencji w istniejące kompleksy rekreacyjne, w tym nieczynny basen odkryty.

Ponadto należy zwrócić uwagę, iż obecnie, tj. w stanie istniejącym DK11 na wysokości Parku Miejskiego nie posiada urządzeń zabezpieczających kompleks leśny przed hałasem, natomiast rozwiązania projektowe przyjęte na etapie STEŚ zakładają budowę ekranu akustycznego wysokości 4 m na długości ok 400 m, co niewątpliwie polepszy ochronę terenów rekreacyjnych przed hałasem generowanym przez ruch drogowy.

Dostęp do ww. terenów będzie zapewniony zarówno dla ruchu lokalnego (poprzez projektowane drogi dodatkowe obsługujące ruch lokalny) jak i ruchu pozamiejskiego, który będzie poruszał się drogą S11.

Faktem jest, że planowana droga ekspresowa S11 jest drogą o ograniczonej dostępności. Jednak w przypadku budowy tej drogi w wariantie D, dojazd zarówno do stadionu sportowego jak i samego parku będzie możliwy poprzez planowany węzeł Lubliniec Południe, który skomunikuje drogę S11 z ul. Stalmacha w Lublińcu. Dojazd z węzła (ul. Stalmacha) do ul. 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty będzie możliwy poprzez starodroże drogi DK11 oraz planowaną dodatkową jezdnię przebiegającą równolegle do S11. Natomiast dla ruchu lokalnego, dojazd do ul. 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty będzie możliwy poprzez planowany ciąg dróg dojazdowych (dodatkowych jezdni) poprawiających komunikację w rejonie planowanej drogi ekspresowej. Planuje się, iż istniejący układ dróg lokalnych wraz z nowoprojektowanym układem dróg umożliwi dojazd mieszkańców zarówno dzielnicy Wymysłacz jak i miejscowości położonych po zachodniej stronie miasta Lubliniec do ul. Pawła Stalmacha, zastępując w ten sposób dla ruchu lokalnego istniejącą zachodnią obwodnicę miasta w ciągu DK11.

Co do kwestii uwzględnienia dodatkowych przejść dla zwierząt należy zauważyć, że typ danego przejścia dla zwierząt tj. dolne czy górne, uwarunkowany jest przede wszystkim ukształtowaniem terenu, do którego dostosowana jest projektowana niweleta drogi. Wyjaśnienia co do wskazanych lokalizacji przejść dla zwierząt, ich ewentualnej korekty oraz inwentaryzacji przyrodniczej przedstawiono poniżej odnosząc się do uwag złożonych przez Stowarzyszenie Pracowania na rzecz Wszystkich Istot z siedzibą w Bystrej.

Pozostałe uwagi i wnioski, w tym dotyczące konsultacji społecznych, wykraczają poza przedmiot postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Instytucja „konsultacji społecznych” nie została przewidziana w przepisach ustawy ooś (por. wyrok NSA z dnia 16 lutego 2021 r., sygn. akt: III OSK 3126/21), tym samym przebieg konsultacji społecznych przeprowadzanych przez Inwestora na etapie przygotowywania dokumentów pozostaje bez wpływu na wynik przedmiotowego postępowania. Jednak należy zaznaczyć, że zgodnie z informacjami uzyskanymi od Inwestora, jesienią 2019 r., na spotkaniach informacyjnych (organizowanych we wszystkich gminach, na terenie których zlokalizowana została planowana inwestycja), przedstawiono mieszkańcom oraz władzom samorządowym wyniki prac projektowych etapu STEŚ. Na spotkaniach udostępniono i szczegółowo omówiono plany sytuacyjne opracowane na tym etapie, umożliwiając zapoznanie się ze szczegółowymi rozwiązaniami projektowymi dla wszystkich analizowanych wariantów projektowanej drogi ekspresowej S11. Szczegółowe rozwiązania projektowe dotyczące przebiegu drogi S11 na wysokości m. Lubliniec dla wariantu D również były prezentowane na licznych spotkaniach organizowanych zarówno przez Urząd Miasta Lubliniec jak i przez Stowarzyszenie „Ziemia Lubliniecka”.

W ramach prowadzonego postępowania uwagi i wnioski złożyły strony postępowania i podmioty na prawach strony:

1. Stowarzyszenie „Villa Nova”:

W swoich wystąpieniach Stowarzyszenie kwestionuje rzetelność i wiarygodność przedstawionych danych i informacji dotyczących m.in. zapotrzebowania inwestycji na energię, oceny ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, katastrofy naturalnej i budowlanej oraz wpływu na bezpieczeństwo ruchu drogowego, analizy i prognozy ruchu drogowego, inwentaryzacji przyrodniczej, skuteczności przyjętych przejść dla zwierząt dużych, zachowania drożności korytarzy ekologicznych, przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, kumulacji oddziaływań, oceny wpływu przedsięwzięcia na klimat oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, zaleceń przedstawionych w protokole KOPI.

Jak to wyjaśniono powyżej zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy ooś był weryfikowany, a w przypadku wątpliwości Inwestor był wzywany do wyjaśnienia i uzupełnienia informacji w nim zawartych.

Ponadto należy zaznaczyć, że Stowarzyszenie przedstawiło jedynie własne, subiektywne stanowisko podważające raport o oddziaływaniu na środowisko ww. przedsięwzięcia, bez przedstawienia określonego kontrdowodu. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 20 marca 2014 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt: II OSK 2564/12, „zastrzeżenia wobec przedłożonego raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, aby nie były uznane za gołosłowne, powinny zostać poparte na przykład ekspertyzą, która w sposób udokumentowany wskazuje na wady raportu. Raportowi o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko przysługuje szczególna wartość dowodowa, która wynika z kompleksowego charakteru analizy planowanego do realizacji przedsięwzięcia. Podważenie jego ustaleń mogłoby nastąpić jedynie, co do zasady, poprzez przedstawienie równie kompletnej analizy uwarunkowań przyrodniczych (tzw. kontrraportu), sporządzonej przez specjalistów dysponujących równie fachową wiedzą jak autorzy raportu, której wnioski pozostawałyby w rażącej sprzeczności z tymi zawartymi w raporcie przedłożonym przez inwestora (wyrok NSA z dnia 18 marca 2009 r., II OSK 383/08, Lex nr 526577, przywołany także w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku)”.

Stowarzyszenie wniosło również uwagę, co do sposobu prowadzenia korespondencji i powiadamiania o czynnościach organu. W związku z dopuszczeniem Stowarzyszenia do udziału na prawach strony w przedmiotowym postępowaniu, w części dotyczącej zastrzeżeń odnośnie do doręczania odpowiedzi Inwestora do Stowarzyszenia, wyjaśnia się, że liczba stron postępowania przekracza 10. Wobec powyższego, zgodnie z art. 74 ust. 3 ustawy ooś stosuje się przepis art. 49 ustawy.

Strony zawiadamiane były o czynnościach tut. organu obwieszczeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach wywieszanymi na tablicach ogłoszeń tut. urzędu oraz urzędów gmin i miast, przez które przebiega projektowany odcinek drogi, poprzez publiczne obwieszczenie, publiczne ogłoszenie w innej zwyczajowo przyjętej w danej miejscowości formie lub przez udostępnienie pisma w Biuletynie Informacji Publicznej. Obwieszczenia zamieszczane są każdorazowo w Biuletynie Informacji Publicznej tut. organu w zakładce obwieszczenia i zawiadomienia pod adresem:

<http://bip.katowice.rdos.gov.pl/obwieszczenia-i-zawiadomienia>.

„...art. 49 k.p.a. ma zastosowanie także wobec podmiotów i osób działających w postępowaniu administracyjnym na prawach strony, ponieważ działanie na prawach strony nie przydaje więcej praw aniżeli posiada je strona tego postępowania. Skutki prawne art. 49 Kpa odnoszą się zatem także wobec osób i podmiotów działających na prawach strony (Wyrok WSA w Warszawie z dnia 30 grudnia 2011r. IVSA/Wa1638/11). Zatem w niniejszej sprawie podmioty i osoby działające na prawach strony powiadamiane były i będą o czynnościach tut. organu w drodze publicznego ogłoszenia w sposób wskazany jak dla stron postępowania.

Stowarzyszenie wniosło także uwagę o doręczaniu oraz dostępności dokumentacji. Co do dostępności dokumentacji w prowadzonym postępowaniu to Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Nowej Wsi Tworoskiej „Villa Nova” jako strona w przedmiotowym postępowaniu ma prawo wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów, przy czym czynności te są dokonywane w lokalu organu administracji publicznej w obecności pracownika tego organu. Zatem Stowarzyszenie miało możliwość zapoznania się ze wszystkimi dokumentami w przedmiotowym postępowaniu.

Stowarzyszenie w swoich pismach podważało również kompetencje, wiarygodność i

bezstronność tut. organu. Stowarzyszenie żądało weryfikacji i sprawdzenia kompetencji osób, które opracowywały raport ooś. Należy tu wskazać, że w art. 74a ustawy ooś zostały określone szczegółowe wymagania dotyczące posiadanego wykształcenia i doświadczenia, jakie muszą spełniać autorzy raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia, a w przypadku zespołu autorów – kierujący tym zespołem. Ustawa nie przewiduje konieczności dołączania dokumentów potwierdzających uprawnienia do sporządzania raportów. Wymagane jest natomiast złożenie oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań (art. 74a ust. 3 ustawy ooś). Takie oświadczenie zostało dołączone do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, a tut. organ nie znajduje podstaw by je zakwestionować.

Ponad to zaznacza się, że tut. organ administracji działa na podstawie i w granicach przepisów prawa oraz podejmuje czynności, które znajdują swoje oparcie w obowiązujących przepisach prawa.

Jednocześnie należy wskazać, że Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła sposób prowadzenia przez RDOŚ postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przy budowie drogi ekspresowej S11 w powiecie lublinieckim.

2. Wójt Gminy Ciasna:

- wyraził sprzeciw odnośnie do preferowanego przez inwestora Wariantu C,
- zawnioskował o uzupełnienie raportu i przeprowadzenie dodatkowych analiz środowiskowych, szczególnie w obrębie odcinka trasy Wariantu C od km 0+000 do km 9+870, uwzględniając faktyczny stan środowiska, przewidywane oddziaływania na etapie budowy i eksploatacji oraz sporządzenie rzetelnej analizy wielokryterialnej uwzględniającej wszystkie kryteria, przydzielając im właściwe wagi w szczególności w grupie kryteriów przyrodniczo-krajobrazowych, społecznych oraz przekształceń powierzchni ziemi i gleb,
- wskazał Wariant B, jako najbardziej korzystny z punktu widzenia: przyrodniczo-krajobrazowego, przekształcenia powierzchni ziemi, hydrologiczne i społecznego,
- zawnioskował o przeprowadzenie dodatkowej analizy wpływu na środowisko i analizy wielokryterialnej dla wyodrębnionego nowego Wariantu C1, którego trasa zostanie zmieniona na odcinku od km 0+000 do km 9+000, tj. według trasy Wariantu B do styku trasy według Wariantu C i dalej już według Wariantu C.

Odnosząc się do powyższego ustalono, że Wariant C na terenie gminy Ciasna w km 0+000 do km 12+295 pokrywa się z przebiegiem drogi w wariantcie D, który tut. organ wskazał do realizacji. Należy stwierdzić, że organ prowadzący postępowanie nie ma możliwości wskazywania realizacji przedsięwzięcia w wariantcie nie ujętym w przedstawionym raporcie. Z kolei wskazanie do realizacji wariantu innego niż preferowany przez inwestora, możliwe jest po spełnieniu przesłanek, które w omawianym przypadku zachodzą, co szczegółowo przedstawiono w uzasadnieniu niniejszej decyzji uzasadniając przyjęcie do realizacji Wariantu D.

Ponownie podkreśla się, że ocena oddziaływania poszczególnych wariantów nie jest prowadzona w odniesieniu do poszczególnych gmin czy fragmentów przebiegu, ale dla całości poszczególnych wariantów w zakresie wielu obiektywnych kryteriów. Każdy z projektowanych wariantów drogi został poddany analizie na całej długości opracowania, a przedstawiona w Raporcie ooś analiza wielokryterialna pozwoliła na ocenę wszystkich wariantów i wyłonienie wariantu bardziej korzystnego dla środowiska.

Ponadto wyjaśnia się, że ze względu na niemożliwość przedstawienia na tym etapie szczegółowego opisu niektórych elementów planowanego przedsięwzięcia i tym samym

zastosowanych środków mających na celu zmniejszenie uciążliwości dla środowiska w związku z planowanym przedsięwzięciem, w szczególności w odniesieniu do ochrony przyrody oraz rozwiązań dotyczących ochrony przed hałasem stwierdzono konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 i pkt 10 ustawy ooś. Ponowna ocena uzasadniona jest także okresem, jaki upłynie od momentu wydania niniejszej decyzji do czasu uzyskania stosownych zezwoleń związanych z realizacją przedmiotowej inwestycji i koniecznością dostosowania rozwiązań do zmiennych uwarunkowań terenowych i środowiskowych.

3. Stowarzyszenie Pracowania na rzecz Wszystkich Istot z siedzibą w Bystrej:

Stowarzyszenie wniosło o:

- 1) nałożenie na wnioskodawcę obowiązku przeprowadzenia poprawnej metodycznie i rzetelnie wykonanej inwentaryzacji przyrodniczej, w szczególności w zakresie występowania i aktywności przestrzennej wilka – w stopniu pozwalającym na realne oszacowanie wpływu drogi na zachowanie łączności ekologicznej;
- 2) wezwanie wnioskodawcy do weryfikacji planu działań minimalizujących (defragmentacyjnych) i wprowadzenia rozwiązań adekwatnych do występujących zagrożeń przyrodniczych w celu uniknięcia oddziaływań barierowych na populacje dużych ssaków drapieżnych i kopytnych oraz ciągłość korytarza ekologicznego Bory Stobrowskie GKPdC - 12, przynajmniej w poniższym zakresie:
 - a) przejścia P-PZM/D-0,99/S11/1, P-PZM/D-1,16/S11/1, P-PZM/D-5,84/S11/1, P-PZM/D-8,58/S11/1, P-PZM/D-9,14/S11/1 – należy zwiększyć parametry przejść do akceptowalnych dla zwierząt średnich tj. wysokość przejścia min. 3,5 m;
 - b) km 1+800 – 2+100 – konieczna jest budowa dodatkowego przejścia górnego dostosowanego do wymagań zwierząt dużych tj. o szerokości min. 50 m; alternatywnie możliwa jest zmiana wiaduktu drogowego WD/D2 na przejście górne zespolone z drogą leśną (zlokalizowaną w skrajnej części obiektu) o szerokości min. 60 m;
 - c) konieczne jest zwiększenie parametrów przejść P-PZM/D-6,62/S11/1, P-PZM/D-7,06/S11/1, P-PZM/D-7,92/S11/1 do akceptowalnych dla zwierząt dużych tj. wysokość przejścia min. 5 m;
 - d) przejścia PZDs/D-9,40/S11/1, MS-PZDs/D-10,79/S11/1, MS-PZDs/D-19,56/S11/1 – należy zwiększyć parametry przejść do akceptowalnych dla zwierząt dużych tj. wysokość przejścia min. 5 m;
 - e) przejście PZM/D-20,15/S11/1 – należy zwiększyć parametry przejścia do akceptowalnych dla zwierząt średnich tj. wysokość przejścia min. 3,5 m;
 - f) przejście MS-PZM/D-22,27/S11/1 – z uwagi na bliskość węzła, łącznic oraz oświetlenie odcinka będzie miało ograniczone znaczenie dla zachowania łączności korytarza, jednakże z uwagi na obecność cieku należy zwiększyć parametry przejść do akceptowalnych dla zwierząt średnich tj. wysokość przejścia min. 3,5 m;
 - g) przejście WS-PZDs/D-25,37/S11/1 – konieczne jest zwiększenie szerokości strefy dostępnej dla zwierząt do min. 10 m po obu stronach po obu stronach linii kolejowej, licząc od podstawy nasypu kolejowego do obiektu mostowego (2x10 m);
 - h) km 25+800 – 26+00 – konieczna jest budowa przejścia górnego zintegrowanego z drogą krajową nr 11, dostosowanego do wymagań zwierząt dużych tj. o szerokości min. 50 m;
 - i) przejście P-PZM/D-26,77/S11/1 - należy zwiększyć parametry przejścia do akceptowalnych dla zwierząt średnich tj. wysokość przejścia min. 3,5 m.

Odnosząc się do uwag zgłoszonych przez Stowarzyszenie wyjaśnia się, że tutaj organ w wezwaniach o uzupełnienie raportu dopytywał o aktualność inwentaryzacji przyrodniczej.

W odpowiedzi otrzymano informację, że inwentaryzacja przyrodnicza objęła okres znacznie dłuższy niż 1 sezon wegetacyjny (badania rozpoczęto jesienią 2018 r., a zakończono końcem lata 2020 r.). Dodatkowo wykorzystano dane z:

- 1) Koła Łowieckiego Hubertus w Lublińcu, znak L.dz.4/W/S-X/3 z dnia 25 marca 2019 r., w sprawie szlaków migracji podstawowej zwierzyny łownej,
- 2) Koła Łowieckiego Dąbrowa w Koszęcinie z dnia 19 marca 2019 r.,
- 3) Nadleśnictwa Koszęcin, znak pisma ZG.224.3.2018.BG z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie szlaków migracji zwierząt,
- 4) Nadleśnictwa Zawadzkie, znak pisma S.0172.2.2019 z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie szlaków migracji zwierząt,
- 5) Nadleśnictwa Lubliniec, znak pisma: ZG.7310.1.2020 z dnia 16 kwietnia 2020 r., w sprawie inwentaryzacji zwierzyny,
- 6) Komendy Powiatowej Lubliniec, znak pisma Rd 076-4/177/19 z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie wypadków z udziałem zwierząt,
- 7) Komendy Wojewódzkiej Policji, znak pisma GK-062-25/491/19 z dn. 25 lutego 2019 r. w sprawie wypadków z udziałem zwierząt.

Dane przekazane przez ww. Instytucje nie potwierdziły występowania łosia i wilka. Żadna z zainstalowanych fotopułapek nie zarejestrowała tych zwierząt. Urządzenia te potwierdziły natomiast występowanie saren, jeleni i dzików. Informacje na temat możliwości występowania wilka pozyskiwane były jedynie od mieszkańców, myśliwych i leśników (wywiady terenowe). Inwestor zwrócił się również do Stowarzyszenia dla natury "Wilk", które jednak odmówiło dostępu do swoich danych (informacja ta została przekazana w odpowiedzi na wezwanie RDOŚ Katowice z dnia 21 sierpnia 2023 roku znak: WOOŚ.420.28.2023.JB.11).

Inwestor wyjaśnił również, że na przedmiotowym terenie badań nie zaszły procesy, które mogłyby w znaczący sposób wpłynąć na uszczuplenie lub inne zmiany w zasobach zinwentaryzowanych obiektów przyrodniczych. Inwestycja przebiega głównie w środowisku pól uprawnych i lasów, gdzie charakter użytkowania znacząco się nie zmienił. W przypadku awifauny pozyskano dane o nowych strefach ochrony ostoi. W odniesieniu do płazów i ich siedlisk rozrodczych oraz żerowych zinwentaryzowano szereg rozległych zbiorników wodnych, które nie mogłyby zaniknąć na przestrzeni kilku lat. W zakresie ssaków przejścia były tak projektowane, aby umożliwić swobodną migrację dla każdej grupy zwierząt, w tym dużych ssaków. Jeżeli nastąpiła w ostatnich latach zmiana liczebności tych gatunków lub ich status z migrujących na stałe populacje, nie zmienia to faktu możliwości korzystania przez nie z terenu przedmiotowej inwestycji a także z wyznaczonych przejść dla zwierząt. Okres trzech lat nie jest miarodajny, aby stwierdzić istotne zmiany liczebności populacji. Badania mogłyby stwierdzić jedynie zmiany fluktuacyjne, nieświadczące o trendzie, lecz o chwilowych wahaniami. Tut. Organ przyjął zatem przedłożoną inwentaryzację wraz z metodyką, a zebrane dane uznał za wystarczające do ustalenia na ich podstawie rozwiązań projektowych, a także zastosowania działań minimalizujących. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że proces realizacji przedsięwzięć liniowych jest długi i wieloetapowy. Obecnie sporządzona została dokumentacja stanowiąca Studium Techniczno Ekonomiczno Środowiskowe. Następnym etapem będzie Koncepcja programowa dla wybranego wariantu, a także opracowanie szczegółowego Projektu budowlanego. Dopiero na etapie Projektu budowlanego uzyskiwana będzie decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID). Przy tej procedurze zgodnie z wymaganiami określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach konieczne będzie przeprowadzenie postępowania ponownej oceny oddziaływania na środowisko, na potrzeby której również sporządzana jest

aktualna inwentaryzacja przyrodnicza. Jej wyniki wskażą, czy od momentu uzyskania decyzji środowiskowej do momentu postępowania ZRID i rzeczywistego czasu budowy drogi zaszły zmiany w środowisku. Ponadto dla wariantu realizacyjnego uszczegóławiane są dane projektowe i w razie potrzeby aktualizowane niezbędne działania minimalizujące. Parametry zaprojektowanych do realizacji przejść dla dużych i średnich pomimo, iż nie są to preferowane dla wilka przejścia górne, będą spełniały wymagania dla tego gatunku. Jednak, po dokonaniu analizy wniesionych uwag oraz uznając słuszność dążenia do zapewnienia jak najlepszych możliwości spełnienia wymagań gatunków kluczowych oraz właściwego zachowania ciągłości korytarza ekologicznego Bory Stobrowskie GKPdC – 12, stanowiącego część korytarza południowo-centralnego o znaczeniu paneuropejskim, a także uzyskując przychylność Inwestora, w pkt. III.2 uwzględniono większość wskazanych sugestii.

W odniesieniu do:

- 8 przejść (przepusty dla zwierząt małych) wskazano by zwiększono ich parametry do akceptowalnych dla zwierząt średnich,
- 3 przejść (przepusty dla zwierząt małych) wskazano by zwiększono ich parametry do akceptowalnych dla zwierząt dużych,
- 2 przejść dla zwierząt średnich wskazano by zwiększono ich parametry do akceptowalnych dla zwierząt dużych,
- 1 przejścia dla zwierząt średnich wskazano by zwiększyć strefę dostępną dla zwierząt.

Natomiast w odniesieniu do propozycji budowy dodatkowego przejścia górnego na odcinku w km 1+800 – 2+100, przychylnono się do stanowiska Inwestora i wskazano by w miejscu, gdzie zaplanowano obiekt WD/D-2/S11/1 w km 2+200, zaprojektować przejście górne zintegrowane z drogą leśną.

W odniesieniu do uwagi dotyczącej budowy przejścia górnego w km 25+800 – 26+000 należy wskazać, że zgodnie z wyjaśnieniami Inwestora typ danego przejścia dla zwierząt uwarunkowany jest przede wszystkim ukształtowaniem terenu, do którego dostosowana jest projektowana niweleta drogi. W ww. kilometrażu droga S11 zaprojektowana jest w nasypie, gdyż z uwagi na warunki terenowe oraz istniejące zagospodarowanie terenu, nie ma możliwości poprowadzenia drogi po terenie. W km 25+365 droga ekspresowa przechodzi nad linią kolejową nr 152 (obiekt WS-PZDs/D-25,41/S11/1), a w km 26+410 nad rzeką Wilczarnią (obiekt MS-PZDd/D-26,41/S11/1). Natomiast w km 26+300 zaprojektowano obiekt w ciągu S11 nad drogą leśną (obiekt WS/A-24,77/S11/1). Tym samym budowa przejścia górnego we wskazanej lokalizacji jest technicznie ograniczona.

Co do uwagi dotyczącej obiektu MS-PZDs/D-19,56/S11/1 Inwestor wyjaśnił, że zlokalizowany jest on w niedalekiej odległości od ul. Marii Skłodowskiej-Curie, gdzie z uwagi na liczne wnioski mieszkańców zadeklarowano dążenie do poprowadzenia drogi S11 w wykopie. Zwiększając światło tego obiektu nad rzeką Lublinica, zmniejszono by prawdopodobieństwo możliwości wykonania drogi S11 w ten sposób.

Jednocześnie zaznacza się, że przy planowaniu budowy przejść dla zwierząt respektowane były wymagania ekologiczne, zachowania i systemy rozprzestrzeniania się wszystkich gatunków bytujących w rejonie drogi na stałe oraz pojawiających się okresowo. Dobierając lokalizację przejść stosowano następującą metodykę prac: analiza korytarzy ekologicznych, analiza zidentyfikowanych szlaków migracyjnych, obszarów siedliskowych fauny, struktur biologicznych sprzyjających migracji (śródlądne obszary łąk, obszary podmokłe, zbiorniki wodne, zagajniki, kompleksy leśne itp.), ukształtowanie terenu pod kątem występowania naturalnych struktur naprowadzających zwierzęta: pagórki, jary itp., obecność naturalnego krajobrazu hydrograficznego: cieki wodne, które często wykorzystywane są do

przemieszczania się, zlokalizowanie obszarów konfliktowych projektowanej drogi z siedliskami zwierząt, korytarzami ekologicznymi, szlakami migracji, ustalenie rodzaju i typu przejść biorąc pod uwagę czynniki ekologiczne (użytkownicy, docelowa grupa fauny, wymagania wielkościowe obiektu), uwarunkowania rzeźby terenu, krajobrazowe pozwalające na dobór przejścia górnego/dolnego.

Wybrane miejsca lokalizacji przejść umożliwią funkcjonowanie populacji w krajobrazie przecinanym przez drogę. Zagęszczenie i liczba przejść uzależniona jest od znaczenia ekologicznego terenu. Przejścia zlokalizowano na przebiegu korytarzy ekologicznych oraz lokalnych szlaków migracyjnych gatunków kluczowych, na obszarach siedliskowych w miejscach największej penetracji terenu. Przeznaczenie zaprojektowanych przejść związane jest z grupami zwierząt, które w danym miejscu bytują. Ze względu na to, iż przejścia dla zwierząt dużych stanowią ciąg korytarzy ekologicznych o znaczeniu paneuropejskim, uwzględniono w nich, również gatunki, które nie występują na danym terenie, lecz podczas migracji mogą potencjalnie z nich korzystać. Projektując przejścia dla zwierząt brano pod uwagę uwarunkowania planistyczne wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zdaniem tut. Organu analiza możliwości przemieszczania się zwierząt przez zaprojektowane przejścia została przeprowadzona prawidłowo, w oparciu o dane przedstawione w dokumentacji raportowej, w tym w oparciu o wyniki uzyskane w trakcie inwentaryzacji. Każdy z zaprojektowanych obiektów został dedykowany danej grupie zwierząt, co zostało uzasadnione w rozstrzygnięciu decyzji. Parametry przejść odzwierciedlają minimalne wymagania stawiane tego typu obiektom, zgodnie z aktualnie dostępnymi wytycznymi. Równocześnie, dla inwestycji został stwierdzony obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której ustalone mają być, m.in. docelowe lokalizacje przejść, ich typy, parametry oraz sposób zagospodarowania. Będzie to jednak poprzedzone wykonaniem ponownej inwentaryzacji przyrodniczej, która zidentyfikuje ówczesny stan środowiska, w tym uaktualni dane nt. szlaków migracji zwierząt. Na tej podstawie zmodyfikowane mogą zostać ponownie parametry zaprojektowanych przejść czy nawet zaprojektowane nowe obiekty.

4. Gmina Kochanowice wniosła o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej

5. Mieszkaniec Lubecka wniósł o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej

Odnosząc się do wniosków o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa należy zauważyć, że w art. 33 ustawy ooś określono, że jednym ze środków gwarantujących społeczeństwu czynny udział w postępowaniach z zakresu ochrony środowiska jest rozprawa administracyjna, jeżeli organ administracji prowadzący postępowanie uzna jej przeprowadzenie za uzasadnione. Należy wyjaśnić, że przepis ten nie nakłada obowiązku przeprowadzenia takiej rozprawy, a jedynie daje taką możliwość.

Stanowisko takie podzielił także Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 4 stycznia 2011 r., sygn. akt II OSK 2319/10, wskazując, iż przeprowadzenie rozprawy administracyjnej nie stanowi obligatoryjnego elementu procedury ocen oddziaływania na środowisko. Zatem tut. organ postanowił o nieprzeprowadzeniu rozprawy na etapie udziału społeczeństwa, uznał to za bezcelowe dla przyspieszenia lub uproszczenia przebiegu postępowania. Sprawa jest konfliktowa społecznie, w której występują różnice w interesach mieszkańców poszczególnych miejscowości, dlatego też, w ocenie tut. organu, rozprawa administracyjna nie doprowadziłaby do przyspieszenia albo uproszczenia rozpatrywania przedmiotowej sprawy.

Podsumowując wskazać należy, że organ nie jest zobowiązany w decyzji do uwzględnienia czy to uwag i wniosków stron postępowania czy też społeczeństwa a jedynie do ich rozpatrzenia, co uczynił w przedmiotowym postępowaniu.

Wraz z wnioskiem z 30 czerwca 2023 r. o wydanie decyzji środowiskowej Inwestor wystąpił również o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa. Zdaniem tut. organu nie było potrzeby jej przeprowadzenia. Rozprawa administracyjna stanowi instrument fakultatywny, a zatem organ prowadzący postępowanie może, ale nie musi z niego skorzystać. Powyższe potwierdza wyrok WSA w Poznaniu z 22 listopada 2017 r., sygn. akt IV SA/Po 786/17, zgodnie z którym: przepis ten nie nakłada obowiązku przeprowadzenia takiej rozprawy, a jedynie daje taką możliwość. To do organu administracji należy rozważenie takiej możliwości, przy uwzględnieniu stanu faktycznego sprawy. W opinii tut. Organu w analizowanej sprawie wszystkie przedłożone przez Inwestora informacje pozwoliły na ustalenie oddziaływania inwestycji na środowisko i zaplanowanie adekwatnych działań minimalizujących i kompensacyjnych.

Materiał dowodowy składający się na całość akt sprawy był wystarczający by wydać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, a przeprowadzenie rozprawy administracyjnej nie wniosłoby w przedmiotowym przypadku nowych dowodów w sprawie, bowiem strony postępowania, z uwagi na przysługujące im uprawnienia procesowe, mają możliwość nieograniczonego przedstawiania swoich stanowisk, a także składania uwag i wniosków dotyczących zebranego materiału dowodowego w toku trwającego postępowania, natomiast społeczeństwo miało możliwość składania uwag i wniosków podczas wyznaczonego przez organ 30-dniowego terminu w ramach udziału społeczeństwa. Ponadto w ocenie tut. organu rozprawa nie przyczyniłaby się ani do przyspieszenia, ani do uproszczenia postępowania, a także nie skutkowałaby uzgodnieniem interesów stron.

Pismem z 20 stycznia 2026 r. znak O/KA.I-2.4110.2.2023.OL Inwestor zwrócił się z wnioskiem o nadanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi S11 w województwie śląskim, odcinek 1, od granicy województwa opolskiego do obwodnicy Tarnowskich Gór” rygoru natychmiastowej wykonalności ze względu na interes społeczny.

Zgodnie z art. 108 § 1 ustawy Kpa decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony.

Inwestor wskazał, że realizacja inwestycji przyniesie wiele korzyści społecznych, w tym m.in. przyczyniać się będzie do:

- zwiększenia dynamiki rozwoju poszczególnych regionów,
- szybszego i tańszego przepływu towarów i usług,
- zaspokojenia oczekiwań mieszkańców, związanego z bezpieczną i szybką komunikacją;
- wzmocnienia efektywności transportu drogowego (skrócenia średniego czasu przejazdów),
- wzrostu bezpieczeństwa ruchu drogowego (redukcja liczby wypadków i ich ofiar),
- poprawy dostępu do rynku i usług.

Planowane przedsięwzięcie obejmuje realizację optymalnego połączenia drogowego pomiędzy autostradą A1, a planowanym odcinkiem drogi ekspresowej S11 na terenie województwa śląskiego oraz dalej na terenie województwa opolskiego. Efektem rzeczowym planowanej inwestycji będzie budowa nowego odcinka drogi ekspresowej S11 o nawierzchni zdolnej do przenoszenia obciążenia o nacisku 115 kN/oś. Zostaną wybudowane bezkolizyjne

węzły, bezkolizyjne skrzyżowania z drogami poprzecznymi i obiekty mostowe. Ponadto wybudowane będą drogi dojazdowe do terenów przyległych, urządzenia ochrony środowiska m.in.: zabezpieczenia przeciwhałasowe oraz przejścia dla zwierząt. Powstaną również odcinki łącznikowe od wybranych węzłów do istniejącego układu komunikacyjnego. Realizacja przedmiotowego odcinka drogi S11 przyczyni się do utworzenia dogodnego ciągu komunikacyjnego o parametrach drogi ekspresowej na szczeblu lokalnym, ogólnokrajowym i międzynarodowym, szczególnie dla ruchu tranzytowego. Ruch lokalny pozostanie na istniejącym odcinku DK11, która zostanie przekazana lokalnym samorządom, co będzie skutkowało zmianą kategorii drogi.

Droga ekspresowa S11 w województwie śląskim będzie realizowana w dwóch odcinkach. Dla odcinka drugiego uzyskano już decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, której nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest etapem procesu inwestycyjnego. Zaznacza się, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach ustala czy planowane przedsięwzięcie jest zgodne z przepisami w zakresie ochrony środowiska, nie powoduje jednak żadnych skutków prawnorzeczowych w postaci np. utraty praw własności, nie upoważnia również do rozpoczęcia prac budowlanych. Nadanie decyzji środowiskowej przedmiotowego rygoru pozwala na jej użycie przed organami wydającymi kolejne decyzje, o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy ooś, jeszcze przed rozpoznaniem ewentualnych odwołań, co z pewnością wpłynie na czas realizacji inwestycji.

Skutkiem nadania nieostatecznej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności nie będzie obowiązek wykonania tej decyzji, polegający na wykonaniu nałożonych nią warunków środowiskowych. Obowiązek taki będzie się materializował dopiero po uzyskaniu ostatecznego pozwolenia na budowę i to dopiero wraz z rozpoczęciem realizacji inwestycji.

Planowane przedsięwzięcie, które zostało ujęte w Programie budowy dróg krajowych wpłynie korzystnie na szerokie spektrum czynników warunkujących sprawne funkcjonowanie państwa oraz rozwój jego regionów. Poprawa gęstości i przepustowości głównych arterii jest jednym z kluczowych elementów, które mogą zwiększyć dynamikę rozwoju zarówno regionów, jak i całego kraju poprzez łatwiejszy, szybszy i tańszy przepływ towarów i usług.

Wysokiej jakości infrastruktura drogowa pozwoli również zaspokoić oczekiwania społeczności związane z bezpieczną i szybką komunikacją, tym samym zaspokajając interes społeczny.

Mimo, że wykonanie decyzji nieostatecznej ma charakter wyjątkowy, to jednak w okolicznościach przedstawionych przez inwestora, ze względu na szeroko rozumiany interes społeczny, nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności jest w ocenie organu uzasadnione.

Z zachowaniem zasady czynnego udziału stron w postępowaniu, zgodnie z art. 10 § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego poinformowano strony postępowania obwieszczeniem z 3 sierpnia 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.138 o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia oraz o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy i złożenia ewentualnych uwag. Obwieszczenie to zamieszczono od 4 sierpnia 2026 r. do 18 sierpnia 2026 r. na tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej RDOŚ w Katowicach oraz przekazano pismem z 3 sierpnia 2026 r. znak WOOŚ.420.28.2023.JB.137 do Urzędu Miasta Olesno, Urzędu Gminy Ciasna, Urzędu Gminy Dobrodzień, Urzędu Gminy Pawonków, Urzędu Miasta Lubliniec, Urzędu Gminy Krupski Młyn, Urzędu Gminy Tworóg celem wywieszenia na okres 14 dni na tablicy ogłoszeń tamt. urzędu lub przez ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty. Obwieszczenie zostało

zwrócone przez ww. urzędy po upływie wymaganego okresu wywieszenia.

Do dnia wydania niniejszej decyzji nie zostały wniesione żadne uwagi i wnioski.

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji przysługuje stronom odwołanie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska za pośrednictwem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji. (art. 127 § 1 i 2 oraz art. 129 § 1 i 2 Kpa).

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania, strona ma prawo do zrzeczenia się wniesienia odwołania składając stosowne oświadczenie tut. organowi, nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji (art. 127a § 1 Kpa). Z dniem doręczenia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127a § 2 Kpa). Skutkiem zrzeczenia się odwołania jest niemożność zaskarżenia decyzji do organu odwoławczego i wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Zgodnie z art. 57 § 5 pkt 2 Kpa informuję, że w przypadku wnoszenia odwołania w drodze przesyłki pocztowej czynność ta będzie skuteczna poprzez jej nadanie w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe albo placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Nadanie pisma w placówce innego operatora będzie skuteczne o ile zostanie ono doręczone przed upływem terminu na jego złożenie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
dr Mirosława Mierczyk-Sawicka
/podpisano elektronicznie/

Załączniki:

1. Charakterystyka przedsięwzięcia
- 1a. Przedstawienie przebiegu inwestycji w formie graficznej
2. Wykaz działek koniecznych do przeprowadzenia prac przygotowawczych

Otrzymują:

1. Inwestor
2. strony postępowania zgodnie z art. 49 Kpa
3. WOOS a/a

Do wiadomości za pomocą e-doreczenia:

1. Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
2. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
3. Marszałek Województwa Śląskiego na podstawie art. 86a ustawy ooś (po stwierdzeniu ostateczności decyzji)
4. Starosta Lubliniecki na podstawie art. 86a ustawy ooś (po stwierdzeniu ostateczności decyzji)
5. WOOS – aa.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1154 ze zm.), wnioskodawca zwolniony jest z opłaty skarbowej za dokonanie czynności urzędowej - wydanie decyzji